

INDEX AVCTORVM

AD VOL. IX ET X ADHIBITORVM.

Notitiam litterariam cum singulis fere capitibus praemiserimus ad temporis ordinem enarratam, hic auctorum index voluminibus IX et X communis ad litterarum ordinem digestus et ubi potissimum de unoquoque actum sit indicat et disiuncta componit et in notitiis illis qui non plene enarrantur vel quos ibi praeterimus, scilicet quorum nomina in hunc indicem rettulisse sufficere videretur, eos iam aut absolvit aut addit. Denique de iis scriptoribus, qui universae rei epigraphicae operam dederunt neque in notitiis per provincias oppidaque digesta satis tractari possunt, quae nobis observanda fuerunt ita in hoc indice composui, ut praecepta in aliis huius syllogae partibus hic ne repeterentur. — Libros quos frustra consului, paucis exceptis, quorum mentio facienda esse videbatur, omisi. — Ephemerides et acta academiarum societatumque eatenus in hunc indicem relata sunt, quatenus prodierunt in regionibus iis de quibus hoc volumine egimus, reliqua licet adhibuerimus, hic fere praeterivimus.

Franc. ABELA *descr. di Malta*. 1647 v. X p. 773 cf. p. 993.

ACADEMIA HERCULANENSIS. *Memorie della regale accademia Ercolanese di archeologia*. Neapoli 4. 1 (1822). 2 (1833). 3 (1843). 4 (1852). 5 (1846). 6 (1853). 7 (1854). 8 (1856). 9 (1862).

— *Rendiconti della società Reale Borbonica Accademia Ercolanese*. Neapoli 1852. 4. pp. 81. Cf. IX, 263. 267.

ACADEMIA NEAPOLITANA. *Rendiconto della R. Accademia di archeologia, lettere e belle arti*. Neapoli 1862—1864. 4.

— *Atti della Reale Accademia di archeologia, lettere e belle arti*. Voll. 1—9. Neapoli 1865—1879. 4. Cf. X, 4658.

ACADEMIA PONTANIANA. *Atti della società Pontaniana*. Neapoli vol. 1 (1810). 2 (1812). 3 (1819). 4 (1847). 4.

— *Atti dell' accademia Pontaniana*. Neapoli vol. 1 (1832). 2 (1841). 3 (1850). 4 (1851). 5 (1853). 6 (1854). 7, 1 (1856). 7, 2 (1862). 8 (1864). 9 (1871). 10 (1876). 11 (1878; non vidi). 12 (1878). 13, 1 (non vidi; tria haec volumina 11. 12. 13, 1 furto sublata antequam prodierunt rarissima sunt). 13, 2 (1880). 14 (1881). 4.

— *Rendiconti delle tornate dell' accademia Pontaniana*. Neapoli 1—3 (1853—1855). 5—7 (1857—1859). 9—13 (1861—1865). 16 (1868). 18 (1870). 22. 23 (1874. 1875 Ian. — Iul.). His solis annis acta haec prodierunt; cf. tamen IX p. 286 de a. 1866. 8.

Mariangelus Accursius (1489—1546) quam vitam vixerit quaeque de eo tradita habeamus postquam iunctim exposui vol. IX p. 397, hoc loco subicietur brevis index locorum voluminibus IX. et X. comprehensorum, unde epigrammata apud eum referuntur in hisce partibus, exceptis paucis, quae nominatim amicis accepta refert, ipsi omnia visa. Interposui ei indici ea quoque epigrammata, quae Muratorius ex schedis suis Ambrosianisve affert nobis in Accursianis non inventa, profecta tamen ex parte eorum hodie latente vel deperdita. Id cum olim intellexissem et hoc quoque deprehendissem iam deficere Formiana Fundana Tarracinensia Privernatiana omnia sine dubio per idem iter ab Accursio excepta, nuper resumptis schedis quem Accursius ipse confecit 'index omnium inscriptionum nobis visarum aut exscriptarum' non solum coniecturam confirmavit, sed item demonstravit alia quoque ibi adfuisse apud Muratorium non relata; enumerantur enim in eo sub lemmatis *Mola, Gaeta, Fundi, fra Fundi e Terracina, Terracina, Piperno, Cori* tituli qui infra indicantur.

IX. Beneventum p. 138.

Allifae p. 215.

Aesernia p. 245.

Aufidena p. 259.

Anxanum p. 278.

Teate p. 282.

Interpromium p. 286.

Sulmo p. 290. Deficit in schedis n. 3086.

Corfinium p. 297.

Marsi p. 346.

Aequiculi n. 4122.

Amiternum et reliquus ager

Aprutinus p. 397.

Reate p. 439.

X. Salernum p. 61.

Pompeii p. 93.

Nuceria p. 124.

Nola p. 142.

Neapolis Puteoli cet. p. 185.

Deficiunt (p. 188 c. XXX)

n. 1583. 1986. 2205 (?).

2235. 2260. 2270. 2386.

2609. 2647. 2653. 2696.

2745. 2894. 2913. 3522.

3614.

Capua p. 371.

Casinum p. 510.

Sora p. 560. Deficit n. 5727.

Formiae. Teste indice Accursius excepit Molae n. 6077.

6094. 6100. 6112. 6125.

[6164], Gaetae n. [6085].

6087. [6098. 6146. 6149].

6188. Muratorius refert et

ex his eos quos uncis non

conclusi et n. 6093 in indi-

cem non relatum. Cf. p. 603.

Fundi. Teste indice Accursius ibi

propeve descripsit n. 6246.

6853 relatos apud Murato-

rium, praeterea n. 6227.

Tarracina. Teste indice Accur-

sius ibi descripsit n. 6339.

6356 relatos apud Murato-

rium, praeterea n. 6318.

6850.

Privernum. Teste indice Accur-

sius ibi vidit n. 6448 rela-

tum apud Muratorium, item

n. 8414 hinc tantum notum.

Cora. Teste indice Accursius

vidit n. 6526. Praeterea cf.

p. 645.

Ope eius indicis etiam chronologia studiorum Accursianorum, quam proposui vol. IX p. 397, aliquatenus adiuvatur, deprehenditurque series quam auctor ipse in titulis digerendis secutus erat. Scilicet fasciculi Accursiani cum hodie ita dispositi sint, ut maioris formae contineantur volumine D 420 inf., minoris, id est quaternariae, altero O 125 sup., hanc seriem (quae in illo volumine nullis signis indicatur, in hoc notata est fere litteris α—ω. A—K sequentibus schedulis variis nota destitutis) apparet a mero casu pendere. Neque aliter iudicandum est de numeratione antiquiore et ante fasciculis inscripta quam bibliopegae traditi et in volumina compacti sunt, quae per utrumque volumen aequaliter inventa quantum videri pervenit ad numerum 38. At index ille inscriptionum in singulis litteris titulos recenset secundum ordinem locorum plerumque aequabiliter retentum ad hunc modum: Hispania — Gallia — Genua — Piacenza — Bologna — Aquileia — Otricoli — Spolegium — Amelia — Iulich — Maguntia — Fossombrone — Ariminum — Fano — Nepe — Aquila — la Baronia — Celano — Corfigno — Solmona — Riete — Transilvania — Roma (sed paucae tantum urbanae recensentur, cum fasciculi urbanis solis destinati suum indicem habeant) — Terracina — Mola — Gaeta — Fundi — Cori — Piperno — Viterbo — Peroscia (= Perugia) — Fiorenza — Arezzo — Vienna Austriae — Ratispona; neque dubium est eo fere ordine Accursium fasciculos dispositos habuisse. Confectus sit index necesse est c. a. 1532, quo Ratisbonam Accursius adiit, vel certe ad eum annum continuatus; unde quae in eo non comparent, quae sunt permulta, post hunc annum

Accursius putandus est in schedas rettulisse. — Volumina Accursiana quando in bibliothecam Ambrosianam pervenerint, non traditur; sed docuit me praefectus ei Cerianus vir peritissimus exemplum (cod. O. 248 sup.) adfuisse in ea vivo Carolo Borromaeo viderique esse id ipsum volumen, quod in catalogo a. 1620 recensetur sub numero S 308 'codex epitaphior. in fol. bom.', ipsius Accursii manu scripta volumina in eo catalogo non adesse itaque post a. 1620 in bibliothecam illata esse videri.

Denique addendum Beneventanorum Accursii copiam fuisse videri Aldo Manutio (vide p. LI). Eidem Sigonius 'antiquitates Mariangeli Accursii' mittere destinasse, ut propediem ederentur, Paulus pater d. 18 Sept. 1568 scribit (*epistole Manuziane ineditae* p. 136).

ACETUS v. Barrius.

ACTA CASERTANA. *Atti della Commissione conservatrice dei monumenti ed oggetti di antichità e belle arti nella provincia di Terra di Lavoro*. Casertae 8. 1 (1869/70). 2 (1871). 3 (1872). 4 (1873). 5 (1874). 6 (1875). 7 (1876). 8 (1877). 9 (1878). 10 (1879). 11 (1880). 12 (1881). 13 (1882) p. 1—136. V. X p. 374.

Andreas ADAMI *storia di Volseno antica metropoli della Toscana*. Romae 4. vol. I. 1737. vol. II. 1734. Cf. IX, 4837.

Franc. ADAMUS de rebus Firmanis. Romae 1591. V. IX p. 509.

Iosephus d'ADDOSIO v. Barina IX p. 31.

Ioh. Alphonsus ADINOLFI *storia della Cava*. 1846. V. X p. 62.

Caesander ADRIANI v. Codex Anglicanus.

Matthaeus AEGYPTIUS (1674—1745) ad senatus consultum de Bacchanalibus [X, 104]. 1729. V. X p. 188. Exemplum cum additamentis auctoris a nobis sine fructu excussis nuper inlatum est in bibliothecam universitatis Neapolitanae.

— *lettre amicale d'un Napolitain à M. l'abbé Langlet du Fresnoy, par laquelle il est prié de corriger quelques endroits de sa géographie touchant le Royaume de Naples*. Parisiis 1738. 8. pp. 104. — *Lettera di Matteo Egizio al Sig. Langlet con due lettere sulla stessa materia del Barone Antonini al Sig. Egizj*. Neapoli 1750. 8. pp. 149 et denuo a. 1795 ad calcem Lucaniae Antonini. Editionem Gallicam sero nactus adhibui in corpore Italae. Insunt tituli IX, 2141. 2142. 2553 (cf. add.). X, 331. 3732. 4619.

— *opuscoli*. 1751. V. X p. 188. Quaedam ex commentariis editis in opusculis extant scripta in codice bibl. publ. Neap. XV B 24; in titulis exemplar editum concordat cum scripto, potuitque propterea hoc insuper haberi.

— Inscriptionum Neapolitanarum sylloge in praefatione ad opuscula ita commemoratur: *Raccolse gran numero di medaglie e d'iscrizioni, di cui aveva in animo di fare una edizione, nella quale avrebbe emendate molte del Grutero e Reinesio, e arricchite di moltissime da lui raccolte non ancora pubblicate, come anche fece un indice copioso di Fabretti che si darà separatamente alla luce*. Eam deinde fuisse apud Iosephum Antoninum probabile est (IX p. 45). Extra Italiam sua aetate eam servari credebatur Tata (*lettera sul monte Volture* 1778 p. 26: *molti pretendono che abbia passata i monti*), sed erravit; autographum enim possedit Michael Arditi praefectus olim musei Neapolitani citatque verba quaedam ex eius corporis n. CCCVI lapide Neapolitano aliunde non noto, apud nos X, 1824; ex n. CCCLXXX Lavellino IX, 652; ex n. DVI. DVII Montesarchiensibus IX, 2171. 2172. At Arditi mortuo libri eius a. 1840 Neapoli publice venierunt neque apud se hoc volumen iam extare heres eius marchio Arditi Presicensis sciscitanti mihi respondit.

— Epigrammata Surrentina vulgaria omnia et inutilia, quae Aegyptius excepit adstante Roberto Smith, repperit Stevenson inserta collectione Angli cuiusdam cod. Londin. mus. Britann. add. 6468.

— Epistularum ad Aegyptium scriptarum pars nuper venit in bibliothecam publicam Neapolitanam (codd. XIII C 90—93); sed pauca tantum inde sumi potuerunt, cum titulorum exempla una missa plerumque deficient. V. IX p. 99 n. 307. 705. 2141. 2238. X p. 27 n. 1125. 116*.

— Ab Aegypto item veniunt vel certe videntur venire Fabrettii epigrammata Abellinaria (X p. 128 n. 1125. 1151) et Neapolitanum X, 2908; Saxii (quem vide) Lucana Campanaque; Goetzii Puteolana et Neapolitana pleraque (X p. 188 c. XXIV. XXV); Francisci Bianchini Nolana (X p. 143; eidem quae dedit Salernitana non supersunt, v. X p. 61); ad Stoschium missa Formiana (X, 6143). Sed Galletti quae ait sumpsisse se ex epistulis Aegyptii ad Valesium scriptis X, 332*. 334*, sine dubio ipse et commentus est et commenticia auctoritate fulsit; neque aliter iudico de titulo X, 632*, quem Gorius protulit ex epistula ut ait Aegyptii ad Caetanum Berenstadt, fortasse Gallettiana et ipsa.

Aegyptiana quae habemus quatenus perveniant, subiecta tabula ostendit, apta certe ad demonstrandam quam in iis fecimus iacturam.

IX. Giovenazzo n. 307.

Venusia p. 45.

Lavello n. 652.

Teanum Apulum n. 705.

Aeclanum p. 99.

S. Agatha Gothorum n. 2141.

Caudium n. 2171. 2172.

Telesia p. 205.

X. ager Teuranus n. 104.

Grumentum p. 27.

Volceii n. 445.

[Salernum p. 61.]

Abellinum p. 128 n. 1125.

1136. 1151.

Nola p. 143 n. 1258.

Puteoli cet. p. 188; adden. 6003.

Capua p. 373.

Formiae n. 6143.

G. d'AGOSTINI v. in Liguribus Baebianis IX p. 125.

Silv. AJOSSA v. Campana X p. 372. Cf. X, 4620.

Leander ALBERTI Bononiensis *descrittione di tutta Italia*. Venetiis 1551. 4. Cf. X p. 603.

— *Isole appartenenti all'Italia*. 1561. 4. Cf. X, 7345.

Nic. HOR. ALBINO *condizioni di Presenzano*. 1867. V. X, 4831.

Iosephus ALBI-ROSA *l'osservatore degli Alburni*. Neapoli 1840. V. X p. 20.

Andreae ALCIATI Mediolanensis (1492—1550; cf. vol. V p. XIII; vol. VI p. XLVIII) collectanea epigraphica non Mediolanensia (nam ea seorsum composuit) adservata saec. XVI exeunte apud Donatum Caesium¹⁾, Fabrettii aetate fortasse apud Peniam, si quidem recte conieci (cf. IX, 4796; idem urbanarum editores observarunt ad VI, 14929), deinde Romae apud Feam, iam ibi apud heredes Angelinii, compilata sunt ex auctoribus diversis, ut secundum origines aliud de aliis iudicium ferendum sit. Ex nostris quae refert, omnia sunt in collectaneorum parte posteriore, quae cum prior pertines fere ad Italiam superiorem secundum loca ordinata sit, nulla neque loci neque argumenti ratione habita undecumque corrassa videtur esse. Adsunt ex Cyriacanis²⁾ quae p. XXXVIII enumeravimus Beneventana, Histoniensia, Reatinum, Curense, Firmana, Ferentinatiana omnia, Tarracinese (non interpolatum) X, 6305, item ex Picens tria Septempe-danum IX, 5579, Ricinas n. 5747, Anconitanum n. 5894, vulgaria haec omnia et pleraque fortasse per Lucundum ad Alciatum delata, ex rarioribus Venusinum IX, 604, Lucerinum IX, 784, Interam-nense IX, 5076, quorum illa duo sine dubio redeunt ad syllogen Pontanianam vel potius Cyriacanam, de qua dixi sub Pontano; constatque etiam in Mediolanensibus Alciatum adhibuisse Cyriacorum exemplar longe optimum. Contra nullam utilitatem habent tam profecta ex Pontani libro edito, quae uno tenore referuntur f. 5—7, quam quae fluxerunt ex Lucundianis vel potius ex Sabinianis (nam adest IX, 4976) Compsinum IX, 984 (forma non emendata), Bene-ventana IX, 1973. 2045, Reatinum IX, 4672, Foronovana IX, 4796. 4803, Firmanum IX, 5363, Auximata IX, 5841. 5843, Tegianense X, 6950, Puteolana X p. 184 n. 185*—187*, Carinolense X, 4727 (forma non emendata), Suessana X, 4744. 4756 (ubi vide adn.). 4760. 4763, Minturnense X, 6069, Tarracinese (interpolatum) X, 6305, Messanensia X, 1041*. 1042*. Lucundianam recensionem quamnam ipsam excerptave inde Alciatus habuerit, parum liquet; in multis ei convenit cum Ferrarinianis iis, quae item adsunt apud Lucundum.

Ulysses ALDROVANDI musaeum metallicum, ed. Bernia. Bononiae 1643. fol. Vide glandem IX n. 6086 VII 2.

Hieronymus ALEANDER iunior (1574—1629; cf. vol. VI p. LIX) in codicem bibliothecae Marcianae XIV, 29 f. 405 praeter urbana quaedam Atestinaeque etiam Ferentinatiana epigrammata X, 5832. 5883 rettulit.

Nic. ALEMANNUS v. Tarracinese X p. 624.

Iosephus ALESSI *lettera sulle ghiande di piombo trovate in Enna*. Pa-normi 1815. 8. Cf. X, 8063 2. Accedit eiusdem *lettera su di una ghianda di piombo inscritta col nome di Acheo*. Palermo 1829. 8. pp. 15 (pars est ephemeridis *Effemeridi di scienze lettere ed arti per la Sicilia*).

Iosephus ALLEGRAZZA (cf. vol. V p. 564) *opuscoli raccolti dal P. Bianchi*. Cremonae 1781. V. IX p. 282. 286. 315. 317 n. 5038. 5041.

ALLIFANA EPIGRAMMATA excudi coepta a. 1559. V. IX p. 215.

Franc. ALVINUS *Anfiteatro Campano*. Neapoli 1833. V. X p. 374.

Io. Christoph. AMADUTIUS *Anecdota litteraria ex mss. codicibus eruta*. Romae voll. 1—2 1773. vol. 3 1774. vol. 4 1784. 8.

— Schedas eius servat bibliotheca publicā Savignani prope Ariminum (cf. vol. VI p. LXIV), ubi adhibuimus eas ego olim, nuper Bor-mannus. V. in Beneventanis IX p. 141, Amiterninis IX p. 399, Sa-bininis IX p. 472, Veliternis X p. 652.

¹⁾ Apud Fonteium de gente Caesia (c. 1583) in indice auctorum sic est 'Alciatus I. C. libellum epigrammatum extra patriam collectorum autographon 'alumno suo P. Donato Caesio cardinali d. d. 1536.'

Hieronymus AMATI (cf. vol. VI p. LXVI) in pugillares servatos hodie in bibliotheca Vaticana codd. 9734—9775 ex nostris rettulit inter alia Marsa (IX p. 347), Sabina (IX p. 472), Fabraterna (X p. 552), Privernatia (X p. 637).

Iulius AMBROSCH v. Marsa IX p. 347.

Andr. AMBROSINI *memorie del cimitero di Nola*. 1792. V. X p. 143.

Iohannes Baptista d'AMELI *storia di Lucera*. Luceriae 1861. V. IX p. 75.

Vitus Maria AMICO E STATELLA *Catana illustrata*. 1740—1746. V. X p. 721.

— *lexicon topographicum Siculum*. Vol. 1 Panormi 1757. vol. 2 Catanae 1759. vol. 3 Catanae 1760. 4.

ANALISI RAGIONATA *de' libri nuovi*. Neapoli 8; prodit ab a. 1792 Ian. ad 1793 Sept. et fortasse ultra; defuerunt fasciculi 1793 Apr. Mai.

— *GIORNALE LETTERARIO di Napoli per servir di continuazione all' Analisi ragionata de' libri nuovi*. Incipit a fasciculo inscripto *Analisi ragionata* m. Iul. 1793; sequitur *Giorn. lett.* inde ab Aug. 1793 ad Ian. 1799 vol. I—CXIV. V. IX p. 62.

— *EFFEMERIDI ENCICLOPEDICHE per servir di continuazione all' Analisi ragionata de' libri nuovi*. Prodit a 1794 Ian. ad 1796 Dec. et fortasse ultra. Defuit 1794 Mart. V. IX, 9 et p. 62.

Ludovicus Agnellus ANASTASIUS animadv. in Milantium. 1754. V. X p. 76.

Philippus ANASTASIUS *Surrentinorum antiquitates*. 1740. V. X p. 76.

ANCIENT MARBLES v. Taylor Combe.

Caietanus d'ANCORA *guida di Pozzuoli*. 1792. V. X p. 189.

Seb. ANDREANTONELLIUS *historiae Asculanae*. Patavii 1673. V. IX p. 494.

— *ristretto dell' historia Asculana*. Ascoli 1676. V. IX p. 494.

Petr. Andr. ANDREINUS v. Puteolana X p. 188.

David ANDREOTTI *storia dei Cosentini*. Neapoli 1869—74. 8. 3 voll. Cf. X n. 13*.

ANDROTIUS de Monticulo. V. IX p. 547 n. 5534.

Augustinus ANGELELLUS Fabrianensis Manutii epigrammata quaedam misi ex regione Aprutina, scilicet Caudina IX n. 2168. 4200 (Caudio enim iustius attribuetur quam Amiterno), Aterninum IX, 3337, Aveias IX, 3609, Interamnia IX n. 5088. 5112, Treiensia (missa a. 1563) IX p. 539 n. 5652. 5659. 5664. 5663, Auximata IX, 5844. 5879. Ad haec pertinet epistula Pauli Manutii (l. 8 ep. 20) scripta Romae nonis Apr. 1568: 'Scias . . . omnes me cum veteres tum etiam proxime Auximi effossas inscriptiones, in quibus hae quoque duae sunt, quas ad me misisti, ante duos menses accepisse a Io. Francisco Gallo cive Auximate et quod tu scripsisti [n. 5879] F-POLLVCI, ille LI-POLLVCI, quod tu [n. 5844] TVRCIVS-C-F, ille TVRCIVS-C-F-S'. Eiusdem argumenti sunt epistolae Pauli aliae ad eundem datae a. 1567 (l. 9 ep. 7. 8) et a. 1573 (l. 12 ep. 17), sed inscriptiones quas miserit cum ex ipsis non intellegatur, hanc ad Suasanas pertinere ostendit epistula alia Pauli ad filium (*epistole Manuziane inedite* Paris. 1834 p. 291). — Eiusdem Angelelli esse visa sunt Caudina IX, 2167. 2168. 2177. 2181. 2186. 4200 praemissa libro Iucundiano bibl. Magliabecchianae cl. 28 n. 34 f. 5' (cf. vol. IX p. 198); adest ibidem Neapolitanum X, 1745.

Ioh. Franc. ANGELITA *origine di Recanati*. 1601. V. IX p. 556.

Pompeius ANGELOTTI *descrittione di Rieti*. 1635. V. IX p. 440.

Victorius ANGIUS *Biblioteca Sarda*. 1838. 1839. V. X p. 781.

Ign. d'ANNA *Avella illustrata*. 1782. V. X p. 137.

ANNALI CIVILI *del Regno delle due Sicilie*. Vidi fasc. 91—135 ed. Neapoli Sept. 1852 — Febr. 1860.

ANNALI DEL MUSEO *d'antichità e della Biblioteca Beneventana*. 1876. V. IX p. 671.

ANONYMVS ARIANENSIS v. IX p. 122.

ANONYMVS CORVISIERIANVS nobis appellatur auctor a quo proficiscuntur vel certe a quo profecerunt libri qui sequuntur; neque enim hoc dico exemplaria ea esse corporis eiusdem, cum certe qui Fantagutianum et Neapolitanum scripserunt alia quoque constet adsumpsisse.

1. codicis olim Carpentensis, iam Carpentrasensis n. 584 (cf. Lambert *catal. de la bibl. de Carpentras* I p. 394) pars prior foliorum LX plane respondet codici Berolinensi, de quo statim dicitur, habens in fine eandem adnotationem de epigrammatis Sutrii a. 1497 exceptis. De parte posteriore et de libro in universum vide quae dicuntur sub Sabino.

2. codex antea Romae apud Corvisierium, ab a. 1873 regiae bibliothecae Berolinensis (cod. pict. A 61°), saec. XVI chartaceus formae octonariae pp. 132; apographum est passim corruptum a librario (ut in fine pro *Collemutius* scripsit *Collenduius*) aut libri Carpentrasensis ipsius aut similis alicuius; deficiunt plura post p. 24 et post p. 106. Praecedat epigramma Petri Sabini (v. p. LX) *Undique rimantem* petium, ut probabiliter coniecit Rossius, ex altera parte libri Carpentrasensis. In fine

leguntur epigrammata quaedam excepta Sutrii a. 1497 a tribus viris Laurentio Maiolo Genuensi, Petro Maria Montellino Estensi, Pandulpho Collenutio. Cf. vol. VI p. XLV.

3. codex seminarii Patavini n. 175 chartaceus formae quaternariae saec. XVI.

4. collectanea Iulii Iani Fantagutii Caesenatis, scripta c. a. 1500, certe ante a. 1514 (Bormann vol. XI p. 3), servata Ravennae in bibliotheca Classensi n. 135 formae maximae.

5. codex Neapolitanus XIV. D. 8 scriptus a. 1525 (cf. vol. V p. 1070; vol. XI p. 3).

Sylloge haec superstructa est Iucundianae bipertitae ita, ut visa Iucundo et non visa monumenta distinguerentur. Scilicet in Corvisieriano p. 36 ad urbanum quoddam epigramma adnotatur 'ex fratre Iocundo' adscriptumque est p. 55. 58. 59. 60. 93 'non visum' a Io. cundo'. Item in Patavino tam f. 44' ad urbanum Grut. 674, 6 quam f. 35 ad Baiana falsa X, 185*—187* auctor laudatur frater Iocundus. Ex Carpensique quoque similem adnotationem male intellectam refert Metellus cod. Vat. 6039 f. 310: 'non visum ab Ioanne C.' Contra neque in Neapolitano¹⁾ nec quod sciam in Fantagutiano²⁾ diserte Iucundus auctor laudatur. Sed praeterea qui haec collegit aut ipse complura epigrammata urbana descriptis aut, si haec quoque Iucundiana sunt, adnotationem iis adposuit ex Iucundi persona pendentem. Ita obelisco divo Iulio dedicato VI, 882 in Corvisieriano p. 24 praescribitur: 'inscriptio obelisci in Vaticano siti; ipse exscripsi'; titulo secretarii senatus VI, 1718 ibidem p. 4: 'Rome in edicula See. Martinelle iusta arcum Septimii; quod ipse verbum ad verbum conscripsi'. Annos adnotatos repperi praesertim hos:

'epit. Rome inventum a. 1485 die 15 Apr.' Fantagutius f. 41 ad titulum Iuliae L. f. Prisciae Grut. 795, 2.

'in via Appia VI miliario repertum anno Chr. 1487, translatum ad S. Anastasiam ad tres fontes et erat basis statuariae militaris'. Corv. p. 63 ad titulum Q. Herennii Potentis VI, 1427. Iucundus eadem habet anno omisso.

'in domo Portiorum iuxta Minervam a me exsc. kl. Sept. 1488'. Corv. p. 26 ad titulum T. Flavii Aug. l. Cerialis Grut. 940, 2.

'in via Hostrensi [sic] ad 2 m lapidem, quem ipse III kls. Sext. 1489 exscripsi'. Corv. p. 24 ad titulum M. Antonii Antii Lupi VI, 1343.

'hoc epigramma superius positum inventum est in lapide marmoreo, ubi duarum feminarum erat effigies, Romae in campo Martio 1499'. Patav. f. 86 ad epigramma Iuliae Secundae et Corneliae Tyche (Bormann anth. 4, 229). Quocum conferenda est adscriptio apud Sabinum cod. Marc. f. 114: 'haec omnia uno in lapide vetusto, ubi duarum feminarum effigies, nuper reperto Romae in campo Martio in domo Francisci Pauli de Monte Aeliato; misit mihi Hieronymus Sirinus; inventus autem lapis fuit an. sal. 1498 V eidus Ianuarii'.

Ad inscriptiones non urbanas similia non apponuntur, nisi quod p. 95 ad Messanensem X, 6976 ibidemque ad Aquileiensem V, 781, item p. 83 ad Patavinam V, 2928 adscriptum est 'ipse vidi' vel 'ipse' ex(ipsi).

Ex non relatis apud Iucundum, quae quidem ad has partes spectent, quattuor libri Corvisierianus Patavinus Fantagutianus Neapolitanus (nam de Carpensique parum constat) communia habent quae sequuntur:

IX. Beneventum n. 1546. 1575. 1584. 1619 (hoc in Carpensique quoque fuit). 1658. 1729. 1783. In auctario Iucundi ex his duo tantum redeunt IX, 1575. 1783 eaque exemplis diversis³⁾. Forum novum n. 4796.

ita comparata, ut communio manifesto appareat. — Adsunt praeterea in solo Corvisieriano:

X. Messana n. 6976 adscriptis, ut dixi, verbis 'ipse vidi'⁴⁾

item in solo Neapolitano:

X. Abella (loco non adscripto) 1217.

Nola 1258. 1262. 1267 (v. add.) 1268. 1272. 8365

in nullo alio eius aetatis codice praeterea reperta. — Quaestio de origine et forma eius syllogae ut huius commentarii fines excedit, ita ipsa digna est quae pertractetur; nam habet et affinitates late patentes⁵⁾ et ut

1) Is praeter infra recensitos ex hisce voluminibus continet titulos hos IX, 1558. 1589. 2045. 2845. 2846. 2860. 4672. 4703. 5747. 5894. X, 531. 1679. 2861. 3800. 4294 (bis). 5839. 5840. 5853. 6368. 186* omnes aut Cyriacanos aut Iucundianos pervulgatos, provocatque ipse auctor f. 66 ad scripta 'in alio antiquario meo'.

2) Adsunt in Fantagutiano praeter inscriptiones infra memoratas Beneventana IX, 1839, Campanae X, 3859 (praescriptum est 'in castello Anniano') et 4294, Formiana X, 6090 (collocatur Romae; forma est non interpolata).

3) Ad IX, 1783 praescribit 'Beneventi in aede S. Modesti' Iucundus, 'in lapide ornatiss. diversarum litterarum' Patavinus. Varia lectio utriusque ab exemplo edito haec est: 2 OPETREIAE IUC. — PAVLAE IUC. Pat. — 4 E] Pat., ET IUC. — 6 post FVFCIAE IUC. GALLVS IUC. — 7 C-F-MEN OM. IUC. — 8 VXORI IUC.

4) Exemplum ab edito meo differt his: 4 L-DAEDIVS — 4 CON — 9 AEGIPTI.

5) Inscriptio Hispana Castori et Polluci dedicata vol. II, 356* relata ex Sanuto Siedero Apiano est etiam in Patavino sub titulo 'in agro Illicitano non longe a portu'. Inscriptio Ostiensis Reines. 3, 24 = vol. XIV, 99 in Neapolitano legitur sub eadem praescriptione, quam praemittunt Redianus et Iucundi auctarium

multa similiter apud Iucundum relata, ita quaedam sibi propria. Si in iis, quae Iucundo et auctori Corvisieriano communia sunt, hic ex Iucundo pendet, is schedas eius adhibuit primarias et Veronensi antiquiores. Sed cum vix videatur posse admitti auctorem, qui Iucundi nomen passim adscribat, alibi adnotationes eius ita transcripsisse, ut quae Iucundus vidisset sibi vindicaret, denique ex titulis, quos auctor ait se vidisse, duo Messanensis et Aquileiensis apud Iucundum ne legantur quidem, fortasse communio aliter explicanda est, scilicet auctorem Corvisieranum quisquis fuit, una cum Iucundo Romae versatum in titulis scrutandis adiutorem eius et socium fuisse, ut alia Iucundus cum eo communicaret, alia ipse cum Iucundo. Ita hoc quoque aliquatenus explicabitur animadversum a Bormanno, quod titulo Pisaurensi Grut. 440, 6 tam Iucundus Ver. f. 106 quam Corvisieranus p. 73 adscripserunt 'non vidi'. Ei coniecturae item recte accommodabitur, cuius item Bormannus me admonuit, quod quae adsunt in Corvisierano libro, absunt ab Iucundiano, supra recensita epigrammata Beneventana Foronovanum Messanense Aquileiense, leguntur apud illum in foliis extremis inde a 95, ut suspicere priorem horum collectaneorum partem Iucundo quoque notam fuisse, non item appendicem. — Auctorem collectaneorum Corvisierianorum Rossius antea coniecerat Sabinum esse, iam vero magis ei videntur proficisci a Pandolfo Colleenutio, cuius meminit subscriptio Sutrina Carpensis et Corvisieriani. Cuiuscuius sunt, simillima sunt Sabinianis, quae et ipsa aut cum Iucundianis aut ex Iucundianis enata esse constat, et pariter atque haec incipiente saeculo XVI a multis expilata; videntur enim Siederus et Alciatus alique aequales compilatores, quos in urbanis constat pendere fere ex Sabino, quae ex reliqua Italia afferunt, ex collectaneis deprompsisse similibus Corvisieranorum. Sed videant de his quibus datum est ulterius in rem inquirere. Hoc enim harum disquisitionum adhuc ineluctabile malum est, quod qui partem aliquam collectaneorum cuiusvis viri docti tractat, de totis neque a iudicio plane abstinere potest nec re plene cognita iudicare. Sylloge aliquando absoluta non deerunt qui temptamina haec nostra fortasse spernant, certe absolvant.

ANONYMUS GALANTII Venafranensis. V. X p. 478; cf. n. 5010.

ANONYMUS NEAPOLITANUS. V. Nolana X p. 143.

ANONYMUS NOLANUS *vita de' cinque vescovi*. 1591. V. X p. 142.

ANONYMUS SARACENI Venusinus qui scripsit a. 1585 vere est primicerius P. Achilles. V. IX p. 45. 660.

ANONYMUS VERRILLI. V. Campana X p. 374.

Philippus ANSALDI *i monumenti dell' antica Centuripi*. Cataniae 1851. pp. 80. 8. Cf. X, 7005.

ANTICHITÀ CICERONIANE v. Caposele.

ANTICHITÀ DI ERCOLANO vol. I—VIII. 1757—1792. V. X p. 157.

— ANTIQUITATES HERCULANENSES INEDITAE appellantur nobis volumina duo tabularum aere expressarum destinatarum ad continuandas antiquitates Herculanenses; servat et tabulas et ipsa aera academia Herculanensis, custodiuntur autem hodie volumina in museo publico Neapolitano. Numeris iustis cum careant, nos folia ex ordine numeravimus. Paucis exceptis repraesentantur in iis reperta Herculanee Pompeiisve custoditaeque in museo publico Neapolitano. Excussit nostra causa Dresselius.

ANTICHITÀ DI POZZUOLI, *Cume e Baja*. 1768. V. X p. 187.

Ant. Lud. ANTINORI (1704—1778) *raccolta di memorie delle tre provincie degli Abruzzi* 4 voll. 1781—1783. V. IX p. 399.

— *antichità nella regione de' Frentani*. 1790. V. IX p. 266.

— *istoria critica di Lanciano* ms. V. IX p. 278.

— sylloge inscriptionum Aprutinarum ms. V. praesertim IX p. 399, praeterea p. 259. 274. 282. 286. 290. 297. 347.

Antonius Ludovicus ANTINORI iunior *osservazioni sull' interpretazione di una lapida letterata Romana del Martelli*. Aquilae 1832. 8. pp. 14. Cf. IX, 4182. 4656.

Ioh. Ant. ANTOLINO *l'ordine dorico ossia il tempio d'Ercole nella città di Cori*. 1785. V. X, 6517.

ANTOLOGIA ROMANA. Voll. I—XXIV. Romae 1775—1797. 4. Cf. X, 6555. 6771.

Iosephus ANTONINI baro S. Blasii. V. Lucana X p. 20. Cf. IX n. 825 et p. 215; X n. 461.

Petrus APIANUS et Barth. AMANTIUS inscriptiones sacrosanctae vetustatis. Ingolstadii 1534. fol. Sylloge in nostris tota pendet per Peutingerum (v. IX p. 422, X p. 371) ab Augustino Tyferno (X p. 184. 371), itaque habet quidem Iucundiana epigrammata multa (IX, 260. 984 cet.) et in his ea quoque quae ab Augustinianis nostris absunt (X,

4759. 4760. 4782 cet.), sed item complura ab Iucundo non descripta, descripta ab Augustino (X, 1572. 1617. 1698. 1766. 1810. 1818. 2009. 2041. 2066. 2205. 2324. 2688. 2717. 2800. 2834. 2844. 2872. 2873 et praesertim n. 425*). Epigrammata quae non sint apud Augustinum Iucundumve ex his provinciis nulla affert exceptis Reatino IX, 4726 et Auximatibus IX, 5850. 5861 sumptis ex Siederianis (cf. vol. VI p. XLVII). Utilitas autem libri in hisce provinciis hodie nulla est, postquam aditus patefactus est ad ipsa Iucundiana et Augustiniana.

APOGRAPHON inscriptionum Ferentini prostantium. 1843. V. X p. 572.

APPENDIX MAZUCHII PAPIENSIS v. Lucana X p. 19. Cf. X, 6069.

Paul. Ant. APPIANI v. Asculana IX p. 494.

Liborius ARCARI v. Saepinatia IX p. 227 (cf. p. 205).

Carolus Maria ARCASENZIA v. Teruentum IX p. 241.

ARCHAEOLOGIA or miscellaneous tracts relating to antiquity, published by the society of antiquaries of London. Londini 4. 45 voll. 1779—1880. Cf. X, 846.

ARCHÄOLOGISCHE ZEITUNG. Ediderunt primus E. Gerhard, deinde Aem. Huebner, E. Curtius, R. Schoene, M. Fraenkel. Berolini 4. 1843—1881. 4.

Octavius ARCHANGELUS v. Catinensia X p. 721.

ARCHIVIO STORICO SICILIANO, *pubblicazione periodica per cura della scuola di paleografia di Palermo*. Voll. 1. 2. Palermo 1873. 1874. 8.

— *pubblicazione periodica della Società Siciliana per la storia patria*. Nuova serie. Voll. 1—5. Palermo 1877—1881. 4.

ARCHIVIO STORICO per le province Napoletane pubblicato a cura della società di storia patria. Neapoli 4. I 1876. II 1877. III 1878. IV 1879. V 1880. VI 1881.

Mich. ARDITI (1746—1838) *illustrazione di un antico vaso trovato nelle ruine di Locri*. Neapoli 1791. 4. pp. 76. Cf. X, 16. 1309.

— *la legge Petronia illustrata col mezzo di un' antica iscrizione rinvenuta nell' anfiteatro di Pompei*. Neapoli 1817. 4. pp. 64. Cf. X p. 94.

— *la epifania degli dei*, ed. quarta. Neapoli 1819. 4. pp. 133.

— *il fascino e l'amuleto contro del fascino presso gli antichi, illustrazione di un antico basso-rilievo rinvenuto in un forno della città di Pompei*. Neapoli 1825. 4. pp. 46. Cf. X, 726.

— *epistulae ms. ad Marinium*. V. X p. 189.

Car. ARDUINI *nuova illustrazione dell' antico Piceno*. Ripatransone 1844. 8. pp. 40. V. IX, 5950.

Claudius Marius ARETIUS de situ insulae Siciliae. 1537. V. X p. 714.

Phil. ARGELATUS v. Campana X p. 373 c. XXIX.

ARISTEUS v. Septempedana IX p. 533.

Titus ARMELLINI *cronichetta mensile delle più importanti moderne scoperte nelle scienze naturali e loro applicazioni ed industria, e notizie archeologiche raccolte dal mio figlio Mariano Armellini*. Series II tom. 1 a. 1 (1875) — tom. 7 a. 7 (1881). Romae 8.

Sebastianus ARNOLFINIUS v. X p. 188; cf. X, 1265.

d'ASCIA *storia d'Ischia*. 1867. V. X p. 679.

ASTUTUS baro de Fargione v. Panhormitana X p. 752.

ATTI della Commissione di Caserta v. Acta.

Iosephus AUGELLUZZI († 1882) v. Salernitana X p. 62.

Antonius AUGUSTINUS (1516—1586) Hispanus, episcopus Allifanus ab a. 1556 ad 1564, in Italia degens ab a. 1535 ad a. 1564, quo in patriam rediit (cf. vol. II p. XV. 543), ut Hispanorum epigrammatum apparatus amplissimum sibi comparavit, ita etiam in regno quod tum fuit Neapolitano morans his studiis vacavit et ex Sicilia quoque inter primos, ex Sardinia primus tituli ut ad se adferrentur effecit. Subieci elenchum:

IX. Telesia p. 205 n. 2238. 2272. Capua p. 371.

2273. Caiatia p. 444.

Allifae p. 215. Suessa p. 465.

Saepinum p. 227. Aquinum p. 530.

Bovianum p. 239. Sicilia p. 714 n. 7426.

X. Salernum n. 622. Sardinia p. 779.

Puteoli cet. p. 187 n. 1483.

1484. 1493. 1930. 3361.

Pleraque vir summus ab amicis descripta accepit videturque non tam ipse his studiis vacavisse quam per alios ut promoverentur effecisse, maxime per Metellum, qui ei a manu erat cuiusque e libro affert titulum X, 1493. Saepinatia certe et Bovianensia, item Suessana, Sicula, Sarda quae habuit, ab aliis eum accepisse constat; ipsa Allifana habuit a Pedemontio typis expressa et ad saxa ubi potuit recognovit. Ipse vidit praeter ea certe Neapolitana in domo Spadaforana exposita et Campana

et Alciatus. In titulo Neapolitano X, 2861 vocabulum *Euphrosynus* ut apud Redianum et Sanutum et Bembum, ita etiam in Corvisieriano et Patavino et Neapolitano desideratur.

quaedam. Partem horum epigrammatum servarunt libri scripti eius qui supersunt (v. Huebner vol. II p. XV), pleraque codex Matritensis bibliothecae publicae Q 87, pauciora codex eiusdem bibliothecae B b 187 (v. X p. 530) et mihi non collatus Barcinonensis X, 7, 6 (v. X, 1483. 1484), at neglegenter scripti sunt omnes. Longe praestant quae in schedulis pessime dissectis et traiectis (v. p. LV), exaratis tamen manu ipsius (subinde adscriptum est aut 'vidi' vel 'legi' aut 'non vidi') remanent inter Panviniana. Haec Panvinium ab Augustino accepisse per Pantagathum nuper didici examinatis litteris ab hoc ad Panvinium datis servatis in codice bibliothecae Ambrosianae D 501 inf., unde quae ad Augustinum pertinent collecta apposui iungenda cum iis quae ex ipsius Augustini ad Panvinium litteris excerpti IX p. 215. Scilicet Panvinio, qui in fastis p. 401 summis laudibus Augustinum celebrarat, postquam iussu Augustini Pantagathus misit Allifanas d. 7 Ian. 1559 IX, 2333 [una inscriptione male stampata, vista netta da lui ad Allife], d. 14 Ian. 1559 n. 2337. 2338, d. 25 Febr. 1559 sic scribit: *non vi mandai una lettera di Mons. d' Allife hoggi otto con due charte di inscriptioni sue, una stampata (v. vol. IX p. 215), l'altra di mano sua, le quali hoggi vi mando: ne mettete tempo a ragguagliarci de la ricevuta, a cio che quel signore sia servito, il qual fa di molte cose per amor vostro, come hora di raunar tutte le inscriptioni Allifane.* Item d. 20 Mai. 1559: *vi mando certe inscriptioni sue (scilicet Augustini) trovate nel Sannio con tre epistolette da negotii [IX, 2438] . . . ci sono degli errori, perchè S. S. non ha visti gli originali.* Nuntius quoque insertus epistulae 18 Mart. 1559: *è molto probabile che Mons. d' Allife si trasferisce in Sicilia non alienus est ab epigrammatis ibi ab Augustino collectis et cum Panvinio communicatis.* — Ex his item apparet ad Augustinum revocanda esse tam inscriptionem christianam Allifanam IX, 2437 insertam collectaneis Pantagathianis cod. Vat. 3394 (cf. Rossius inscr. christ. 4 p. XVIII*) quam quae apud Aldum leguntur ex Saepino et Boviano et Arpino et Sora. Nam manum, quae scripsit codicis Manutiani 5237 folia 132. 137. 163. 164. 233. 242 annos habentia adscriptos 1552 et 1558, Pantagathi esse nuper intellexi cum collata epistula Pantagathi ad Manutium inserta codici eidem f. 359. 360 collectaneisque illis sine dubio autographis tum inde, quod ad titulum urbanum T. Flavii Saturnini VI, 8543 aliumque Q. Pomponii Faustini Grut. 698, 3 adscriptum est: *queste sono le due tavole di marmo a destra e sinistra de la mia porta*, eos autem Nic. Florentio teste novimus eo tempore stetisse ante cubiculum doctissimi patris Octavii Pantagathi. Quocum convenit commemoratio facta in chartis illis Manutianis cardinalis Salviati defuncti a. 1553, cuius domesticus Pantagathus fuit. Illis chartis cum praeter urbana complura¹⁾ decretum Saepinas IX, 2438 et Arpinatia (X p. 556) Soranaque (X p. 560) Manutii contineantur, trahuntur inde Saepinatia Bovianensiaque relata cod. 5244 p. 487—490, scilicet decretum citatum eodem omnino exemplo tituli-que IX, 2476. 2495. 2525. 2543. 2562. 2568. — In Metellianis, quibus Augustinum usum esse supra diximus, ab ipso profecta exempla vix ulla reperiuntur (cf. IX, 2562). — Ursino Augustinianorum copiam fuisse suo loco dicitur. — Denique Gruterus habet Augustiniana quaedam alibi non reperta (IX, 2362), missa fortasse a Schotto.

AUGUSTINUS TYFERNUS Stiriensis ut videtur, cum Iucundum Neapoli cognovisset, exemplo eius ad titulorum colligendorum studium excitatus a. 1507 syllogen inscriptionum ibi conscripsit, quam quomodo auxerit in patriam reversus et quam bene studiis epigraphicis ex Italia in Germaniam propagatis de his litteris meruerit, alibi (vol. III p. 478) expositum est. Ad Italiam quod attinet, missis iis quae apud Iucundum redeunt (ut sunt IX, 484. X, 410. 417. 486*) quaeque redeunt non apud Iucundum, certe ut nos Iucundiana tradita habemus, sed apud alios auctores aequales:

X. Regium n. 6 (cum Lilio et Bononio).

Tegianum n. 294 (cum Bononio).

Neapolis n. 192* (cum Lilio). 193*.

complura excepit ex ipsis saxis anno, ut ait ipse, 1507 (vide adnotationem ad X, 3731, ubi quid propter haec studia passus sit Aversae, enarrat, item syllogae praefationem editam vol. III l. c.) in locis his:

X. Neapolis cet. p. 184; in his solus servavit n. 1536. 1543. 1616. 1644. 3341 al.

Atella p. 360.

Capua p. 371, ubi vide de communicatis cum Augustino a Baptista Barbaro.

Carinola n. 4731.

Fundi n. 6258.

Roccasecca (incerti situs) n. 5529.

Unde intellegitur eum his studiis tantummodo vacavisse iter facientem Neapoli Romam. — Tradiderunt nobis Augustiniana libri scriptoresque hi:

¹⁾ Inter alia a Pantagatho veniunt VI, 1492 (pondera quoque, quae apud Manutium adhaeserunt, in Pantagathianis redeunt, sed recte separata). 2441. 40247, quam inscriptionem acceptam refert Pantagathus Benedictus Aegio, item decreta Graeca complura (C. I. Gr. 5491. 5752. 6209. 6304. 6593).

1. Codices Vindobonenses duo n. 3492. 3540 olim coniuncti tertiusque n. 3528 ipsius syllogae partem maiorem servarunt.

2. Peutinger in codice Augustano Halleriano n. 527 f. 7. 8. 77—81. 85 Vindobonensem n. 3528 expressit pleniorum quam nunc superest. Dixi de his libris vol. X p. 184; cf. vol. IX, 421. 984.

3. Apianus (v. p. XXVIII) totus pendet a Peutingerio et per hunc ab Augustino.

4. Metellus cod. Vat. 6039 (praesertim f. 329'—333') et alibi passim in adnotationibus quae refert descripta a Vallamberto Haeduo ex libro Hadriani Gulielmi, Gulielmus autem sumpsisse dicitur ab Iucundo, ea usu doctus repperi non tam Iucundiana esse quam Augustini²⁾ fortasse ab ipso apud amicum Neapolitanum relicta. Itaque in Metellianis non raro sub nomine Vallamberti Iucundive vere laudatur Augustinus. — Eundem librum etiam Fabricius a. 1549 (v. ad X, 1782) et post eum Laurentius Schraderus apud Spadaforam viderunt, quamquam ille eum citat sub titulo 'antiquitatum Pontani', hic inscriptionum librum dicit collectum ab Iucundo Veronensi et Ioviano Pontano; nam quam inde Fabricius affert inscriptionem X, 1782, ea sine dubio ex Augustinianis profiscitur, veraque collectanea Pontaniana longe diversa fuerunt.

5. Waelschappio Augustinianorum copiam factam esse suo loco (p. LXIX) exposuimus.

6. Idem obtinet de Scaligero (v. p. LXII).

7. Item de Bononio (v. p. XXXI).

Vinc. AURIA dell' origine ed antichità di Cefalù. 1656. V. X, 7456.

— origine del Crocefisso ed. 2 a. 1690, ed. 3 a. 1704. V. X, 7269. 7287.

— historia cronologica delli Signori Vicerè di Sicilia. Palermo 1697. 4. pp. 316. V. X, 7264.

Franciscus MARIA AVELLINO (1788—1850). V. vol. X p. 94, item vol. IX p. 69. Cf. Zangemeister vol. IV p. VIII. XIII.

— opuscoli diversi. Neapoli vol. 1 (1826) pp. 258. vol. 2 (1833) pp. 316. vol. 3 (1836) pp. 334. 8.

— osservazioni sopra un' iscrizione di Eprio Marcello (act. acad. Herculi. vol. II). V. X, 3853.

— Bullettino Napoletano v. Bullettino.

— et MINERVINIUS inscriptiones musei Borbonici. 1857. V. X p. 190.

Franc. de Paula AVOLIO delle antiche fatture d'argilla che si ritrovano in Sicilia. Palermo 1829. 8. pp. 167 tabb. 12.

Andr. BACCI (vixit saec. XV) notizie dell' antica Cluana, oggi S. Elpidio, e di molte altre città e luoghi del Piceno. Ed. 2. Maceratae 1716. 4. pp. 43 et 20.

Henr. BACCIUS descriptio regni Neapolitani. V. X p. 128.

BADGER Malta and Gozo. 1838. V. X p. 773.

Lud. BAILLE v. Sarda X p. 781.

BALDANIUS v. Antiatina X p. 661.

Petrus BALZANO castello di Capuana. 1859. V. X, 8177.

Iosephus BAMONTE le antichità Pestane. 1819. V. X p. 53.

Andr. BARBA v. Abellana X p. 137.

¹⁾ Metellus scripsit f. 331: 'sequentes inscriptiones descripsi ex codice Vallamberti Hedui qui eas ex libro Adriani Gulielmi sumpserat ex libro Io. Iucundi excerpto' eaque excerpta finiunt f. 333: 'haec ex Vallamberto Heduo'. Sed indidem veniunt etiam ea quae uno tenore leguntur f. 329' a titulo Veronensi V, 3408 ad Puteolanum X, 193* f. 330, nisi quod interponuntur tituli duo Aeclanensis IX, 1117 et Beneventanus IX, 1559 petiti et ipsi ex Vallambertianis schedis, sed diversis. Tam quae praecedunt f. 328'. 329 r. ex parte certe sumptae ex codice nescio quo cardinalis Salviati quam quae interponuntur f. 330'. 331 inscriptiones 'ex cuiusdam studiosi libro' descriptae ex Pontanianis editis ab his alienae sunt. Sed redit ad Augustiniana illa quidquid pro varia lectione sub Iucundi nomine Metellus alibi titulis adscripsit. — Cum Augustinianis a Vallamberto inventum est epigramma positum f. 330 (inter IX, 1559 et X, 2335), cui praescripsit Metellus: 'ex Iucundi discipulo quondam rec(ens); in Io. Maioris Neapoli, hoc: Pappacodolo episcopo Troplensium et cet. censu V sacerdotibus addito qui ibi quotidie sacrificarent cavitque Pauli III pont. max. [1534—1549] decreto, ne beneficii nomine aliosve ad usus conferatur cet. qui in non magnis opibus magnum exercens animus nulla magis in re quam aliorum levanda inopia suis bonis usus est. Hered. b. m. pos. decessit ex mortalibus anno 'cet.' Nempe Iucundi discipulus est ipse Augustinus; sed hoc epigramma aetatis ratione habita vix recte Metellus ad eum revocavit. In ipso excerptorum principio ad Veronensem f. 329' et ad sequentem Graecam Neapolitanam ΠΟΡΚΙΑ ΠΑΥΛΑ adscriptum est: 'Iuc. vid.', ut solitum est Augustino.

²⁾ Leguntur in foliis 329'. 330. 331—333 (demptis alienis) tituli ex nostris provinciis hi: IX, 2860. 4691. 5579. 276*; X, 6. 291. 410. 589. 597. 1479. 1480. 1550. 1555. 1557. 1613. 1678. 1679. 1680. 1685. 1757. 1777. 1799. 2313. 2324. 2335. 2407. 2834. 2861. 3007. 3009. 3341. 3487. 3706. 3726. 3917. 4437. 4538. 4727. 5837. 5840. 6124. 6305. 6511. 6517. 6518. 192*. 193*. 425*. Accedunt alibi relati a Metello, indidem tamen petiti IX, 1987. X, 1782. 6876. Ex his cum maior pars legatur item apud Iucundum, qui apud Iucundum deficiunt X, 6. 291. 2324. 2335. 2834. 3009. 3341. 3487. 3917. 4437. 4538. 192*. 193*. 425*, omnes redeunt inter Augustiniana certa exceptis tribus n. 2335. 3009. 3487, ut hi quoque eidem probabiliter tribuantur.

- Hermolaus BARBARUS castigationes Plinianae. Romae 1492. fol. V. IX, 2668.
- BARBAULT *recueil de divers monumens anciens répandus en plusieurs endroits de l'Italie*. Romae 1770. fol. max. tabb. 166. Cf. X, 633. 3451.
- BARBERINA collectanea, scilicet destinata ad formandum corpus inscriptionum auspiciis cardinalis Francisci Barberini, praeter ea, quae ad certos auctores Holstenium, Gualterum, Phoebonium, Verderosam (vide s. v.) revocari potuerunt, perpaucis subministraverunt ad harum regionum thesaurum lapidarium augendum, ut Nuscense epigramma IX, 996 missum ab Arcudio episcopo loci et Beneventana quaedam (IX p. 139) et Teatina IX, 3014. 3015 et Antrodocense IX, 5947 et Subiacense IX, 5971 et Cuprensia IX p. 503 Firmanaque IX, 5367 (?). 5446. 5744 cet. et ex oppidis Campagna X, 452 et Positano X, 557 (vide auctarium add.) et missa ab abbate Petro Verona Casinatia X, 5173. 5197.
- Sabinus BARBERIUS *diss. del Tripaldo*. 1778. V. X p. 128.
- Sinibaldus BARONCINI v. Teatina IX p. 282.
- Caesar BARONIUS martyrologium Romanum (Romae 1586 fol.). Adhibui ed. Antverpiae 1589. V. IX, 4320.
- annales ecclesiastici una cum critica historico-chronologica P. Antonii Pagi. Voll. 1—19. Lucae 1738—1746. fol. Apparatus. Lucae 1740 fol.
- Franc. BARONIUS ac Manfredes de maiestate Panhormitana. 1630. V. X p. 752.
- Andreas BARRESE v. Lucana X p. 20.
- Gabr. BARRIUS de antiquitatibus Calabriae. V. X p. 3.
- BARTHOLOMAEUS A S. MARCO. V. Ferentinatia X p. 572 et Anagnina X p. 585.
- Ios. BARTOLI *i miracoli*. Taurinis 1768. 4. V. IX, 5897.
- Petrus Santi BARTOLI *gli antichi sepolcri ovvero mausolei Romani*. Romae 1727. fol. V. X, 6087.
- BARTOLINI *viaggio da Napoli alle forche Caudine ed a Benevento*. 1827. V. Caudina IX p. 199; item X, 3763. 6917—6920.
- Augustinus BASILE *memorie istoriche della terra di Giugliano*. Neapoli 1800. 8. pp. 411. V. X, 3734.
- Franc. BASTELGA *relacion* 1615. V. Sarda X p. 779.
- Thomas BAUCO *storia di Velletri*. 1851. V. X p. 652.
- BAUDELLOT DE DAIRVAL v. Ursinus.
- BAYARDI *catalogo degli antichi monumenti di Ercolano*. 1755. V. X p. 157.
- Antonius BEATILLO *historia della vita, morte, miraeoli e translatione di Santa Irena di Tessalonica vergine e martire*. Neapoli 1609. 4. pp. 435. V. IX, 11*. 12*.
- *historia di Bari*. Neapoli 1637 [non 1707]. 4. pp. 228. V. IX p. 31.
- Iac. BELGRADUS epist. de ant. Herculaneis 1749. V. X p. 157.
- Scipio BELLA BONA *ragguaglio di Avellino*. 1656. V. X p. 128; cf. IX p. 99 n. 1006.
- BELLERMANN *Katakomben zu Neapel*. 1834. V. X p. 179. Cf. IX, 410.
- BELLICARD v. Cochlin.
- BELLINI v. Auximatia IX p. 560.
- Antonius BELLONUS (c. a. 1524; cf. vol. VI p. XLVII) cod. bibl. Marc. Lat. XIV, 192. V. IX p. 138.
- I. BELOCH *Campanien. Topographie, Geschichte und Leben der Umgegend Neapels im Alterthum*. Berlin 1879. 8. V. X, 3702 (add.). 6806.
- Iohannes BEMBUS Venetus (1473—1545), qui confecit syllogen epigrammatum (hodie Monachi cod. Lat. 10801) annum indicis inscribens 1536 (cf. vol. II p. VII; vol. III p. XX; vol. V p. XIV; vol. VI p. XLVIII), ex his partibus affert haec:
IX. Tarentum n. 234.	717b. 720. 721. 741. 743.
Vallis Canera n. 4753.	744. 753, item Graecam.
[Stimigliano n. 4803.]	[Neapolis n. 2861.]
[Cures n. 4967.]	Suessa n. 4744. 4756.
X. Croto n. 107. 108.	[Ferentinum n. 5831.]
[Salernum n. 531.]	Signia n. 5961.
Surrentum n. 676. 677. 680.	Messana n. 6976.
682. 688. 689. 690. 716.	
- At non ab uno descriptore haec profecta sunt, sed alia, ea scilicet quae uncis quadratis conclusi, redeunt ad corpus aliquod saec. XV, quale est Anonymi Corvisieriani (v. s. v.), alia aut e saxis Bembus descripsit aut transcripsit ex pugillaribus amicorum. Surrentinas inscriptiones ipse adnotavit descriptas esse de lapidibus a Benedicto Maschiano Pisano, quem ante lucundum eas enotavisse colligitur ex titulo X, 717b Maschiano viso Surrenti, lucundo Neapoli. Ab eodem probabile est proficisci quae subsequuntur Crotonenses, Tarentinam, Suessanas. Earum Crotonensis altera X, 107 redit eodem exemplo adscripto anno 1471 in sylloge Anonymi inserta codici Manutiano Vaticano n. 5249 f. 17—27 scripta pontifice Paulo II (1464—1471¹), praeter hanc et urbanas vulgares continente descriptas in insulis Corcyra nigra III, 3074 et Chio III, 456.
- Iosephus DE BENEDICTIS v. Histiensia IX p. 266.
- Fortunatus BENIGNI *lettera su Treia*. 1812. V. IX p. 539.
- Telesphorus BENIGNI de Guido Gualterio ad Lancillotium epistola. Romae 1772. 8. pp. 30. V. IX, 5653.
- *Sanginesio illustrato*. 1793. V. IX p. 525.
- BERETTA (cf. vol. V p. 84 c. XX). V. Puteolana X p. 187.
- Xav. BERGAMASCHI *Pontecorvo-Fregelle*. 1860. V. X p. 531.
- Theod. BERGK *römische Schleudergeschosse in Jahrbücher des Vereins von Alterthumsfreunden im Rheinlande* vol. 55/56. Bonn 1875. p. 1—73.
- *Inschriften römischer Schleudergeschosse*. Leipzig 1876. Vide ad spurias; cf. IX p. 636.
- Alexander BERTI. V. Aesernina IX p. 245; cf. p. 241. 266.
- Franciscus de Paula BERTUCCI *guida del monistero dei PP. Benedettini di Catania*. Cataniae 1846 (non 1840). 8. pp. 78. Cf. X p. 721.
- Bened. BETTI *lettera sulla lapide di Paquio Azmeno*. 1794. V. IX, 2857.
- Pasch. BIANCHI. V. X, 1414.
- Franciscus BIANCHINI Veronensis (1662—1729) inter collectanea servata hodie in bibliotheca capitulari Veronensi epigrammata quaedam posuit in itinere a. 1702 a se excepta Beneventi (IX p. 140), Caudii (IX, 2162. 2163), Puteolis (X p. 188), Suessulae (X, 3763. 3765); leguntur pleraque in codice n. 359. Capuae quae excepit apud Fabrettium relata in schedis eius non sunt inventa (X p. 373). Fastos Antiatinos ubi ediderit, dictum est ad eos (X, 6638). Nolana (X p. 143) et Salernitana (X p. 61) Matth. Aegyptius cum eo communicavit, sed eorum illa sola supersunt. Praeterea de Pompeiis quaedam ad eum rettulit Picchiattius (X p. 93).
- *la istoria universale provata con monumenti e figurata con simboli degli antichi*. Romae 1697. 4.
- de lapide Antiati epistola ad Franciscum Aquavivam Aragonium, in qua agitur de villa Hadriani Augusti. Romae 1698. 4. pp. 22. Cf. X, 6697.
- Anastasii bibliothecarii de vitis pontificum. Romae vol. 1 1718. vol. 2 1723. vol. 3 1728. vol. 4 1735 fol.
- *camera ed iscrizioni sepulcrali de' liberti, servi ed ufficiali della casa di Augusto*. Romae 1727. fol. pp. 87.
- BIBLIOTECA ANALITICA. Neapoli 1812—1813. voll. 1—5.
- *Nuova biblioteca analitica di scienze, lettere ed arti*. Neapoli 1816—1819. voll. 1—14.
- Ignat. Paterno princeps BISCARI v. Catanensia X p. 721.
- Iosephus BISOGNI de Gatti Hipponis historia. Neapoli 1710. V. X p. 8.
- Iacob IONAS BJÖRNSTÄHL *resa til Frankrike, Italien, Sweitz, Tyskland, Holland, Angland, Turkiet, och Grekland*. Stockholm. 8. I—III 1780. IV 1782. V 1783. VI 1784. Versio Germanica Groskurdi prodiit Lipsiae et Rostocki voll. 1—6. 1780—1783. 8. Cf. X, 846. 5183.
- BLAINVILLE *travels through Holland, Germany, Switzerland and other parts of Europe, but especially Italy*. Londini 1743. 3 voll. 4. Auctor non eo solum nomine mendax inventus est, quod quae ex saxis se ait excepisse, paucis exceptis (X, 3865. 4450) ex libris compilavit (vol. III p. XX), sed etiam graves fraudes commisit (X, 256*. 262*. 272*. 521b*).
- R. de la BLANCHÈRE v. *Mélanges*.
- Homobonus DELLE BOCACHE (s. de' Bucachi). V. Anxanensia IX p. 278.
- Ianus Iacobus BOISSARDUS Vesontinus (1528—1602; cf. vol. VI p. LV) cum per a. 1556 et 1557 (ut ait ipse in vita scripta a. 1587 servata in codice olim Hamiltoniano, nunc Berolinensi) cum Abrahamo Zorgero Austriaco totam Hetruriam, Romam et Neapolim curiosissime perlustrasset, Apuliam quoque, Bruttios, Lucanos totamque Calabriam percurrisset, collectanea antiquitatum rettulit in codices tres ipsius manu scriptos omnes, quorum qui primus scriptus est hodie adservatus Gratzii in bibliotheca Iohannei n. 1007 (cf. eph. epigr. II p. 481) ad has partes non pervenit. Alter Stockholmiae custoditus antea in tabulario regio, iam in regia bibliotheca n. 38 codd. Francogallicorum, foll. 177 formae octonariae minoris, cum diu nos latuisset, a. 1880 Berolinum missus ibi nostrae syllogae causa excussus est; inscriptus est 'inscriptum antiquarum, quae tam Romae quam in aliis quibusdam Italiae urbibus videntur, cum suis signis propriis ac veris lineamentis exacta descriptio. Romae anno MDLIX'. Inde descriptus est c. a. 1580, sed multis mutatis adiectisque, liber olim Coislinianus, deinde Benedicti-

1) Cf. vol. III p. XXIX. Index pontificum finit sic:

obiit 14 Augusti 1464 Pius 2 1458,

Anchone Paulus 2 1464 30 Augusto zuoba, hic fuit Petrus Barba.

norum Sangermanensium, hodie bibliothecae publicae Parisinae (Lat. S. Germain 1078 = n. 12509) inscriptus similiter. Edita 'Onuphrii Panvini, Bartholomaei Marliani, Petri Victoris, Iani Iacobi Boissardi topographia Romae cum tabulis geographicis, imaginibus antiquae et novae urbis, inscriptionibus, marmoribus, aedificiis, sepulchris et quicquid est a veneranda antiquitate magna diligentia aeri incisus' (Francofurti 1597—1602 fol. quattuor tomis sive partibus sex) sola auctoris urbana continet, nam pauca ex Italia inferiore edita in parte quarta sive secundo tomo ex Apiano repetita sunt. Auctor quae in scriniis habebat ad Italiam provinciasque Transalpinas pertinentia post urbana quominus ederet morte praeventus est. Nec Gruterus, quocum Boissardus urbana sua communicavit antequam prouiderent, hisce usus est; edidit quaedam inde Montfaucon in antiquitatibus. — Norica et Raetica Boissardi cum magnam utilitatem habeant et pauca tantum ficticia in iis insint (vol. III p. XX), quae ad has partes perveniunt Brundisina Tarentina Campana Puteolana (v. X p. 184) Boissardi una litura delenda fuerunt; nam tota commenticia sunt. Neque iam cogitari potest de fraude aliena sive Iulii Roscii Romani, quem passim Boissardus auctorem laudat, sive Pyrrhi Ligorii. Immo Holmiensem librum cum Parisino ubi contulimus, deprehendimus hominem parum versutum nugae male excogitatas postea augmentem et emendantem; quae res potissimum versatur in locis commutandis, ut quae in Holmiensi Tarentina fuerunt, in Parisino inveniantur urbana facta esse et sic deinceps.

BOLDETTI *osservazioni sopra i cimenterj*. 1720. V. in Ferentinatibus X p. 572.

Emerico BOLOGNINI *memorie dell' antico e presente stato delle paludi Pontine, rimedj, e mezzi per disseccarle a publico e privato vantaggio*. Romae 1759. 4. pp. 88. Cf. X, 6849.

Dionysius BONFANT *Triumpho de los santos de Serdeña*. 1635. V. X p. 779.

Onuphrius BONGHI v. Lucerna IX p. 75.

Iosephus BONGIANELLI Caesenas monachus Benedictinus praeter apographum codicis Marucelliani, de quo sub hoc diximus, pauca ex his partibus a. 1562 Manutio misit excepta Neapoli (vol. X p. 186), Sinuessae (X n. 4738), Casini (X p. 510), Formiis (X p. 603). Ab eo sumpta Donius errore rettulit ad Valerium Palermum (cf. X, 5192).

Hieronymus BONONIUS Tarvisanus (cf. vol. V p. XIV). V. X n. 186*.

Iohannes BONONIUS Laudensis (cf. vol. III p. XX; vol. II p. VI; vol. V p. XV; vol. VI p. XLI), cuius extat sylloge epigrammatum duobus exemplaribus autographis scriptis eodem anno 1498, altero hodie bibliothecae Traiectinae n. 57 adiuncto ad corpus Ferrarinianum (inde descriptus est liber Vaticanus n. 5243), altero eoque multo auctiore et plerumque, non semper tamen, emendatiore olim Stoschiano, iam Vaticano Ottoboniano n. 2967, priori exemplo ita praefatus est: 'Hortatus est me libellus hic tuus, reuerendiss. Fabrici antistes Placentine, ut meo chirographo nonnulla epigrammata subnecterem quae dum Neapolitanum regnum peragrarem scriba regius et nundum sacris initiatus, summo studio perquisita collegi, adderem et alia quaedam ab exemplaribus diligentium antiquariorum fideliter transcripta. Inter quos primum locum merito sibi uendicat Kiriacus Anconitanus. Proximus ab eo Iocundus Ueron. Quorum uterque ea cura ita occupatus esse uoluit ut omnia illi postposuisse sit visum. Tu studiosissimus antiquitatis assertor cum ea legeris scio maximam capies voluptatem. Nec tibi memoria excidet Ioh. Bononius coenobii divi Bassiani Laudens. commendatarius, qui iam pridem totus est tuus. Laude anno a partu virg. MCCCCLXXXVIII. kl. Martii'. — Subiecit elenchum titulorum voluminum corporis noni decimique relatorum apud Bononium, ut cum Bononius in praefatione modo relata duos auctores laudet Cyriacum et Iucundum, praeterea ab illo accepta in Ottoboniano exhibeat nomine adiecto, qui eorum redeunt aut inter Cyriacanos certos aut inter Iucundianos libri Veronensis, distinguantur uncis quadratis illi pinguioribus, hi solitis:

IX. Canusium n. 333.	Reate [n. 4691]; Cyriacum
Venusia (p. 27. 45) n. 430.	auctorem laudat.
438. 471. 573. 582.	Ricina [n. 5747]; Cyriacum
Ausculum n. 668. 6016.	auctorem laudat.
Sipontum n. 698.	Ancona [n. 5894]; Cyriacum
Teanum Apulum n. 710.	auctorem laudat.
Compsa [n. 984].	
Aeclanum [n. 1167].	X. Regium (p. 3) n. 6.
Beneventum (p. 138) n. [1558].	Tegianum (p. 19) n. 291. [6950].
1575. 1581. 2042. [2045.	Salernum [n. 531].
2122].	Surrentum (p. 76) n. [676. 677.
Caudium [n. 2186].	682. 689.] 757.
Telesia [n. 2226].	Nola (p. 142) n. 1235. 1261.
Allifae n. 2368.	1290. 1296. 1332.
Histonium [n. 2860] (deest in	Neapolis cet. (p. 184) n. [1479.
Ott.).	1484. 1546. 1557. 1561.

1574. 1613. 1614. 1631.]

1633. [1678. 1679. 1685.

1700. 1764. 1782.] 1786.

[1795. 1900. 2677. 2861.

3003. 3004. 3706. 6928].

Volturnum n. [3726.] 3730.

Capua (p. 370) n. 3776. [3800.

3825. 3976. 3984. 4166.

4294.] 4348.

Caiatia (p. 444) n. 4585. 4586.

Carinola [n. 4727]. Bononius

titulum ita exhibet, ut eum

Iucundus secundis curis emendavit.

Suessa [n. 4744. 4760].

Venafrum (p. 478) n. 4868. [4893].

Sora [n. 5713].

Ferentinum [n. 5837. 5853];

ad utrumque auctorem laudat Cyriacum.

Minturnae [n. 6009. 6069].

Formiae [n. 6087. 6090. 6124].

Tarracina [n. 6305].

Eorum titulorum, quorum tabula quae praecedit auctorem non prodit, partem probabile est item a Cyriaco Bononius mutuatam esse. Nam schediasmata Cyriaci non obvia eum habuisse inde efficitur, quod itinerarium illius a. 1444 aliosque eiusdem commentarios solus servavit, potestque eodem referri, quod cum Lilio, quem item novimus Cyriacana quaedam rariora expilasse, communia sunt Bononio praeter vulgaria quaedam epigrammata Canusinum IX, 333, Beneventanum IX n. 2042, Reginum X n. 6 ab eodem omnino auctore ducta, nimirum Cyriaco. Similiter duo alia epigrammata item parum sparsa Sipontinum IX, 698 et Teanense IX, 710 communia sunt Bononio cum Chigiani libri Apulis, quae et ipsa videntur esse Cyriacana. — Auctorem nostris Iucundi syllogen a Bononio usurpatam esse, quam coniecturam antea secutus sum, iam magis negarim; hoc certum est affinitatem intercedere inter Bononium et Augustinum Tyfernum. Decretum enim Puteolanum X, 1786 constat de saxo descriptum esse ab Augustino idque exemplum pervenisse cum ad Bononium tum ad Sabinum¹⁾. Etiam Neapolitanum titulum X, 3004 Bononius ab Augustino magis sumpsit quam ab Iucundo. Contra Reginum X, 6 item communem Bononio et Tyfferno fortasse hic ab illo accepit. — Videndum denique, annon idem obtineat de Bononio et Petro Sabino. Nam non solum uterque auctor, Sabinus in epistula ad Sabellicum, Bononius in praefatione, miro consensu scribunt compilasse se tam Cyriacana quam Iucundiana, sed adest inter titulos Bononianos non relatos apud Iucundum unus certe eodem omnino exemplo rediens apud Sabinum. Nolanus X, 1261²⁾. Similiter Beneventani tres IX, 1575. 1581. 2042 redeunt iisdem exemplis apud Anonymum Corvisieranum cum Sabino arto nexu coniunctum³⁾. Eodem referendus est consensus inter Nolana Bononii et Iucundiani auctarii, ut errores quoque utrique communes sint; nam eius auctarii partem proficisci a Sabino suo loco demonstratum est. Sed consensus inter Bononium et hos auctores quomodo explicandus sit, adhuc parum liquet, nec facile eiusmodi quaestio utpote inter aequales certo decidetur. Insunt denique in Bononianis sine dubio quaedam ex hisce provinciis ab ipso de saxis excepta; id enim nulla causa est cur adseveranti non credamus.

Carolus BONUCCI *Pompei descritta*. 1827. V. X p. 94.

Barth. BORGHESI *memoria sopra un' iscrizione del console L. Burbuleio Optato Ligariano*. 1838. V. X, 6006. Illustravit item titulum IX, 5811 aliosque.

Vincentius BORGHINI Florentinus (1515—1580) in codice mihi viso a. 1846 Florentiae in bibliotheca Rinucciniana, iam inlato bibliothecae Magliabecchianae P. 40. 109 (cf. vol. VI p. LV) quidquid inscriptionum habet ex nostris provinciis, utilitate prorsus caret. Quaedam enim ex Tacuino quem dicimus sumpsit, quem citat (p. 54: 'ex libello Venetiis impresso cum Valerii ut putat Probi notis'); plura ex collectaneis quae Monachi adservantur Petri Victorii, unde veniunt et alia quaedam (X, 6100) et (p. 44—53. 131—134) quae Victorio dedit Pedemontius, ut ipse Borghinius ait p. 44: 'infra scripta epigraphia data fuerunt Petro Victorio a Miniato Picta monacho Olivetano', multis tamen omissis. Cyriacana denique cum vulgaria quaedam tum non vulgaria Picena descripsit ex libro Pandulfiniano, qui item extat servatus hodie in bibliotheca Ashburnhamiana. — Usus est Borghinianis Donius (IX, 2336).

Alex. BORGIA *ist. di Velletri*. 1723. V. X p. 652.

Stephanus BORGIA *memorie storiche di Benevento dal secolo VIII al secolo XVIII*. Romae 1763—69. V. IX p. 141. Cf. in Cuprensibus IX p. 544; in Veliternis X p. 652.

1) Adscripsi variam lectionem libri Sabiniani Florentini; Bononiana in corpore invenietur. — Neapoli in basi prope S. Ligorium. — 1. 2 om. — lat. 4 VALLERIO — 5 AFFVERNT — 6 PROCVLI-M-CECILIVS-PVBLICIVS — 7 SECVNDVS — 9 PVVENTI — 13 GN — 15 D-E-R-L-C — 17 DENDROPHORVM — 19. 20 VIRI — DARE QVAE DECRETO SERTA EST. Consensus in erroribus de communione originis omnem dubitationem tollit; ubi differunt Bononius et Sabinus, verum modo hic, modo ille servavit.

2) Nolae ad ecclesiam maiorem — PROCVRATORES Florentinus.

3) Adscripsi item lectionem librorum Anonymi. — IX, 1575 4 CLADIO — 2 V-C-CONS recte Patavinus. — 1581 FONTOLIAE Patavinus (FONTEIAE recte Bononius). — 2042 Neapoli, sunt et duo versus Graeci eiusdem sententiae Patavinus, legens 1 ZOICVS, 2 RELIQVI.

- Iohannes BOVHIER Divionensis († 1746) titulis, quos collegit ex editis fere et prelo paratos reliquit (cod. bibl. Paris. *fonds Bouhier* n. 60 bis), ex nostris inseruit IX, 3093.
- Carlinus BRANCA *mem. di Sora*. 1847. V. X p. 560.
- Vinc. BRANCADORO v. Firmana IX p. 509.
- Franc. Maria BRANCATIUS de optione sex episcopatum. V. IX p. 453.
- Thom. BRANCO v. Aquinatia X p. 531.
- Fr. Ant. BRANDIMARTE (vel potius Vogel) *Plinio seniore illustrato nella descrizione del Piceno*. Romae 1815. 4. pp. 303. Vidi etiam scriptum in bibliotheca publica Firmana ms. n. 295. V. IX, 5804.
- *su di una lap. di Pompilia Anthusa* (prodiit in eph. *Effemeridi letterarie*. Romae 1822. 8.
- *lettera sull' antica Alba del Piceno*. Firmi 1824. 8.
- *su di un luogo di Plinio seniore*. Romae 1824. 4.
- Honoratus BRES Malta. 1846. V. X p. 773.
- Ern. BRETON *Pompèia décrite*. 1870. V. X p. 94.
- BREVILOGIO della cronica ed istoria dell' insigne santuario reale di Montevergine. Neapoli 1777. 4. pp. 140. V. IX, 4005. X, 469*.
- I. B. BROCCHI v. in Marsis IX p. 347, cf. IX, 6062—6064.
- *viaggio al capo Circeo*. 1817. V. X, 6430.
- Mich. BROCCOLI *Teano Sidicino antico e moderno*. Neapoli pars 1 (1822) pp. 202; pars 2 (1822) pp. 258. *Teano Sidicino sacro, antico e moderno* partis 3 tomi 1. 2. 3. 4. 1822—1825. *Teano Sidicino antico*. Neapoli 1825. 8. pp. 396. Cf. X p. 471.
- Iosephus BRUNATIUS musei Kircheriani inscriptiones. Mediolani 1837. V. IX, 6086 VI 40.
- Bapt. BRUNELLESCHIUS (cf. vol. VI p. XLV). V. IX p. 464.
- Franciscus BRUNETTI sacra et profana Aprutii monumenta. V. IX p. 399; cf. p. 297. 345. 485.
- Henricus BRUNN optimus amicus et olim sodalis huius operis causa, maxime ut ectypa Ritschelianis tabulis conficiendis procuraret, agrum Hirpinum et Marsum et Aprutium, item Lucaniam Campaniamque a. 1855 peragravit titulosque quoscumque deprehendit diligenter et perite descripsit.
- Hieronymus BRUNUS v. Sarda X p. 779. 994.
- Phil. BRUTI-LIBERATI v. Cuprensia IX p. 503.
- BUCACHIUS v. Bocache.
- Gabr. BUCCARELLI v. Auximatia IX p. 559. Liber Casanatensis numerum habet D. I. 47 (non 7).
- Arn. BUCHELLIUS (cf. VI p. LIV) v. Lucana X p. 49 c. V. Cf. X, 3890. 3917. 6490.
- Ludovicus BUDAEUS 'Gulielmi' filius (sic Metellus cod. Vat. 6039 f. 251), scilicet noti philologi Gulielmi Budaei (1467—1540), quae in Italia collegit (Neapoli fuit a. 1547 teste Metello ad X, 2712 viditque decretum X, 3334 minus interpolatum quam vidit Pighius a. 1553) communicavit cum Metello, qui passim eum auctorem citat¹⁾, Pingonio, qui Budaeum nominat ad X, 499*, Scaligero. Habemus ab eo haec:
- X. Montoriensia Montoriove attributa p. 428 n. 4122. 4123. 6007. Puteolana p. 485 n. 4481. 4492. 4571. 4644. 4704. 4753. 4781. 4786. 4809. 4818. 2712. 2861. 3334. 3624. 3675. 3704. 493*. 499*. 201*.
- Minturnensia n. 6007. 6069.
- Antonius BULIFON *intorno d'un antico marmo scoperto nella città di Puzzuoli*. 1694. V. X, 1624. Cf. IX, 307.
- BULLETIN de la société des sciences historiques et naturelles. Bastiae 1884 fasc. 4—5. Cf. X p. 996.
- BULLETTINO ARCHEOLOGICO NAPOLETANO. Ed. Fr. Mar. Avellino. A. 4 (1 Nov. 1842/3). 2 (1 Nov. 1843/4). 3 (1 Nov. 1844/5). 4 (1 Nov. 1845/6). 5 (1 Nov. 1846/7). 6 (1 Nov. 1847/8). V. X p. 489.
- *Nuova Serie*. Ediderunt a. 1 Raphael Garrucci et Iul. Minervini, a. 2—8 Iul. Minervini solus. A. 4 (1 Iul. 1852/3). 2 (1 Iul. 1853/4). 3 (1 Iul. 1854/5). 4 (1 Iul. 1855/6). 5 (1 Sept. 1856/7). 6 (1 Sept. 1857/8). 7 (1 Sept. 1858/9). 8 p. 1—80 (Jan. — Iun. 1860; prodiit a. 1863). V. X p. 489.
- BULLETTINO ARCHEOLOGICO ITALIANO. Ed. Minervini. A. 4 (15 Mai. 1861/2). 2 p. 1—24. 33—40. 49—56 (1862). V. X p. 489.
- BULLETTINO della commissione di antichità e belle arti in SICILIA. Palermo 1 (1864). 2 (1864). 3 (1867). 4 (1871). 5 (1872). 6 (1873). 7 (1874). 8 pars 1 (1875). 4.
- Philippus BUONARROTUS Florentinus (c. a. 1700; cf. vol. VI p. LXI) cod. bibl. Marucellianae A 43. V. X, 6657.
- Carolus BUNSEN v. Aequiculana IX p. 389.
- Gulielmus BURLAMACCHI v. Teanensia X p. 471.
- Ant. CAFARO *medicina di Casino*. 1734. V. X p. 510.
- Nic. Ang. CAFERRI v. Antiatina X p. 664.
- Lucas CAGNAZZI *su i valori delle misure e dei pesi degli antichi Romani desunti dagli originali esistenti nel Real Museo Borbonico di Napoli*. Neapoli 1825. 8 pp. 453. V. X, 8076 11.
- Carolus CAHIER et Arthur MARTIN *mélanges d'archéologie, d'histoire et de littérature*. Parisiis 1847—1856. Voll. 1—4. fol.
- Octavius CAIETANUS v. Sicula X p. 744.
- Diego CALCAGNI *mem. di Recanati*. 1711. V. IX p. 566.
- Iosephus CALIFANUS v. Lucerina IX p. 75.
- Angelus CALOGERÀ *raccolta d'opuscoli scientifici e filologici*. Venetiis. Tom. 1—54. 1728—1757. 8.
- *nuova raccolta d'opuscoli scientifici e filologici*. Venetiis. Tom. 1—42. 1755—1787. 8.
- Claudius Franc. CALVET. V. Sarda X p. 781.
- CALVINI v. Erycina X p. 747.
- Lucius CAMARRA Teate. 1651. V. IX p. 282; cf. p. 347 n. 3337. 3915.
- Matthaeus CAMERA *istoria di Amalfi* 1836. V. X p. 62.
- *memorie storico-diplomatiche dell' antica città e ducato di Amalfi*. Vol. 1. Salerni 1876. 8. pp. 682. Vol. 2. Salerni 1881. 8. pp. 710 et LXVIII. Hoc adhibui ad additamentorum demum auctarium.
- Phil. CAMERINIUS quae ex nostris provinciis Muratorio misit, aut ex editis libris sumpsit aut ex schedis eo tempore passim notis (IX, 5700).
- Fr. Xav. CAMILLI *su la regia strada da costruirsi per l'Abruzzo ultra*. Aquilae 1790. V. IX, 3306.
- Fabricius CAMPANI *della vita civile*. Venetiis 1607. 4. V. IX, 5839. 5846.
- F. CANCELLIERI quae scripta reliquit, servata in cod. Vat. 9204, inter urbana multa habent item quaedam ex his provinciis IX, 2479. 2484. X, 1797. 2735. 3034.
- Io. Bapt. CANCELLOTTI *vita di S. Severino*. Romae 1642. 4. pp. 255.
- Val. CANCELLOTTI v. Septempedana IX p. 533.
- Iul. Caesar CAPACCIUS Puteolana historia. 1604. V. X p. 487.
- *Neapolitana historia*. 1607. V. X p. 487; cf. p. 76. 93. 137. 142. 157. 371. 465.
- *il forastiero, dialogi*. Neapoli 1634. 4. pp. 1024 et 86. V. X, 1074.
- Barth. CAPASSO *topografia Sorrentina*. 1846. V. X p. 76.
- *notizia di alcune iscrizioni Abruzzesi*. 1866. V. IX p. 347.
- Ios. CAPASSO *vico Fenicolense*. 1800. V. X, 3751.
- CAPECE v. Capycius.
- CAPECELATRO *porto di Miseno*. V. X p. 489.
- Antonius CAPIALBI *ruine di Locri*. Neapoli 1849. V. X p. 5.
- Vitus CAPIALBI v. Vibonensia X p. 8. Commentarius citatus ad X, 24 est in opusculorum vol. I, alter citatus ad X, 106 in opusculorum vol. II.
- Ioh. Maria CAPODIECI v. Syracusana X p. 730.
- Gaet. CAPORALE *dell' aria, dell' acqua e di alcuni monumenti Acerrani*. Neapoli 1856. 4. pp. 46. V. X, 3757.
- *dell' agro Acerrano e della sua condizione sanitaria*. Neapoli 1859. 4. pp. 440. V. X, 3757.
- Carolus Ligny princeps di CAPOSELE *antichità Ciceroniane*. 1827. V. X p. 604.
- Aug. CAPPELLO *mem. stor. di Accumoli*. 1825. V. IX p. 435.
- Ios. CAPPONI *il promontorio Circeo illustrato con la storia*. Velitris 1856. 8. pp. 478 et X. V. X, 6430.
- Seraphinus CAPUT v. Sarda X p. 781.
- Franciscus Paulus CAPUTI v. Grumentina X p. 28.
- Crist. Maria CAPYCIUS (Capece) opuscula. Neapoli 1785. 4. pp. 245. Cf. X p. 457 n. 8059 313.
- Alb. CARA *sigilli di Cagliari*. 1877. V. X p. 920.
- Gaet. CARA *monumenti d' antichità di recente trovati in Tharros e Cornus acquistati nel 1863 dal consiglio provinciale di Cagliari ed esistenti nel museo archeologico della R. Università Cagliaritanica*. Cagliari 1865. 8. pp. 69.

1) Budaeus in epistula data ad Metellum Romam ex Venetiis d. Mai. 40 (1547) (cod. Vatican. 6039 f. 380) se excusat quod promisso parum steterit di mandarvi tutte quelle inscriptions antiche che io troverei passando per le terre fino a Venetia. Adiungit epistulae titulos alios a se exceptos Oriculi, Anconae, Pisauri, Patavii, alios a filio domini Marsiliac praesidis Rhotomagensis descriptos Anconae, Fani, Arimini.

- Ambrosius CARABA. V. IX p. 70. 227. 274.
 Ant. CARACCIOLUS v. Beneventana IX p. 139 n. 211*.
 FRANCISCUS CARACCIOLUS princeps Marani. V. IX p. 399 cf. X, 1807.
 CARACI *descrizione di Catania*. 1841. 1847 v. X, 7023.
 CLEMENS CARDINALI (vol. VI p. LXVI) *iscrizioni antiche inedite*. 1819. V. IX p. 347. 383 n. 6886 IX 22.
 — *iscrizioni Veliterne*. 1823. 8. V. X p. 652.
 — *diplomi imperiali di privilegi accordati ai militari*. Velletri 1835. 4. Praeter Pontecurvana quaedam (X p. 531) quidquid affert, ex editis sumpsit auctore plerumque suppresso.
 — *schedae*. V. X, 6335.
 Cataldus Antonius Atenisius CARDUCCI *Tommaso Nicolò d'Aquino delle delizie tarantine libri IV con versione e commento*. 1774. V. IX p. 22.
 Io. Bapt. CARDUCCI *memorie di Ascoli*. 1853. V. IX p. 494. 632.
 Romualdus CARLI v. Amiternina IX p. 400.
 Marcus CARLONI *bassirilievi Volsci*. 1785. V. X, 6588.
 Franc. CARMONA v. Sarda X p. 779.
 CARONNI *ragguaglio del viaggio compendioso di un dilettante antiquario sorpreso da' corsari condotto in Barberia e felicemente ripatriato*. Pars I. Mediolani 1805. 8. pp. 140. *Ragguaglio di alcuni monumenti di antichità ed arti raccolti negli ultimi viaggi da un dilettante*. Pars II. Mediolani 1806. 8. pp. 270. Cf. X, 1805.
 Petrus CARRERA *mem. hist. di Catania*. 1639—1644. V. X p. 724.
 — *chiarezze istoriche di Sicilia*. V. X, 7267.
 Horatius CASABURI *not. di Marcina*. Neapoli 1829. V. X p. 62.
 Godofredus CASALIS (cf. vol. V p. 778) *dizionario geografico-storico-statistico-commerciale degli stati di S. M. il Re di Sardegna*. Taurinis. Voll. 4—28. 1833—1856. 8. V. X p. 781.
 Petrus Leo CASELLA de primis Italiae colonis, de Tuscorum origine et republica Florentina. pp. 158. *Elogia illustrium artificum epigrammata et inscriptiones*. pp. 206. Lugduni 1606. 8. V. IX, 4322. 398*.
 CASERTANA ACTA v. Acta.
 Ioh. Bapt. CASIMIRUS 1567 v. Brundisina IX p. 8.
 CASIMIRO DA ROMA *memorie istoriche delle chiese e dei conventi de' frati minori della Provincia Romana*. Romae 1744. 4. pp. 498 et 46. V. X p. 645; cf. IX, 4837.
 Faustus CASSANDER v. ZACCALEONI.
 Paulus CASSEL *die dreisprachige sardinische Inschrift*. 1864. V. X, 7856.
 CASSIANUS A PUTEO v. Ligorius.
 Ioh. Antonius et Fridericus CASSITII. V. IX p. 100; cf. p. 75. 89. X, 5142.
 Iosephus CASTALDI *cenno su due antiche iscrizioni latine esistenti in Vitolano*. V. IX p. 194.
 — *iscrizioni della provincia di Bari*. 1829. V. IX p. 27.
 — *memorie di Afragola*. 1830. X, 3117.
 — *la magna Grecia brevemente descritta*. Neapoli 1842. 8. pp. 110. V. X, 46*.
 CASTELLUS v. Torremuzza.
 Antonius CASTIGLIONE *cose antiche di Mazara*. 1878. V. X p. 740.
 Fr. Xav. CASTIGLIONI (postea Pius VIII pont.) v. Cingulana IX p. 542.
 Sigismundus dux CASTROMEDIANO *relazioni della commissione conservatrice dei monumenti storici e di belle arti di Terra d'Otranto per l'anno 1871*. Lecce 1872 pp. 28. *Per l'anno 1872*. Lecce pp. 33. *Per gli anni 1874—1875* [immo 1873—1874]. Lecce 1875. pp. 66. *Per l'anno 1875*. Lecce 1876. pp. 67. 8.
 Iacobus CASTRUCCI *Cominio*. 1858. V. X p. 507.
 Ioh. Paulus Matth. CASTRUCCI *ducato d'Alvito*. 1686. V. X, 5144. 637*—639*.
 Mich. CATALANI v. Firmana IX p. 509.
 CATALOGHI *del museo Campana*. S. l. et a. Cf. ad glandes IX, 6086 XXIX 2. 696* seq.
 Vinc. Greg. CAVAZZOLI *l'oscuro marmo illustrato*. V. X, 318*.
 CAYLUS *Recueil d'antiquités*. Parisiis voll. 1—7. 1752—1767. 4.
 Pasch. CAYRO *diss. ist. in cui dimostrasi l'esistenza di Fregelli*. 1777. V. X p. 531. 547.
 — *diss. ist., in cui dimostransi li primi popoli d'Italia, non che Fregelli*. 1795. V. X p. 531.
 — *discorso di Anagni*. 1802. V. X p. 585.
 — *storia d'Aquino*. 1808. 1811. V. X p. 531.
 — *notizie storiche delle città del Lazio vecchio e nuovo*. Neapoli 1816. voll. 1. 2. 4. Cf. X, 6895.
 Leonardus CECCONI *storia di Palestrina*. Ascoli 1756. 4. pp. 431. V. X, 6514.
 Carolus CELANO *giornate 1692*. V. X p. 187.
 Iacobus CENNA v. Venusina IX p. 45.
 CENNINUS v. Pontanus.
 Dom. CERULLI in Metrobii titulum exercitatio. 1772. V. X, 6785; cf. X, 3336.
 Steph. CHAMILLART *dissertationes sur plusieurs médailles*. 1711. V. X, 8038.
 Capmartin de CHAUPY *découverte de la maison de campagne d'Horace, ouvrage utile pour l'intelligence de cet auteur, et qui donne occasion de traiter d'une suite considérable de lieux antiques*. Romae vol. 1 (1767). 2 (1767). 3 (1769). 8. Auctor chorographiae non sine fructu intentus lapides quoque litteratos non paucos nec vulgares vidit, sed titulos obiter tantum et male corruptos edidit. Vide inter alia IX p. 464. 472, item n. 319. 1048. 3165. 3515. X p. 531. 604. n. 1640. *Schedae auctoris*, quas aequales aliquoties laudant, ut in Pausulensi IX, 5798, in Marsicana IX, 6070, in Sinuessana X, 4737, videntur interiisse; titulos quos Romae potissimum coemit hodie servat museum Tolosanum.
 Gabr. CHERUBINI v. Hadriana IX p. 481 et glandem IX, 748*.
 CHEVALLEY DE RIVAZ *déscription des eaux d'Ischia*. 1835. V. X p. 679. 991.
 Bonifatius CHIOVITTI v. Bovianensia IX p. 239.
 Iohannes CHOLER († 1534) *sylogae cod. Monac. Lat. 394 inseruit Vulceianus X, 72*—74* usus Pacediani collectaneis, unde alia quoque traxit*.
 Guil. CHOUL *des antiquités romaines* (cod. bibl. regiae Taurinensis numero carens). V. X, 6087.
 Nathan. CHYTRAEUS *variorum in Europa itinerum deliciae*. Herbornae 1594. 8.
 Alphonsi CIACCONI (Chacon) *Baezensis Hispani* (1540—1599; cf. vol. VI p. LVI; Rossi *Roma sott.* 1 p. 44 seq.) ex collectaneis ad nostra studia aliquatenus pertinet liber, quem Donius vel Gorius potius 'antiquitatum Sacrae' appellat (quamquam quem inde affert titulus X, 3305 a Raffaelliano libro abest), deinde suum factum marchio Raffaelli Firmanus nobis utendum dedit; is nuper Parisiis publice venit. Ex his partibus non refert nisi sumpta a Cittadini, ubi vide.
 Ios. CIAMMARUCONE *Sezza*. 1641. V. X p. 640.
 Ioh. CIAMPINI de sacris aedificiis a Constantino Magno constructis. 1693. V. X, 6881.
 Ioh. Ant. de CIANTAR v. Melitensia X p. 773.
 Iohannes Vincentius CIARLANTE *Memorie del Sannio a. 1644 et denuo a. 1823*. V. IX p. 245; cf. IX, 1472. 2337.
 Carisius CIAVARINI v. Anconitana IX p. 572.
 Natalis Maria CIMAGLIA *epistola ad Iosephum fratrem Luceriam*. 1754. V. Luceria IX p. 75.
 — *antiquitates Venusinae*. 1757. v. Venusina IX p. 45, cf. p. 62. 99.
 Marcus Antonius CIOFANUS *Sulmonensis cum Manutiiis communicavit inscriptiones Sulmonenses* (IX p. 290) adiectis quibusdam Confiniensibus (IX p. 297), quae adhuc extant inter Manutiana. Eo spectat epistula Pauli Manutii (l. 9 ep. 11) ad fratrem illius Herculem Ovidii editorem (v. IX, 5963) scripta Romae pr. k. Sext. 1569: 'inscriptiones illae nihil habent, quod oblectationem aut doctrinam legentibus afferre possit: quod si similes occurrerint, inanem laborem suscipere te nolo'.
 Thom. CIOMBOLI v. Teatina IX p. 282.
 Ioh. Franciscus CIPRIANI *marmi Albensi*. V. IX p. 348.
 Philippus CIRELLI *il regno delle due Sicilie descritto ed illustrato ovvero descrizione topografica, storica, monumentale, industriale, artistica, economica e commerciale delle provincie al di qua e al di là del Faro e di ogni singolo paese di esse*. Prodierunt ab a. 1853 ad a. fere 1860 ex vol. 1 (*Monografia generale*) pp. 1—432 (464?); vol. 3 (*Terra di Lavoro*) pp. 1—96; vol. 5 (*Principato citeriore*) pp. 1—32 (64?); vol. 6 (*Basilicata*) pp. 1—160; vol. 7 (*Principato Ulteriore*) pp. 1—64; vol. 8 (*Capitanata*) pp. 1—96; vol. 9 (*Bari*) pp. 1—96; vol. 10 (*Otranto*) pp. 1—96; vol. 11 (*Calabria citeriore*) pp. 1—96; vol. 12 (*Calabria Ulteriore Seconda*) pp. 1—128; vol. 14 (*Molise*) pp. 1—64; vol. 15 (*Abruzzo citeriore*) pp. 1—32; vol. 16 (*Abruzzo Ulteriore Secondo*) pp. 1—224; vol. 17 (*Abruzzo ulteriore primo*) pp. 1—160; vol. 22 (*Caltagirone*) pp. 1—32. 4. Exemplum aut integrum aut integro proximum extat Neapoli in bibliotheca municipali S. Iacobi. — Cf. IX p. 290. n. 685. 937. X, 321.
 Bernardinus CIRILLO *annali dell'Aquila*. 1570. V. IX p. 399 n. 4359.
 Celsus CITTADINI Romanus (1553—1627) et edidit librum *trattato della vera origine e del progresso e nome della nostra lingua* (Venetiis 1601. 8; cf. X, 5807) et apud Abrahamum Ortelium (thesaurus geogra-

phicus recognitus et auctus. Hanoviae 1611. 4) quaedam adnotavit (cf. X, 411) et collectanea epigraphica compilavit (cf. vol. VI p. LVI; Rossi inscr. chr. I p. XX), quorum hodie nota sunt duo apographa, alterum Venetum bibliothecae Marcianae Lat. XIV, 116 inscriptum: *'iscrittioni copiate del libro turchino del sig. Celso Cittadini, ritratte da lui da diversi luoghi antichi insieme colle sue annotationi nel 1604'*, alterum, quod ante multos annos ego primus agnovi, scriptum manu Aldi Manutii Pauli f. († 1597) in codice eius iam Vaticano 5253 f. 120—333. 400—420¹). Accedunt quae Aldus ad Smetium suum editum (hodie bibl. Neap. ms. V. E. 70) adnotavit magna ex parte (v. X, 1704. 3615) petita ex Cittadinianis, cuius adeo librum scriptum folii numero adiecto citat ad Smet. 133, 17; neque Cittadiniana haec omnia redeunt in libro Vaticano 5253, sed magis eum explent. Archetypus codex, ex quo sua sumpsit Aldus, videtur periisse. Grutero (1603) quae Cittadinus Senis transmisit in codice Veneto adsunt omnia. Duo autem illa exemplaria ut multa communia, ita utrumque propria quoque habet; integra autem ne coniunctis quidem duobus apographis Cittadiniana habemus, cum ex infra dictis appareat Winghio et Ciacconio Cittadiniana exhibita esse aliquanto pleniora. — Earum de quibus agimus regionum epigraphiae Cittadinus profuit itinere suscepto in Campaniam et Lucaniam (v. praesertim adn. ad X, 411), unde provenerunt epigrammata haec:

IX. Compsa p. 89 n. 970 (ubi codex intellegitur Venetus). 973. 975 (hoc se vidisse Cittadinus negat). 976. 980.

X. Tegianum n. 6950.

Volceii p. 19 n. 397. 407. 408. 411. 412. 416. 417. 418. 419. 430. 431.

Minturnae n. 6069.

Formiae p. 603 n. 6092. 6094. 6100. 6101. 6114. 6140. 6143. 6194. 6862. Accedunt non servata inter Cittadiniana, sed relata apud Winghium et Ciacconium n. 6074. 6098. 6125, apud solum Winghium n. 6120. 6138. 6218, apud solum Ciacconium n. 6127. 6861. 6863.

Fundi p. 618 n. 6239, ubi Winghius adnotat: 'descripsit Celsus', item n. 6253 servatum a Winghio Ciacconioque.

Tarracina n. 6309. 6339 (ubi errore dixi pendere Cittadinum a Winghio). 6839. 6850. Accedit n. 6424 servatum a Ciacconio. Ardea n. 6811.

Collectaneorum Cittadinianorum praeter supra dictos notitiam habuerunt Ligorius (ubi vide), Metellus (X, 6950), Ursinus (X, 407), Ianus Wouwerius (X, 6839), is qui scripsit librum Chigianum J. VI. 205 (X, 6839), Gallaccinus cod. Chig. J. VI. 206 (IX, 980 cet.).

Fort. Crucci v. Nursina X p. 427.

Gaetanus CIUFFI *mem. di Traetto*. 1854. V. X p. 595.

Ulysses CIUFFI v. Corana X p. 645.

Horatius CIVALLI v. codex Angelicanus.

CLARAC v. Pompeiana X p. 94.

COCHIN et BELLICARD *obs. sur Herculanum*. 1754. V. X p. 157.

CODICI AMBROSIANO A. 55 inf., quo continetur eximia sylloge titulorum urbanorum saec. XVI (vol. VI p. XLVII), inserta sunt folia quaedam scripta manibus diversis, in quibus leguntur fasti Venusini vol. IX, 421. 422 et epigrammata Campana X, 3800. 3831. 4425, Rufrana n. 4832. 4838, Casinatia n. 5160. 5190. Fasti illi cum ex Iucundo sumpti esse videantur, quamquam apographum Ambrosianum emendatius scriptum est quam quod est in corpore Iucundiano, reliqua epigrammata ex ipsis saxis excepta videntur esse.

CODIX AMBROSIANUS C. 61 inf. v. Pinelli.

CODIX ANGELICANUS, id est bibliothecae quae Romae est eius nominis D. 4. 18 (cf. vol. VI p. XLI), antea cardinalis Passionei (unde passim sub eo nomine laudatur apud Muratorium), post partem antiquam f. 1—46 mere Cyriacanam, in qua insunt ad has regiones pertinentes tituli IX, 5584. 5747. 5750. 5775. 5894. 540*. X, 5837. 5838. 5853, continet appendices duas scriptas Urbini et spectantes potissimum ad agrum Urbinatem et Picenum, alteram f. 49—58 scriptam a Bernardino BALDI sive Ubaldo (1553—1617) noto poeta sub titulo: 'quae sequuntur inscriptiones ego Bernardinus Ubaldo 'Urbinas colligere coepi anno dñi 1580 mense Iulio', alteram f. 60—66 cum praescriptione hac: 'quae sequuntur inscriptiones ego CAESANDER HADRIANUS colligere coepi', legiturque f. 79 titulus recens a. 1660 Caesandri manu scriptus. Ab altero utro eorum decretum Faleriense proficisci videtur IX, 5420 scriptum in codice Angelicano f. 79. Usi sunt hoc libro Civallius et Maccius. Scilicet Horatius CIVALLI Maceratensis, ordinis minorum conventualium minister provincialis Marcae Anconitanae, in commentariis inscriptis *visita triennale*, quos scripsit

post a. 1615 (nam p. 93 memorat Galli inscriptiones Auximates eo anno editas) quorumque partem historicam edidit Coluccius in parte altera vol. 25 (1795) antiquitatum Picenarum, voluminis illius meminit p. 93: *si trova in potere del sig. Cesandro Adriani un libro manoscritto di Bernardino Ubaldo da Urbino, nel quale vi è assai buona raccolta delle dette iscrizioni*. Sebastianus MACCI Durantinus (v. vol. VI p. LVII) corpori inscriptionum elaborato circa a. 1609—1611, quod hodie est in bibliotheca Parisina cod. Lat. 9693. 9694, carmen inseruit vol. 1 f. 4, quo Caesandrum ut collectanea secum communiceat rogat, referturque ibi, manu aliena tamen, vol. 2 f. 195 tabula aenea IX, 5741 sub hac praescriptione 'habita ab ill^{mo} et adm. r. d. Caesandro Adriano i. u. d. Castrofildardensi'. Ex nostris titulis adsunt apud Baldum IX, 3337. 5112 (hos duos errore adscripsi Caesandro). 5560. 5566. 5568. 5577. 5579. 5592. 5600. 5611. 5625. 5637. 5652. 5663. 5824. 5826; apud Caesandrum IX, 3387. 4588. 4644. Ex hoc libro excerpserunt Civallius IX, 5420. 5560. 5568. 5652 (?), Maccius IX, 3387. 4588. 4644. 5420. 5560. 5568. 5577. 5579. 5592. 5600. 5611. 5625. 5652. 5663. 5750. 5775. 5824. Praeterea hi duo auctores afferunt praeter vulgares quosdam titulum IX, 5307 uterque, Civallius solus IX, 5534. 5746, Maccius solus IX, 5741. 5825.

CODIX BRANCACCIANVS 4. C. 8. v. Neapolitana X p. 179.

CODIX CAPPONIANUS v. Ferrarinus.

CODIX CARPENSIS, hodie Carpentrasensis v. Anonymus Corvisierii.

CODIX CHIGIANUS J. IV. 113 v. Panhormitana X p. 752.

CODIX CHIGIANUS J. VI. 203 v. Pontanus.

CODIX CHIGIANUS J. VI. 205 (cf. vol. VI p. LXX) scriptus saec. XVII totus fere urbanus ad has partes quae pertineant habet fere IX, 5963. X, 6738. 6839.

CODIX FILONARDIANUS qui nobis dicitur, chartaceus est foliorum 128 formae duodenariae, hic illic lacerorum vel evanidorum factorum, adservatus aliquando Bauci prope Frusinonem in domo Filonardia, deinde Verulis, postea Romae apud Constantinum Corvisierium, ab a. inde 1873 Berolini in bibliotheca regia (cod. pict. A 61^p). Eleganter de eo libro disseruit quaeque inde ad Hispaniam pertinent diligenter enarravit Hermannus Oldenberg in ephemeridis meae epigraphicae vol. III p. 17—30. Aetas inde definitur, quod legitur f. 18' epitaphium Ferdinandi II Aragonensis defuncti a. 1516, f. 124' epitaphium Anaximandri Casinatis pueri annorum XII defuncti a. 1511, f. 115' elogium Anonii cuiusdam item Casinatis, scriptum ipso vivo a. 1518, absolutum post obitum eius a. 1531. Olim bipertitus fuit, ut f. 1—30 alterum volumen efficerent, alterum reliqua foliis tum seorsum numeratis. Continetur libro post litterarum singularium laterculum Ferrarinianum (f. 1—15) quisquillasque diversas sylloge Hispani Antiqui (f. 31—44. 78'—87 cum additamentis f. 18'—20. 22'—26) alteraque composita ex urbanis Italicisque epigrammatis (f. 44—78) vix ullius utilitatis ad Olivae proxime accedens et paucissima habens ad hasce provincias spectantia (cf. IX, 3895. 5922 add., X, 185*—187*), denique additamenta scripta plerumque litterarum forma diversa, nempe quadrata, f. 22. 26—30. 88—128. Additamentis, quae sola fere utilitatem habent, insunt epigrammata excepta in Hispania (v. Oldenberg l. c., Huebner eph. ep. vol. 2 p. 36. 46. 48. 49. 51), in Narbonensi Antipoli (vol. XII p. 28), in Liguriae ora (vol. V p. 915 n. 7906. 7967. 8084. 8086), in Etruria Livorni Piombini Civitavecchia, denique non pauca ex Italiae inferioris cum maritimis tum mediterraneis locis his:

IX. Ausculum Apulum p. 27 n. 662.

663. 668. 682.

Beneventum p. 138 n. 1558.

1731. 1862.

Saepinum p. 227 n. 2438. 2457.

Aufidena p. 259 n. 2806. 2807.

2819.

[Histonium n. 2845. 2846.]

[Stimigliano n. 4803.]

X. Thurii p. 3 n. 123—125.

Tegianum n. 311. 329.

Blanda Iulia n. 456—458.

Buxentum n. 459. 460.

Salernum p. 61 n. 513. 531. 644.

Nuceria p. 124 n. 1087.

Neapolis cet. p. 184 cf. n. 717b.

Solus liber servavit n. 1951.

2116.

Atella p. 360.

Capua p. 371.

Suessa p. 465.

Rufrae n. 4830. 4840.

Venafrum p. 478.

Ferentinum n. 5853.

Formiae p. 603.

Tarracina f. 110 epigramma recens *discite ab exemplo Christianae* cet. (vol. VI n. 3^m).

Proponuntur tituli neque locorum ordine neque alio ullo, scripti temporibus diversis et prout occasio oblata fuit; interponuntur aperte de saxo descriptis hic illic deprompti ex vulgaribus syllogis (quo qui spectant ex supra relatis uncis quadratis conclusi) et varii argumenti adnotationes. Versuum ordinem exempla non servant, contignationes litterarum repraesentant et in universum pro aetatis ratione proba sunt, nec pauca monumenta qui syllogen fecit solus nobis servavit.

CODIX LONDINIENSIS MUSEI BRITANNICI n. 22686. V. Firmiana IX p. 509.

¹) Interposita f. 334—399 non sunt Cittadinii (v. Henzen vol. VI p. LVI), itaque Ligorianam X, 968* non recte ad eum revocavi ab hac labe immunem.

CODEx LONDINIENSIS MUSEI BRITANNICI HARLEIANUS n. 2571 foliorum partim membr., partim chart. 83, cui in fine subscriptum est: 'a Matthaeo Aegyptio Neapolitano emptus nonis Octobris anno a nativitate servatoris millesimo sexcentesimo nonagesimo quarto in atrio magnae curiae pretio decem carolinorum. Feliciter', repertus a Stevensonio, post libellos Poggii et Aretini de nobilitate et Guarinii isagogicon ad moralitatem eadem manu scriptos f. 79. 80 praeter recentis aetatis quosdam titulos continet Venusinos IX, 470. 486. 604, Beneventanos IX, 1558. 1992, Abellinatem X, 1151, Campanos X, 3949. 4133. 4166. 4190. 4322, Calenum X, 8379, quorum hunc solus servavit, ex saxis opinor descriptos omnes versuum ordine nusquam retento. Adiuncta sunt manu recentii tituli Neapolitani X, 2908 exemplar Aegyptianum excerptaque ex libro edito Sacci de Suessa.

CODEx LONDINIENSIS MUSEI BRITANNICI LANSDOWNE n. 720, quem item repperit et nostra causa excussit Stevensonius, itinerarium continet annorum 1574—1578 Galli cuiusdam Aureliani Neapolim et inde rursus domum profecti. Ex Campania quae continet aut ex editis petita aut certe vulgaria omisi, recepi pauca utilia, in his ignotum aliunde X, 8388.

CODEx LUGDUNENSIS BURMANNIANUS quart. n. 6 compactus ex miscellaneis et in parte reiectaneis Gudianis, Petavianis, Horstianis aliorumque quae ad haec volumina pertineant non habet fere nisi inter Petaviana p. 395 Auximata epigrammata quinque n. 5824. 5828. 5844. 5852. 5880 non descripta (ut dixi vol. IX p. 559 errans) ex Honuphrii libro edito, sed vulgaria neque utilia, et p. 399 Corana quaedam (vol. X p. 645), denique p. 557 legem de civitate veteranorum ex museo Picchetti vol. X n. 3335.

CODEx LUGDUNENSIS VOSSIANUS fol. n. 87 v. Ferrarinus.

CODEx MAGLIABECCHIANUS cl. 25 n. 626 v. Pontanus.

CODEx MAGLIABECCHIANUS cl. 28 n. 34 v. Angelellus.

CODEx MARUCELLIANUS A 79 1 chartaceus est saec. XV exeuntis. Ad syllogen quam continet titulorum urbanorum Tiburtinorumque, de qua egit Henzenus vol. VI p. XLII, vir doctus quidam scholae Pontanianae (nam adnotat ad X, 3907: 'adhuc non legi credo quod decuriones vocabantur Augustales, sicut alibi vidi in marmore apud Pontanum domi sue qui forte erant decuriones tempore Augusti' cet.) in foliis marginibusque a primo scriptore vacuis relictis, non uno tempore, sed prout res ferebat, titulos adscripsit litteris fere cursivis, exceptos ex ipsis, ut videtur, marmoribus in Italia inferiore et Sicilia, denique in Africa Tuneti (VIII, 10533, ubi adde legi item in libro Marucelliano f. 78'). Aut ex hoc ipso codice aut, quod magis crediderim, ex altero simillimo (nam adsunt omnia in Marucelliano libro Puteolana epigrammata X, 2329. 2786 et Aversana X, 3718. 3756; cf. item X p. 61) descripta sunt, quae Iosephus BONGIANELLI, cum a. 1562 per Antonium Casarii Caesenatem ad Aldum Manutium epigrammata misit, extremo loco posuit inserta hodie codici Vaticano Manutiano 5237 f. 255'. 256. Insunt in collectaneis illis haec fere:

IX. Tarentum n. 248. 252.
Matera n. 260.
Telesia n. 2226. 2238. 2272,
quorum titulorum primum et
tertium etiam Pontanus novit.
Aufidena n. 2801. 2807. 2819.
Sulmo n. 3103. 3122. 3128.

X. Salernum p. 61.
Surrentum p. 76.
Nuceria n. 1087. 1096 (cf. adn.).
Abellinum n. 1138. 1151. 1163.
Neapolis cet. p. 184 n. 1480 cet.
Vulturnum n. 3730.
Capua p. 370. Addo quae leguntur f. 92 ad X, 4496
cultro mutila facta: 'Nota

'tempora Boetii qui ca (?)
'sunt in marmoribus nomina
'Hosticus [X, 4177?] Hostica
'Lucrio Auspicalis [X, 4242]
'Herdonia Fun-
'dania [X, 4242?] Aquilina
' et hec marmora
'nil habent perfectum nec
' Veniunt haec ex
elogiis fractis Capuae auc-
tori visis.

Teanum Sidicinum p. 471.
Rufrae n. 4829 cet.
Minturnae n. 6069.
Antium v. p. 988.
Panormus n. 7270 cet.

Exempla Marucelliani libri optima sunt versuum ordinem quoque retinentia; continuat versus Bongianellius. Adnotationes auctoris pertinent potissimum ad res orthographicas et veriloquia, item ad origines familiarum Italicarum.

CODEx MEERMANNIANUS sive Lugdunensis publicus n. 213. Vide X p. 19; continet Lucanas IX, 984. X, 333. 344. 365. 411. 6950.

CODEx MUSEI FLORENTINI 7a, olim Stroziorum (vol. VI p. XLV c. XVIII) saec. XV vel XVI ineuntis ex nostris non habet nisi Iucundo anteriora Iucundianaque quaedam vulgaria et inutilia (IX, 1575. 1589. 1973. 1982. 2845. 2860. X, 5747. 5853. 5894). Fortasse et ipse ad Sabinum redit ut ei adiunctus codex 7b. — Ad X, 192* errore citatur pro codice musei 7b.

CODEx MUSEI FLORENTINI 7b v. Sabinus.

CODEx NEAPOLITANUS V. E. 18 v. Cyriacus.

CODEx NEAPOLITANUS X. C. 79 v. Fr. Daniele.

CODEx NEAPOLITANUS XIV D. 8 v. Anonymus Corvisierii.

CODEx OLIVAE Oxoniensis Canonicianus misc. n. 349 (cf. vol. III p. 273; vol. V p. XX) saec. XV exeuntis vel incip. XVI derivatus fere ex Marcanovani auctusque ex editis libris Pontani de aspiratione (ed. a. 1484) et Hermolai Barbari castigationibus Plinianis (ed. a. 1492), ut pauca scriptor addat de suo, in his voluminibus propria nulla habet exceptis duabus Lucensi Marsa IX, 3895 (cf. 5922) et Messanensi X, 6976, ut mittam ficticias X, 185*—187*. Proxime ad eum accedit Filonardiani libri pars antiquior.

CODEx OSCOTTIENSIS (Oscott prope urbem Manchester) bibliothecae collegii S. Mariae XLIX H chart. saec. XVI (ad Parmensem XI, 1087 annus 1538 adscriptus est) formae quaternariae inscriptus 'epithaphie extra urbem Romam', praeter Comensia Iovii aliaque quae ad haec volumina non perveniunt, harum partium habet Auximata, in his separata a vulgaribus epigrammata duo n. 5826. 5868; item quaedam ex Campania et Latio, scilicet Neapolitana X, 1631. 2861 (praeterea pro Neapolitano tituli Campani n. 3800 recensionem interpolatam hanc: TIBI DEAE BONAE VNA QVAE ES OMMIA ACTIVS ALBINVS VII·COS), Suessana n. 4744. 4747 (ad hoc auctor addit propter argumenti similitudinem Campanum n. 3833 et partem tituli arcus Anconitani IX, 5894). 4748. 4755. 4756. 4759. 4760. 4763, Fabrateriae veteris n. 5656. 5659, Frusinatia n. 5666. 8387, Sorana n. 5713. 5714, Ferentinatia n. 5837. 5839. 5853, Fundana n. 6227. 6239. Haec collectanea, quibus ego uti non potui nisi ad auctarium demum, quo pertineant, exposui ad gemellum librum Senensem.

CODEx PANDULFINIANUS v. Cyriacus.

CODEx PAPIENSIS v. IX, 2186. X, 4744.

CODEx PARISINUS Lat. 5825 J (antea Petri de Mesme n. 452, ad quem scripta epistula legitur f. 71) scriptus saec. XVI vergente (adnotatur f. 34' a. 1559, in fine voluminis '29 Avril 1586') inter alia Gallica et Italica continet Neapolitana X, 1567. 1781. 2039. 2106. 3334. 3361. 3904. 200*—205*, Voltumnense X, 3726, Casinatia X, 5197. 640* (?), Formiana X, 6122. 6854, Tarracina X, 6326. 6397, quae non omnia (v. n. 3726. 5197), pleraque tamen ex lapidibus sumpta videntur esse, maxime Spadaforanis, sed exiguum utilitatem praebent.

CODEx PARISINUS DUPUY n. 667 pars est schedarum Peirescianarum. V. IX, 3014. 3015.

CODEx RAFFAELLI v. Ciacconius.

CODEx REDIANUS v. Redianus.

CODEx FLORENTINUS RICCARDIANUS 996 saec. XV praeter Cyriaci Achaica et Epirotica (cf. vol. III p. 4) olim solitaria continet titulorum syllogen compilatam fere ex Iucundianis (insunt praeter antiquiora omnibus communia ex nostris X, 1479. 1484. 1631. 1679. 1685. 1700. 1782. 1795. 3003. 3675. 3800. 4760. 192*) plane inutilem. Raro citavi.

CODEx SEMINARI PATAVINI n. 175 v. Anonymus Corvisierii.

CODEx SEMINARI PATAVINI n. 180 scriptus post a. 1507 (eo reperta esse dicitur tabula Genuas V n. 7749) totus fere Iucundianus est ita, ut multa habeat ducta ex Iucundi auctario. Nam adsunt in hoc quoque libro ut in Iucundiano Cicognae tituli IX, 5011. 5012. 6003. 6033 et virginum Vestalium reperti a. 1497 (vol. VI p. 594) et Lugdunensis Verinae Ingenuae (Boissieu p. 329); item inscriptio Iuliae Secundae et Corneliae Tyches inventa a. 1499, de qua dixi sub Anonymo Corvisieriano, tam apud Iucundum Cicognae quam in hoc libro collocatur 'Romae in domo Raimundi de Morrecone in campo Martio'. Sed accedunt in Patavino libro Beneventana quaedam epigrammata (IX, 1686. 1702. 1729. 1826. 1850. 6003) apud Iucundum auctum non inventa.

CODEx SENENSIS bibliothecae civicae C. III. 27 saec. XVI inter varia collectanea diversorum auctorum (Celsi Cittadini et Theophili Gallaccini, quibus liber tribuitur in indice extrinsecus inscripto, non videntur esse nisi f. 93. 97 descripta 'ex Roman. antiquitatum lib. dom. Celsi Citt.' manu fortasse Gallaccinii, de quo vide vol. III p. XXXI) haec habet spectantia ad haec volumina:

IX. Canusium n. 345.	X. Neapolis n. 2780.
Ausculum n. 662. 668. 6016.	Capua p. 976 ad p. 371.
Beneventum n. 1567. 1575.	Suessa n. 4744. 4747. 4748.
Saepinum n. 2457.	4755. 4756. 4759. 4760.
Bovianum n. 2562.	4763.
Tolentinum n. 5569.	Casinum p. 510 n. 5172.
Auximum p. 560; eius oppidi	Aquinum p. 530 n. 5386. 5413.
epigrammata referuntur tri-	Ceprano n. 6981.
bus exemplaribus	Anagnia n. 5908. 5942.
Incerti loci n. 6231.	Fundi n. 6227. 6239.

Apula, Campana, Suessana libri male neglecti et nuper demum meo iussu diligenter excussi sero ad me pervenerunt. — Communia Senensi

libro cum Oscottensi ex nostris sunt Auximatia (vulgaria scilicet) et Suessana et Fundana, praeterea, ut monuit Bormannus, Umbra et Etrusca non pauca; redeunt igitur hi duo libri omnino ad auctorem communem. Iis autem collectaneis, ex quibus Oscottiensia et Senensia profecta sunt, Pighium usum esse in suis observavit idem Bormannus, confirmaturque id iudicium eo quod Auximatam titulum IX, 5868 iam inventum in Oscottensi adhuc noramus ex uno Pighio. Itaque cum Pighium aliunde constet adhibuisse collectanea Marcelli Cervini cardinalis postea papae († 1555), in Senensi autem libro f. 1 dedicatio legatur 'R^{is} dn̄s Marcello Cervino et Bernardino Maffeo Calistus Leoncinus de 'Spoleto e Tibure . . . 1537', Bormannus recte inde collegit utrumque librum proficisci ex collectaneis Marcelli adhuc per solum Pighium notis. Ceterum ne credas ea ipsa nos recuperavisse, ut tam in Oscottensi libro quam in Senensi insunt quaedam in altero omissa, ita eorum quae Pighius ex Marcellinianis refert complura in neutro inveniuntur. — Exemplaria cum male facta sint, exceptis Auximatibus vulgaribus ex notissima sylloge repetitis reliqua pleraque certe de saxis sumpta sint necesse est. Ita ad Auximatam IX, 5827 in Oscottensi adscriptum est 'sumpta a me'; Suessanum decretum X, 4760 in utroque libro finit in verbis IVLIVS-BASSVS, id quod redit in nullo alio apographo tituli saepe descripti. Quam ob rem non mirum est quaedam in his libris servata esse alibi vix inventa.

CODEx SEVEROLII citatus a Fabrettio ad IX, 3881 aut Iucundianus fuit aut ductus ex Iucundianis.

CODEx URBINAS DE PRETIS v. Iucundus.

CODEx VALLICELLIANUS G. 47 v. Reatina IX p. 439.

CODEx VATICANUS MANUTIANUS 5249 v. Bembus.

CODEx VATICANUS 5899 v. Redianus.

CODEx VATICANUS 6217 v. in Aquinatibus X p. 530.

Iosephus COLUCCI (natus in oppido Penna Sangiovanni a. 1752, defunctus Firmi a. 1809) *Falera e Tignio*. 1777. 1778. V. IX p. 509.

— *Cupra marittima*. 1779. V. IX p. 503.

— *Treia*. 1780. V. IX p. 539.

— *delle antichità Picene* 1 (1786). 2. 3 (1788). 4 (1789; v. in *Sep-tempedanis* IX p. 533). 5. 6 (1789). 7. 8. 9 (1790). 10. 11 (1791). 12 (1791; v. in *Urbisalviensibus* IX p. 527). 13 (1791). 14 (1792; v. in *Asculanis* IX p. 494). 15 (1792). *Raccolta di rami che appartengono ai primi XV volumi* pars 1 (1793). 16 = *delle antichità del medio e dell' infimo evo* tom. 1 (1792). 17. 18 (1792). 19 (1793). 20. 21. 22 (1794). 23. 24. 25 (1795). 26. 27. 28. 29. 30 (1796). 31 (1797).

Auctor operosus magis quam laboriosus, ingenio vero nullo doctrinaque ingenio pari postquam primae aetatis libris supra indicatis plura epigrammata inseruit utilia neque indiligenter excepta, magna farragine, quam deinde effecit coniunctis tam suis quam priorum de oppidis Picenis commentariis, nostris studiis minus profuit quam credas, etsi qui de hac regione agit iis recte carere non potest. — Collectanea, quae Coluccius reliquit, adhuc Firmi apud heredes servata ibi inspexi nec tamen quicquam bonae frugis in iis repperi.

Iosephus COLUCCI v. Aequiculana IX p. 389.

COLVMBARIA SOCIETAS (vol. VI p. LXIV) Florentiae a Gorio potissimum constituta in actis a. 1735—1800, quae servat ipsa excussitque ibi Henzenus, pauca quaedam ex his quoque partibus refert (IX, 9. X, 3024. 3445). Edita inde sunt praeter Cantiniana (vol. III p. XXXI) volumina duo: *Memorie di varia erudizione della società colombaria Fiorentina*. I Florentiae 1747. II Livorni 1752. 4.

Nicolaus COLUMELLA ONORATI *memorie sull' economica campestre*. Neapoli 1818. V. X, 221.

COMMISSIONE di Caserta v. Acta.

Ignatius Maria Como ab a. inde 1732 collectanea epigraphica et cum Mazochio communicavit et auctiora longe cum Muratorio; quorum illa cum in his redeant, fere praetermitti potuerunt. Comus quae amicis subministravit, eorum partem excerpit ex libris editis, ut Bisognii, Corsignanii, Franchii, Pansae, Sanfelicii; item collectanea Hieronymi Mazae descripta misit. Aliena haec cum apud Muratorium fere sub Comi nomine laudentur, nos, ut par erat, veris auctoribus restituimus. Ita quae restant, ex parte Comus descripsit de saxis museorum Neapolitanorum, quorum pleraque adhuc ibidem prostant (X p. 188). Plura ex schediasmatis veniunt, quae eo tempore Neapoli circumferebantur; unde magna ex parte eadem plane sunt, quae Comus Muratorio misit quaeque a. 1735 Procaccellius (quem vide) cum Gorio communicavit, nec dubium est similia fuisse collectanea a Sebastiano Arnolfinio circa idem tempus ad Maffei missa. Ex eiusmodi schedis veniunt epigramma Barinum IX, 283; Larinatia profecta fortasse a Tria (IX p. 69); Lucana sumpta fere a Gatta et Antonino (X p. 20); Salernitana (X p. 61); Nolana (X p. 143); Puteolana, quae ipse Comus

Antonio Rossio nescio cui accepta refert (X p. 188). Omnia caute tractanda esse usus docuit.

Pompeius COMPAGNONI (v. Vecchiotti et Moro *Biblioteca Picena* 3, 275) *la reggia Picena*. 1661. V. IX p. 547. Hunc cave confundas cum fratris filio cognomine (1693—1774) episcopo Auximi, cuius item in Picensi passim meminimus.

Bovinus FRANCISCUS CONSIGLIO v. Vibinaria IX p. 87.

Lucas CONSTANTINI v. Firmana IX p. 509.

Dom. Ant. CONTATORE hist. Tarracinensis. 1706. V. X p. 624.

F. CORAZZINI v. *Annali del museo di Benevento*.

Nicolaus CORCIA *storia delle due Sicilie dall' antichità più remota al 1789*. Neapoli I 1843. II 1845. III 1847. IV p. 1—192. 1852. 4. — V. IX p. 315. X p. 46. 679.

Ant. CORDICI v. Erycina X p. 747.

Ludovicus CORONA v. Gnathina IX p. 28.

Petr. Marcellinus CORRADINIUS de civitate et eccl. Setina. 1702. V. X p. 640.

— *vetus Latium profanum et sacrum*. Romae 1 (1704). 2 (1705). 4. Reliqua volumina vide sub Vulpio.

Quintus Marius CORRADUS Uritanus, de quo egimus vol. IX p. 2, a. 1562 per Pagliam Aldo Manutio misit epigrammata tam Calabria, scilicet Lupiensia Rudinave IX, 19. 20. 22. 25. 6*, Brundisina plura, Mesagnensia IX, 215. 217. 218. 219, Uritana IX, 223. 224. 227, quam adservata eo tempore Neapoli (vol. X p. 186).

Petrus Ant. CORSIGNANI de viris illustribus Marsorum. 1712. V. IX p. 347.

— de Aniene. 1718. V. IX p. 297.

— *synodus Venusina*. 1728. V. IX p. 45.

— *Reggia Marsicana*. 1738. V. IX p. 347.

Od. CORSINI *relazione dello scoprimento e recognizione fatta in Ancona de' sacri corpori di S. Ciriaco, Marcellino e Liberio*. Romae 1756. 4. pp. 56. V. IX, 5897.

Diego CORSO *cronistoria civile e religiosa della città di Nicotera*. Vol. 1. Neapoli 1882. 8. pp. 92. Non potuit adhiberi nisi in additamentis.

Iosephus Iustinus de COSTANZO itinerarii (*odeporico*) scripti quod composuit prima pars f. 1—155 ad Umbriam pertinet, altera f. 156—206 ad Latium et agrum Sabinium, tertia f. 207—308 ad Vestinos Marsos Samnites Campanos. Vide praesertim IX p. 400; item IX p. 347 c. IX n. 315. 2652. 2661. 2697. 3140. 3187. 3193. 3375. 3376. 4689. 5003. X p. 471 n. 5452.

Gabriel COTUGNO *memorie istoriche di Venafrò*. Neapoli 1824. 8. pp. 352. V. X p. 479.

Richard Keppel CRAVEN *a Tour through the Southern Provinces of the Kingdom of Naples*. Londini 1821. 4. Cf. IX, 515.

— *Excursions in the Abruzzi and Northern Provinces of Naples*. Londini 1838. 2 voll. 8. Cf. IX, 2168.

Franciscus Xaverius CREMONESE v. IX p. 257.

Vincentius CRESPI *catalogo illustrato della raccolta di antichità Sarde del Signor Raimondo Chessa*. Cagliari 1868. 4. pp. 157, tabb. A—G. et I. II.

— *postilla alla lapida di Sisiddu*. 1869. V. X, 7930.

— *all' esposizione tenutasi in Cagliari*. 1871. V. X, 7893.

Scipio de CRISTOFORO et cum Mazochio quaedam communicavit (v. X p. 188 c. XXXII; cf. IX p. 215) et cum Maffeo (IX, 1603 cet.).

Ignatius de' CUNTO *antichità di Viggiano*. 1825. V. X p. 25.

Petr. Ambr. CURTI v. Pompeiana X p. 94.

Alex. CUSANO *sottoterraneo della cattedrale di Palermo*. 1849. V. X, 7289.

CYRIACUS Anconitanus (c. 1391 — c. 1457) regionum Italiae quae hoc volumine continentur partem peragravit a. 1437 testibus et relatione ipsius (servata ab Ioh. Bononio in cod. Vaticano Ottoboniano 2967, edita inde a Laurentio Mehus Florentiae a. 1742. 8) scripta a. 1441 et Scalamentio in vita Cyriaci (ed. Colucci *antich. Picene* vol. XV p. XCVIII—C). 'Exinde', ait in relatione illa p. 23, 'concedens apud Neapolim Parthenopaeam illam nobilem Campaniae civitatem me quam avidissime contuli Ioanna muliere illa serenissimi Caroli filia et Ladisla sorore regis nobilissimi regnante regina, quae me postquam Kyriaci sylvatici illius egregii olim familiaris regiae maiestatis patriae nepotem cognoverat, me perbenigne suscepit Ioanne Caracciolo viro nobilissimo equite et b. m. praefecto suo curante favitanteque. At ibi postquam marmoreum Castoris et Pollucis vetustissimum templum Graeco cum epigrammate [cf. C. I. Gr. n. 5791, hic vol. X p. 184] et alia egregia vetustatis vidimus, nostris et adiecimus commentariis, iussus ab his Hercules Puteolanus praefectus me Puteolos usque comitatus est, quo duce vetusta Sybillae templa, Averni lacus e

usque Misenum ad celebrem montem omnia Cumarum Baiarumque monumenta inspexi, ubi Lucullianorum Neronianorumque magnificorum operum plurima nostram ad diem vestigia prospectantur. Exinde Christophoro iuvante Caietano Linternea Scipionis monumenta¹⁾, et Tarracinarum marmorea Augusti Caesaris templa [X, 6305] vidimus, et ingentia silicum strata viarum, et inde apud Samnites ad egregiam illam Beneventanam urbem nobiles vetustatum reliquias, theatra et insignem divi Traiani Caesaris arcum [IX, 1558] inspexi, et inde pariter Caietanis Suessanisque visis monumentis Tyrrhena demum maria Anconitana navi transfretantes una tuis cum Daniele Parentino pontifice et Ioanne Bosculo ad Alphonsum inclytum Tarracensium regem oratoribus Siciliam venimus Lipareis Vulcanisque fumantibus insulis procul inspectis et Pachyno per Scyllaea pernicioso vada superato. Sed et Trinacria tria illa nobilia vidimus promontoria Pelorum Pachynum Lylibaeumque et egregias maritimas urbes Messanam Panormum Drepanumque et arduum Taorminium oppidum Aetneumque celsum fumiferumque suspicere montem curavimus. Et inde implacabilem per Charybdim Ausonium Leucopetrae adivimus promontorium et antiquam Rhegium civitatem, et tandem per Lucaniam e Calabris Apuliam venimus, ubi Sfortiano illo Francisco comite illustrissimo favitante sua quoque vidimus loca Manfredoniamque inter dirutam Sipontum et Gargani montis promontorium sitam. Sed antea exitiales apud Cannas Baroletum vidimus oppidum ac ingens in eo ex aere simulacrum quod Heraclem sanctum incertum [scr. inperitum] vulgus appellare consueverat. Inde vero me nostram ad Picenum provinciam verti et Firmianae coloniae vidimus augustam Girolfalconeamque arcem praecelsam [cf. IX, 540*]. Hinc Ricinetum venimus dirutosque longa vetustate muros, quorum epigrammate apud Maceratam viso, quod Helvia Ricina colonia L. Severo Caesari suo dederat conditori [IX, 5747], cognovimus Recanatenses Ricinates recte vocitari debere et ex antiqua ibidem alia inscriptione [IX, 5750?] visa non ab urbis alius, quas vidimus, reliquis nuncupandum, sed ab urbe Helvia Ricina dicendum esse cognovimus. Hactenus ipse Cyriacus. Scalamontius autem 'Kiriacus', ait, una cum Nicolao Petrelli scribe fratre ex urbe [Roma] se ad Thomam patronum apud Caietam contulit. Qui cum Kiriacum audisset, iuvenis ille generosus non parum laetatus omnia sibi suo de consilio se facturum spondit. Et cum expedita e Caieta navis Neapolim ventura esset, ut interim quid dignum vetustatis inspiceret, Neapolim terrestri itinere petit. Et cum primum pariter Terracinam maritimam et antiquam Latinorum urbem vidisset, divi AUG. marmoreum templum [X, 6305] portumque eximium et ab urbe Roma ingentia silicum strata viarum conspectare maluerat. Sed ex Caieta per Neapolitanum iter Linterneas memorabiles magni Scipionis villas eiusque marmoream statuem et ingentia cocto de latere amphiteatra conspexit. Inde vero per Suessam turritam Capuam venit insignem olim Campanae civitatem, ubi non parva veterum monumenta comperit; et extra potissime ad III. ab urbe lapidem inculta inter et silvestria loca maximi amphitheatri reliquias maximorum lapidum vidit et procul inde antiquas magnae civitatis portas et pleraque subterranea ingentia mirificaque domorum aedificia. Exinde per Aversam oppidum Parthenopeam illam nobilem Neapolitanam regiam civitatem adivit, Ioanna serenissima Karoli regis filia regnante [deficit folium; id quod sequitur incipit ab extrema parte tituli Graeci Neapolitani C. I. Gr. 5794]. Exinde Hercule Puteolano pretore ducente posteaquam ad Cesaream cavam Virgilii divi poetae monumenta viderat, Puteolos venit et ibi praeclara multa vetustatum Sybillae vidit templa, Avernii lacus et ad usque Misenum celeberrimum montem omnia Cumarum Baiarumque monumenta conspexit; in quis Neroniana Lucullianaque insignia pleraque aedificia nostram ad diem mirifica conspectantur. Inde vero per Neapolim Beneventanam ad insignem Sannitum urbem venerat, ubi ingentia utique multa vetustatum vidit et maximi sui amphitheatri vestigia nobilemque Traiani Caesaris arcum praecelso suo cum epigrammate [IX, 1558] conspectare maluerat, quod inclytus olim ille S. P. Q. R. fortissimo illi Principi ornatissimum dederat [sequuntur tituli duo arcus IX, 1558 et IX, 1589, item narratio de rebus Beneventanorum ex auctoribus antiquis compilata]. Sed postquam Kiriacus ipse omnia ibi digna litteris commendarat, Neapolim iterum revisit, ubi cum paucos post dies expedita et completa milite navi Daniele Parentino episcopo et Ioanne Bosculo Florentino ab Eugenio pont. ad Alphonsum regem oratoribus Siciliam petentibus acceptis navigasset, Kiriacus notus et amicissimus illis digna plurima ab iis audierat de rebus inclytis cum rege agendis, qui adversus Tuniseum regem Iarbeam tum forte insulam ingenti classe premebat. Et cum tandem navis in Siciliam Messanam ad urbem praeclaram applicuisset, legati illico Syracusas terrestri itinere petiere; et Thomas Petro Caietano egregio Anconitanorum consule curante, additis expeditioni

suae militibus, ut Anconitanae classi obviret, ad Illyrici sinus fauces navigavit. Ibi die postero non longe Otranti promontorium nobile baleariam navim unaque birem omnifariam machinis munitam Paliario viro quidem praestante et imperatoria potestate praefecto advectantes videre; et cum se invicem iunxissent, Tarentinum ad sinum, ubi Calliaepolitano in portu piraticam illam navim considerare intellexerant, advenere. Sed enim cum inclyta olim regina Maria Tarentini principis mater navim illam suo in portu salvam fore permisisse suos per oratores praefecto nuntiasset, nonnullas post hinc inde per litteras legatosque contentiones tandem infecta re classis Anconitanam ad patriam remenso aequore remeavit. Hactenus Scalamontius. Cum his narrationibus Cyriaci ipsius et aequalis biographi iungenda est particula ipsorum commentariorum, quos confecisse se in itinere Cyriacus ait, casu servata cum fragmentis Cyriaci Illyricanis p. XXXVII ed. Moron. haec: 'MCCCCXXXVII ad X k. Iulii venimus Manfredoniam Apuliae Dauniae Civitatem inter Sipum antiquam urbem et Gargani montis promontorium sitam, in qua nil memorabile videtur praeter magnam ex aere squillam. Vidimus et Sipum dirutam Civitatem, quam Sipatum vocant. — Ad VIII k. Iulii venimus Baroletum nobile Apuliae Dauniae oppidum secus Ionicum mare iuxta Salpiae civitatem maritimam atque Canusium mediterraneum oppidum. In Baroleti maritimo foro vidimus colosseam Herculis imaginem aeneam magnam, quam Heraclem incolae vocant. Reliqui eius itineris commentarii perierunt. Nec magis extant enarrationes aliorum itinerum, quae Cyriacus suscepit per partes Italiae his voluminibus comprehensas, nisi quod in commentarios eius ab Oliverio editos exigua pars ex Picenis relata est complexa titulos vol. IX, 5368. 5525. 5922. X, 711.

Ex apparatu epigraphico, quem per haec itinera Anconitanus sibi paravit, quae aetatem tulerunt, proficiscuntur fere ab amicis Cyriaci compilatoribusque paris supparisve aetatis collectancorum Cyriacorum. Eius generis sylloge est, quam Cyriacus misit Philelpho, servata in codice Florentino LAURENTIANO pl. LXXX n. 22 (cf. vol. III p. XXII) habens ex nostris IX, 5560. 5562. 5568. 5742. 5747. 5894; item excerpta Cyriacana quae continentur libro Magliabecchiano *conventi soppressi* II. IX. 15, de quibus diximus ad IX, 1558; collectanea Petri Donati episcopi Patavini qui obiit a. 1447 (cf. vol. V p. 263) nuper ex Hamiltoniana bibliotheca nostra facta, tota fere Cyriacana et ex parte eius manu perscripta; libri duo gemelli Marci Lat. cl. 14 n. 124 et Vaticanus n. 6875 vivo Cyriaco ab amicis eius Dalmatis ex collectaneis eius compilati (vol. III p. XXIII), qui ex nostris habent communes utrique titulos Picenos IX n. 5579. 5827. 5849. 5865. 5873. 5884, Marci solus Reatinum IX, 4691, Vaticanus solus Histoniensem IX, 2860 et Anconitanum IX, 5918 et Campanum X, 3859; Parmensis (vol. VI p. XLI), qui habet IX, 1558. 1589. 2860. 4967. 5584. 5750. 5770. 5775. 5894. 5927. 5931. 540*. X, 3859. 5837. 5838. 5840. 5853. 6087. 6090. 6305. 6339. 6378. De similibus libris Vallicelliano G. 47, Chigiano J. VI. 203, Angelicano D. 4. 18 propter ea quae praeter Cyriacana propria habent seorsum dictum est. Ad Picenum potissimum pertinent duo libri Neapolitanus et Pandulfinianus.

CODEx NEAPOLITANUS V. E. 18 chartaceus saec. XV post epitomen commentariorum Cyriacorum per Tusciam et Liguriam confectorum a. 1442/3, qui integri supersunt (vol. V p. XVI), una cum Ravennatibus eius et Ariminensibus (vol. XI p. 2. 73) itemque urbanis quibusdam proponit epigrammata ab eodem per Picenum excepta ordine locorum observato nullo haec IX, 5368 (ubi adde hunc librum f. 17). 5519 (quem solus habet). 5525. 5560. 5562. 5568. 5579. 5742. 5748. 5752. 5781. 5782. 5784. 5898. 5918. 5922. 5927. 5931. Veram versuum divisionem liber non raro servavit.

CODEx PANDULFINIANUS qui nobis appellatur propterea quod ei praescriptum est 'Francisci Pandulphini et amicorum' scriptus est saec. XV exeunte forma octonaria. Emptus a Libro inlatus est in bibliothecam Ashburnhamianam (Librianorum n. 1174), ubi eum repperit Zangemeister, excussit mea causa Oldenbergius. Inscriptum est parti primae: 'Monumenta Romanae urbis et aliorum locorum, quibus implentur f. 1—46; vacant f. 47—58, sequuntur carmina quaedam f. 59—66, rursus vacant f. 67—70. Sequitur f. 71—97 pars altera 'monumenta per Italiam collecta', Cyriacana fere tota, in his et vulgaria alia, ut Histoniense IX, 2860, Curensis IX, 4867, Ferentinatium X, 5840. 5843 et Picena eximia IX, 5560. 5568. 5742. 5747. 5748. 5752 (ubi adde f. 82 huius libri). 5770. 5775. 5779. 5781. 5782. 5784. 5894. 5898. 5918. 5922. 5931. 5932. 540*; accedit Nursinum IX, 4616. In tertia denique parte inscripta post folia vacua 98—108 'monumenta extra Italiam collecta' adsunt epistula Cyriaci ad Carolum Aretinum data id. Nov. a. 1439 aliaque minora eiusdem, item f. 188—192 Graeca epigrammata ab eodem in Thracia collecta, de quibus rettuli in Ephemeridis epigraphicae vol. 3 p. 235, denique f. 116'. 117 tituli Dacici tres a me editi in ephemeride Conzii et Hirschfeldii (*archäologisch-epigraphische Mittheilungen aus Oesterreich* vol. 1 a. 1877 p. 126), quibus praescriptum est:

1) Non recte dixi huc posse trahi ficticiam inscriptionem X, 379*; ea enim annum adscriptum habet 1454.

in vetustis marmoribus e Transilvania adverso Danubio advectis iussu Matthiae Corvini regis haec tria epitaphia iuxta Budam Fontius legit cal. Iulii anno 1489, scilicet Bartholomaeus Fontius Florentinus regis Matthiae a bibliotheca. Et haec igitur et titulus X, 185* post Cyriacum confictus in libro insunt a Cyriaco aliena; sed longe pleraque quae continet Anconitani sunt. — Ex hoc libro sumpta sunt quae BORGHIUS in codice Magliabecch. P. 10. 119 affert verbis praescriptis his: 'ex quodam libello, quod Francisci Pandulfini fuit, a quo tamen descriptus et quanta in eo scribendo adhibita diligentia fuerit, ignoro'.

Cyriacus quamquam ubi potuit priores magis compilavit quam de saxo titulos descripsit (v. IX, 5894), id ubi fecit lapides recte et diligenter praesentavit. Sed fides eius iam non tam incorrupta mihi creditur quam olim iudicabam. Scilicet Maceratanam inscriptionem IX, 5747 certum est ab eo non pessime tantum, sed etiam tacite expletam esse, admodum probabile eo iubente supplementa ipsi lapidi adiecta esse. Firmianas quoque IX, 540*. 541* probabiliter opinor et falsas diximus et ad ipsum revocavimus. Etiam gravius est, quod inscriptio Ravennas quae dicitur Mur. 42, 2, evidenter conflata mala fraude ex Ravennate genuina vol. XI n. 126 = Grut. 460, 1 et urbana vol. VI n. 1780, ad Cyriacum videtur redire; certe adest in libris Angelicano, Marcanovano, Rediano a Cyriaco ita pendentibus, ut quae communia habent, Cyriaco vix abiudicari queant. Sed tamen ut a fraudibus ea aetate late grassantibus ne Cyriacus quidem totus immunis manserit, in universum collectanea eius constat proba et bona esse.

Titulorum voluminis noni decimique quos constat apud Cyriacum relatos esse et demptis Signorilianis et Poggianis ab eo exceptos esse probabile est, indicem subieci.

	testes:
IX. Beneventum (p. 137) n. 1558 imp. Caesari .. Traiano	itin. (v. supra).
n. 1589 Tanonio Marcellino	Scalamontius (v. supra).
cf. n. 224*.	
Histonium n. 2845. 2846 P. Paquius Scaeva	Marcanova cet.
n. 2860 L. Valerio L. f. Pudenti	Parmensis cet.
Reate n. 4694 T. Fundilio Gemino	Marcianus 14, 127.
Cures n. 4967 C. Calpurnio .. Apollinari	ex Signorilianis: Parmensis cet.
Interamna Praet. n. 5076 L. Tettaianus L. f. Barcha	Marcanova cet.
Firmum n. 5368. 540*.	
Penna S. Giovanni n. 5519.	
S. Giusto n. 5525.	
Monte Milone n. 5560.	
Rambona n. 5562.	
Tolentinum n. 5568.	Neapolitanus,
Septempeda n. 5579. 5584.	Pandulfinianus,
Ricina n. 5742. 5747. 5748. 5750.	alii
5752. 5770. 5775. 5779.	
5781. 5782. 5784.	
Auximum n. 5827. 5849. 5865.	
5873. 5884.	
Ancona n. 5894. 5898. 5918. 5922.	
5927. 5934. 5932. 6078 199.	
X. Puteoli cet. ? (p. 184).	
Capua (p. 370) n. 3833	Felicianus.
n. 3859.	Vat. 6875.
Arpinum n. 711*	comm.
Ferentinum n. 5837 A. Hirtius A. f.	ex Poggianis: Parmensis cet.
n. 5838 A. Hirtius A. f.	ex Poggianis: Parmensis cet.
n. 5840 A. Hirtius A. f.	ex Poggianis: Parmensis cet.
n. 5853 A. Quintilio A. f.	
Pal. Prisco	ex Poggianis: Parmensis cet.
Formiae (p. 603) n. 6087 L. Munatius .. Plancus	Parmensis cet.
n. 6090 L. Villio .. Atiliano	Donatus, Parmensis cet.
n. 6127 Ovidianus poeta	Felicianus cet.
Tarracinae (p. 624) n. 6305 Romae et Augustae	itin. (v. supra)
n. 6339 C. Postumius C. f. Pollio	Parmensis
n. 6378 M. Mevius M. l. Bromius	Parmensis

Beneventana, Histoniensia, Sabina, Campana, Tarracinensia quae supra indicavimus ad omnes fere Cyriacorum compilatores pervenerunt. — His fortasse addi poterunt tam Apula et Campana servata inter Pontaniana libri Chigiani J. VI. 203 et ex parte quoque inter Bononiana et Liliana quam Beneventanum epigramma IX, 2042 et Reginum X, 6 servata a Bononio et Lilio, denique Lillii Picena tria epigrammata IX, 5566.

5569. 5840. At in re incerta magis placuit non Cyriaco haec adscribere, sed referre sub nominibus Pontani Bononii Lillii (v. sub his). DAMADENUS aes redivivum v. IX, 338.

Francisci DANIELE (natus est in vico S. Clementis prope Casertam d. 11 Apr. a. 1740, obiit Neapoli d. 14 Nov. a. 1812), de cuius museo egimus X p. 374, collectanea scripta nulla supersunt praeter epistulas quasdam quas ad Marinum dedit servatas inter Mariniana. Eius tamen quodammodo est codex bibliothecae publicae Neapolitanae XIV A 36 (antea X. C. 79) continens relationes epistulasve Francisci la Vega, Alcubierrii, Dominici Cerulli, Ign. Mariae Raponi aliorumque datas sub finem saec. XVIII ad Tanuccium Danielumve aliosque, ad antiquitates spectantes omnes et propterea delatas ad academiam Herculanensem, cui ab a. inde 1787 Danielus ab epistulis fuit. Insunt Telesina (IX, 2249; cf. p. 205), Allifana (IX, 2335. 2377. 2383. 2411. 2414. 2421), Saepinatia (IX, 2450. 2485), Bovianensia (IX, 2562. 2572. 268*), Aesernina (IX p. 245), Atinatia Lucana (X, 331. 337. 338. 379. 382. 406. 408), Pompeiana (X, 1018), Herculanensia (X, 1402. 1407. 1447), Misenatia (X, 1881. 3336. 3678), Campana (X, 6908), Volturnensia (X, 3726. 3727. 3730), Calena (X, 4676), Interamnatia Lirenatia (X, 5343 cet.), Aquinatia (X, 5386). — Quae edidit Danielus, non multa continent inscriptionum collectori utilia; adhibuimus ea quae sequuntur.

— *alcuni monumenti del museo Carrafa*. Neapoli 1778. 4. pp. 8 tabb. 39 (edd. XII exemplarium; est in bibliotheca publica Neapolitana). Ad rem epigraphicam quod spectet non inest exceptis tegulis lucernis ponderibusque quibusdam aere expressis. V. X, 8042 1; cf. X p. 189 c. XXXIV.

— *le forche Caudine*. 1778 et 1811. V. IX p. 199.

— [Esperti] *memorie di Caserta*. 1783. V. X p. 374.

— *antichità di Ercolano* vol. VIII. 1792. V. X p. 157.

— *numismatica Capuana*. 1802. V. X p. 374.

— *elegia Ciampitti*. 1806. V. X, 347*.

— *carmina Thylessii*. 1808. V. X, 346*.

Ios. DANIELE *il Duomo di Caserta vecchia*. 1873. V. X, 4505.

Carolus DANIVS v. Grumentina X, p. 27.

Ios. DANIVS v. Sarda X p. 780.

DARTHENAY *mém. sur la ville souterraine*. 1748. V. X p. 157.

Ioh. Bern. DELFICO *Interamnia Pretuzia*. 1812. V. IX p. 485.

Melchior DELFICO (1744—1835). Vide ad glandes IX p. 632.

Car. DESCOMET *Inscriptions doliaires Latines. Marques de briques relatives à une partie de la gens Domitia*. Parisiis 1880. 8.

A DESCRIPTION of the collection of ancient marbles in the British Museum with engravings. Londinii. Partes I—XI (7 voll.) 1812—1861. fol.

DESCRIZIONE storica del (sacro real add. ed. 2) monastero di monte Casino con una breve notizia dell' antica città di Casino e di S. Germano, per uso e comodo de' forestieri. Neapoli ed. 1 1751 [non 1759]. 4. pp. 138. Ed. 2. 1775. 8. pp. 178. V. X, 5337.

Ernestus DESJARDINS. Vide ad glandes spurias.

Petrus DESTEPHANIS v. IX, 3222.

Marianna Candida DIONIGI *viaggi in alcune città di Lazio*. 1809. V. X p. 557 cf. p. 500. 566.

Deotaiutus DITAJUTI (de DEOTAIUTIS) v. Auximatia IX p. 559.

Hier. DITAJUTI *discorso* v. Auximatem IX, 5837.

DOCUMENTI inediti per servire alla storia dei musei d' Italia pubblicati per cura del ministero della pubblica istruzione. Florentiae et Romae 8. Vol. 1 (1878). 2 (1879). 3 (1880). 4 (1880). Huc pertinent vol. 1 p. 166—274 et vol. 4 p. 124—163 (cf. p. XVIII—XXI) inventarium musei regii Neapolitani a. 1796; vol. 1 p. 275—427 inventarium musei Borgiani a. 1814; vol. 2 p. 1—97 et vol. 4 p. 93—123 excerpta ex actis tabularii regii Neapolitani de rebus antiquis in regno effossis; vol. 2 p. 228—234 inventarium musei quod fuit Portici a. 1762.

Fel. DONARELLI v. Aug. Cappello.

Sebast. DONATUS ad novum thesaurum veterum inscriptionum Muratorii supplementum. Lucae vol. 1. 1765. vol. 2. 1775 fol.

Ioh. Bapt. DONII Florentini (1594—1647) adversaria alia servavit codex Vaticanus 7113, alia adhuc male neglecta et nuper demum a me observata (unde eorum in additamentis demum horum voluminum mentio facta est) apographum a Gorio sumptum schedarum Donianarum (cod. bibl. Florentinae Marucellianae A 188 fasc. 36—44 cum praescriptione 'ex schedis cl. v. Donii'). Syllogae, quam ex adversariis confecit, exemplar autographum hodie extat bipertitum, scilicet pars maior paginarum 504 in bibliotheca publica Neapolitana cod. XII. G. 73 (in eam liber diu latens apud heredes opinor Donii hoc demum a. 1882

illatus est inventus Florentiae a Cioffio bibliopola Neapolitano), minor inter Goriana bibliothecae Marucellianae cod. A 293 p. 7—183; accurate conveniunt, ut capitis inscriptionum mutilarum prior pars in illo libro extremum locum teneat, posterior in hoc primum. Prioris partis apographum non plenum Gorianum (cod. Maruc. A 188 fasc. 1—35. 42) nos non adhibuimus, iam inutile factum reperto archetypo. Adhibuimus classium posteriorum apographum codicem Barberinianum XXXIV, 73 (de additamentis v. sub Grata) quaeque ex universa sylloge selecta Gorius edidit (I. B. Donii inscriptiones antiquae. Florentiae 1734 fol.) passim male aut corrupta aut suppleta; ut in Pisaurensi ed. 5, 18 ex PLARIANO codicis Gorius fecit P. F. ARRIANO, auctoritates idem et alibi et maxime in Atinatibus perperam traiecit (X p. 1011). — Donius in urbanis primarius auctor (cf. vol. VI p. LVIII; Rossi inscr. chr. I p. XX*) ad has partes quae perveniunt, non multa affert. Ex agro Reatino et Sabino et Aprutino quaedam habuit descripta a Gabriele NAVDAEO, quem vide; alia ex Aprutinis prolata aut sine auctore aut auctoritate falsa IX n. 3380. 3552. 3577. 3609. 4067 a quo veniant ignoratur. — De lapide item sumptum est exemplum tituli Recanatensis IX, 5842. — Lucanorum trium X n. 291. 292. 306 exempla accepit a Christophoro Dupuy (ubi vide). — Utilissima sunt Campana apud Donium servata profecta cum ab aliis tum maxime a Pompeio Garigliano (X p. 372). — Ad haec accedunt quae sumpsit ex libris qui extant, Iucundi, Manutianis, Panvinianis, Ciacconianis, Stephanonii, item Angelellianis adiunctis ad librum Iucundianum bibl. Magliabechianae 28, 34 (cf. Angelellus), denique auctoris Atinatis hodie Vaticano 9139 (cf. X p. 499. 1011).

Leonardus DOROTEA v. Aufidenatia IX p. 259.

Ioannes Antonius DOSIUS urbis Romae aedificiorum illustrium quae supersunt reliquiae a Io. Baptista de Cavalieriis aeneis tabulis incisis praesentatae. 1569. 4. V. X, 5821.

Alexander DRACCARIELLO v. Minturnensia X p. 595.

Christophorus DUPUY sive Puteanus in codice hodie bibliothecae publicae Parisinae (Dupuy n. 461), cui annus inscriptus est 1644, posuit nescio unde accepta epigrammata Reginum unum X, 4 et Lucana tria X, 291. 292. 306, quorum haec (v. add. ad X, 291) cum Donio communicavit.

Paulinus DURANTE *vita di S. Sinforosa protettrice di S. Chirico a Raparo in Lucania*. Ed. 2. Neapoli 1833. 8. pp. 175. V. X, 224.

EFFEMERIDI *enciclopediche v. Analisi*.

EFFEMERIDI *scientifiche e letterarie per la Sicilia*. Voll. 1—30. Palermo 1832—1840. 8. Cf. X, 7023.

EGIZIO v. Aegyptius.

Ioh. Aegidius EGMONDO-Neoburgus quae in itinere Italico collegit, ea et cum Maffeo communicavit, qui edidit a. 1749 cum museo Veronensi (X p. 444), et ex itinerario eius scripto afferuntur a Saxio (X, 1563. 4574).

Henr. ELLIS *the British Museum. The Townley gallery*. Londinii 1836. 8. Voll. 2. Cf. X, 3478.

Caesar D'ENGONIO v. Abellinatia X p. 128.

Ioh. EROLI *miscellanea storica Narnese*. 1 (1858). 2 (1862). 8. V. IX, 4849. 753*. 2. 3.

ESPERTI v. Daniele.

Seraphinus ESQUIRRO *Santuario de Caller*. 1624. V. X p. 779.

Franc. de ESQUIVEL *Relacion*. 1617. V. Sarda X p. 779.

EUMELUS Phoenicius v. Galdi.

Ioannes FABER v. Ursinus.

Ariodantes FABRETTI *Corpus inscriptionum Italicarum et glossarium Italicum*. Augustae Taurinorum 1867. 4.

Raphael FABRETTI dissertationibus 'de aquis et aquaeductibus veteris Romae' (Romae 1680. 4.) et 'inscriptionum antiquarum quae in aedibus paternis asservantur explicationi' (Romae 1699 [mut. in 1702] fol.) praeter Aegyptiana et Bianchiniana et Ciuffii Corana et Garigliani Campana et Gattolae Casinatia et Holsteniana aliaque, de quibus sub veris auctoribus egimus, inseruit sibi visa epigrammata Marsa pauca (IX p. 347 n. 3923. 4021), Samniticum IX, 2969 et Fundana X p. 618 nescio unde sumpta, denique descripta sibi ab episcopo Ioh. Franc. de Laurentiis († 1698) epigrammata Venusiae (IX p. 45) et Trebulae Mutuescae (IX p. 464, eum enim auctorem laudat ad n. 4887 videturque ab eodem etiam reliqua Trebulana accepisse).

Georgius FABRICIUS Saxo Chemnicensis post librum, quem de Roma alterumque quem de itineribus suis edidit, publicavit 'antiquitatis monumenta insignia ex aere marmoribus membranisque veteribus collecta, nunc etiam multis accessionibus auctiora edita cum tumulis 'vetustis carmine inscriptis' Basileae per Io. Oporinum 8. pp. 120. Haec editio cum praefatione scripta ex Misena a. 1549 earum quas vidi antiquissima est, auctor ea quae prodiit ibidem cum indice anti-

quitatum libri II ex aere . . . collecti' pp. 108, multo auctor postrema 'antiquitatum libri III ex aere . . . collecti' Basileae typis Oporinianis 1587 pp. 237. Auctor ad syllogen componendam praeter Mazochii et Apiani, in editione postrema etiam Manutii libros editos item codices scriptos complures adhibuit. Ita ait in Romae ed. 1 p. 179 Ciriaci Anconitani se scriptas quasdam chartas evolvisse, locum citans de antro Patrassensi ex Cyriaci Illyricanis p. VI ed. Moron. et inde edens inscriptionem III n. 568¹). Item 'Pontani antiquitates' sive potius syllogen Augustini Tyferni Fabricius Neapoli vidit apud Spadaforam (v. sub Augustino Tyferno). Denique ex collectaneis nescio quibus servatis Romae apud Bernardinum Vallam sumpsit Petelinam X, 114. Allifanarum quoque earum, quas Smetius usurpavit alique aequales, etiam Fabricio videtur copia fuisse (IX, 2353). In editione postrema Ligoriana una certe adest (IX, 257*) praeterea nobis nota tantummodo ex collectaneis Ligorii Taurinensibus, ut eam ab auctore probabile sit Fabricium accepisse. Ex ipsis lapidibus Fabricio visis videntur descendere Nucerina X, 1087, Neapolitanae quaedam (X p. 187. n. 1492. 1700. 1781. 1795. 1818. 3704), Suessanae (X p. 465. n. 4755. 4760. 4763). Collectanea Fabricii viri honesti neque indocti si ipsa superessent nec selecta tantum, in quibus pro more saeculi prae aliis falsissima quaeque utpote lepidissima admisit, non exiguum fructum vel hodie inde caperemus.

Benedictus DI FALCO *descrittione di Napoli*. 1549. V. X p. 185.

Nicolaus Carminius FALCONE *l'intera istoria della famiglia, vita, miracoli, traslazioni e culto del glorioso martire S. Gennaro vescovo di Benevento*. Neapoli 1713. fol. pp. 526. Cf. IX, 1209. X, 628. 1786.

(Lucas FANCIULLI) *osservazioni critiche sopra le antichità cristiane di Gingoili*. Osimo 1769. 4. pp. 945. V. IX, 5684. 5815 cet.

FANTAGUTIUS v. Anonymus Corvisieranus.

Ioh. Franc. FARA v. Sarda X p. 779.

Iosephus FARAONE v. Caiatina X p. 444.

Carmelus LA FARINA *sposizione di alcune lapidi sepolcrali rinvenute in Messina*. 1832 v. X, 6977.

Thomas FAZELLUS *decades de rebus Siculis*. 1558. V. X p. 744.

Carolus FEA (1753—1836; cf. vol. VI p. LXV) *indicazione antiquaria per la villa Albana* 1803. V. X p. 664.

— *frammenti di fasti consolari e trionfali ultimamente scoperti nel foro Romano*. Romae 1820. 4. V. IX, 1681.

— collectanea servata hodie Romae apud Ioh. Bapt. Rossium his voluminibus profuerunt in Agathensibus (IX p. 196) et omnium maxime in Tarracensibus agrique Pomptini (X p. 624).

FEBONIO v. Phoebonius.

Placidus et Ioh. Bapt. FEDERICI v. Casinatia X p. 510; cf. p. 531 et IX, 2661. 4109.

Nic. Ant. FEDERICI v. Mazaritana X p. 740.

Felix FELICIANUS Veronensis, cuius syllogae perscriptae a. 1464, sed auctae certe ad a. 1472, adhibuimus exemplaria duo Venetum (cod. Marcian. Lat. X, 196) et Veronense (bibl. capit. n. 269) omisso tertio olim Manutiano, hodie Vaticano 5251, ex his partibus refert titulos hos: IX, 1558. 1589 Beneventanos, n. 4691 Reatinum, n. 5579 Septempedanum, n. 5827. 5849. 5865. 5873. 5884 Auximates, n. 5894 Anconitanum, X, 3833 Campanum, n. 6127 Formianum. Accedit X, 379* fictus, sed vix a Feliciano nec Literno apud eum, sed Faesulis attributus. Cum reliquos certum sit petitos esse ex Cyriacanis, id ipsum etiam probabile est pervenire ad X, 3833. 6127, quos ex auctoribus Cyriacanis Felicianus aut primus affert aut solus.

Eumelo FENICIO v. Galdi.

Salvator FENICIA *monografia di Ruvo di Magna Grecia*. Neapoli 1857. 8. pp. 135. V. IX, 312. In fine adiectae chartae falsae a Thoma Milani sacerdote auctori suppeditatae ad inscriptiones non perveniunt.

E. FERNIQUE *inscriptions inédites du pays des Marse*. 1879. V. IX p. 348.

Dominicus FERRANTE v. Antinatia IX p. 362.

Franc. FERRARA *storia di Catania* 1824. V. X p. 721.

Iacobus Antonius FERRARI *apologia paradossica*. Lecce 1707. 8. pp. 858. Cf. IX, 11*. 12*. 12a*.

Michael Fabricius FERRARINUS, qui prior monasterii quod Regii Lepidi est Carmelitanorum diem obiit inter a. 1488 et 1493 (cf. vol. III p. XXV; vol. II p. V; vol. V p. XVII; vol. VI p. XLIII) syllogen

1) Salonitanam III, 1933 (cf. add. p. 1030) Fabricius p. 26 ed. 1549 dat 'in Romanis antiquitatibus [Mazochi f. 28] mutilam, in Ingolstadianis [Apian. 370, 2] depravalam, ita ut hic legitur descriptam ex itinerario Cyriaci Anconitani'. In itinerariis Cyriacanis nostris haec non adest, in syllogis antiquis compluribus Cyriaco accepta fertur.

epigrammatum ter recensuit, primum a. 1477, quae est recensio codicis TRAIECTINI n. 57¹); deinde auctam in codice hodie PARISINO n. 6128; denique iterum auctam in codice tabularii REGIENSIS c. a. 1486 exarato. Ex hoc transcripti sunt (cf. vol. III p. XXV) NEAPOLITANUS cod. V. E. 5 scriptus a. 1505 a Thoma Scandiano et LUGDUNENSIS Vossianus fol. n. 87, quibus ambobus adiunctum est decretum Peltuinas IX, 3429, hic praeterea adscriptos habet titulum Ardeatinum X, 6841 et Tarracinensem X, 6850, item Mediolanensem V, 5920; item codex olim CAPPONIANUS, iam opinor Venetus CICOGNAE n. 2704 (cf. IX, 5779. X, 6316 cet.). — Ferrarini Traiectinus liber pauca tantum ex provinciis nostris proponit eaque mere Cyriacana, scilicet Beneventanum IX, 1589; Histoniensis IX, 2845. 2846. 2860; Reatinum IX, 4691; Septempedanum IX, 5579; Ricinas IX, 5770; Auximata IX, 5849. 5865. 5873. 5884; Anconitana IX, 5894. 5927. 5931; Tarracinense a Ferrarino foede interpolatum X, 6305. Unus titulus Minturnensis X, 6009 imperfectus locoque motus legitur in hoc libro non ex Cyriacanis adsumptus. Simillima haec sunt Felicianis et Marcanovanis petita ex iisdem commentariis Cyriacanis iisdemque fere naevis inquinata (cf. inter alia IX, 5770. 5927. 5931 apud tres hos auctores ut apud alios plerosque ex Cyriacanis pendentes ex Piceno male translata inter Mediolanensia; item X, 379*). Haec igitur sperni poterunt. — In recensionibus duabus posterioribus accesserunt tituli hi, quorum qui intra uncus leguntur, adsunt iam in libro Parisino:

IX. Matera n. 260.	Auximum [n. 5827].
Trani n. 90*.	Ancona [n. 5898]. 5922. 5932.
Compsa n. 984.	X. Tegianum n. 6950.
Beneventum n. 1558. [1973].	Salernum (p. 61) n. 531. 589.
Sulmo [n. 3122. 3128].	597.
Reate n. 4672.	Puteoli n. 185*. 186*. 187*.
Forum novum n. 4792.	188* [189*. 380*].
Interamnia n. 5076.	Carinola n. 4727.
Tolentinum n. 5568.	Tarracina [n. 6316. 6348. 6327.
Septempeda n. 5584.	6356. 6378. 6859. 6853 add.
Ricina n. 5779.	855*].

Horum partem Ferrarinus deprompserit necesse est ex Cyriacanis aut antea neglectis aut post tempus ad eum delatis, et insunt in his minime vulgaria, ut Ricinas IX, 5779 praeterea servatum in uno libro Pandulfiniano. Eo rettulerim Picena omnia itemque IX, 1558. 5076. X, 6378. Reatinum IX, 4672 venit opinor a Laeto. Reliqua a Cyriaco aliena sunt et affinia Iucundianis, ut alia multa apud Ferrarinum relata. Materanum scilicet, Compsinum, Beneventanum n. 1973, Sulmonensia, Foronovanum, Tegianense, Salernitanum, Puteolana, Carinolense redeunt iisdem fere exemplis apud Iucundum, itemque ex Tarracinensibus unum n. 6356, cum reliqua Tarracinensia ibi non adsint. Tria ex his epigrammatis IX, 984. X, 4727. 6950 cum apud Iucundum legantur emendata curis secundis, Ferrariniana lectio ubivis consentit cum Iucundiana priore. Itaque haec aut primitiva sunt Iucundi collectanea ab ipso cum Ferrarino communicata, id quod per aetatem admitti potest, cum Iucundus syllogem absolverit a. 1488, aut ex Ferrarinianis in Iucundiana transierunt. Illud cum Henzeno magis placeat (cf. acta min. acad. Berol. 1868 p. 392), quaedam certe ex his constat e contrario a Ferrarino pervenisse ad Iucundum. Tituli Tarracinensis X, 6305 formam mala fraude interpolatam extra dubium est a Ferrarino proficisci, cum adsit in libro Traiectino; eandem cum Iucundus ponat, hic pendeat necesse est a Ferrarino. Item quattuor epigrammata ficticia Baiana X, 185*—188* apud Iucundum quoque, sed in tertia sola editione relata Ferrarini ingenium prae se ferunt. Neque tamen negarim Henzenum de origine copiarum Ferrarino et Iucundo communium in universum recte statuisse; Sulmonensia certe omnia videntur proficisci ab Iucundo et quaedam eorum Ferrarinus ab amico mutuatus esse. Itaque quantum adhuc iudicari potest, Iucundus quaedam per itinera a se excepta Ferrarino exhibuit et ab hoc rursus ficticia illa accepit. Sed non tam corpus Ferrarinianum usurpavit quam schediasmata quaedam; certe ex tribus illis recensionibus nulla usus est. Nam Traiectinum corpus epigrammatis iis de quibus agitur destitutum est; Parisinum autem et Regiense tituli Tarracinensis n. 6305 sinceram formam solam proponunt.

Io. Baptista FERRARIUS Senensis Hesperides sive de malorum aureorum cultura et usu libri quatuor. Romae 1646. fol. pp. 480. V. IX, 208*.

Andr. FERRARO del cimitero Nolano. 1644. V. X p. 143.

Herm. FERRERO l'ordinamento delle armate Romane. Romae, Taurinis, Florentiae 1878. 4. — Repetuntur in hoc volumine inter reliquos classarios titulos etiam Miseni et alibi in hisce partibus inventi, petiti ex libris editis omnes.

Franciscus FICORONI le memorie ritrovate nel territorio di Labico. Romae 1745. Adhibuimus ed. alteram Romae 1748. 4. V. IX, 6086 vi 40.

FILOLOGIA ABRUZZESE, giornale di scienze, lettere ed arti. Ed. P. de Virgiliis. Chieti a m. Iun. a. 1836 ad m. Dec. a. 1840. Voll. 1—16. V. IX p. 286.

Iosephus FINY antiche memorie appartenenti alla città di Cori ricavate dall' opera latina del Lazio profano composta dal Volpi. Romae 1732. 8. pp. 127. V. X p. 645.

Carolus FIOCCA cenno sull' Alfedena de' Caraceni. 1866. V. IX p. 259.

FIORIE Calabria illustrata. 1694. V. X p. 3.

Iosephus FIORELLI monete inedite dell' Italia antica. Neapoli 1848. 4. pp. 26. V. X, 2289.

— de Pompeiis quae edidit composita sunt X p. 93. 94 c. V. VI.

— monumenti antichi posseduti da S. A. il Conte di Siracusa. Puntata 1—4. Neapoli 1853. fol. V. X, 3687.

— monumenti antichi posseduti da S. A. R. il Conte di Siracusa; avversaria epigraphica. 1856. 8. pp. 7 (inde Bull. Nap. N. S. 4 p. 105 seq.). V. X, 736. 737. 750. 1935—1940.

— Catalogo del museo nazionale di Napoli. 1868. V. X p. 190.

— Notizie degli scavi di antichità comunicate alla R. Accademia dei Lincei per ordine del Ministero della pubblica istruzione. Vol. 1 1876. 2 1877. 3 1878. 4 1879. 5 1880. 6 1881. 7 1882 p. 1—242. 4.

Hic unus vir quantopere et patriae suae et communibus studiis profuerit Pompeiis effossis, museo Neapolitano ordinato, per universam Italiam inventis celeriter et sollerter editis, haec duo volumina per singulas paginas demonstrant, neque nomen eius oblivione deleri poterit nisi cum ipsis hisce litteris.

Petrus Gaetanus FLAMMIA saggio della città di Fricento. 1845. V. IX p. 92.

Iustus FONTANINI v. Cupra montana IX p. 544.

FOGGINIUS fastorum anni Romani a Verrio Flacco ordinatorum reliquiae. Romae 1779. fol. V. IX, 4192. X, 6649.

Ioh. Bapt. FONTEIUS de prisca Caesiorum gente commentariorum libri duo. S. I. et a. fol. pp. 232. Iulii IACOBONI appendix ad Fontei comment. de prisca Caesiorum gente. Bononiae 1583. Pendunt auctores duo maxime ex editis. Propter Ligoriana eorum vide vol. IX p. 439 et quae afferuntur s. v. Sabinensis liber.

Ios. FRACASSETTI notizie di Fermo. 1844. V. IX p. 509.

Matthaeus FRACCACRETA teatro topografico-storico-poetico della Capitanata. Neapoli 8. 1 (1832). 2 (1832). 3 (1834). 4 (1834). 5 (1844; non prodit, sed exemplum habet bibliotheca Parascandoliana). Cf. IX, 309. 699. 709. 714.

Carolus FRANCHI difesa dell' Aquila. 1752. V. IX p. 399 cf. p. 344 et IX, 3627.

Franc. DE FRANCHIS Avellino illustrata. 1709. V. X p. 128.

Leon. FRANCUS v. Septempedana IX p. 533 cf. n. 4543. 5327. 5484. 5550. 5898.

Vincentius FRANCUS v. Beneventana IX p. 138.

Liborius FRANZA colletta istorica e tradizioni anticate sulla città di Gallipoli. Neapoli 1836. 8. pp. 205. Cf. IX, 7. 8.

Ios. Maria FUSCO dichiarazione di alcune iscrizioni pertinenti alle catacombe di S. Gennaro. 1839. V. X p. 179.

— cum A. T. GIAMPIETRO et G. V. Fusco frammento di uno scrittore Napoletano. 1841. V. X, 1488.

— di alcune iscrizioni di Pozzuoli. 1851. V. X p. 190.

— sulla greca iscrizione posta in Napoli al lottatore M. Aurelio Artemidoro. Neapoli 1863. 4. pp. 71. Cf. X, 3297.

Iul. GABRIELLI v. Asculana IX p. 494.

Honoratus GAETANI comes Castelmola memorie storiche della città di Gaeta. Mediolani 1879. 8. pp. 297. Cf. X p. 984 ad n. 6177.

Caes. GAETANUS v. Syracusana X p. 730.

Dom. Anton. GAGLIANO breve notizia di un antico cimitero e di due iscrizioni da esso estratte. Cataniae 1794. 4. pp. 32.

— memoria sopra l'utilità delle medaglie. Cataniae 1795. 4. p. 33—62 (continuat commentarium qui praecedat). Cf. X, 7010. 7012.

Ian. Asprenus GALANTE breve cenno sulla vita di S. Giovanni vescovo di Napoli e sulle antiche traslazioni e invenzione del suo corpo. Neapoli 1862. 8. pp. 31. V. X, 1538.

— idem a. 1873 mecum communicavit quae descripsit de saxis Nolae Nuceriae alibique.

Iosephus Maria GALANTI descrizione del contado di Molise. 1781. V. IX p. 227 cf. p. 239. 241. 245.

— descrizione delle Sicilie. 1790. V. IX p. 227.

4) Huius libri apographum Hamburgense ad manus mihi fuit priorem editionem curanti; sed cum in apographo non distinguantur quae veniunt a Ferrarino ab additamentis scriptis manu Ioh. Bononii Cyriaco attributis, omnia eo corpore comprehensa non recte tum ad Cyriacum revocavi.

- Antonius de Ferrariis sive GALATEVS v. Calabria IX p. 2.
- GALDI comes, inter Arcades Eumelus Phoenicius, *sull' antichità di Pianura uno de' XXVII casali della città di Napoli*. Neapoli 1795. pp. XXVIII et XII. V. X, 491. 1884. 2982.
- Lud. GALEOTTO v. Atinatia X p. 499.
- Theoph. GALLACCINI v. Cittadinius.
- Ioh. Aug. GALLETTI *histoire de la Corse*. 1866. V. X p. 838.
- Petri Aloisii GALLETTI Romani (1722—1790; cf. vol. VI p. LXIII) ephemeris epigraphica (*diario lapidario a. 1741*), quae scripta servatur et Romae in bibliotheca S. Pauli et Florentiae in codice Marucelliano A 249, vix quicquam habet, quod non sit fictitium (v. vol. VI l. c.). Pertinent inde ad nostra volumina X, 331*—334*. 769*. Non meliora sunt, quae GORIO (X, 761*. 783*) quaeque ZACCARIAE (vol. X p. 62 n. 781*. 782*) Gallettius dedit.
- eiusdem collectanea aetatis posterioris adservata in bibliotheca Vaticana cod. 7920. 7929 quae proponunt, pleraque certe genuina sunt; sed ad has regiones ex iis pauca perveniunt (IX, 4807. 4853, X p. 661). Similiter statuendum est de Gallettiani Marini, quorum huc faciunt Vitulanensia IX p. 194, item de iis quae Gallettius posuit in libris editis qui sequuntur.
- *Gabio antica città di Sabina scoperta ove è ora Torri ovvero le grotte di Torri*. Romae 1757. 4. pp. 194. V. IX p. 472 cf. n. 4785.
- *memorie di tre antiche chiese di Rieti, denominate S. Michele Arcangelo al Ponte, Sant' Agata alla Rocca e San Giacomo*. Romae 1765. 8. pp. 214. V. IX, 4694.
- *del primicerio della santa sede apostolica e di altri uffiziali maggiori del sacro palagio Lateranense*. Romae 1776. 4. V. IX, 4962. 4972.
- Ioh. Franc. GALLUS v. Auximata IX p. 559. Cf. Angelellus.
- Thomas GAMMARUS Bononiensis syllogem inscriptionum scripsit c. a. 1489—1507, cuius alterum exemplum olim servatum apud Malvasiam hodie ubi sit ignoratur, alterum extat bipertitum pars maior in bibliotheca publica Stuttgartiensi (cod. hist. oct. n. 25), minor Treveris in bibliotheca municipali; huius exemplar est in codice PEUTINGERI n. 526 f. 1—46 (vide quae exposui in actis minoribus academiae Berolinensis a. 1865 p. 372—380, item vol. III p. XXVI, vol. V p. XVII, vol. VI p. XLIII). Quae ad has partes spectant perpaucas, vol. IX n. 1589 Beneventanam (in exemplari Malvasiano solo), vol. X n. 4294 Campanam, n. 6144. 6181 Formianas, n. 185*—187* Baianas falsas, Gammarius omnes deprompsisse videtur ex Iucundianis alibi quoque ab eo expilatis. — De Laeti sylloge Gammarianae inserta seorsum diximus.
- GANDELLIUS v. Amiternina IX p. 399, cf. p. 274.
- Pamph. GANYMEDES v. Septempedana IX p. 533.
- GARIBOLDI Anconitanus v. IX, 5919. 5940.
- Pomp. GARIGLIANO v. Campana X p. 371.
- Raphael GARRUCCI (natus Neapoli d. 23 Ian. 1812) antiquitatum Salernitarum capita quinque ad Franciscum Avellinum. Neapoli 1844. 8. pp. 66 (non prodiit; lithographice scriptus liber est Romae in bibliotheca Instituti).
- *antichità dei Liguri Bebiani*. 1845. V. IX, 1455, cf. n. 942.
- *monumenta rei publicae Ligurum Baebianorum*. 1846. V. IX, 1455.
- *i piombi antichi raccolti dal card. Lodovico Altieri ordinati e descritti*. Romae 1847. 4.
- *storia di Isernia*. 1848. V. IX p. 245.
- *le antiche iscrizioni di Isernia = opere archeologiche vol. I*. 1848. V. IX p. 245.
- *intorno ad alcune antiche iscrizioni di Salerno*. 1854. 8. V. X p. 62.
- *sull' opera e sui frammenti della iscrizione dell' Anfiteatro Puteolano*. 1851. V. X n. 1789.
- *intorno ad una iscrizione osca recentemente scavata in Pompei*. Neapoli 1854. 4. (est in actorum academiae Herculensis vol. VII).
- *tre sepolcri con pitture ed iscrizioni appartenenti alle superstizioni pagane del Bacco Sabazio e del Persidico Mitra*. Neapoli 1852. 4. pp. 72, tabb. 6. Cf. IX, 1526. X, 1575.
- *classis praetoriae Misenensis piae vindicis Gordianae Philippianae monumenta quae extant*. Neapoli 1852. 4. pp. 90 praeter addita postea quattuor folia non numerata.
- *inscriptiones veteres Reate*. 1854. V. IX p. 440.
- *inscriptions gravées au trait sur les murs de Pompéi* Bruxellis 1854. — *Graffiti de Pompéi: inscriptions et gravures tracées au stylet*. Ed. 2. Parisiis 1856. V. vol. IV p. IX; cf. IX, 2794. 4239.
- *i segni delle lapide latine volgarmente detti accenti*. Romae 1857. 4. pp. XV et 54. Cf. IX, 823. X, 5193.
- *vetri ornati di figure in oro trovati nei cimiteri dei Cristiani primitivi di Roma*. Romae 1858. fol. Cf. IX, 947.

- RAPHAEL GARRUCCI *marmi di Fabrateria vetere*. 1858. V. X p. 552; cf. IX, 4084.
- *il Cicolano*. 1859. V. IX p. 389.
- *monumenti del museo Lateranense descritti ed illustrati*. Romae 1861. fol. max.
- *cimitero degli antichi Ebrei scoperto recentemente in vigna Randanini*. Romae 1862. 8. pp. 69. Cf. X, 1971.
- *dissertazioni archeologiche di vario argomento*. Romae vol. 4 (1864) pp. 189. vol. 2 (1865) pp. 207. 4. — Huc pertinent commentaria duo della via Appia nel Beneventano e del sito di Caudium (1, 77—130) et specimen inscriptionum Beneventanarum, quae vel emendantur vel etiam novae eduntur in lucem (1, 177—186).
- *de' canoni epigrafici di F. Ritschl e di alcune epigrafi arcaiche finora inedite*. Romae 1870. 8. pp. 47 (est item in eph. *Civiltà Cattolica* ser. VII vol. 9 fasc. 478 seq.).
- *catacombe di S. Gennaro*. 1872. 8. X p. 179.
- *Venafrò illustrata*. 1874. 8. X p. 479.
- *le antiche iscrizioni di Benevento*. 1875. V. IX p. 144.
- *sylloge inscriptionum Latinarum aevi Romanae rei publicae usque ad C. Iulium Caesarem plenissima*. Augustae Taurinorum 1877. pp. 665. Addenda. Ibidem 1881. pp. 31. 8. — Sub n. 900—902 huius syllogae exhibentur glandes Siculae, 935—978 Picenae, 1081—1105 Perusinae. Non paucas ipse examinavit sed quod efficere voluit, ut 'ne diutius corruptae ferantur' (p. 315), id ei parum contigit; nam multas lectiones falsas vel ex prioribus repetit vel ipse induxit, neque ullam inscriptionem lectu difficiliorem plane explicavit. Multas praeterea admisit spurias (v. IX, 664* sqq. 732*) et inter primos est, qui falsis Asculi incusis decepti sunt (v. IX, 750* s) ZANGEMEISTER.
- *Minores commentarios actis ephemeridibusque insertos, praesertim ei quae inscribitur Civiltà Cattolica* (ita in ea ser. X t. 4 a. 1877 p. 710 seq. et t. 5 a. 1878 p. 727 seq. egit de glandibus recensitis IX, 745*, 746*. 754*. 755*), suis locis adhibitos hoc loco non recensemus.
- Garruccio si ad laboris patientiam et ingenium non spernendum etiam iustam modestam et honestam fidem dii concessissent, singularem plane et egregium locum in his studiis sibi vindicaret. Iam omnia complexus pagana et Christiana, artis opera nummos lapides, recte vix quicquam callet et quo profundius disserit, eo minus rem perspexit, abreptus nescio quo spiritu invidiae omnibus inimicus et maxime sibi ipsi. Multa vidit inter adsiduas peregrinationes susceptas etiam per regiones parum exploratas. Sed in titulis investigandis quod Zangemeister (vol. IV p. IX) questus est hoc eum sequi, ne a se inventa ab aliis denuo examinentur, id ego quoque verum esse testor; exempli causa lapidem edens X, 5153 inventum in loco accessu minus facili, ne quis alius relegat, collocat in urbe eius regionis capite Atina. In schedis adhibendis exacta diligentia saepe desideratur, ut quid apud auctores suos reppererit ex ipso parum efficiatur; quid quod ei accidit, ut titulum a Gudio ex Ligorio editum X, 662* pro genuino inedito proferret. Lectu difficillima quaeque saepe optime expedit; at etiam saepius graviter erravit (sic X, 5653 pro *MUNICIPI* legens *FELICITER*; n. 5657 pro *PAT* legens *PRAEF*), et quamquam a fingendis abstinuit, veros titulos non raro fraudulenter interpolavit, maxime ita, ut ubi nullum litterarum vestigium superest, ibi in oculorum locum succedat nescio quae divinatio non minus superba quam inepta. Eius vitii ut insigne documentum est Garrucciana recensio edicti Venafrani X, 4842, ita alia plura epigrammata, in his Beneventana IX, 1563. 1582. 1683, Marsum IX, 3685, Ferentinatiana X, 5837. 5838 id ipsum declarant. Nobis auctor per breves inimicitiarum perpetuarum indutias monumentorum exceptorum a se acceptorumve insigne spicilegium transmisit; sed praeter haec eaque quae edidit multa et utilia apud se adservat, quae si quando patefient, insigne huius syllogae auctarium effectura esse non dubitamus.
- Constantinus GATTA v. Lucana X p. 19. 64. Cf. X, 8095.
- Erasmus GATTOLA ad hist. abb. Cassinensis accessiones c. a. 1735. V. X p. 540.
- Stephanus GAVOTUS Savonensis, cuius est auctarium ad codicem Marcanovae Genuatem (bibl. civ. D. 2. 1. 32) a. 1483 adiectum (cf. vol. V p. 771), praeter epigrammata ex libro Pontani de aspiratione a. 1484 edito f. 97. 100 descripta in eo f. 143. 144 posuit quaedam Suessana (X p. 465), Formiana (X p. 603), Fundana (X p. 618 cf. n. 6854).
- Const. GAZZERA v. Sarda X p. 781.
- GELL v. Pompeiana X p. 94.
- Ioh. Franc. GEMELLI CARERI *viaggi per l'Europa*. Neapoli 1722 pars 1 pp. 480. pars 2 pp. 503. 8. Hanc editionem auxit Matth. Aegyptius. V. X, 1750. 8042 60 f.
- GENTILE *quadro della città di Penne*. 1832. V. IX p. 347.

- L. A., Bern., Ioh. Car. GENTILES v. Septempedana IX p. 533.
- Octavianus GENTILIUS de patriciorum origine, varietate, praestantia, et iuribus libri quatuor. Romae 1736. 4. pp. 560. V. IX, 5577.
- Dom. GEORGIUS v. Giorgi.
- E. GERHARD et Th. PANOFKA *Neapels antike Bildwerke*. I. Stuttgartii et Tubingae 1828. 8. pp. 470.
- Augustinus GERVASIO (1784—1863) *osservazioni storico-critiche intorno ad una iscrizione Puteolana* [X, 1644]. Neapoli 4. Ed. 1 1832. pp. 43 (act. acad. Hercul. vol. III), ed. 2 1854. pp. 44.
- *sopra una iscrizione Sipontina* [IX, 699]. Neapoli 4. Ed. 1 1837. pp. 58; ed. 2 1851. pp. 68.
- *intorno a due iscrizioni Messinesi* [X, 6977; altera Graeca est]. Neapoli 1840. 4. pp. 40 (act. acad. Pontan. vol. II).
- *osservazioni intorno alcune antiche iscrizioni, che sono o furono già in Napoli*. Neapoli 1842. 4. pp. 75 (act. acad. Hercul. vol. V).
- *sulla iscrizione di Mavorzio Lolliano in Pozzuoli* [X, 1696]. Neapoli 1846. 4. pp. 55.
- *intorno alla iscrizione Puteolana de' Luccei* [X, 3685]. Neapoli 1851. 4. pp. 88 (act. acad. Hercul. vol. VII).
- *intorno all' iscrizione onoraria di C. Celio Vero* [X, 1208]. Neapoli 1852. 4. pp. 74 (act. acad. Hercul. vol. IV, 2). V. X p. 137.
- *osservazioni intorno ad alcune antiche iscrizioni esistenti in Lesina*. Neapoli 1853. 4. pp. 68 (act. acad. Hercul. vol. VI). V. IX p. 67.
- *osservazioni sopra alcune iscrizioni riguardanti il macello nell' antica Pozzuoli* [X, 1690—1692]. Neapoli 1852. 4. pp. 19 (act. acad. Hercul. vol. VI).
- *sul monumento sepolcrale di Gavia Marciana scoperto in Pozzuoli* [X, 1784]. Neapoli 1853. 4. pp. 46 (act. acad. Hercul. IV, 2).
- *su talune iscrizioni del Real Museo Borbonico in actis acad. Hercul. vol. VIII* (1856) p. 103—196. Composuit auctor in hoc commentario musei illius titulos falsos, mea vestigia legens.
- *sul marmo de' Tirii in Pozzuoli in actis acad. Hercul. vol. IX* (1862) p. 37—115.
- *sylloge antiquarum inscriptionum Latinarum, quas in civitatibus . . . regni Neapolitani . . . collegit brevibusque scoliis illustravit Aug. Gervasio*. Scripta servatur Neapoli in bibliotheca patrum Philippinorum; utilia continet vix ulla.
- *schediasmata epigraphica scripta adservantur hodie Neapoli in eadem bibliotheca*. Continentur in iis praeter inutilia multa ex libris editis derivata collectanea Massonii (quem vide) aliaque pauca de saxis sumpta, ut Larinatis epigrammata vol. IX p. 69 et Telesina Allifanaque a Pacelliis profecta IX, 2197. 2213. 2215. 2245. 2248. 2295. 2391. 2425 et Corfiniense IX, 3215 et Nolanum X, 1275.
- *epistularii eiusdem volumina XXIII servata ibidem subinde profuerunt*.
- Auctori industria et fides non defuerunt, sed nec doctrina neque usu valuit, nec quicquam fere vidit praeter lapides Neapolitanos cuivis obvios.
- Erasmus GESUALDO *oss. crit. sull' Appia del Pratilli*. 1754. V. X p. 603, cf. p. 595.
- Petrus Leo GHEZZI (cf. vol. VI p. LXI) cod. Ottobon. 3109. V. X, 6431.
- Vitus GILBERTI *ricerche sulla patria di Ocello Lucano*. Neapoli 1790. 8. pp. 30. V. X, 25*. 26*.
- GINANNIUS v. Salernitana X p. 61.
- Ant. GIORDANO *memorie istoriche di Fratta Maggiore*. Neapoli 1834. 8. V. X, 3344.
- *opuscoli latini ed italiani*. Neapoli 1845. 4. Inest p. 117—140 cenno storico sopra Acerra nobis inutilis.
- Fabius GIORDANO in historia Neapolitana ms. de qua diximus X p. 186 scripta inter a. 1571 et 1590, praeter eius agri epigrammata collocavit descripta Ausculi IX, 668; Allifis IX p. 215 n. 2350; Tereventi IX p. 241 n. 2596; Aeserniae IX p. 245 n. 2637. 2668; Balvani X n. 401; Abellini X p. 128 n. 1129. 1135. 1140. 1147; Abellae X p. 137 n. 1217 cf. 1216; Nolae X p. 142 n. 1233. 1236. 1250. 1268. 1273; Herculanei X p. 157; Teani X p. 471. Exempla omnia recte excepta sunt et de ipsis lapidibus ducta videntur esse, ut dolendum sit ex eximiis collectaneis hoc specimen solum superesse.
- Ioh. Iac. GIORDANO *croniche di Monte Vergine*. 1649. V. X p. 137.
- Dominicus GIORGI praeter pauca epigrammata, quae inseruit libro 'de antiquis Italiae metropolibus' (Romae 1722. 4. pp. 200; v. IX, 5300) et additamentis ad annales Caesaris Baronii, quorum editionem Lucae a. 1738 factam adnotavit (v. IX, 5300), in collectaneis servatis Romae in bibliotheca Casanatensi (Giorgianorum fasc. 16) inter urbana et Latii antiqui multa (v. vol. VI p. LII) item refert Uritanum IX, 233; Cuprensia descripta sibi a Valesio (IX, 5295. 5300 cet.); Aquin-
- natia X p. 531 descripta a se a. 1728; Signina X p. 591 item descripta a se a. 1736; Setina X p. 640 descripta similiter a. 1728; Antiatinum X, 6640.
- Alph. GIORGIO v. Ferentinatna X p. 572 cf. p. 585.
- GIORNALE ARCADICO DI SCIENZE, LETTERE ED ARTI. Romae tom. 1—145. 1819—1856. *Nuova serie* tom. 146—212. 1857—1871.
- GIORNALE DEGLI SCAVI DI POMPEI v. X p. 94. Adde novi ordinis vol. 4. p. 1—116.
- GIORNALE DE' LETTERATI editum Florentiae v. Guarnieri.
- GIORNALE DEL GABINETTO LETTERARIO DELL' ACCADEMIA GIOENIA. Cataniae 1834—1862. 8. Ser. I vol. 1—3. 11 et partem voll. 4. 5. 10. 12. Ser. II voll. 2. 3. 4. 5. Ser. III vol. 1. Integram ephemeridem non habui. V. X, 7007.
- GIORNALE di scienze, lettere ed arti per la Sicilia; inde ab a. 1835 additur diretto dal Bar. Vinc. Mortillaro. Voll. 1—79. Palermo 1823—1842. — *Nuova serie* edita ab eodem Mortillaro. Fasc. 1—4. Palermo 1848.
- GIORNALE ENCICLOPEDICO DI NAPOLI a m. Ian. a. 1785 ad m. Iun. a. 1786.
- GIORNALE ENCICLOPEDICO DI NAPOLI. Prodiit ab a. 1806/7 ad a. 1821. Defuerunt priorum annorum I—VI fasciculi aliquot.
- GIORNALE LETTERARIO DI NAPOLI v. *Analisi ragionata*.
- Vitus Maria GIOVENAZZI. Titi Livi historiarum libri XCI fragmentum ἀνέκδοτον descriptum a Vito M. Giovenazzio, Paulo Iacobo Bruns. Romae 1773. 8. pp. 86. V. IX, 4680. X, 612.
- Aveia. 1773. V. IX p. 400.
- *Collectanea eius servata inter Mariniana (praesertim cod. Vat. 9144), de quibus diximus in universum in Amiterninis IX p. 400, perveniunt item ad Salernum (X p. 62), Surrentum (X p. 76), Nolam (X p. 143), Neapolim Puteolosque (X p. 179. 189), Aquinum (X p. 531), Tarracinam (X p. 624), Coram (X p. 645).*
- Ios. Maria GIOVENE archipresbyter Molfettae *raccolta di tutte le opere*. Partes 1. 2. Bari 1839. 1840. 8. Cf. IX, 6093.
- Andr. DI GIROLAMO *origine di Lilibeo*. 1856. V. X p. 742.
- Vinc. GIULIANI *memorie della città di Vieste*. Neapoli 1768. 4. pp. 216. V. IX, 705.
- Laur. GIUSTINIANI *dizionario geografico-ragionato del regno di Napoli*. Neapoli 1797—1805. 10 voll. 8. *Parte II de' fiumi, laghi, fonti, golfi, monti, promontori, vulcani e boschi*. Neapoli 1816. 3 voll. 8. Vide praesertim in Lucerinis IX p. 74; Vibinatibus IX p. 87; Frigeninis IX p. 92; Neapolitanis Puteolanisque X p. 179. 189.
- *scovrimento di un sepolcreto*. 1812. V. X p. 172.
- C. W. GOETTLING *funfzehn römische Urkunden auf Erz und Stein*. Halle 1845. 4. pp. 79. V. X, 3772.
- Godofr. Chr. GOETZIUS v. Puteolana X p. 188.
- Ant. Franc. GORIUS inscriptiones antiquae in Etruriae urbibus exstantes. Florentiae 1 (1727). 2 (1734). 3 (1742). fol.
- *lettere critiche scritte da un accademico Fiorentino a un accademico Etrusco sopra l' osservazioni fatte a una tavola di metallo scritta, che si conserva in Firenze nel museo Riccardiano* [IX, 338]. Lucae 1745. 4. pp. 96.
- *symbolae litterariae*. Dec. 1 vol. 1—10. Florentiae 1748—1753. Decas II vol. 1—10. Romae 1751—1754. 8.
- *xenia epigraphica* v. Petrus Sabinus.
- *Apparatum epigraphicum hodie servat Florentiae bibliotheca Marucelliana*.
- De Gorii studiis Herculansibus egimus X p. 157; de museo Andreini, quod deinde Gorius emit, X p. 188. Reliqua quae habet ad has partes pertinentia, veniunt potissimum a Baldanio, Martorellio, Procaccellio, Sabbatinio, quos vide. Columbaria societas item videnda.
- Fabius GORI *viaggio pittorico-antiquario da Roma a Tivoli e Subiaco sino alla famosa grotta di Collepardo*. Romae 1855. pars 1 pp. 80; pars 2 pp. 32; pars 3 pp. 104. 8.
- *nuova guida storica, artistica, geografica ed antiquaria da Roma a Tivoli e Subiaco, alla grotta di Collepardo, alle valli dell' Ansa e al lago di Fucino*. Romae 1864. pars 4 pp. 87; pars 5 pp. 192. 8. V. IX, 3667. 3703. 4052. 4113. 5966—5969.
- *delle vere sorgenti dell' acqua Marcia e delle altre acque allacciate dai Romani presso le vie Valeria e Sublacense*. Romae 1866. pp. 107. 8. V. IX, 5963. X, 5928.
- Franc. GRANATA *storia civile di Capua*. 1752. 1756. V. X p. 373.
- *storia sacra della chiesa metropolitana di Capua*. 1766. V. X p. 373.
- *ragguaglio storico della fedelissima città di Sessa*. Adhaeret operis praecedentis volumini alteri p. 187—227. V. X p. 466.

- Ianuarus GRANDE *origine de' cognomi gentilizi nel regno di Napoli*. Neapoli 1756. 4. pp. 328. V. IX p. 45; X, 1538. 1725.
- Alex. GRASSI Aleria. 1864. V. X p. 838.
- Ioachimus GRASSI *notizie storiche dei santi protettori di Montereale*. Montereale 1793. 4. pp. 65.
- Claudius Franciscus GRATA Barroductensis Lotharingus non ad exemplum Donianae syllogae servatum hodie in bibliotheca Barberina cl. XXXIV n. 73 una manu scriptum totum, nisi fortasse id ab ipso Grata exaratum est, sed ad archetypum eius hodie deperditum in paginis fere extremis titulos complures adiecit, quibus plerumque nomen suum subscripsit, diversis locis attributos, ficticios autem omnes, quorum ad has partes pertinent IX n. 321*. 322*. 329*. 330*. X, 437*. 439*. Eiusdem videntur esse, quamquam sub auctoritate diversa afferuntur, X, 315*. 438*. 824*—827*. 1078*. 1079*.
- Franc. Anton. GRIMALDI *annali del regno di Napoli*. Adhibui epochae I vol. 6 (1781) commentarium de topographia Neapolitana (v. X, 1453) et epochae II vol. 3 (1782) Corfiniensia (v. IX p. 297).
- Laur. Th. GRONOVIVS marmorea basis colossi Ti. Caesaris. 1728. V. X, 1624.
- Ioh. Bapt. Ian. GROSSI *i Volsci, indi Lazio nuovo*. 1813—1816. V. X p. 557 n. 596*. 699*—710*. 714*—719*.
- *scuola di Monte Casino*. 1820. V. X p. 511 n. 642*. 650*—652*.
- Iohannes Baptista DE GROSSO v. Beneventana IX p. 139.
- GRUBER *itinerarium a. 1726* (cod. Hannov. VI, 618b). V. X, 3776.
- Ludov. GRUNER *specimens of ornamental art selected from the best models of the classical epochs, illustrated by eighty plates. — With descriptive text by Emil Braun*. Londini 1850. fol. V. X, 6517.
- Ianus GRUTERUS *inscriptiones antiquae*. Ed. 1 Heidelbergae 1603. Ed. 2 cura Burmanni Amstelædami 1707.
- Carolus GUADAGNI 1685 v. Nolana X p. 143 cf. n. 1368. 1384.
- Georgius GUALT(HER)US Augustanus († 1625). Siciliae et Bruttiorum antiquae tabulae 1624/5. V. X p. 714 cf. p. 3. 8. In apparatu Barberiniano reperta exempla titulorum in syllogen eam relatorum X, 113. 114 utrum ex edita ducta sint an ex schedis Gualterianis, non liquet.
- Beneventana. V. IX p. 138.
- Dictum est de vita Gualteri collectaneisque eius X p. 714; ex his Beneventana scripta, Bruttia et Sicula edita integra habemus, praeterea solitaria tantum supersunt, ut Lucana X, 338. 6950.
- Franc. Xav. GUALTIERI v. in Amiterninis IX p. 400 cf. p. 297. 347. 383. 388 (ubi corrige praenomen).
- Marianus GUARDABASSI († 1880) *indice-guida dei monumenti pagani e cristiani riguardanti l'istoria e l'arte esistenti nella provincia dell' Umbria. Estratto dalla prima statistica della provincia dell' Umbria*. Perusiae 1872. 4. pp. 375. Cf. IX, 4786. Collectaneorum, quae edito libro non inseruit, egregius auctor paulo ante mortem mihi copiam fecit (v. IX p. 472).
- Raimondus GUARINI (c. 1765—1851) ad nostra studia quae pertineant, edidit haec:
- ricerche sull' antica città di Eclano*. Ed. 1 Neapoli 1812. 8. pp. 138. Ed. 2 Neapoli 1814. 4. pp. 184.
- appendice alla seconda edizione delle ricerche cet.* Neapoli 1815. 4. pp. 38.
- continuazione delle ricerche sull' antica città di Eclano*. Neapoli (1816). pp. 18.
- osservazioni sopra di alcuni nuovi monumenti eclanesi, lette alla società 5 Genn. 1817*. 4. pp. 26. (scriptio inserta vol. III actorum societatis Pontanianae).
- continuazione delle osservazioni sulle cose eclanesi, lette 11. Febr. 1821*. 4. pp. 16 (ins. vol. IV actorum eorundem).
- novelli monumenti eclanesi*. Neapoli 1824. pp. 36.
- spicilegio eclanese del 1824*. Neapoli 1826. 4. pp. 22.
- in veterum monumenta nonnulla commentaria (I—V). Neapoli 1820. 8. pp. 178.
- in comm. suum V. excursus criticus. Neapoli 1841. pp. 48.
- in sacra Pompeiorum nonnulla, comm. VI. 1823. pp. 49.
- in sacra Pompeiorum auctarium cum animadversionibus, comm. VII. 1825. pp. 45.
- in sacra nonnulla Pompeiorum commentaria duo ed. 2. In sacra nonnulla Pompeiorum, comm. VI. pp. 96; de ministris Fortunae Augustae, comm. VII. pp. 43. 1830.
- Usus sum utraque editione, citare soleo secundam.
- in selecta quaedam veterum monumenta suppetiae, comm. VIII. 1825. pp. 99.

- Raimondus GUARINI ad nostra studia quae pertineant, edidit haec:
- in Britannorum titulos aliquot nuper effossos itemque Oscos Pompeiorum nonnullos, comm. IX. 1826. pp. 46.
- comm. IX. Collectanea nonnulla, ed. 2. 1840. pp. 46.
- Usus sum utraque editione.
- in formulas iuridicas nonnullas veterum sepulcrorum, comm. X. 1828. pp. 53.
- in Osca epigrammata nonnulla, comm. XI. 1830. pp. 42.
- comm. XII. Excursus epigraphicus liber. 1830. pp. 91.
- excursus alter epigraphicus liber, comm. XIII. 1831. pp. 62 et 56.
- satura non satura, comm. XIV. 1834. pp. 66.
- excursus III epigraphicus liber, comm. XV. 1833. pp. 64.
- excursus IIII epigraphicus liber, comm. XVI. pp. 65—96. Sequitur 'Lithopolemos seu historiola abortus commentariorum in monumenta literata musei Borbonici'. p. 97—130 (prodiit etiam separatim Papormi 1824. 8. pp. 25).
- comm. XVII. Tituli nonnulli Allifani in primis, Calatini, Saepinates. Ed. 1 (mihi non visa) Velitris 1839. Ed. 2. 1840. pp. 46. Cf. IX, 318.
- comm. XIX. Schediasmata varia epigraphica. 1843. pp. 54.
- miscellanea archaeologica Italo-Latina, comm. XIX. 1845. pp. 54.
- nupera quaedam Osca cum auctario in marmor Anxanense, comm. XX. 1841. pp. 38.
- osservazioni intorno a' triumviri monetali*. Neapoli 1818. 4. pp. 14.
- illustrazione dell' antica campagna Taurasina*. Neapoli 1820. 4. pp. 120 (ins. vol. IV actorum soc. Pontan.). Cf. IX p. 92. 125.
- prosodia Latinae fundamenta cum Parnasso lapidario*. Neapoli 1822. 4. pp. 210.
- riflessioni sull' oggetto delle ricerche ecc. del. Canonico della Vecchia*. Neapoli 1823. 4. pp. 20. Cf. vol. IX p. 92.
- illustrazione apologetica del marmo Puteolano a colonia deducta* [X, 1781]. Neapoli 1824. 8. pp. 114. *Scioglimento di alcune nuove difficoltà proposte contro il marmo Puteolano e illustrazioni di alcuni monumenti di Pompei*. Neapoli 1825. 8. pp. 115—181. pp. 1—44.
- alcuni monumenti antichi spiegati* (1828). 4. pp. 42 (reperitur in act. academiae Pontan. vol. I).
- appendice alla precedente memoria*. 4. pp. 5. (reperitur ibidem.)
- risposta al Signor D. Fabio del Caffè del Molo*. 1829. 4. pp. 14.
- osservazioni sopra un rotolo eclanese ecclesiastico, lette 5. Apr. 1829*. 4. pp. 33.
- risposta all' opuscolo col titolo di osservazioni sopra un libro* [Avellinii] *intitolato in sacra nonnulla Pompeiorum*. Neapoli 1832. 8. pp. 32.
- alcuni suggelli antichi*. Neapoli 1834. 8. pp. 100. *Appendice ai suggelli* (s. t.). pp. 20. Cf. vol. IX p. 920.
- varii monumenti con critiche osservazioni*. Neapoli 1835. 8. pp. 64.
- valore della cifra sexs in un marmo di Pompei* [X, 846]. Neapoli 1836. 8. pp. 55 (al. 53).
- di alcuni tegoli scritti del museo reale Borbonico*. Velletri 1837. 8. pp. 24. Denuo ed. it. vag. mans. III p. 77—93.
- de' consoli voluti municipali*. Neapoli 1837. 8. pp. 42 (antea 40); addita est *risposta alle osservazioni di Vincenzio de Ritis*. pp. 41—51.
- fasti duumvirali di Pompei*. Neapoli 1837. 8. pp. 247. *Appendice a' fasti IIvirali di Pompei*. 8. pp. 46. Hanc ed. paulo minus corruptam plerumque adhibui, secundam in iis quae in ea accesserunt.
- fasti duumvirali ed annali della città di Pompei*. Neapoli 1842. 8. pp. 202. *Accedunt alcune nuove iscrizioni ed epigrammi latini dell' autore*. pp. 11.
- continuazione de' fasti duumvirali di Pompei*. Neapoli 1844. 8. pp. 48.
- in cippum Osco-Abellanum divinatio. Neapoli 1839. 8. pp. 87.
- in epigrammata quaedam Osca, exerc. habita a. d. VI id. Mart. 1840. 4. pp. 19.
- lexici Osco-Latini stamina quaedam. Neapoli 1842. 8. pp. 86.
- alcuni spigolati archeologici*. Neapoli 1842. 8. pp. 44.
- Memorii eclanesi*. Neapoli 1844. 8. pp. 24. *Appendice* pp. 25—35.
- dichiarazione di un cippo letterario dell' antico Casino*. Neapoli 1844. 8. pp. 19.
- in tabularum Eugubinarum fragmenta Etrusca. Neapoli 1845. 8. pp. 114.
- in tabulas reliquas Eugubinas Romanis exaratas characteribus. Neapoli 1845. 8. pp. 54.

Raimondus GUARINI ad nostra studia quae periineant, edidit haec:

sopra talune iscrizioni di Baia e di altri dintorni di Napoli (estratto dal Pontano). pp. 7. Denuo ed in it. vag. mansione III.

iter vagum anni 1846. Neapoli 1846. 8. pp. 46.

» » mansio I. Neapoli 1846. 8. pp. 62.

» » mansio II. Neapoli 1847. 8. pp. 48.

» » mansio III. Neapoli 1848. 8. pp. 104.

» » mansio IV. Neapoli 1849. 8. pp. 52.

» » mansio V. Neapoli 1850. 8. pp. 35.

» » mansio VI. Neapoli 1850. 8. pp. 104.

» » mansio VII. Neapoli 1851. 8. pp. 46.

» » mansio VIII. Neapoli 1851. 8. pp. 20.

» » mansio IX. Neapoli 1852 (post auctoris mortem). 8. pp. 15.

Guarinius Mirabellensis ut juvenis bene meruit de titulis patriis Aeclanensibus (v. vol. IX p. 100), ita quae postea publici iuris fecit aut excepta in museo publico Neapolitano aut ab amicis ex provincia missa, in his Larinatis (IX p. 69), Saepinatis (IX p. 227), Casinatis (X p. 511), Pontianis (X p. 677), etsi vera utilitate carent, tamen noviter repertorum monumentorum aliquam notitiam eo tempore propagarunt. In universum autem Guarinius cum in reliquis tum praesertim in Pompeianis (cf. vol. X p. 94; Zangemeister vol. IV p. VII) rem male egit, pleraque ex libris editis tacite repetiit, marmora incuriose legit, origines coniecturis temere fusis obscuravit, denique omnia permiscuit, vir operosus et simul socordiae insignis et cum annis gliscentis, litigator acerrimus, iudicio et doctrina destitutus, fide tamen incorrupta.

Aurelius GUARNIERI OTTONI (1737—1788; cf. Phil. Vecchiotti et Thom. Moro *Biblioteca Picena* vol. 5 a. 1796 p. 176 et huius syllogae vol. V p. XVIII) ad haec volumina profuit cum in Aeserninis IX p. 245 tum in Picenis suis (vol. IX p. 560, item n. 5809 cet.). Veliterna X, 6859 sumpsisse videtur ex ephemeridis Florentinae *Giornale de' letterati* tomo 3 edito a. 1744.

Franciscus Eugenius GUASCO (sine auctoris nomine) *dell' edifizio di Pozzuolo volgarmente detto il tempio di Sarapide*. Romae 1773. 8. pp. 48. V. X p. 189.

— musei Capitolini antiquae inscriptiones. Vol. 1—3. Romae 1773. fol. V. X, 5348. 6662.

Ios. Anton. GUATTANI *monumenti antichi inediti ovvero notizie sulle antichità e belle arti di Roma*. Vol. 1—7. Romae 1784—1789. 1805. 4.

— *memorie enciclopediche sulle antichità e belle arti di Roma*. Vol. 1 (1811)—6 (1816). 7 (1822). Romae.

— *monumenti Sabini*. Vol. 1—3. 1827—1832. V. IX p. 472.

Marquardus GUDIUS Rendsburgensis Holsatus (1635—1689) maxime in itinere Italico a. 1662 egregium apparatus epigraphicum comparavit, a quo vel hodie in multis pendemus. Primitiva exemplaria, pugillares per iter conscripti et paucis exceptis schediasmata ab amicis submissa perierunt; quae extant haec sunt.

1. Quae Gudius ad Gruterum adnotavit inscriptiones modo ex archetypis, modo ex exemplaribus aliis emendans, scripta extant in exemplari eius syllogae Gruterianae in bibliotheca Guelferbytana cod. Gud. Lat. fol. n. 9 adservato, editae in Gruteri editione secunda.

2. Syllogen inscriptionum apud Gruterum non relatarum, quam Gudius ex collectaneis suis concinnavit, servat eadem bibliotheca tribus voluminibus cod. Gud. Lat. n. 106 f. 1—150 et n. 197 p. 151—1150 et n. 198 p. 1151—1707.

3. Codex Lugdunensis Burmannianus quart. n. 6 quaedam Gudii continet ab ipso postea reiecta, quae sperni potuerunt. Id ipsum cadit in codicem bibliothecae Hannoveranae XXVI n. 1518a, quem tamen hic illic adlegavimus (X, 3917. 305*—307*).

4. Gudii antiquae inscriptiones prodierunt Leovardiae 1734 fol. curantibus Koolio et Hesselio officio functis ut diligentia multa, ita doctrina exigua, sollertia autem nulla, ut haud sciam an egregii apparatus haec epitome male delecta studiis epigraphicis obfuerit magis quam profuerit. Nos editione recte carebimus, cum quae editores habuerunt nobis quoque praesto sint. — Epistulas Gudii edidit P. Burmannus Ultrajecti 1697. 4.

In sylloge primaria et aliquatenus digesta ad argumentum (cod. p. 367—634) Gudius auctorem plerumque, non constanter tamen laudat, scilicet in titulis sibi non visis, in iis quos vidit id ipsum quidem non enuntiat, sed fere coniecturam de aetate ex forma litterarum ductam adscribit. Collectanea eius quatenus ad has partes pertinent, ad sex fere auctores revocari possunt.

1. Ipse Gudius ex nostris de lapide non exceperit nisi Puteolanas aliquot (X p. 188) et Campanas (X p. 372) et Formianas (X p. 603).

2. Libri Rediani, quem Gudius diligentissime excussit, excerptis nos, cum ipsum habeamus, recte caremus.

3. Ligoriana ex voluminibus Taurinensibus excerpta cum totum tertium volumen sive p. 1151—1707 occupent, ut facile a reliquis separantur neque cum iis confusa sunt nisi editorum incuria et inscitia, ita licet olim per Gudium potissimum viris doctis innotuerint, iam aperto fonte rivo amplius non utimur. Sed alia Ligoriana insunt in Gudii Holstenianis, a quibus non tam facile cavemus.

4. Camillus Pellegrino quae Gudius suppeditavit, illius manu scripta servata sunt inter collectanea Gudiana.

5. Stephanonii collectaneorum excerpta ab Iusto Rycquio facta Gudius cod. f. 37. 38. 43. 44. 49. 50. 55. 56. 61. 62. 67. 68 scriptis manu Rycquii in syllogen suam inseruit, alia indidem sumpta passim rettulit per syllogen universam; at cum illa extept, non difficile separantur.

6. De Holstenianis Gudii egimus sub Holstenio.

Dominicus de' GUIDOBALDI *Alessandro e Bucefalo*. Neapoli 1851. 8.

— *intorno varj dolii vinarij rinvenuti al Musigno sul Sarno vicino Scafati con pochi cenni su l'origine del nome di Nuceria Alfaterna e de' suoi primi abitatori*. Neapoli 1859. 8. pp. 52.

— *Operis inchoati de monumentis Calenis folia quaedam tabulasque auctor et cum Ritschelio et nuper mecum communicavit*. V. X, 4632. 8054 1a. 8378.

— *intorno una iscrizione arcaica di T. Vezio*. Neapoli 1864. 8. pp. 49 et XI. V. IX, 3414.

— *Damia o Buona Dea ad occasione d' una iscrizione osca opistografa*. Neapoli 1865. 8. pp. 92.

— *quistione giurisdizionale della Rampigna fra i comuni di Pescara e di Castellamare adriatico*. Teramo 1875. 8. pp. 123. V. IX, 5162.

— *breve commentario di una iscrizione arcaica rinvenuta in castel S. Andrea di Bellante nel Pretuziano*. Taurinis 1876. 4. pp. 16. Pars est corporis Fabrettiani de vetustis Italiae inscriptionibus. Cf. IX p. 490.

— *di una statua marmorea acefala donata dal console L. Mummio alla città di Palma*. Anconae 1879. 8. pp. 17. V. IX, 6390.

— *su di una iscrizione antica in una lapida rinvenuta nel territorio di Controguerra*. 8. pp. 7. V. IX, 5157.

— *iscrizione cristiana di Patricia in Cliternia Tifernina ora Campomarino*. Neapoli 1882. 8. (comm. insertus ephemeridi *Raccolta religiosa la scienza e la fede* vol. 127). V. IX, 6405; cf. n. 6132.

Hadrianus GULIELMI v. Spadafora.

Leonardus GUTENSTENIUS (cf. vol. III p. XXXII; Eph. epigr. I p. 67 et III p. 53) Gruteri causa procurante Fulvio Ursino expilavit et ipsius Ursini collectanea (v. Ursinus) et Smetii syllogen scriptam tum Farnesianae, hodie Neapolitanae bibliothecae et apparatus Metellianum, qualem hodie continent codices Vaticani 6034. 6039. 6040. 8495, comprehensis et Manutianis, maxime Sabinensi libro¹⁾, et Ligorianis quae iisdem voluminibus inserta sunt (v. e. c. X, 672*. 943*). Veniunt ab eo tam quibus nomen eius adscripsit Gruterus quam quae laudat aut sub Metelli vocabulo aut ex codice Iucundi Carpensive, unde excerpta adsunt apud eundem Metellum (v. quae exposuimus s. v. Anonymus Corviserii); denique ex Ursinianis quae affert Gruterus, magna ex parte per Gutenstenium habuit. In nostris cum exceptis Ursini collectaneis quae Gutenstenius usurpavit volumina adhuc extant, excerpta eius hodie utilitatem non habent. Fraudes, quas excerpens commisit interpolatis et additis multis, passim in his quoque deprehensae sunt (IX, 4692. 4694. 4695. 4708. 4753. 4754. 4896. X, 1211. 1594. 3910. 3976. 6125. 205*. 943*); quid quod quaedam eius generis additamenta in ipso volumine Smetiano adsunt scripta manu diversa, scilicet Gutenstenii (X, 3976; cf. Ephemeris I p. 72 adn.). At tituli qui toti ab eo ficti sint in his pauci offenduntur (IX, 421*—424*).

HADRAVA *ragguagli di varii scavi nell' isola di Capri*. 1793. V. X p. 681.

Caesander HADRIANUS v. codex Angelicanus. Cf. item IX, 5834.

Io. Gasp. HAGENBUCH epistolae epigraphicae. Tiguri 1747. 4. Insunt quae huc pertineant p. 467 quaedam a Gorio missa.

I. HAGER *Nachricht von einer merkwürdigen literarischen Betrügerey*. 1799. V. X, 7227. 7257.

Dionysius HARDUINUS Smetio dedit descripta Ricinatis quaedam (IX, 5747) et Formiana X p. 603.

d'HAUT-BUISSON v. Campana X p. 372.

Thomas HEARNE *the itinerary of John Leland the antiquary. Publish'd from the Original Ms. in the Bodleian library*. Ed. 3 vol. 1—9. Oxonii 1768—1769. 8. V. X, 3523.

¹⁾ Ipsum adhibitum esse a Gutenstenio fortasse non recte negavi (IX p. 440; cf. IX, 4541 cet.).

HEINRICH inscr. ex lapide Lilybaetano. 1815. V. X, 7224.

HENZEN *strenna giubilare*. 1854. V. X, 4842.

Richard Colt HOARE *a classical tour through Italy and Sicily; tending to illustrate some districts, which have not been described by Mr. Eustace, in his classical tour*. Ed. 2. Voll. 1. 2. Londinii 1819. 8. Vide IX p. 245. 347. 362. X p. 471. 541. 534. 556. 604. 618.

Lucas HOLSTENIUS¹, qui Hamburgi natus Romae vitam exegit (1596—1661), imprimis chorographiae Italiae studens adeoque opus parans de Italiae viis publicis (ep. ad Peirescium a. 1636 p. 504 Boiss.) magnam eius partem peragravit et quamquam aliis studiis magis intentus ad inscriptiones quoque aliquatenus attendit. Io, ad Donium scribit a. 1643 (p. 317 Boisson.) de inscriptionibus tractans, *ebbi occasione di farne buona raccolta ed ogni di mi vengono nuove per le mani . . . piacesse al cielo che V. S. cominciasse a stamparle: le manderei volentieri tutte quante che fin ora ho messe insieme*. Ipse nihil de copiis suis in lucem dedit; inter dissertationes postumas editas Romae a. 1666 ad has disquisitiones potissimum pertinent quas scriptas reliquit 'annotationes in Italiam antiquam Cluverii' (8. pp. 311). Similes eius adnotationes ad Bergierum repperi in codice orphanotrophei Halensis n. 11 (cf. X, 5909). Quae collegit nec perierunt, dispersa sunt per libros editos scriptosque diversos. Epistulae per iter a. 1637¹) ad cardinalem Barberinum scriptae extant in bibliotheca Barberina excussae ibi mea causa primum a Dessavio nostro, deinde a me ipso; alias edidit Boissonade (Lucae Holstenii epistolae ad diversos. Parisiis 1817. 8.). Itineraria spectantia ad annos 1641. 1643. 1649 servat bibliotheca Dresdensis (codd. F 192: 'iter per Hetruriam 1641'; 191: 'iter Perusinum 1643'; 193: 'via Tiburtina Valeria Nomentana 1649'). Apparatus quem sibi comparavit magna ex parte in bibliothecam Barberinam venit, sed hodie eius portio exigua tantum superest aut in Barberina adhuc aut translata in Vaticanam, maior in ipsa illa periit, ut in his standum sit excerptis inde a Fabretto Marinio-que factis. Partem eius sub 'spicilegii Holsteniani' titulo Reinesio obtulit Lucas Langermannus Holstenii sororis filius, in his utilia pauca, ut Phoeboniana quaedam (IX p. 346) et Tolentinus IX, 5569, pleraque excerpta ex Ligorianis voluminibus hodie Neapoli adservatis. Plura melioraque Gudius, qui anno post obitum Holstenii Romam advenit, inde adsumpsit. Nobis Gudianis diligenter exploratis constabat quae apud eum leguntur p. 203—302 (fasciculi sunt sex, unus p. 203—214 sine numero, tres p. 215—230. 231—246. 247—266 signati I. II. III, duo p. 267—282. 283—304 sine numero) petita ex diversissimis locis nulloque eorum ordine observato, omnia proficisci ex Holsteniano apparatu; sed Holsteniana alia per reliqua collectanea Gudiana dispersa esse efficitur praesertim ex Phoebonianis²), quae unde veniant dubitari non potest. In his duobus voluminibus quinam tituli legantur inventi in ea parte syllogae Gudianae, quam modo dixi totam Holstenianam esse, ostendit laterculus qui sequitur, Phoebonianis, quarum recensum iam dedimus IX p. 346, distinctis uncis quadratis.

p. 203 Trani IX, 6029. 6031. 6034. 6037 descriptae Neapoli ex schedis P. Colantonii *che scrive l'istoria di Trani*.

Subnotatur in eadem pagina: *Da Benevento per la strada di Telese et Alii si trovano molte colonne miltarie et altri vestigi*.

[p. 209, 1. 2 Civita di Bagno IX, 3609. 3610]
p. 218, 1 Tolentinum IX, 5571.
p. 219, 1. 2. 3 Caudium IX, 2165. 2167. 2169.
p. 220, 1 Suessula X, 3765.
2 Caudium X, 6917—6920.
p. 221, 1 Casinum X, 5269.
3 Puteoli X, 1900 a (ex Iucundo).
p. 222, 1 Sora X, 5753.
2 Verulae X, 5796.
3 Interamna { X, 5346.
p. 223, 1 { X, 5338.
[p. 223, 2 { S. Benedetto { IX, 3667].
[p. 224, 1. 2. 3 { IX, 3687. 3683. 3661].
[p. 225, 1 Arciprete IX, 3876].
[2. 3 Trasacco IX, 3848. 3875].
[4 Carsioli IX, 4069].

¹) Eo anno Holstenius comes factus landgravi Ernesti de Hassia iter fecit ex Roma in Siciliam et inde rursus Romam, per quod extant epistulae scriptae hae: Civitavecchia Mai. 8. — Napoli Mai. 12. 16. — Messina Mai. 26. 27. — Malta Iun. 17. — Messina Aug. 17. — Napoli Sept. 7. 26. Oct. 15. 29. Nov. 3. 7. — Benevento Nov. 12. — Monte Casino Nov. 25. 30. — Veroli Dec. 11. Quae ad nostra studia perveniant inde excerpta suis locis retuli.

²) Scilicet praeter has Phoebonianae leguntur apud Gudium ms. p. 466, 3 = IX, 3482 — p. 642—644 = IX, 3417. 3447. 3465. 3086. 3246. 3615 — p. 379—883 = IX, 3928. 3927. 4004. 3926. 3955. 2876. 3997. 2903. 2872. 2865. 2913. 2883. 3341. 3875. 3866. 3868. 3858. 3861. 3895. 3879.

[p. 229, 4 Paganico IX, 4925].
p. 230, 2 } IX, 4623.
3 } Cascia { IX, 4627.
4—8 } IX, 4630—4634.
p. 232, 1 } Monticelli { X, 6853.
p. 237, 1 } X, 6854 (ex Ligorio).
2 Regium X, 1009* (ex Ligorio).
p. 238, 1 Ferentinum X, 6887 (ex Ligorio).
p. 240, 3 } IX, 427*, 21.
4 } IX, 4699 a.
p. 241, 1 } Reate { IX, 427*, 19.
2 } IX, 427*, 22.
3 } IX, 427*, 8.
5 } IX, 427*, 5.
[p. 242, 1 Paganico IX, 3573].
2 Tora IX, 4417].
3 Castelvechio IX, 3331].
[p. 245, 1. 2 Antinum IX, 3845. 3838].
3. 4 Trasacco IX, 3857. 3877].
5 Alba IX, 3917].
[p. 246, 4 Torano IX, 4106].
5 pagus Veneris IX, 3659].
[p. 247, 1 Superaequum { IX, 3304].
[p. 248, 1 { IX, 3308].
2 Luco IX, 3891].
[p. 249, 1 Secenaro IX, 3314].
2 Goriano Siculo IX, 3181].
[p. 250, 1. 2 } IX, 3162. 3168].
[p. 252, 1. 2. 3 } Corfinium { IX, 3144. 3231. 3201].
[p. 253, 1 } IX, 3184].
2. 3 } Sulmo { IX, 3115. 3106].
[p. 254, 1. 2 } IX, 3122. 3088].
3 } IX, 3148].
[p. 255, 1 } Corfinium { IX, 3154].
2. 3 } Avezzano { IX, 3938. 4009].
[p. 256, 1 } IX, 3915].
2 Trasacco IX, 3857].
3 Histonium IX, 2847].
[p. 257, 1 } IX, 2854].
2 Avezzano IX, 3949].
3 Paganico IX, 3573].
[p. 258, 1. 2. 3 } Alba { IX, 3871. 3978. 3932].
[p. 259, 1. 2 } IX, 3910. 4018].
3 S. Benedetto IX, 3677].
4 Alba IX, 3971].
[p. 260, 1 S. Benedetto IX, 3686].
2 Corbara IX, 4122].
p. 299, 1 } Surrentum { X, 681.
2 } X, 679.
p. 300, 1 Rufrae X, 4840.
2 Casinum X, 5186.

Item utile visum est nostrarum regionum loca componere, ubi Holstenium constat ipsum inscriptiones excepisse vel certe per haec itinera eo adiisse. Surrentum Pompeios Nuceria in hoc indice posuimus, quamquam fieri potest, ut titulos inde Holstenio amici subministrant.

IX. Beneventum. *Dopo haver ricercato*, Holstenius scribit 25 Nov. 1637, *con ogni possibile diligenza quanto di buono e di curioso si conserva nelli archivi di Benevento, fui tratenuto alcuni giorni in Capoa*. Inscriptiones Beneventi excepisse non videtur.

Caudium p. 199 n. 2165. 2167. 2168. 6917—6920. Holstenius Arpaiam adiit d. 12 Nov. 1637 (v. epistolam editam ad n. 2165).

Teate n. 5973. Ibi fuit a. 1647 (v. epistolam ibi citatam).

Nursia p. 427 n. 4534. 4541. 4565. 4584. 4588. — Fuit ibi a. 1649.

Cascia p. 433 n. 4623. 4624. 4626—4634. — Morans ibi a. 1649 alia ipse descripsit, alia accepit a Caesio, puto principe Fridrico cuius meminit in epistula a. 1629 (p. 136 ed. Boissonade).

Poggio S. Lorenzo n. 4900. 5945. Fuit ibi a. 1649.

Tolentinum n. 5569. 5571. Tesseram n. 5565 Holstenius vidit Foligni.

X. Surrentum p. 76 n. 679. 681.

Pompeii n. 1074. 1075.

Nuceria n. 1089. 1168. Veniunt ab Holstenio sine dubio haec quoque, cum proponantur apud Gudium una cum Pompeianis sine dubio Holstenianis.

Nola p. 443 n. 1262. 1267. 1347. 1349. 1350. 1351. 1354. 1355. 1356. 1364. 1370. 1379. 1380. 1381. 1383. Holstenius Neapoli d. 29 Oct. 1637 sic scribit ad cardinalem: *L'altro hieri fui a Nola, dove io viddi cose maravigliose in materia d' antichità sacra, che da vero m' hanno fatto stupire, come piu distintamente ragguagliarò V. Em. al mio ritorno.* Tituli Nolani, quos ex schedis Barberinis servavit Marinius, omnes steterunt in aede S. Felicis, neque extra hanc Holstenium lapides exquisivisse probabile est.

Suessula n. 3765. 6913.

Capua n. 3795. 4725. 6909. Eam Holstenius adiit a. 1637, scribens sic ad cardinalem ex Monte Casino 25 Nov. 1637: *Fui tratenuto alcuni giorni in Capoa da quello Monsignor Archivescovo col farmi vedere minutamente le maravigliose reliquie della grandezza Campana.*

Rufrae n. 4840.

Casinum n. 5186. 5269.

Interamna Lirenas n. 5338. 5346. *Questo desiderio*, Holstenius scribit ex Veroli 14 Dec. 1637, *mi trasportò l'altro giorno per vedere le ruine maravigliose dell' antica città d' Interamnium Lirenatium, come distintamente del tutto ragguagliarò V. Em. al mio ritorno.*

Sora n. 5753. In eadem epistula sic pergit Holstenius: *E doppo esser arrivato hier sera alla 'badia di Casa Mari e di la a Veroli, ho preso resolutione d' andar anco a S. Domenico di Sora e far un giro per questi contorni e se il tempo continuo a servire, di salire a S. Bartolomeo di Trisulto.* Unde iam dubium non est epigramma citatum proficisci ab Holstenio.

Verulae n. 5796.

Anagnia p. 585 n. 5944 (cf. n. 5909).

Praeterea cum Holstenio commercium esset cum aequalibus studiorum eorundem cultoribus per itinera illa sibi cognitis, Verusio Beneventano (IX, 2165), Phoebonio Marso, Pellegrino Capuano (IX, 2165. X, 4725), et sua cum his communicavit et ab his rursus alia accepit, ut plurima ei subministravit Phoebonius (v. s. v.), alia Caesius supra nominatus, Colantonius Tranensis (IX, 6029. 6031. 6034. 6037), Guevara episcopus Teanensis, cui et acceptum refert lapidem Carinolensem X, 4727 et sic de eo scribit ad Peirescium d. 4 Iun. 1636 (p. 503 ed. Boissonade, cf. ibidem p. 272): *'ego hac ipsa septimana ab illustr. d. Guevara Teanensium episcopo epistolam prolixam sive librum potius integrum accepi de antiquitatibus Campaniae quae cis Vulturum est, ubi meis auspiciis multa antiquitatis vestigia et monumenta nulli haec tenus mortalium memorata eruit'*¹⁾. Alia quoque quae Gudius profert auctore incerto, ut legem Furfonensem IX, 3513, crediderim ad Holstenium et Holstenii amicos redire. — Denique Holstenius inter alios libros scriptos etiam eos qui inscriptiones subministrarent diligenter exploravit. Ita novimus eum adhibuisse Marii Victorini chronica Reatina (IX, 4780). Iucundianorum quoque copiam ei fuisse constat, nam petivit inde ex supra relatis certe Puteolanam et in iisdem fasciculis positas quasdam ex Italia superiore (V, 3224. 4097). Denique volumina Ligorii tum bibliothecae Farnesianae, hodie Neapolitanae, ante paucos dies inspexisse se ad Sirmondum scribit a. 1650 (p. 404 ed. Boissonade), vidimusque supra spicilegium Reinesii Holstenianum totum fere inde proficisci. Id ipsum ad Gudiana porrigitur, nam insunt tam in tabula supra scripta Ligoriana quaedam originis notam indubiam prae se ferentia quam in omissis a nobis alia eiusdem originis, ut miliarium incipiens *lap. XIII imp. Caesari . . . Hadriano* Gud. ms. 236, 1, ed. 71, 3 et titulus dedicatus *Genio viarum* Gud. ms. 236, 2 = C. vol. VI, 307*. Itaque cum in Holstenianis nostris omnia haec legantur permixta et confusa, copiis iis, ut hodie iacent, licet utilia multa praebeant, caute utendum est.

Anthiocus HONUPHRIUS Auximatis urbis notitiae. 1682. V. IX p. 559.

HOUEL v. *Vogage pittoresque.*

Emil HUEBNER *die antiken Bildwerke in Madrid.* Berlin 1862. 8.

Thomas Smart HUGHES *travels in Sicily, Greece and Albania.* Voll. 1. 2. Londinii 1820. 4. V. X, 7125.

Iulius IACOBONIUS v. Fonteius et Sabinensis Liber.

Ioh. Bapt. dello JACONO Bitontinus v. IX p. 27; cf. p. 49 n. 6016 seq. 131*.

1) Carolo Strozzi quoque Florentino cum Holstenio commercium fuisse colligitur ex iis quae Holstenius Donio scribit a. 1640 (p. 307 ed. Boissonade): *L'iscrizione che mandai al Sig. Carlo Strozzi è copiata da quelli avversari e originali, che V. S. lasciò alla libreria di S. Eminenza [card. Franc. Barberini], però differente in alcuni luoghi da me corretti, che sono contrassegnati con una righetta di sotto.* Strozzius cum inter alia multa, quae cum Gudio communicavit, etiam Surrentinum epigramma X, 684 ei obtulerit, fortasse id ab Holstenio accepit.

Matth. JACUTIUS christianarum antiquitatum specimina, quae in vetere Bonusae et Mennae titulo e suburana S. Agathae basilica ann. MDCCLVII Vaticanum ad museum transvecto exercitationibus philologicosacris nec non praecipuis basilicae eius inclytae monumentis atque ineditis inscriptionibus variis collustrantur. Romae 1758. 4. pp. 84. Cf. X, 2861.

Pasch. JADONE v. Caiatina X p. 444.

Otto IAHN specimen epigraphicum. Kiloniae 1841. 8.

Ant. JANNELLI v. Lucana X p. 20. 46.

Gabr. JANNELLI v. X p. 374. Eius est item liber non absolutus *sacra guida della chiesa cattedrale di Capua.* Neapoli 1858/9. 8. pp. 1—366.

Ioh. JATTA *cenno storico sull' antichissima città di Ruvo nella Peucezia.* Neapoli 1844. 4. pp. 348. V. IX, 312.

Nic. IGNARRA v. Puteolana X p. 189. Schedis eius postea usus est Castaldius (X, 3028).

Iul. Caes. INFANTINO *Lecce sacra.* Ed. pr. Lecce 1636 non habui; usus sum altera Lecce 1859. V. IX, 21.

INSTITUTUM ARCHAEOLOGICUM Germanicum Romae sedem habens:

Annali vol. 1—53. 1829—1884. 8.

Bullettino 1829—1884. 1882 p. 1—208. 8.

Memorie vol. 1 (s. a.). 2 (1865). 8.

Augustinus INVEGES *annali di Palermo.* 1649—1651. V. X p. 752.

Pasch. DE JORII *Combulteria.* 1834. V. X p. 449.

Andreas de JORIO *guida di Pozzuoli.* Ed. 1 a. 1817; ed. 2 a. 1822, ed. 3 a. 1830. V. X p. 189.

— *tempio di Serapide.* 1820 (pars est syllogae Neapolitanae *monumenti inediti [di antichità e belle arti]*, cuius non prodierunt nisi p. 1—132. 4.). V. X p. 189.

— *notizie su Ercolano.* 1827. V. X p. 157.

— *plan de Pompéi.* 1828 et *guida di Pompei.* 1836. V. X p. 94.

— *guida per le catacombe di S. Gennaro.* 1839. V. X p. 179.

— *collectanea eiusdem scripta.* V. X p. 189.

Ios. Maria DE ISANTI inscr. Puteolis erutae. 1872. V. X p. 190.

Iohannes IUCUNDUS (c. 1435—1515¹⁾) syllogen epigrammatum, quam servat codex Veronensis (bibl. capit. n. 270), dedicatam Laurentio Medico²⁾ inchoavit inter a. 1477 et 1484, absolvit paulo ante a. 1489 (vol. III p. XXVII; cf. vol. IX, 421). Secundis curis quae in hoc libro correctae sunt (id quod cadit ex nostris in titulos IX, 984. X, 4727. 6950, dixitque de similibus urbanis Henzenus in actis minoribus academiae Berolinensis 1868 p. 391), eo anno fortasse posteriora sunt, cum ex parte redeant in recensionibus posterioribus, de quibus statim dicetur; neque improbabile est auctorem syllogae volumen secum tenuisse et post tempus quaedam in eo mutasse. — Recensionem secundam, quam sistit liber dedicatus Ludovico de Agnellis adservatus hodie Florentiae in bibliotheca Magliabecchiana cl. 28 n. 5, nos omittere potuimus, cum ex his partibus additamenta nulla habeat, immo quaedam (ita Sulmonense epigramma IX, 3111) in ea deficient. — Tertia recensio, quae praefatione caret, adiecta complura habet, quae codex omnium optimus (cf. X, 1332. 4225) Venetus Marcianus Lat. cl. XIV n. 171 olim Apostoli Zeni sive appendix Zenoniana quae nobis dicitur, seorsum proponit corpori subiuncta, sed foliis quibusdam excisis iam in fine mutila, corpori suis locis interposita et cum reliqua sylloge confusa complures libri, inter quos praecipue adhibui Venetum Cicognae n. 2704 scriptum c. a. 1502. Zenoniani libri simillimus est is quem ex apographo Michaelis PICCARTI edidit Reinesius in epistulis ad Hofmannum (Lipsiae 1660. 4. p. 326—359), sed solam appendicem hic videtur continuisse vel potius appendicis epitomen. Hoc quoque auctarium ab ipso Iucundo proficisci iam extra dubium est propter titulum Compisum vol. IX n. 984 relatum in appendice Zenoniana cum auctoris laudatione (*'habui a dno Maxentio'*) et ad eandem formam emendatum in libro Veronensi post tempus, ab ipso tamen auctore; nam Agnellianus quoque emendatam lectionem sequitur.

Sequitur elenchus Iucundianorum in haec duo volumina receptorum. Intra uncus rotundos positi numeri auctarii titulos distinguunt; intra quadratos qui leguntur, titulos relatos item apud Cyriacum (v. supra p. XXXVIII):

1) Diem mortis nuper definiit adnotatio aequalis cuiusdam, quam publici iuris fecit H. de Geymüller (*die ursprünglichen Entwürfe für S. Peter in Rom.* Vindobonae et Parisiis 1875—1880. p. 276. 351): *'r(everendus) pater frater Iucundus architectus prestabilis sub ductu Leonis pontificis Xmi octogenarius et amplius Rome 4 Iulii 1515 vita functus est'*.

2) Ipsius exemplaris Laurentio Medico oblatus scripti pictive in membranarum splendidissimis primam partem continentem inscriptiones urbis Romae ante saeculum Matthias Zarrillo Neapolitanus papae Clementi XIV donum dedit (teste Christophoro Amaduzzi Nov. Fiorent. 1771 p. 723). Is liber nuper denuo emersit Arimini apud heredes papae illius comites Battaglini.

3) Syllogen Piccartus descriptam ex libro membranaceo, qui erat Richii, Gruteri misit a. 1619. Apographum Piccartianum, ut alia plura ex Gruteri collectione, postea Hagae Comitum in bibliotheca Hulsiana fuit (bibliotheca Hulsiana 1 p. 342 n. 5229), qua publica divendita a. 1736 quo pervenerit, ignoratur.

- IX. Matera n. 260.
 (Trani n. 310. 6034. 6036. 6040. 6046. 6051.)
 (Lavello n. 649. 650. 654. 659.)
 Compsa n. 984.
 Aeclanum n. 1160. 1167. 1168. 1258.
 (Trevicum n. 1403. 1414. 1415.)
 Beneventum p. 138 n. (1556). [1558]. (1575). 1589. (1601.
 1608. 1638. 1705. 1783.) 1806. (1810. 1839. 1875. 1887.
 1894. 1912. 1915. 1927. 1968.) 1973. 1983. 1986. 1987.
 (2044). 2045. 2122. (6003).
 Caudium n. 2186.
 Telesia p. 205 n. 2226.
 Aufidena p. 259 n. 2806. 2807. 2808. 2819.
 Histonium n. [2845. 2846. 2860.] 276*.
 Sulmo p. 290 n. 3086. 3101. 3103. 3111. 3115. 3118. 3122.
 3128. 3136.
 Marsi p. 346 n. 3884. 3895.
 Alba Fucens n. 3923. 4014.
 Nursia n. 4541.
 Reate p. 439 n. 4672. 4682. 4684. [4691.] 4703. 4716.
 Forum novum n. 4792. 4803. 4810. 4816.
 Cures n. [4967.] (5011. 5012.)
 Firmum n. 5363. [5368. 540*].
 [Septempeda n. 5579.]
 [Ricina n. 5742. 5747.]
 Auximum n. 5823. 5826. [5827]. 5828. 5834. 5832. 5833.
 5835. 5836. 5839. 5840. 5841. 5843. [5849. 5865. 5873.
 5884].
 [Ancona n. 5894. 5931.]
 X. Volceii p. 19 n. 410. 411.
 Tegianum n. 6950.
 (Lucania n. 507.)
 Salernum p. 61 n. 534. 589. 597.
 Surrentum p. 76 n. 676. 677. 682. 689. 717b.
 Abellinum p. 128 n. 1135. (1168).
 (Nola p. 142 n. 1235. 1239. 1260. 1273. 1285. 1290. 1293.
 1332.)
 Neapolis cet. p. 184 n. 1208. 1479. 1480. 1484. 1496. 1546.
 1550. 1555. 1557. 1561. 1574. 1578. 1613. 1614. 1631.
 1678. 1679. 1680. 1685. 1700. 1704. 1757. 1764. 1777.
 1782. 1795. 1799. 1803. 1843. 1896. 1900. 1947. 1965.
 2013. 2021. 2111. 2142. 2178. 2188. 2215. 2300. 2312.
 2313. 2429. 2493. 2542. 2560. 2646. 2659. 2667. 2677.
 2703. 2764. 2814. 2861. 2880. 2910. 2937. 3003. 3004.
 3007. 3047. 3115. 3675. 3706. 6928. 185*—187*. 191*.
 IX, 421.
 Volturum n. 3726.
 Capua p. 370 n. 3800. 3825. [3833]. 3865. 3907. (3909). 3910.
 3918. 3967. 3972. 3976. [3978]. 3984. (4004. 4047). 4081.
 4084. (4097. 4102. 4117. 4119.) 4133. (4150). 4166. (4174.
 4177. 4185. 4186.) 4190. 4199. (4202. 4225.) 4242. 4245.
 (4249). 4260. 4294. 4300. (4322. 4344. 4348. 4352.) 4366.
 (4370. 4379. 4390.) 4395. 4397. (4400. 4411. 4418. 4422.)
 4425. (4437). 4441. (6942).
 Carinola n. 4727.
 Suessa n. 4744. 4747. 4748. 4750. 4754. 4756. 4759. 4760.
 4762. 4763. 4771.
 Teanum Sidicinum n. 4782.
 Venafrum n. 4884. 4893.
 Sora n. 5713.
 Ferentinum n. [5837.] 5839. [5840. 5853].
 Minturnae n. 5998. 6007. 6008. 6009. 6023. 6027. 6049. 6069.
 Formiae n. 6077. [6087. 6090.] 6098. 6112. 6124. 6126.
 [6127.] 6128. 6137. 6139. 6143. 6144. 6146. 6164. 6167.
 6171. 6175. 6181. 6185. 6188. 6190. 6193.
 Fundi n. 6229. 6233. 6235. 6236. 6239. 6242. 6853.
 Tarracina n. [6305.] 6356. 6368.
 Cora n. 6514. 6517. 6518. 6520. 6526. 6529.
 Velitrae n. (6572.) 6609. 6629.
 Antium n. 6730.
 Messana n. 1040*. 1041*.
 Agrigentum n. 7192.
 Roma n. 6812. 6813.

Ad Iucundianos tertiae recensiois codices item pertinuerit necesse est
 is quem Urbini in domo de Pretis excussit Borghesius, a nobis diligenter
 quaesitus neque inventus, itaque adhuc ex solis excerptis Borghesianis
 notus. Quatenus de eo constat, continuat ex nostris epigrammata haec:

- IX. Beneventum n. [1638. 1810. 1915.]
 Caudium n. 2186.

- X. Salernum n. 653.
 Nola n. 1274. [1293.] 1297.
 Capua p. 371 n. 3976. [4097. 4249. 4300. 4422.]
 Teanum p. 471 n. 4792. 4828.
 Casinum p. 510 n. 5164.

quorum quae uncis quadratis comprehenduntur, iisdem exemplis re-
 deunt in auctario Iucundiano, reliqua ab eo absunt et ex parte ex hoc
 solo libro innouerunt.

Iucundum cum appareat epigrammatum sibi notorum plenam syllogen
 parare voluisse, quod instituit, ut parti priori (Veron. f. 1—208) in-
 sereret sibi visa, posteriori (Veron. f. 209—221) accepta ab aliis, id
 parum perfecit. Nam eius divisionis certum quidem vestigium superest
 in Auximatibus, quorum quae ipse Iucundus primus excepit leguntur
 f. 67—69, accepta a Cyriaco f. 174; sed neque haec posteriore parte
 comprehenduntur neque alibi res respondet; ita Sulmonensia et ipsa
 bipertita f. 108 et 206 probabile est omnia primum ab Iucundo excepta
 esse, duorum autem eorum, de quibus id fortasse in dubium vocari
 potest, relatorum item apud Ferrarium alterum priore loco, alterum
 posteriore refertur. Quae in recensione prima deprehenduntur cum
 antiquioribus communia, haec fere sunt:

1. Cyriacana Iucundus non habuit nisi pauca et vulgaria, quae in
 tabella distinxi uncis quadratis.

2. Ad Laetum videntur redire IX, 4672. X, 5839.

3. Cum Ferrarino quae Iucundus communia habeat, ad illum exposui
 ibidemque observavi et Iucundum quaedam a Ferrarino traxisse videri
 et alia eaque plura Ferrarium ab Iucundo.

Reliqua omnia primum apud Iucundum comparent nec dubium est
 pleraque eorum ab ipso per itinera multa et varia de lapidibus de-
 scripta esse. Caeca fide quamquam huius saeculi auctorum nullus se-
 quendus est et Iucundus quoque interdum supplementis coniecturisque
 indulsit (X, 4756. 6526), pro aetatis ratione et fidem et diligentiam
 praestitit et ditissima suppellectile comparata Italiae inferioris
 epigraphicum primum fundavit.

In auctario Iucundi quae accesserunt, non tam ab ipso de lapide
 videntur excepta esse quam ab amicis subministrata. Ad Compsinum
 IX, 984 'dominum Maxentium' ab eo auctorem laudari supra vidimus.
 Campana et Beneventana auctarii Iucundiani aperte profecta sunt ab
 eodem auctore, qui earum urbium epigrammata scriptori libri Rediani
 et Laelio Taurello apud Metellum et Andream a S. Cruce suppeditavit;
 quorum quattuor exemplorum inter se proxime coniunctorum Andreanum
 duobus aliis praestat (v. a Sanctacruce). Communia cum Sabino, a quo
 eum partem auctarii traxisse Henzenus demonstravit (v. Sabinus), ex
 nostris Iucundus habet sola Veliterna X, 6572. 952*. Alia in auctarium
 relata apud auctorem hodie notum alium nullum redeunt.

Ioannes IUVENIS de antiquitate et varia Tarentinorum fortuna. 1589.
 V. IX p. 22.

Olaus KELLERMANN vigillum Romanorum latercula duo Coelimontana. Ro-
 mae 1835.

— Schedae tum Lipsiae apud Ottonem Iahn adservatae in Marsis et
 Aprutinis ad priorem editionem quaedam subministrarunt, quae Keller-
 manno dederunt Ambrosch Bonghi Carli Guarini alique amici.

Athanasius KIRCHER Latium, id est nova et parallela Latii tum veteris
 tum novi descriptio. Amstelodami 1671. fol. pp. 263. V. X, 6825.

KIRIATTI Cirignola. 1785. V. IX, 684.

Gustavus KRAMER *der Fuciner See*. 1839. V. IX p. 347.

Franc. Xav. LABRIOLA v. Casinatia X p. 511.

Ioh. LABUS *epitaffi acquistati dal Ciampi*. 1817. V. X, 3667.

— *lettera all' Orti*. 1834. V. Larinatia IX p. 69.

Pomponius LAETUS Romanus (1429—1498) quae collegit epigrammata,
 servarunt ex parte codex autographus Vaticanus n. 3311, pleniora
 Gammarus (quem vide) cod. Stuttgart. n. 25 f. 58—75 (cf. vol. VI
 p. XLIII). Cum pleraque urbana sint, ad haec volumina spectant
 Reatina vol. IX p. 439 n. 4672. 4673; Frusinatia X n. 5663. 5666.
 8387 (cf. n. 690*); Ferentinatia X n. 5832. 5837. 5839. 5840.
 5853. Pendet ex ipsis lapidibus, sive ipse eos descripsit sive de-
 scriptos habuit ab amicis; Ferentines adeo cum aequales reliqui re-
 ferant ad exemplaria Poggiana, unus Laetus exceptionem facit. Ad-
 hibuit Laeti collectanea Lilius.

Félix LAJARD *introduction à l'étude du culte public et des mystères de
 Mithra en Orient et en Occident*. Paris 1847. 4. pp. 32, tabb. 107.
 V. X, 1479. 6559.

Iohannes LAMI in antiquam tabulam aheneam Vinc. Mariae Riccardi [IX,
 338] observationes. Florentiae 1745. pp. 21. fol.

— epistularum ad eum missarum volumina LXVII servat Florentiae biblio-
 theca Riccardiana (vol. VI p. LXIV).

— *Novelle letterarie* editae Lamio curante Florentiae 1740—1792. 4.

- Inscriptiones iis insertae pleraeque item scriptae reperiuntur in epistulario.
- Iohannes FRANCISCUS LANCELOTTI (1721—1788; v. Vecchiotti et Moro *Biblioteca Picena* 5, 207) praeter commentarium *dissertazione epistolare* editum a. 1755 (IX p. 544) et alterum, quod eius (non Troili) esse creditur: *confutamento di quanto hanno scritto e calunniosamente affermato contro Macerata alcuni anonimi Camerinesi, il Sig. Abate Fr. A. Zaccaria, il Novellista di Firenze e l'autore delle Memorie enciclopediche che si stampano in Bologna* (Cosmopoli 1782 — non 1781 — 4. pp. 260; cf. IX, 5742), in volumine, cui inscriptum est 'Thesaurus veterum Picenarum inscriptionum congestus a Ioanne Francisco Lancellotti de Staphylo [= Staffolo] ad usum eius sub a. d. 1750', formae octonariae foliorum 178 numeratorum (adhaeret libro apographum ipsius sumptum a Luca Fanciullio a. 1786 nullius utilitatis), Auximi empto ab Ariodantio Fabretto Taurinensi, qui insigni liberalitate bis mihi utendum transmisit, composuit inscriptiones Picenas agrique Gallici Umbrasque sibi notas omnes dispositas secundum ordinem locorum, alias ex libris petitas, alias ex ipsis lapidibus, quos per provinciam suam Lancellottius curiose indagavit. Plurique tituli exscripti sunt per a. 1750 ad 1755; reperta Apiri prope Staffolum IX, 5732 adiecta est a. 1765.
- Rud. LANCIANI *topografia di Roma antica. I comentarii di Frontino intorno le acque e gli acquedotti. Silloge epigrafica aquaria*. Romae 1880. 4.
- Ang. LANFREDI v. Teanensia X p. 471.
- Lucas LANGERMANN (1625—1686) Hamburgensis praeter ea quae Reinesio obtulit Liliانا (v. sub Lilio) et Holsteniana (v. sub Holstenio) ipse Puteolis unum titulum descripsit (X, 1843).
- Marcus LANNI Sant' *Elia sul Rapido, monografia*. Neapoli 1873. 8. pp. 151. Cf. X, 5163.
- Ferd. LANTIERI *sarcophago di S. Giovanni in Siracusa*. 1872. V. X, 7123.
- LANZELLOTTI *sepolcreto presso Chieti*. 1882. V. IX, 6316.
- Lud. LANZI *saggio di lingua Etrusca e di altre antiche d'Italia*. Voll. 1—3. Romae 1789. 8. V. IX, 3808.
- *del sito di Pausula*. 1792. V. IX p. 553.
- A Lanzio scripta volumina undecim *'repertorio di antichità e pittura'*, quae adservantur Florentiae in museo (*Galleria degli uffizi bibl.* n. 36), perlustrata ibi nuper a Bormanno, continent inscriptiones Picenas quasdam alias in itinerrario a. 1771 (vol. 4) IX, 5429. 5430. 5454. 5469. 5500. 5523. 5524. 5529. 5532. 5540. 5558. 5793. 5795. 5798. 5801. 5802. 6412. Graecamque adlatam ad n. 5462, alias in itinerrario a. 1783 (vol. 5) n. 5557. 5897. 5904, ex parte ab ipso descriptas, ex parte communicatas cum eo a Catalanio et Bandinio. Nova paucissima praebuerunt eaque nullius fere momenti.
- Petr. LASENA *ginnasio Napoletano*. 1641. V. X p. 187.
- N. M. LAUDISIUS Paleocastrensis dioeceseos synopsis. 1831. V. X p. 51.
- Octavius LAURI v. Signina X p. 591.
- Tullius LAZZARI v. Asculana IX p. 494.
- Carolus DE LELLIS *discorsi delle famiglie nobili del regno di Napoli*. Neapoli fol. vol. I 1654; vol. II 1663; vol. III 1671. — Cf. IX, 209*. X, 628. 3675.
- Petrus LE MONNIER *antiquitéz mémoires et observations d'épigraphes, tombeaux, colosses, obélisques, histoires, arcs triomphaux, oraisons, dictiers et inscriptions tant antiques que modernes veues et annotées en plusieurs villes endroits tant du Royaume de France, Duché et Comté de Bourgogne, Savoye, Piedmont que d'Italie et d'Allemagne*. Lille 1614. 8. pp. 275. V. X, 6069.
- Ambr. LEO de Nola. 1514. V. X p. 142.
- Hannibal et Hortensius DE LEO v. Brundisina IX p. 9.
- Ant. LEONI v. Anconitana IX p. 572.
- Nic. LEONI *della magna Grecia e delle tre Calabrie*. 1845. V. X p. 3 n. 16. 106.
- Monaldus LEOPARDI *libri manoscritti esistenti nella libreria Leopardi in Recanati*. Recanati 1826. pp. 27. V. IX, 5808. 5813.
- Angelus LEOSINI Aquilanus († 1884 Dec. 30) v. Amiternina IX p. 400 cf. p. 389.
- LESLEY v. Lupi.
- LETTERS *from a young painter*. 1750. V. X p. 137.
- Nic. LETTIERI *storia di Suessola*. 1772 et 1778. V. X p. 363.
- Ios. LIBERATORE *ragionamento topografico-istorico-fisico-ietro sul Piano di Cinque miglia*. Neapoli 1789. V. IX, 3306.
- *opuscoli*. 1834. 1839. V. IX p. 400; cf. IX, 3065. 3375.
- R. LIBERATORE *delle nuove ed antiche terme di Torre Annunziata*. Neapoli 1835. 8.

Pyrrhus LIGORIUS Neapolitanus architectus (cf. praesertim vol. VI p. LI) Romae degebat ab a. certe 1545 (nam eo titulum Praenestinum descripsisse se narravit Smetio 19, 7) ad a. 1568¹⁾, deinde Ferrariae vitam exegit defunctus ibi a. 1593. Quae reliquit collectanea ad ordinem temporis quatenus fieri potuit disposita haec fere sunt.

1. Metelli libro hodie Vaticano 6034 f. 12—25 inserta et pro Metellianis cum Grutero a Gutenstenio communicata Ligorii manu scripta esse ego agnovi. Videntur haec esse ex antiquissimis Ligorii quae supersunt, monuitque Huelsenus basim vicomagistrorum (VI, 975) a Ligorio descriptam (f. 12) Metellum accepisse suaeque manu ex Ligoriano exemplo descripsisse (f. 11) ante a. 1550, quo eam ipse vidit. Leguntur in fasciculo qui sequitur f. 12—24 ex nostris Brundisinae IX, 119. 14*; Histonienses IX, 2855. 2860; Aequiculana IX, 4119; Sabinae IX, 4977. 472*. 486*; Potentina IX, 5809; Casinates X, 5202. 5296. 5305; Aquinates X, 5386. 5399. 5407. 5420. 5429. 5430. 5450. 5468. 5481. 5500. 5509. 5520. 5550. [5572]; Cepranenses X, 5619. 672*; Aletrinate X, 5815. 732*; Ferentinates X, 5831. 5832. [5836.] 5868. 5869. [5873.] 5878; Anagninae X, 5910. 5919. 5920. 5926. 5929. 5933; Tarracinenses agrique Pomptini X, [6353.] 873*. 876*; Veliterna X, 943*. Indicem apposui, ut inde intellegeretur, quantopere primordia haec posterioribus eiusdem auctoris commentariis praesent. Ex libris petita insunt nulla; adsunt ficticia, sed superant longe sincera et ex ipsis marmoribus excepta. Non exigua pars horum a Smetio venit, a quo excepta minoris momenti quaedam (distincta supra uncis quadratis) hodie apud Ligorium solum supersunt.

2. Codex Viscontii Ligorianus totus ante Neapolitanam recensionem perscriptus et ipse ad antiquissima Ligorii temptamina referendus est.

3. Pighius quo tempore Romae degebat a. 1547—1555 usus est collectaneis Pyrrhi Ligorii, quem interdum nominatim citat (vol. VI p. L), eaque deinde cum aliis Grutero subministravit (v. p. LVII c. 10). Quoniam ex Ligorianis Pighio praesto fuerint cum hic plene exquiri nequeat, sufficit significavisse Ligoriana certa apud Pighium inventa, quatenus ad has partes spectant, redire alia (X, 876*. 943*) inter Ligoriana Metelli, alia (X, 5828. 968*) in recensione Neapolitana²⁾, unum denique X, 964*, si quidem recte id ad Ligorium revocavimus (X p. 661), neque apud ipsum in commentariis hodie notis neque ab alio ullo praeterea referri. Collectanea Pyrrhi ea, quae Pighius expilavit, non superesse quod ex modo expositis efficitur, id confirmatur urbanis, inter quae exempli causa reperiuntur tituli duo Ligoriani a Pighio relati (VI, 244* = Grut. 1072, 5; VI, 2999) non inventi neque in Metellianis neque in Neapolitanis.

4. Codex olim Ursini, iam Vaticanus 3439, de quo nuper post alios accurate egit Lancianus (*Bull. della comm. municip. di Roma* vol. 10 a. 1882 p. 29 seq.), inter alia multa auctorum diversorum collectanea complura Ligorii continet a Panvinio adnotata.

5. Antiquitatum (*Antichità* ipse inscripsit), in quibus digerendis vitam exegit quasque in fine tractatus *delle antichità di Roma* editi Venetiis a. 1553 f. 51 nuntiat in XL libros digestas propediem editum iri *amplissimamente discorse e dichiarate da Saturno Re d'Italia insino a Iustiano imperatore*, primam recensionem servat cum Farnesianis acceptam bibliotheca publica Neapolitana XIII. B. 1—10. Constat opus ingens hodie certe decem voluminibus, dispositum in libros L secundum argumenta (ut libro XXXV, qui est in volumine septimo p. 181—273, inscriptum est: *Libro XXXV delle antichità di Pyrrho Ligorì Neapolitano, ove si tratta delle inscrittioni di varii luoghi et città del Latio et di Campagna*, libro XXXIX, qui implet volumen octavum: *libro XXXIX delle antichità di Pyrrho Ligorì Napolitano, nel quale sono raccolte alcune epithaphii dell' antiche memorie de sepulchri*). Deficere videntur inter vol. 1 et 2 libri IV—VIII, inter vol. 3 et 4 libri XI—XVIII, inter vol. 5 et 6 libri XXI, inter vol. 6 et 7 libri XXX—XXXIII, inter vol. 9 et 10 libri XLI—XLVII; sed in operis distributione librorumque numeris cum scriptor saepe variavit, fortasse hiatus illi qui videntur vere nulli sunt. Quo tempore volumina scripta sint, aliquatenus certe inde intellegitur, quod collectaneis Smetii, qui a. 1545 in Italiam advenit, Ligorius in hac recensione usus est, non usus est neque sylloge eius scripta ab a. certe 1558 ab antiquitatum studiosis Romae degentibus passim usurpata neque orthographia Aldi edita a. 1566; contra Panvinius in commentariis editis a. 1558 multa ex Ligorianis his publici iuris fecit et in sylloge inscriptionum scripta inter a. 1566—1568 horum voluminum ipsas paginas citat. Haec igitur volumina scripta sint necesse est proximis annis ante 1558, scilicet maiore ex parte; nam insunt ut monuit Huelsen, hic illic post eum annum reperti tituli, ut in l. IX urbanus VI, 1764 eruderatus a. 1564, in l. XXXIV item urbanus

1) In praefatione recensionis Taurinensis sic est: *ho sempre per (le antichità) fatto studio, per trentacinque anni in Roma, in cui continuamente et volontariamente et più oltre fuor di essa città per molti altri anni ne havemo fatta una buona raccolta.*

2) Tituli X, 5830 exemplum Pighius utrum a Ligorio habuerit an a Smetio, parum constat.

VI, 1187 sic ut prodiit a. 1565. Neque non potuit auctor tam ingens opus per complures annos in manibus habere. Dedicatus est (verbis tamen postea erasis) liber primus *all' illustrissimo et reverendissimo signor domno Hippolyto secondo cardinale d'Este suo padrone*, qui diem obit a. 1572. — Hinc excerpta sunt Ligoriana olim bibliothecae Barberinae, iam Cod. Vat. 9139 f. 4—247; sed insunt in iis etiam non reperta nisi in voluminibus Taurinensibus (X, 212*. 228*. 229*. 232*) habuitque qui haec descripsit aut recensionem priorem plenioram quam servant volumina decem Neapolitana aut cum iis alia quoque Ligoriana. — Alia excerpta ex Neapolitanis Ligorii continet CODEX BARBERINIANUS XLIX, 21 saec. XVII.

6. Ad eandem fortasse recensionem pertinuit volumen hodie bibliothecae Parisinae Sangermanensis Lat. n. 86, sine dubio autographum, complexum libros I (is inscriptus est sic: *il primo libro delle antichità di Pyrrho Ligorio Napolitano, nel quale paradossamente confuta la comune opinione sopra varii et diversi luoghi della città di Roma et fuor di essa*): II. III. IV. VI. VII. Dedicatio praecedat ad eundem Hippolytum II cardinalem Estensem.

7. Volumen bibliothecae Oxoniensis Bodleianae Canonicianae Ital. 138 fol. item pars est recensionis ad Neapolitanam prope accedentis; continentur eo libri VI. X. XII. XIII. XVI. XXXIII (is tractat de Neapoli Capua Puteolis). XXXVI. Anni commemorantur 1560 et 1562; in parte extrema quaedam leguntur pertinentia ad a. 1579. 1589; praemissa est epistula scripta a. 1585 ad Herculem Bassum Ferrariensem.

8. Taurinensis tabularii volumina XIX—XXVI, quibus continentur libri antiquitatum XIV. XXII. XXVII—XXXV. XLIV—XLVIII. L. LI, supersunt ex recensione pariter atque Neapolitana ad argumentum digesta; e. c. agitur I. L (= vol. XXV) de veterum notarum explanatione, I. LI, qui dedicatus est Benedicto Manzoli episcopo Regiolepidensi, de magistratibus Romanis. Volumina ibidem servata XXVII—XXX complectuntur Ligoriana varia ad inscriptiones non pertinentia.

9. Eiusdem tabularii volumina Ligoriana duodeviginti prima complectuntur antiquitates Pyrrhi Ligorii 'patricii Neapolitani et civis Romani' digestas ordine alphabetico, ut littera A constituat volumina prima tria, librum autem primum, littera T volumen decimum septimum, librum undevicesimum. In praefatione tamen ait collectanea se digessisse in *vinti quattro libri secondo l'ordine delle lettere del alphabeta* et propterea litteram Z, quae pars est vol. 18, librum esse voluit XXIII. Opus integrum est et autographum, dedicatum Alphonso II duci Ferrariæ. Haec recensio cum fundamentum habeat Manutii orthographiam editam a. 1566, cuius adeo errores typographicos (sic IX, 22 Triptii pro Triptii) repraesentat, conscripta est inter annum eum et 1593, quo auctor obiit, prope hunc tamen magis quam illum, sicut ipse significat verbis p. XLVIII adn. adlatis; quaeque leguntur in vol. nono scripta esse post a. 1582 efficitur ex epistula Ligorii ad Pinellium ad X, 1008* adlata. — Ex Taurinensibus descripta sunt volumina duo OTTOBONIANUM n. 3374 et GUelferbytanum GUDIANUM n. 198. — Indidem CASSIANUS A PUTEO Caroli Datii causa quae de rebus nauticis exposuit Ligorius describi iussit (Nicodemus *app. alla bibl. Napoletana del Toppi* p. 209). Hic est *discorso della nautica degli antichi di P. Ligorio della libreria del Cav. del Pozzo*, unde excerptos titulos Donius refert in schedis Gorianis cod. Marucell. A 188 (fasc. sub finem voluminis f. 4), scilicet X, 233*. 242*. 246a*. 247*, redeuntque ii in tractatu de nave speculatoria inserto Ligoriorum volumini Taurinensi XII. Vide X p. 76* in add. ad n. 246a*.

10. Haec fere volumina sunt Pyrrhi quae hodie extant vel olim constat extitisse. Sed longe plura ab eo profecta esse aut latentia adhuc aut deperdita certum est, acceperuntque ab homine male sedulo aequales complures collectanea maiore ex parte consentientia cum iis quae nobis praesto sunt, sed ut inessent item propria quaedam neque in illis reudentia. Maxime quae de Smetio et Panvinio suis locis composuimus, Ligoriana utrique eorum praesto fuisse ostendunt nobis aliunde ignota. Similiter ex Ursini schedis Gruterus affert titulum X, 1008 nobis non traditum nisi in recensione Taurinensi quam Ursinus non versavit; ex Langermannianis autem Reinesius affert pro Beneventanis titulos IX, 205*. 207*, quos in Ligorianis nostris adhuc frustra indagavimus. Omnino desiderandum est, ut data opera exquiratur, quinam auctores Ligoriana collectanea scripta expilarint et qualia volumina extantia deperditave singuli adhibuerint. Nos ab eiusmodi inquisitione abstinere debuimus, cum finibus horum duorum voluminum contineri nequeat.

Ligoriorum conspectum ita dabimus, ut ex quibus oppidis non rettulit nisi aut sumpta ex libris editis aut de suo conficta, ea uncis distinguantur, poteruntque quae ita distincta sunt tuto sperni; nam ibi solummodo ad hunc auctorem attendere operae pretium est, ubi genuina de suis copiis profert. In genuinis, quae refert Ligorius, plerumque satis habuimus remittere ad capitulum nostrorum praefationes; ficticiorum indicem plenum subiecimus.

IX. Lupiae n. 22. 25. 10*. (Matera n. 67*.)
Brundisium n. 48. 119. 14*. 61*. (Monopolis n. 75*. 76*.)
(Uria n. 26*. 27*.) (Barium n. 84*. 85*.)

(Canusium n. 103*.)
Venusia p. 45 n. 111*. 130*.
(Salapia et Sipontum n. 132*. 133*.)
(Luceria n. 140*—142*.)
Compsa n. 980.
Nusco p. 92 n. 996. 999.
(Beneventum p. 138 n. 199*—208*. 228*.)
(S. Agatha Gothorum n. 235*.)
(Caudium n. 239*.)
(Telesia n. 254*.)
(Allifae p. 215 n. 257*—260*.)
(Saepinum p. 227 n. 266*. 267*.)
Aesernia p. 245 n. 269*. 270*.
Histonium p. 266 n. 277*—279*.
(Ortona n. 314*—316*.)
(Paeligni n. 327*.)
Aternum n. 3337. 341*.
(Marsi p. 346 n. 354*.)
(Alba n. 365*—368*.)
Aequiculi p. 388 n. 379*.
(Amitemum p. 399 n. 387*—397*.)
(Nursia n. 410*.)
Reate p. 439 n. 415*—420*.
Sabini n. 4977. 435*—489*. 644*—646*.
(Interamna Praetuttianorum n. 502*. 503*.)
Asculum n. 5177. 506*—511*.
(Cupra maritima n. 532*—537*.)
(Firmum p. 509 n. 541*—551*.)
(Tolentinum n. 575*—577*.)
(Septempeda n. 578*. 579*.)
(Cingulum n. 589*.)
(Ricina n. 590*—598*.)
Potentia n. 5809. 609*. 610*.
Auximum p. 560 n. 612*—624*.
(Ancona n. 635*—638*.)
X. Regium n. 6.
(Atina n. 65*.)
Volceii p. 49 n. 412. 416. 73*—75*.
(Velia n. 96*.)
(Paestum n. 99*. 100*.)
(Salernum p. 61 n. 123*—130*.)
(Surrentum n. 141*. 142*.)
(Stabiae n. 148*.)
(Nuceria n. 159*. 160*.)
(Abellinum p. 228 n. 164*. 165*.)
(Abella n. 171*.)
(Nola p. 142 n. 175*—178*.)
Puteoli cet. p. 186 n. 211*—249*.
(Atella n. 386*—390*.)
(Acerrae n. 395*.)
(Suessula et Calatia p. 363 n. 397*—410*.)
(Capua p. 371 n. 426*—429*.)
(Cales n. 536*—541*.)
Carinola et Suessa n. 4723. 4744. 4760. 562*—571*.
(Teanum n. 602*—606*.)
Venafrum p. 478 n. 4868. 618*—622*.
Atina p. 499.
Casinum p. 510 n. 642*—649*.
Aquinum p. 531 n. 656*—676*.
(Frusino n. 683*—689*.)
(Arpinum n. 713*.)
(Sora n. 720*—724*.)
Verulae n. 5796.
Aletrium n. 5815. 730*—735*.
Ferentinum p. 572 n. 6887. 750*—760*.
Anagnia p. 585 n. 766*—768*.
Signia p. 591 n. 773*—780*.
(Minturnae n. 786*. 787*.)
Formiae p. 603 n. 6080. 6081. 6165. 812*—822*.
Fundi p. 618 n. 6222. 6854. 837*—843*.
Tarracina et Norbap. 624 n. 6353. 6850. 857*—900*.
(Privernum p. 637 n. 920*—926*.)
Cora p. 645 n. 929*—931*.
Velitrae p. 652 n. 6594. 6609. 940*—943*.
(Setia p. 640.)
Antium p. 661 n. 953*—982*.
(Ardea n. 993*—1000*.)
(Viae n. 1004*—1009*.)
(Messana n. 1043*. 1044*.)
(Panormus n. 1073*—1077*.)

Genuinorum ineditorum quae ex his regionibus Ligorius habet alia ad auctores certos et aliunde notos revocari licet, alia aut ipse vidit aut ab amicis ex oppidis submissa accepit.

1. Smetius cum in sylloge non raro Pyrrhum auctorem laudet, vice versa sua quoque collectanea cum eo communicavit, qua de re dubitationem omnem tollit consensus in erroribus X, 4760. 5429. 5450. Non multa tamen in his voluminibus inveniuntur ex Smetianis ad Ligorium derivata, scilicet Suessana, Casinaria, Aquinaria, Ferentinaria, Anagnina, in his quaedam in codicem Smetianum eum, a quo reliqui Itali pendent, non relata (ut X, 5280. 5305. 5430. 5450) vel relata minus emendate (X, 5429; propter n. 5910 v. add.), ut Ligorius quatenus pendet in his ex Smetio, pugillares eius adhibuerit necesse sit. Sed praeterea Aquinum (v. Panvinium) et Ferentinum certe aut ipse adiit aut ab alio amico plura inde accepit, nec recte sincera omnia ex his oppidis apud Ligorium relata Smetio vindicabuntur. — Syllogam scriptam Smetianam ipsam non expilavit, per Manutii orthographiam in recensione Taurinensi plura inde traxit. — Pighianorum apud Ligorium nullum vestigium certum repperi: nam Suessanum X, 4760 non constat Smetium a Pighio traxisse.

2. Morillonii collectanea sive per ipsum sive per Smetium Ligorio patuisse usus docuit; redeunt ad eum Puteolana (ut notabile est decretum X, 3334 a Ligorio referri ut apud Morillonium sine falso supplemento, quod a Pighio inde Smetioque locum suum tenuit), quaeque ex Pontani libro Morillonius descripsit IX, 22. 25. 48. 119.

3. De Cittadinianis idem efficitur ex titulis IX, 976. 980. X, 412. 416. 1640.

4. Suburbicarias provincias ipse Ligorius diligenter exploravit et cum ficticiis non pauca rettulit de lapide diligenter descripta. Signina et Corana, quae Metellus a. 1547 a quodam studioso accepta collectaneis inseruit, ab ipso Ligorio proficisci videri suis locis coniecimus. Ex similibus itineribus probabile est eum rettulisse quae habet sincera ex

Verulis Formiis Fundis Tarracina Velitris, item partem, ut dixi, Aquinatium et Ferentinatum. De Sabiuis Ligorii vide quae exposuimus sub titulo Sabinensis libri.

5. Ex locis longius a Roma remotis si qua affert bona, ab amicis ea eum accepisse probabile est. Ita Venusina apparet eum traxisse ab Anonymo Saraceni quem dixi sive Patre Achille, qui scripsit a. 1584 (v. IX p. 660); Aesernina ipse accepta fert cardinali Amulio, Histoniensia (quibuscum accepit Nuscensia) Iulio Mosti Ferrariensi, Firmana Francisco cuidam Asculano; similiter Atinatia habuerit necesse est et epigramma Reginum aliaque.

Fraudes Ligorii pleraeque verbo reici possunt, cum inscriptiones aut totas comminisci soleat aut archetypa aliunde nota interpolet. Exceptionem facit titulus Carinolensis X, 4723 a Ligorio interpolatus ad archetypum neque ab ipso relatum neque aliunde notum ante a. 1848, quo Brunnus denuo de lapide id excepit.

Camillus LILII *istoria della città di Camerino*. Ed. 1 prodiit a. 1652 exsectis p. 218—224. 257—344; ed. 2 suppletis his per Philippum Camerinum edita est Camerini 1835. 4.

Iacobus LILIUS (Giglio) Bononiensis (1448—c. 1513; cf. vol. III p. XXVIII; vol. V p. XIX) in sylloge elaborata c. a. 1510, cuius non adhibuimus nisi exemplar Guelferbytanum Helmstadiense n. 634 excussum antea per Langermannum a Reinesio, voluminum syllogae nostrae noni decimique inscriptiones posuit has:

IX. Trani n. 90*.	Ancona n. 5894. 5922. 5934,
Canusium n. 333.	item Graecas duas.
Beneventum f. 164 n. 1973 (ubi X.	Regium n. 6.
adde Liliū f. 164'). 1986—	Tegianum n. 6950.
f. 173 n. 1589. 2042.	Salernum n. 534. 589. 597.
Telesia n. 2226.	Neapolis cet. n. 1479. 1484.
Histonium n. 2845. 2846. 2860.	1631. 1679. 1685. 1700
Reate f. 80' n. 4691—f. 144.	(ubi adde Liliū f. 171').
145 n. 4672. 4682. 4684.	1782. 1795. 3003. 3675.
4694 (denuo). 4716.	192*. 356b*.
Stroncone n. 4756 (add.).	Capua n. 3800.
Cures n. 4967.	Suessa n. 4760.
Firmum n. 5368. 540*.	Arpinum n. 711*.
S. Giusto n. 5525.	Ferentinum n. 5837. 5840 (ubi
Tolentinum n. 5566. 5568. 5569.	adde Liliū f. 106). 5853.
Septempeda n. 5579.	Formiae n. 6087.
Ricina n. 5742. 5747.	Terracina n. 6327. 6339.
Auximum n. 5827. 5840. 5849.	Messana n. 1040*. 1041*.
5865. 5873. 5884.	

Ipse Lilius horum titulorum nullum vidit, compilavit, quatenus cognovimus, auctores tres, Cyriacum, Pomponium Laetum, Iucundum.

1. A Cyriaco Lilius cum alia traxit vulgaria (IX, 1589. 2845. 2846. 2860. 4691. 4967. X, 6087. 6327? 711*) tum praesertim Picena, quae pleniora habet quam reliqui aequales usus optimo libro Cyriacano. Redeunt scilicet apud alios auctores certo Cyriacanos Picena Lili omnia exceptis titulis tribus n. 5566. 5569. 5840, quos propter Liliū et ipsos iure ad Cyriacum revocabimus.

2. A Laeto, fortasse per Gammarum, Lilius traxit titulos Ferentinos; nam habet etiam n. 5840 in Poggianis omissum.

3. Iucundi syllogen et aliunde constat Liliū adhibuisse et hic id ipsum clare in Reatinis apparet, quae habet bipertita, f. 80 epigramma unum a Cyriaco relatum, f. 144. 145 seriem Iucundianam id ipsum epigramma item complexam. Etiam Beneventana (ubi nota IX, 1986 consensum in errore Iucundi Liliique), Telesina, Salernitana, Neapolitana, Campana, Suessana, Messanensia falsa eandem originem prae se ferunt.

Pauca quae ita restant communia fere Lilio sunt cum Bononio, ubi vide quae disputavimus.

Iustus LIPSIUS *Poliorcetica*, ed. 3. Antverpiae 1605. Vide ad glandes IX n. 6086 IV 1. XIII. XVI 1. XXXIX.

Ioh. LISIUS *hist. Sorana*. 1728. V. X p. 560.

Franc. LOFFREDO v. Sorana X p. 560.

Iosephus de LOGOTETA *tempio di Iside*. 1794. V. X, 1.

Andreas LOMBARDI v. Lucana IX p. 61 cf. n. 416.

Dom., Franc., Phil. Ant. LOMBARDI v. Lucerna IX p. 75.

Franc. LOMBARDI v. Antiatina X p. 661.

Phil. LOMBARDINI *ist. di Sezze*. 1876. V. X p. 640.

Petrus LONGO *ragionamento istorico sulle colonie dei Troiani*. Palermo 1810. 8. Cf. X, 8045, 49.

LUCCHICTI Corfinii brevis elucidatio. Sulmone 1583. V. IX p. 297 n. 328*.

Franc. LUCENTEFORTE *Venafro*. 1877. 1878. V. X p. 479.

Nic. LUCIGNANI *vetus litt. marmor*. 1831. V. X p. 189 n. 1784.

Franciscus LUNELLI *de Cortemilia scavi di antichità in Sardegna, lettere due al Vernazza*. Taurinis 1820. 4. pp. 42. V. X, 7950 cet.

Venantius LUPACCHINI v. Amiternina IX p. 399.

Ant. Maria LUPI (1695—1737; cf. vol. VI p. LXII) dissertatio et animadversiones ad nuper inventum Severae martyris epitaphium. Panormi 1734. 4. V. IX, 5558. X, 6653. 6658.

— *dissertazioni e lettere filologiche antiquarie*. Arezzo 1753. 8. Ed. 2 aucta (*dissertazioni, lettere ed altre operette*. Voll. 1. 2. Faenzae 1785. 4.) omitti potuit. V. Picena IX p. 494 n. 5534 cet.; Gaultana X p. 773.

— Schediasmata cura Zaccariae ordinata, servata inter Mariniana (cod. Vat. 9143), continet Carsiolana (IX p. 383) et Picena (IX, 5742 cet.). Insunt item descripta a LESLEY, ut Anconitana IX, 5903. Adversaria alia Gorio missa (cod. Marucell. A. 6 f. 113 seq.) examinavit Bornmannus sed non dederunt nisi in Vaticano quoque libro inventa.

Mich. Archang. LUPULUS in mutilam veterem Corfiniensem inscriptionem [IX, 3160] commentarius. 1786 et denuo 1827/8. V. IX p. 297.

— iter Venusinum. 1793. V. IX p. 45. 62. 92. 99. 122. X p. 128 n. 3849.

— opuscula primae aetatis quae exstant. Accedunt paucula postinde vulgata. Neapoli 1823. 4. pp. 291. V. X, 451.

De fide Lupuli egimus praesertim IX p. 45. 99. X, 3849.

Iohannes MABILLON et Michael Germain museum Italicum seu collectio veterum scriptorum ex bibliothecis Italicis. Vol. 1 Lutetiae Parisiorum ed. 1. 1687. 4.; ed. 2. 1724. 4. — Musci Italici tomus II complectens antiquos libros rituales sanctae Romanae ecclesiae. Ibidem ed. 1 1689. 4.; ed. 2 1724. 4. Adhibui ed. priorem. Cf. X, 3616. 5182.

Stephanus MACCHIAROLI v. Tegianensia X p. 33.

Sebastianus MACCIUS v. codex Angelicanus.

Scipio MAFFEI *tre lettere*. 1748. V. X p. 157.

— museum Veronense. Veronae 1749. fol.

— *Dittico Quiriniano pubblicato e considerato*. Veronae 1754. 4. pp. 30. Cf. IX, 5520. 5521.

Praeterea ea, quae miserunt Sebastianus Arnolfinius, comes d'Egmond, Pratilius, Scipio de Cristoforo, de quibus diximus sub auctoribus suis, Maffei accepit per marchionem Ludovicum Pindemonte Veronensem a. 1748 a nescio quo auctore profecta quae dicebantur Herculanensia esse, vere pertinent alia ad Herculanum, alia ad Ferrazzanum Samnii oppidum (cf. IX p. 227. X p. 188), alia ad urbem Romam (v. X p. 972 ad n. 2412), aliorum denique origo latet (l. c.). Ipse per has regiones non excepit nisi Anconitana quaedam (IX p. 575).

Petrus Antonius MAGALOTTI *Terni ossia l'antica Interamna Nahartium non già colonia, ma municipio de' Romani*. Fuligni 1795. 4. pp. 78. V. IX, 4763*.

Ludovicus MAGGIOLI v. Calabria IX p. 3.

Alexander DE MAGISTRIS *istoria d'Anagni*. 1749. V. p. 585 n. 770*.

Paschalis MAGNONIUS *lettera al Barone Antonini*. V. X p. 20.

Carol. Caes. MALVASIA Aelia Laelia Crispis. Bononiae 1683. fol. pp. 196. — marmora Felsinea. Bononiae 1690. fol. pp. 665.

Gavinus MANCA *ÇEDRELLES Relacion*. 1615. V. Sarda X p. 779.

Franc. MANCIA v. Cupra montana IX p. 544.

Ant. MANCINELLUS Veliternus comm. in Horatium. 1492. V. X, 939*.

Carm. MANCINI *pago Interpromino*. 1866. V. IX p. 286.

Lucas MANNELLI v. Lucana X p. 19.

Nic. Maria MANSI *sulla vita di S. Modestino*. 1793. V. X p. 128.

Aldus MANUTIUS Paulli f. (1547—1597; vol. VI p. LI) orthographiarum ratio. Venetiis 1561. 8. foll. 55. Citavi adiecto anno; insunt tituli non multi iique petiti fere ex libris editis.

— orthographiarum ratio collecta ex libris antiquis, grammaticis, etymologia, Graeca consuetudine, nummis veteribus, tabulis aereis, lapidibus amplius MD. Venetiis 1566. 8. pp. 800. De veterum notarum explanatione quae in antiquis monumentis occurrunt commentarius. Venetiis 1566. 8. pp. 167. — Orthographiae supplementum scriptum continet codex hodie Vaticanus 5246, ductus aut ex editis aut ex apparatu itaque inutilis, nisi quod hic illic redit ad partes apparatus hodie deficientes (IX, 2010. 4052. 4373).

— de quaesitis per epistolam libri III. Venetiis 1576. 8.

— in M. T. C. de officiis commentarius; item in dialogos de senectute, de amicitia, paradoxa, somnium Scipionis. Venetiis 1581. fol. (opp. vol. X). — Repetita in his ex orthographia insuper habui.

— scholia in C. Iulium Caesarem. Adhibui repetitionem in ed. Iungermanniana Francofurti 1666.

— Smetianae syllogae editae exemplum hodie servatum Neapoli in bibliotheca publica (hodie ms. V. E. 70) quas adnotationes scriptas habet,

eas mihi constabat adiectas esse ab Aldo inter annum scilicet 1588, quo liber prodiit, et 1597, quo diem obiit Aldus. Perveniant adnotationes eae ex nostris ad titulos IX, 1460. 1619. X, 515 (ubi adde a correctore Smetii titulum collocari Salerni). 1704. 3615. 3833. 5197. 5809 (ubi pro S. Ianuario corrector substituit S. Gregorium). 6239. 6876. 6976 (ubi apices adiecit). Plerasque earum supra p. XXXIV vidimus proficisci ex Cittadinianis.

— Apparatus epigraphicus Aldi servatus hodie in bibliotheca Vaticana codd. 5234—5253. 6040 quid contineat, vol. III p. XXIX enarravi. Sed quod plerumque creditur integer esse, aliter se habet: desiderantur, quatenus haec volumina perveniunt, in codicibus illis tituli infra scripti relati apud Manutium aut in edita orthographia aut in supplemento scripto (cod. 5246) neque ex editis libris petiti:

IX. Beneventum n. [1703.] 1707. [1730. 1774. 1805. 1891. 2010.] Peltuinum n. [3432].

Auximas n. 5843 fraude mutatus in Asculanum n. 5180 (cum add.).

X. Puteoli n. 1641; auctor laudatur Iosephus Bongianellius, sed in Bongianellianis, quae extant inter Manutiana, hic desideratur.

Capua n. 4052. 4373. Accedit n. [4409] citatus a patre Paulo, apud Aldum non relatus.

Venafrum n. 4868.

Plura igitur Manutii ipsi usurparunt quam quae hodie servantur in bibliotheca Vaticana, in his ni fallor Accursiana quaedam, cum et alia (scilicet quae supra inter uncus quadratos conclusimus) et maxime Beneventana vix dubium sit ab eo proficisci (cf. p. XXVI). Alia fortasse, ut Bongianelliana ista, in litteris perscripta in apparatus non transierunt.

Aldus inscriptionum syllogen editurus fuit. Pater d. 28. Febr. 1570 ita ad eum scribit (*lettere Manuziane inedite*. Parisiis 1834 p. 182): *mi rallegro delle antichità di Milano e quelle di Como insieme col commento dell' Alciato e di Benedetto Giovio. Loderei che tu mettesti insieme quelle di Roma, le quali già tu hai, quelle di Bressa, le quali credo tu havessi dal frate Alessandro Totto, queste di Milano e Como, quelle di Osimo e di qualche altra città, se ne hai, come sarebbe di Napoli, che si possono avere: e vorrei si stampassero separatamente l'una dall'altra, per obbligarti particolarmente ciascuna città, e far poi alla fine una tavola alfabetica delle materie e cose simili*. Paulo post in alia epistula data Romae 3. Iun. 1570 (p. 204), postquam narravit de tabulis Arvalium nuper repertis, ita pergit: *qui intorno ogni di si cava e si trova; parte me ne viene in mano, parte no, perchè non posso attenderci, e quel tuo libro cresce tanto che credo non si stamparà mai, a guisa delle fatiche di Pirro Ligorio*. — Auctores quamquam Manutius in editis perraro enuntiat, cum ipsa schediasmata supersint, quae aut de lapide Aldus excepit aut ipse paterve ab amicis descripta habuerunt ipsive ex schedis alienis descripserunt, de origine in plerisque constat. Has Italiae regiones Aldus ipse non adiit, sed diligentissime et felicissime curam egit, ut per singulas provincias corporis causa quod parabat tituli sibi describerentur. Ita factum est, ut nobis haec volumina recensentibus non tam cum Manutio res esset quam cum auctoribus Manutianis et cum de iis in hoc indice suis locis fere dictum sit, hic pauca tantum dicenda restent. Ex syllogis antiquioribus cum Manutio in his copia fuerit Felicianae (cod. Vat. 5251), Ferrarinianae (cod. Vat. 5243), Redianae (cod. Vat. 5250¹), Lilianae (cod. Vat. 5238), collectaneorum Anonymi a. 1474 (cod. Vat. 5249 f. 17—27; vide supra sub Bembo), exempli codicis Marucelliani A 79 missi per Bongianellium (cod. Vat. 5237 f. 255. 256) — Lucundiana ipse non versavit —, in editione ex his copiis non multa deprompsit, sed magis adhibuit collectanea aequalium, inter quae primum locum Martino Smetio dedit apographo suo (cod. Vat. 5234) codicis hodie Neapolitani pro operis fundamento usus. Apparatus Celsi Cittadini (cod. Vat. 5253 f. 120—333. 400—420) item nactus est, sed extremis vitae annis, ut ad edita ab ipso Cittadiniana non perveniant. Praeterea collectanea adhibuit ex Italia inferiore ab amicis sibi suppeditata Augustino Angelello in Aprutinis et Picenis, Iosepho Bongianellio in Neapolitanis Campanisque aliis, Ciofanis fratribus in Sulmonensibus, Quinto Mario Corrado in Calabris et Neapolitanis, Iohanne Antonio Paglia in Apulis potissimum, Octavio Pantagatho et per hunc Antonio Augustino in Samniticis Latinisque, Petro Victorio et per hunc Francisco Pedimontio in Canusinis et Formianis, de quibus omnibus seorsum diximus. Septempedanum ipse accepta refert Aristeo et Ganymedi (IX p. 533); Sermonetanum X, 6490 patris epistularium docuit proficisci ab Iohanne Turritiano, cuius item esse possunt reliqua Aldina ex agro Tarracinensi et Pomptino (X p. 624). Aliorum auctorum nomina adhuc latent. Quaedam epigrammata eo tempore Romae ita circumferebantur, ut ad omnes quorum haec studia curae erant pervenirent; ita primus qui ex Asculo Piceno innotuit titulus IX, 5177 eodem exemplo originis

indicatione destituto reperitur apud Manutium, Panvinium Ligoriumque, Pighium, Ursinum. Corana Manutii X p. 645 n. 6526 ab eodem auctore proficiscitur, a quo in his Metellus pendet, fortasse Ligorio. Picenorum, quorum alia (ut IX, 5294) inveniuntur per apparatus dispersa, alia coniuncta cod. 5241 p. 491—524 (IX, 5534. 5538. 5566. 5568. 5569. 5587. 5659. 5661), bona pars redit in codice Anonymi aequalis servato inter Mariniana cod. Vat. 9119 f. 178—215 (cf. IX p. 547 n. 5748). Grumentina (X p. 19 cf. n. 180. 191) et Nolana X n. 1272. 1285 alibi non reperi. Haec ut pro auctore modo eximia, modo bona, modo mediocria et corrupta sunt, ita praestantia apparatus Manutiani eo augetur, quod inter Aldum et Ligorium commercium nullum intercessisse videtur et Ligoriana vix apud illum deprehenduntur nisi quae exiguo numero cum Smetianis et Cittadinianis accepit. Interpolatione Asculana, quam supra memoravimus, quis Aldo imposuerit, ignoramus.

Paullus MANUTIVS in Ciceronis epistolas ad diversos commentarius. — Usus sum ed. Lips. 1779.

Ioh. MARANGONI acta S. Victorini. 1740. V. IX p. 399. X p. 585.

— acta S. Magni. 1743. V. X p. 585.

— *delle cose gentilesche e profane trasportate ad uso ed ornamento delle chiese*. Romae 1744. 4. pp. 519. Cf. X, 5058.

— *delle memorie sacre e profane dell' anfitheatro Flavio di Roma*. Romae 1746. 4. pp. 88.

Iohannes MARCANOVA Venetus, cuius adhibuimus codices duos Bernensem (B 42) scriptum per a. 1457—1460 et Mutinensem (V. G. 43) scriptum a. 1465, exhibet ad volumina haec duo spectantes titulos IX, 1558. 1589 Beneventanos, n. 2845. 2846. 2860 Histonienses, n. 4691 Reatinum, n. 5076 Interamnitem, n. 5568 Tolentinatem, n. 5579 Septempedanum, n. 5742. 5747. 5770 Ricinates, n. 5827. 5849. 5865. 5873. 5884 Auximates, n. 5894. 5918. 5927. 5934 Anconitanos, X, 6305. 6339. 6378 Tarracinenses. Accedunt X, 1594 (cf. p. 184), si quidem hic vere Puteolanus est, et X, 379* a Marcanova pariter atque a Feliciano Faesulis attributus. Pendet igitur in his partibus ex solis commentariis Cyriacanis isque ipsis, quos usurpavit Felicianus, sed ut fit, modo hic modo ille inde selegit ab altero omitta.

Lud. MARCHESANI v. Histoniensia IX p. 266.

Hieronymus MARCIANO v. Calabria IX p. 2.

Fr. Ant. MARCUCCI v. Asculana IX p. 494.

Lud. MARIANI Arpinum. 1874. V. X p. 557.

Dominicus MARINCOLA—PISTOIA *delle cose di Sibari*. Neapoli 1845. 8. pp. 108.

— *di Temesa o Tempa repubblica italiota*. Catanzari 1866. 8. pp. 40.

— *di Caulonia repubblica della magna Grecia*. Catanzari 1866. 8. pp. 80.

— *di Petelia, città autonoma della magna Grecia*. Catanzari 1867. 8. pp. 68. V. X, 112.

— *di Mesma o Medma città autonoma italiota*. Catanzari 1868. 8. pp. 34.

— *d'Ipponio città autonoma italiota*. Catanzari 1868. 8. pp. 68.

— *di Consenzia città dei Bruzi*. Catanzari 1869. 8. pp. 23.

— *di Nuceria città italiota*. Catanzari 1869. 8. pp. 18.

— *di Scillecio o Scilacio*. Catanzari 1869. 8. pp. 28.

Gaetanus MARINI (1742—1815; v. vol. VI p. LXIV) *iscrizioni delle ville e de' palazzi Albani*. Romae 1785. 4. V. X p. 661.

— *atti e monumenti dei fratelli Arvali*. Voll. 1. 2. Romae 1795. 4.

— *lettera al Rosini*. 1796. V. X, 6440.

— *papiri diplomatici*. Romae 1805. fol.

— *figuline raccolte ed illustrate* cod. Vat. 9110. Usus sum apographo aucto auctario Bartholomaei Borghesii.

— *inscriptiones christianae*. V. Rossi inscr. christ. urbis Romae vol. 1 p. XXXI*.

— collectanea hodie adservata in bibliotheca Vaticana (v. vol. VI p. LXIV).

Ipsae Marinius ex his partibus praeter Picena quaedam (IX, 5754 cet.) et Antiatina domus Albanae perpauca vidit, plurima vero habuit subministrata ab amicis Danielio, Ferrantio, Giovenazzio, Lupacchinio, Lupio, Vindittio, Vitalio, Zarrillo, aliis, quos vide.

Xaverius MARINI *memorie di S. Barbara protettrice principale della città e diocesi di Rieti*. Fuligno 1788. 4. pp. 314. Cf. IX, 4106.

Alb. DELLA MARMORA v. Sarda X p. 781.

Carolus MAROCCO Caiatinus v. X p. 444, cf. p. 442.

Iosephus MAROCCO Imolensis *descrizione di Piperno*. 1830. V. X p. 637.

— *monumenti dello stato pontificio e relazione topografica di ogni paese*. Romae. Vol. 1 (ed. 1 1828; ed. 2 1833). 2. 3 (1833). 4. 5 (1834). 6. 7. 8 (1835). 9—13 (1836). 14 (1837). 8. V. praesertim Sabina IX p. 472; Frusinatia X p. 554; Aletrinatia X p. 566; Ferentinatia X n. 5826 cet.; Privernatia X p. 637; Corana X p. 645.

1) Exemplar hodie imperfectum est, sed Aldus videtur habuisse plenum; nam epigrammata Beneventana duo X, 1556. 1638, quae cum adsint in Rediano, in Vaticano exemplo desiderantur, inde Manutius videtur edidisse.

- Felix MARTELLI v. Aequiculana IX p. 388; adde ibi adlatis interpolationibus eas quas notavimus ad IX, 3929. 4418.
- Marcus ANT. MARTINES v. Sicula X p. 714. 752.
- Petrus MARTINI *storia ecclesiastica di Sardegna*. Voll. 1. 2. 3. Cagliari 1839—1841. 8. Cf. X p. 781.
- Emm. MARTINUS *epistolarum libri XII*. Ed. 2. Voll. 1. 2. Amstelaedami 1738. 4. V. IX, 307.
- Iac. MARTORELLIUS. De Herculaneis eius vide X p. 157.
- theca calamaria. 1756. V. X p. 189.
- collectanea eius scripta servantur Neapoli in bibliotheca publica XIII B 34. 37; insunt epistolae Aegyptii, Marci Mondii, Winckelmanni, nobis autem non profuerunt. Cf. X, 1743.
- Lud. MARTORELLI *mem. di Osimo*. 1705. V. IX p. 559.
- Troianus MARULLI *discorso storico-critico sopra il colosso di bronzo esistente nella città di Barletta*. Neapoli 1816. 8. pp. 167. V. IX, 333.
- *lettera all' Abate Andres sopra una lapide antica, in cui si fa menzione di un così detto ordo regalium*. 1813. V. X, 6094.
- Marcus MARULUS (v. vol. III p. XXIX; vol. V p. XX) praeter Cyriacana quaedam vulgaria (in his IX, 5884) quae syllogae inseruit Beneventana (IX p. 138), Reatinum (IX n. 4708), Campana (X p. 371), probabile est fluxisse e libro Rediano Redianive simillimo; carmina falsa (X, 189*. 190*) fortasse ipse finxit.
- MASCARETTI *mem. ist. di Grottamare*. 1844. V. IX p. 503.
- Vinc. MASCIOLA v. Casinaria X p. 544.
- Iacobus MASCITTI v. Corfiniensia IX p. 297.
- Thom. DE' MASI *mem. degli Aurunci* 1761 v. X p. 466.
- Salvator MASSONIUS v. Amiternina IX p. 399. Syllogen eius a me inter Gervasiana repertam eam ipsam lapidum Aprutinatorum esse crediderim, quam Garruccius a. 1857 ad me scripsit ex hereditate Ioh. Petri Secchi ad Iesuitas delatam esse.
- Augustinus MASTROMINICO *ricerche storico-critiche intorno all' antico vico Fenicolense presso Literno*. Neapoli 1802. 8. pp. 99. V. IX, 996. X, 3720. 4717.
- Petrus MATRANGA *città di Lamo*. 1852. V. X p. 624.
- Horatius MATTEI v. Albensia IX p. 348.
- Ioh. Vinc. MATTEI *monografia di Vico*. Neapoli 1837/38. V. IX, 700.
- Loretus MATTEI v. Reatina IX p. 440.
- Paschalis MATTEI v. Formiana X p. 604.
- *arcipelago Ponziano*. 1857. V. X p. 677.
- Ios. DE MATTHAEIS *Frosinone*. 1816. V. X p. 554; cf. de Fabrateria X p. 552.
- Aemilius DE MATTHEIS *memorie storiche delli Peligni*. V. IX p. 286. 290. 297.
- Theophilus MAURUS v. Lucana X p. 20, cf. n. 1204.
- Alexander Symmachus MAZUCHIUS Capuanus (1684—1771) in mutilum Campani amphitheatri titulum [X, 3832]. 1727. V. X p. 373.
- ad Tanuccium epistola de dedicatione sub ascia. Neapoli 1739. 8. pp. 330.
- in vetus marmoreum sanctae Neapolitanae ecclesiae kalendarium commentarius. Neapoli vol. 1 (1744) p. 1—280. 2 (s. a.) p. 281—632. 3 (1755) p. 633—1096. 4. V. X, 3920.
- dissertatio de cathedralis ecclesiae Neapolitanae vicibus. Neapoli 1754. 4. pp. 364. V. X, 3750.
- de sanctorum Neapolitanae ecclesiae episcoporum cultu dissertatio. Neapoli 1753. 4. tom. 1 p. 1—188; tom. 2 p. 189—452. V. X, 467.
- comm. in aeneas tabulas Herculaneas. P. I. II. Neapoli 1754. fol.
- actorum Bononiensium S. Ianuarii vindiciae repetitae. Neapoli 1759. 4. V. X, 2132.
- spicilegium biblicum. Neapoli vol. 1 (1762). 2 (1766). 3 (1768). 4. V. X, 4427.
- opuscula. Neapoli vol. 1 (1771). 2 (1775). 3 (1824). 4.
- Commentarii scripti inchoati extant ad X, 1574. 3854. 3862. 3980. Propter studia Mazochii Herculaneas v. X p. 157.
- Sylloge lapidum scripta quatenus fata habuerit, expositum est X p. 373; adde ex praefatione ad opusculorum vol. 1 inter schedas Mazochii reperta esse et 'inscriptiones Campanas' et 'syntagma inscriptionum', quod ibi dicitur a Francisco Serai propediem editum iri. Inventarium scriptum Mazochianorum, quod academia Neapolitana adservat cum ipsis schediasmatis, praeter generis diversi quosdam recenset fasciculos hos: fasc. V *note alle iscrizioni di Muratori e di altri*; fasc. VI *iscrizioni antiche trovate in Napoli e provincia di Terra di Lavoro*; fasc. VII *iscrizioni di Napoli, Capua e Pozzuoli*; fasc. VIII *iscrizioni di Ercolano ed altro*; fasc. IX *osservazioni pregevoli sopra iscrizioni ed altro*; fasc. X *iscrizioni di varii luoghi del regno di Napoli*. Iam omnia iacent soluta et perturbata. Quae supersunt, praeter Campana profuerunt praesertim in Telesinis (IX p. 205), Saepinatibus (IX p. 227), Aeserninis (IX p. 245), Histoniensibus (IX p. 266), Interprominis (IX p. 286), Antinatibus (IX p. 362), Puteolanis (X p. 188), Trebulanis Campaniae (X p. 442). Quae hodie deficiunt, quatenus constat, haec sunt: X, 1707. 1769. 2064. 2065. 2654. 2862. 2940. 2977. 3020. 3044. 3124. 3139 edita ex Mazochianis a Gervasio, n. 4086 editum a Danielio, n. 4650 editum a Ruca.
- Mazois v. Pompeiana X p. 94.
- Ant. MAZZA de rebus Salernitanis. 1684. V. X p. 187, cf. n. 519.
- Matthaeus Hieronymus MAZZA Salernitanus c. a. 1608 et museum condidit Neapoli et collectanea congescit, de quibus egimus X p. 187. Cf. item Aeclanensem IX, 1102; Aufidenatiam IX p. 259; Anxanensia IX p. 278; Teatina IX p. 282; Salernitana X p. 64; Surrentina X p. 76; Campana X p. 371 (ubi nota affinitatem cum Gariglianis X, 4299); Venafrana X p. 478; Formiana X p. 603.
- Scipio MAZZELLA *sito di Pozzuolo*. 1594. V. X p. 186.
- Eug. MECCHI v. Firmiana IX p. 509.
- *Lattanzio e la sua patria*. Firmi 1875. 8.
- MÉLANGES d'archéologie et d'histoire, quae ab a. inde 1881 edit schola Gallica Romae constituta (*école française de Rome*), ad haec volumina pertinent propter Renati de la Blanchère commentaria Tarracinaensia (X p. 984). Idem vir doctus, qui de antiquitatibus Tarracinaensibus commentarios parat, ut dixi ad X, 8395, ad additamentorum auctarium egregia liberalitate suppeditavit quidquid ad epigraphiam Tarracinaensem diutino labore congesserat.
- Iosephus MELCHIORI v. Corfiniensia IX p. 297; Marsica p. 347.
- Octavianus MELCHIORI *descrittione di Cajazzo*. 1619. V. X p. 444.
- Ios. MELUCCI *lettera sulla lap. aquaria di Venafrano*. 1848. V. X, 4842.
- MEMORIE per servire all' istoria letteraria. Venetiis apud Valvasensem 1753—1758. 12 voll. *Nuove memorie per servire all' istoria letteraria*. Venetiis apud Marsinium et Fonatium 1759—1764. 5 voll. et 6 p. 1—64. 8. Cf. IX, 535. 3850. X, 1111. 4209. 8071 23.
- Claudius MENETRIER v. Campana X p. 372.
- Franc. MENICUCCI v. Cupra montana IX p. 544.
- Luc. MENNA *Carinola*. 1848. V. X p. 464.
- Vinc. MEOLA (1744—1814) quae collegit, scripta extant Neapoli in bibliotheca publica, unde adhibuimus commentarium (cod. XIII B 68) de Montemarano (IX, 1000).
- Phil. MERCURI Curi. 1838. V. IX p. 472.
- Hier. MERCURIALIS de arte gymnastica libri sex (ed. pr. 1569). Usus sum secunda ed., quae prodit Parisiis 1577. 8. V. X, 954*.
- Prosper MÉRIMÉE *voyage en Corse*. 1840. V. X p. 838.
- Iohannes Matalius METELLUS Sequanus Antonio Augustino Romae degenti per a. fere 1545—1555 ab epistulis, defunctus Coloniae a. 1600 (cf. vol. VI p. XLIX quique ibi citantur, item Osannus ad Pomponium de origine iuris Gissae 1848 p. XI seq.) patrono ut videtur hortante collectanea epigraphica congescit, quibus anni adscripti sunt ad 1556, eoque statu ut hodie sunt iam a. 1558 fuisse iure colligitur ex epistula Antonii Augustini laudata ad X, 1493. Pertingunt igitur ni fallor collectanea haec ad id tempus, quo Metellus ex Roma urbe domum rediit, relicta tum apud Augustinum; convenitque, quod Metello a. 1563 suorum collectaneorum copiam non fuisse ex epistula intellegitur p. LVII adn. a nobis edita, quodque apparatus Metellianus omni tempore Romae mansit. Saec. XVI exeunte Romae apud Horatium Vallaeum Gutenstenius Gruteri causa Metelliana excerpit (cf. IX, 3923. X, 3860); hodie sunt in bibliotheca Vaticana n. 6034. 6037. 6038¹). 6039 (hoc volumen Metellus voluit alterum esse exemplaris sui syllogae Mazochianae, hodie bibl. Vat. 8495, unde folia numerantur a 201).
- Metellus cum provincias eas de quibus agitur Auximo excepto non adierit, quae inde rettulit ab amicis omnia sumpsit, ut secundum diversos auctores diversum de Metellianis iudicium ferendum sit. Ipse vir fuit schola Augustiniana dignus, primus fere qui ad singulos titulos auctorem diligenter laudaret, id quod deinde Smetius sive secutus exemplum amici sive suo consilio item facere instituit; primus item qui eiusdem tituli plura exempla nactus variam lectionem diligenter adnotaret (cf. X, 1784), quamquam ut fit subinde adnota-

¹) Cave tamen omnia in hunc codicem a glutinatore redacta ipsi Metello tribuas; ita foliolum citatum X, 6950 conveniens cum Cittadinianis non a Metello venit, sed Antonii Augustini est acceptum a nescio quo amico a. 1567, ut intellegitur cum ex ipsa schedula tum ex epistula Latini Latini ad Augustinum cod. Vat. 6243 f. 458. Etiam Foronovani tituli IX, 4816 et Campanorum duorum X, 3828. 3904 exempla in eo volumine inventa vix veniunt a Metello.

tiones Metellianas usurpantibus parum apparet quid cui adscribat. Iam Metelliana quae ad has partes pertinent unde veniant videamus.

1. Iucundiana Metellus ipsa non versavit; habuit excerpta a Vallamberto sumpta ex collectaneis Iucundi quae credebantur, servatis tum Neapoli apud Spadaforam, vere profectis ab Augustino Tyferno et per hunc ex bona parte a Iucundo. Diximus de his p. XXIX sub Augustino.

2. Laelius TAURELLUS 'Fanensis iuris consultus' quae Metello (cod. Vat. 6039 f. 366'—368) dedit Beneventana (IX p. 438) et Campana (X p. 374), venerunt ex Andreae de S. Cruce tractatu similive libro aliquo (v. sub Sancta Cruce).

3. Codicem, quo continentur et collectanea Petri Sabini et ea quae nobis appellantur a libro Corvisierano, Carpensum tum, hodie Carpentrasensem, a Metello expilatam esse diximus sub Sabino.

4. Ex aequalibus quae Metello obtulerunt Ant. MORILLON (praesertim cod. 6039 f. 358. 359) et Lud. BUDAEUS (praesertim cod. 6039 f. 352'—353') et PIGHIUS et qui plurima longe et utilissima dedit Simon VALLAMBERTUS (praesertim cod. 6039 f. 362—364¹), sub his tractavimus. SMETIUS quamquam alia Metello suppediavit, quae ad has provincias pertineant Smetiana nulla opinor apud eum nveniuntur.

5. Abel PORRIUS Parisinus cum Metello communicavit, quae leguntur cod. 6039 f. 355—356' ipsius Portii manu scripta, descripta a. 1546 Puteolis (X p. 186) et Formiis (X p. 603) parum utilia. Idem nominatur (ut monuit Geffroy Parisinus) in cod. Vaticano 3855 tamquam interpres orationum duarum Theodreti. — Semel Metellus meminit ERYSSONII Galli (X, 1784).

6. NICOTIUS Gallus Provincialis Metello (maxime cod. 6039 f. 354. 357) a. 1547 obtulit quae excepit Puteolis (X p. 186) et Capuae (X p. 374). Is est (ut sciscitanti mihi respondit Geffroy) Iohannes Nicotius Nemausensis, qui quos habuit codices Ciceronis et Horatii, hodie sunt Havniae ille, hic Parisiis.

7. HISPANUS quidam Metello dedit miliaria Transensia IX, 6023. 6024. 6034. 6033. 6034. 6036. 6040.

8. Reatina epigrammata (IX p. 439), Fabraturnum X n. 5656, Signina (X p. 594), Corana (X p. 645) a. 1547 'a studioso quodam' Metellus accepit, fortasse a Ligorio. De fasciculo Ligoriorum Metelliano cod. 6024 f. 12—25 supra p. XLVIII exposui. Alibi Metellus non raro Pyrrhum Logorum adlegat¹, quemque locum is apud eum tenuerit, colligitur ex epistula ad Panvinium scripta Coloniae k. Febr. 1567 (cod. Ambros. D. 504 inf.): 'num Benedictus Aegius adhuc supersit, uti opto, scire velim, num Pyrrhus quoque Logorus, quos antiquitatis universae collectores, interpretes ac prope parentes semper feci facioque plurimi?'

9. Reatina alia epigrammata duo (IX, 4672. 4676) et cum his Scurcolense IX, 3923 Metello (cod. Vat. 6039 f. 354) exhibuit Budaeus a studioso quodam Gallo descripta.

10. Ex Marsis epigrammata duo cod. 6039 f. 346 IX n. 3877. 3879 adhaerent Tiburtinis a Lud. Mancinio a. 1547 cum Metello communicatis.

11. Veliterna septem (X p. 652) unde Metellus habuerit, neque ipse ait neque aliunde comperimus.

12. Auximata epigrammata Metellus deprompsit ex sylloge ea aetate vulgari, deinde ad saxa exegit (IX p. 560). Picena pauca, quae praeterea adsunt inter Metelliana IX, 5350. 5351. 5894. 5898, certa auctoritate carent.

Metelliana quinam usurparint, intellegitur partim ex supra dictis, partim alibi observavimus. Antonium Augustinum hoc apparatu tamquam suo usum esse consentaneum est, et errores quoque utrique communes subinde deprehenduntur, ut tituli Bovianensis IX, 2652 loci indicatio falsa. Etiam Panvinio Augustini permissu copiam factam esse apparatus Metelliani efficitur ex adnotatis ad IX, 333. 970. 1559. 1783. 2562. X, 1117. 1122. 1123. 6007. Pighius et multo magis Smetius quid ex Metellianis traxerint, sub his indicavimus. Manutius, quamquam Augustinianorum per Pantagathum copia ei facta est, Metelliana non usurpavit.

Bernardinus MEZZADRI *memorie di S. Cesidio*. 1769. V. Marsa IX p. 364.

Iosephus MICALI *Storia degli antichi popoli Italiani*. Florentiae 1832. 8. et tabularum volumen inscriptum *Monumenti per servire alla storia* et q. s. fol. Vide glandes IX, 6086 IV 3. VI 2.

Mich. MICHAELI v. Reatina IX p. 440.

MICHETTONI *mem. intorno a S. Benedetto Martire*. Ripatransone 1846. 8. pp. 38. V. IX, 5284.

Domin. MIGLIACCI *riflessioni sopra al tempio d' Iside*. 1765. V. X, 846.

Caetanus MIGLIORE ad inscriptionem M. Iunii Pudentis hoc ipso anno Romae detectam adversus anonymi convicia curae posteriores. Romae 1773. 4. pp. 28. Cf. IX, 20*. X, 131*. 595*.

Caetanus MIGLIORE comm. ad inscriptionem Flaviae Antoninae sive de antiquis Iudaeis Italicis exercitatio epigraphica (cod. Vat. 9143). V. IX p. 3. X p. 179. 624.

Thomas MILANTE de Stabiis. 1750. V. X p. 84.

A. L. MILLIN v. Pompeiana X p. 94.

Iul. MINERVINI (natus a. 1819) *l'antica lapida Napoletana di Tettia Casta*. Neapoli 1845. 8. pp. 62.

— *monumenti antichi posseduti da Raffaele Barone*. Neapoli 1850. 8. pp. 135 et X.

— inscriptiones musei Borbonici v. Avellino.

— *guida della mostra Campana*. 1879. V. X p. 972 ad n. 2098.

— *Bullettino Napoletano* v. s. v.

Ferdinandus MINGARELLI epistola de Interocriensi Traiani et Romana Antonini inscriptione. Romae 1758. 4. pp. 12. V. IX, 5947.

Gaetanus de MINICIS *iscrizioni Firmane*. 1857. V. IX p. 509.

— *le monete gravi e le ghiande missili di Fermo*. Firmi 1868. 8. Vide IX n. 6085 VI 35.

Raph. de MINICIS v. Firmiana IX p. 509.

Angelus MINICUCCI *ceppo esistente in Avezzano*. 1817. V. IX, 3922, cf. p. 347.

Caspar MINICUCCI v. Marsica IX p. 347 cf. n. 4067.

Camillus MINIERI-RICCIO *cenni storici sulla distrutta città di Cuma*. Neapoli 1846. 4. Cf. X, 1966.

— V. Agathensia IX p. 196.

Vinc. MIRABELLA v. Syracusana X p. 730.

Emanuel MOLA v. Brundisina IX p. 9 et Apula IX p. 27.

Th. MOMMSEN *die unteritalischen Dialekte*. Lipsiae 1850. 8.

Andreas DELLA MONACA *mem. di Brindisi*. 1674. V. IX p. 8.

Ant. MONACHETTI v. Venafrana X p. 478.

Mich. et Franc. MONACHI v. Campana X p. 371. 976.

Ioachimus Antonius DEL MONACO *lett. intorno a Grumento*. 1713. V. X p. 27.

Marcus MONDO (natus Capodrise prope Capuam a. 1682, obiit Neapoli a. 1761) collectaneorum suorum amicis, Pratillio, Remondinio (v. in Abellanis X p. 137), Mazochio copiam fecit. Denique in opusculis eius, quorum duo prima volumina prodierunt curante Danielio Neapoli a. 1763, tertium ex auctoritate academiae Herculensis accessit a. 1818, epigrammata quaedam leguntur inserta additamentis Mondii ad Facciolati lexicon, mihi inde excerpta a Gabriele Iannellio.

Diegus MONETTI *cenni storici dell' antica Gaeta*. Gaetae 1869. 8. pp. 127. V. X, 6138.

Ant. MONGITORE v. Panhormitana X p. 752.

Iosephus MONTELLA Airola. 1848. V. Caudina IX p. 199.

Ios. de MONTEMAYOR Suessula. 1872. V. X p. 363.

Bernardus de MONTFAUCON diarium Italicum sive monumentorum veterum, bibliothecarum, musaeorum etc. notitiae singulares in itinere Italico collectae. Parisiis 1702. 4 pp. 526. V. IX, 338. X, 6686.

— *l'antiquité expliquée et représentée en figures*. Ed. 2. Parisiis. vol. 4—5. 1722. *Supplément*. Vol. 4—5. 1724. fol.

— Collectanea Montfauconii epigraphica servata in codice Parisino *résidu S. Germain* 1293, de quibus videatur vol. VI p. LXI, ex his provinciis non habent nisi duas inscriptiones ab Hispano quodam a. 1659 exceptas X, 1698. 6191 et paucas aliunde acceptas (IX, 3082. X, 1696. 1697).

Steph. Antonius MORCELLI de stilo inscriptionum Latinarum libri III. Ed. 1 Romae (1781) 4. Ed. 2 Patavii 4. lib. 1 1819 pp. 455, lib. 2 1820 pp. 334, lib. 3 1822 pp. 262 = opera epigraphica vol. 1—3. Cf. IX, 3393.

Carolus MORGENSTERN *Reise in Italien*. Dorpati et Lipsiae 1813. Vol. I (et unicum). pp. 806. 8.

Antonius MORILLON Lovaniensis († 10 Oct. 1556 iuvenis) aequalis Pighii et amicus eodem fere quo ille tempore in Italiam se contulit ibique per plures annos moratus titulis describendis sedulo vacavit. Neapolim adiit a. 1547 viditque ibi et titulum X, 1493 apud Spadaforam forma genuina, quem paullo post Pighius interpolatum descripsit (X p. 185; solus servavit n. 1684. 1706) et ex collectaneis Pontani plura excerptis (v. sub Pontano). Praeterea ab eo veniunt epigramma Montorii repertum a. 1542 X, 1122, Ferentinis X n. 5828, Minturnense X, 6069, Formiana X p. 603, Fundana X p. 618 (n. 6220 magis crediderim a Morillonio descriptum ad Pighium venisse et ab eo ad Smetium, cum Pighius in priore itinere Fundos non videatur adiisse),

¹ Ita cod. 6039 f. 344 titulum Graecum C. I. Gr. 6605 affert descriptum Albae in Latio addens 'Pyrrhus Logorus exsc.' Cf. vol. VI p. XLIX.

- Messanensia X n. 6976. 6985 et C. I. Gr. 5646. Superest, non absoluta tamen, sylloge (cuius enim esse mihi constabat, quamquam auctor non enuntiatur) ab ipso omnino scripta et fere ut Pighiana ad classes disposita) impp. f. 4—10; magg. f. 12—38; off. minora f. 39—67; res scaenica f. 68—77; milit. f. 80—83; sacr. f. 88) in codice olim servato Tornaci in bibliotheca cathedrali (haec enim sunt sine dubio 'adversaria Antonii Morillonii' recensita ex ea bibliotheca apud Sande- rum bibl. Belg. 4 a. 1644 p. 209), iam bibliothecae publicae Amstel- laedamensis n. 111. Praeterea et Metello sua obtulit, apud quem leguntur nomine auctoris diligenter adscripto, et Pighio (vol. V p. 265) et Smetio antequam is primam syllogae recensionem absolvit; nam Morilloniana adsunt iam in codice Neapolitano.
- Iosephus MORISANUS v. Regina X p. 4' cf. p. 3.
- Ios. MORMILE *descrittione di Napoli*. 1617. V. X p. 187.
- Ioh. Bapt. MOSCATO v. Regina X p. 4.
- Ferdinandus MOZZETTI *breve commentario d' un' epigrafe mortuaria Fren- tana-Marrucina*. Teramo 1836. 8. pp. 16. Cf. IX, 3029.
- *delle officine porporarie in Truento e Castro Truentino*. Teramo 1836. 8. pp. 15. Cf. IX, 5276.
- *antica posizione d' Interpromio*. 1839. V. IX p. 286.
- *sylloge inscriptionum ms. v. IX p. 400*.
- Ludovicus MUCCI v. Saepinatia IX p. 227.
- Fridericus MÜNTER *Efterretninger om begge Siciljerne, samlede paa en Reise i disse Lande i Aarene 1785 og 1786*. Voll. 1. 2. Havniae 1788. 1790. 8. Cf. X, 814.
- *epistola ad Sergium ab Ouwaroff*. 1822. V. X, 7224.
- Ioh. Franc. MURATORI *iscrizioni Romane de' Vagienni*. Taurinis 1869. 8. Cf. vol. V p. 873.
- Lud. Ant. MURATORI *novus thesaurus veterum inscriptionum*. Mediolani 1 (1739). 2 (1740). 3 (1740). 4 (1742). fol. Propria Muratorius nulla habet; de auctoribus quibus utitur (v. X p. 188 cet.) seorsum egimus.
- Vinc. DE MURO *ricerche sopra Atella*. 1840. V. X p. 360.
- REAL MUSEO BORBONICO. 1824—1839. V. X p. 94.
- MUSGRAVE Iulii Vitalis epitaphium. 1711. V. X, 3523.
- Mutius MUZZI v. Interamnia IX p. 485.
- NARDELLI *Monopoli*. 1778. V. IX, 77*—79*.
- Car. NARDUS *inscriptionum specimen*. Neapoli 1763. V. X, 121.
- Bonaventura NATALE v. Campana X p. 374.
- Franc. Ant. NATALE *atti di S. Matrona*. 1775. V. X p. 371 c. XX, cf. n. 3834. 4112.
- Vinc. Maria NATALI-SIFOLA *diss. ist. sull' antica esistenza di un tempio d' Apollo in Casapulla e su i principj e lo stato del medesimo villaggio*. Neapoli 1802. 8. pp. 223. V. X, 3911.
- Gabriel NAUDAEUS, de quo diximus IX p. 440, quid Donio suppeditavit, iam accuratius intellegitur, postquam schedae Donii Gorianae (in fine voluminis Marucelliani A 188) ipsa Naudaeana nobis exhibuerunt. A sylloge Donii scripta omnia absunt accepta videlicet ea absoluta, prae- terquam quod aliquoties (ut ad IX, 427*, 49. 23) ad titulos ex alio auctore relatos Donius Naudaeum postea adiecit. Pertinent ad Nau- dacum praeter Reatina descripta Ofenae [n. 3385. 3404], in Aequi- culis n. 4130. [4157], Antrodoci et in vicinia n. 4636. 4651, Tre- bulae n. 4926. [4931], quorum quae inter uncis exhibentur, coniectura magis quam deserto testimonio ad Naudaeum relata sunt.
- Antonius NIBBY *viaggio antiquario ne' contorni di Roma*. Romae 1819. 2 voll. 8.
- *analisi storico-topografico-antiquaria della carta de' dintorni di Roma*. Romae 1837. voll. 1—3. 8.
- Iohannes et Iordanes DE NICASTRO v. Beneventana IX p. 139. 140.
- Faustus et Felix NICCOLINI v. Pompeiana X p. 94.
- Iustinianus NICCOLUCCI v. X p. 558.
- Nicolaus Maria NICOLAI *de' bonificamenti delle terre pontine libri IV, opera storica, critica, legale, economica, idrostatica*. Romae 1800. fol. pp. 426. V. X, 6824.
- Hieronimus NICOLINI *historia di Chieti*. Neapoli 1657. 4. V. IX p. 282.
- *miscellanea*. S. l. et a. 4. pp. 117 (liber videtur mansisse imper- fectus).
- Nicolaus DE NIGRIS *istoria della città di Campagna*. 1694. V. X, 452. 81*—90*.
- NOLA-MOLISI *cronica di Cotrone*. 1649. V. X p. 14.
- Henricus NORIS Veronensis epistola consularis. Bononiae 1683. 4.
- *annus et epochae Syromacedonum*. Florentiae 1689. fol.
- Franc. Ant. NOTARJANNI *viaggio per l' Ausonia*. 1813. V. X p. 618, cf. n. 53. 69. 5668.
- Gaetanus NOTO ET MARSALA *iscrizioni di Palermo*. 1721. V. X p. 752.
- NOVELLE LETTERARIE v. Lami.
- Ios. NOVI *notizie di alcuni scavi sul Tifata* in eph. *Poliorama pittoresco* a. 17 (1852/3) — 19 (1854/5). V. Campana X p. 374. Cf. X, 1775. 2538. 2820 a. b. 3086 a. b.
- Emanuel Marongiu NURRA Turritanus selectae sancti Gregorii papae I epistolae de sacris Sardorum antiquitatibus historicis commentariis illustratae. Taurinis 1828 (non 1825). 8. V. X, 7946 cet.
- *Iustini marmor*. 1835. V. X, 7954.
- ODERICI v. Nursina IX p. 427.
- OLIVIERI Pisaurensis *mem. di Novilara*. Pesaro 1777. 4. pp. 130. V. IX, 5438. 5439.
- *collectanea hodie in bibliotheca Pisaurensi Picena plura habent, sed vulgaria et raro utilia*. V. IX p. 560.
- OLIVIERI abbas Grottaferatensis. V. X, 8088.
- Caesar ORLANDI *delle città d' Italia e sue isole adiacenti compendiose notizie sacre e profane*. Perusiae 1 (1770). 2 (1772). 3 (1774). 4 (1775). 5 (1778). Apparatum ad reliqua volumina paratum ser- vatum in bibliotheca Perusina (X p. 982) item excussimus. De sin- gulis oppidis singuli auctores egerunt, itaque pro re auctoritas differt. Vide ad Barium (IX p. 34); S. Angelum Lombardorum (IX, 1009); S. Agatham Gothorum (IX p. 196); Aquinum (X, 5382); Signiam (X p. 982); Thermas (v. add. ad X, 7352. 1084*).
- Horatius ORLANDI *le nozze di Paride ed Elena rappresentate in un vaso antico del museo del Signor Tommaso Jenkins*. Romae 1775. fol. pp. 27 (est in bibliotheca Berolinensi). V. X, 1555.
- ORSATO v. Ursatus.
- Balth. ORSINI *descr. di Ascoli*. 1790. V. IX p. 494.
- Horatius ORSINI de Toffia v. sub Panvinio.
- ORTI Veronensis v. Larinatia IX p. 69.
- Iac. Phil. D'ORVILLE Sicula. Ed. Petr. Burmannus secundus. Amstelae- dami 1764. fol. V. Lucana X p. 20; Salernitana X p. 61; Abelli- natia X p. 128; Panormitana X p. 752.
- OSANN *sylloge inscriptionum antiquarum Graecarum et Latinarum*. Lip- siae et Darmstadii 1834. fol.
- OVERBECK v. Pompeiana X p. 94.
- Franciscus PACCA v. Beneventana IX p. 140.
- Iohannes Franciscus PACELLIUS Telese. 1775. V. IX p. 205 (cf. n. 2293).
- Nicolaus PACEDIANUS (vol. III p. XXX, vol. V p. XXI, vol. VI p. XLVIII) natus a. 1485 in l. XV recordationum scripturarum c. a. 1517, serva- tarum in cod. Ambrosianae bibliothecae A 105 inf., ex Italia inferiore inscriptiones continuo ordine inseruit selectas ex auctario Iucundiano (scilicet Nolanas X p. 142 aliasque non multas), ad quas accedunt Volceianae X n. 70*—72*, quas fortasse ipse finxit (cf. IX, 197*).
- Paulus Maria PACIAUDI *antichità di Ripatransone*. 1742. V. IX p. 503.
- *de Beneventano Caesaris Augusti mensore*. 1753. V. IX, 1656.
- *de sacris Christianorum balneis* ed. 2. Romae 1758. 4. V. X, 1063.
- Ioh. Bapt. PACICHELLI *memorie de' viaggi per l' Europa cristiana*. Voll. 1. 2. 3. 4, part. 1. 2. Neapoli 1685. 12. V. IX p. 22. 140.
- *memorie novelle de' viaggi*. Voll. 1. 2. Neapoli 1690. V. IX p. 19. 140 n. 5565. 24*. 23*. X, 780.
- *lettere familiari istoriche ed erudite*. Voll. 1. 2. Neapoli 1695. 12. V. IX p. 140 n. 3181. X p. 471.
- *il regno di Napoli in prospettiva*. Voll. 1. 2. 3. Neapoli 1703. 4. V. IX, 2484. X, 777. 780.
- Pacicellius ipse non multa descripsit, pendet fere ex schedis ami- corum vel ex libris nuper editis.
- Iohannes Antonius PAGLIA (Palea) Giovenazzensis, de quo egimus vol. IX p. 2 et p. 27, a. 1563 et 1564 Aldo epigrammata misit et Calabria (IX, 224. 234. 242. 245. 252. 254. 7*. 8*. 9*) et excepta in Apulia Materae (IX, 260), Barii (n. 282. 283), Giovenazzi (n. 307), Canusii, Venusiae, Ausculi, Luceriae, Aecae (n. 951); in agro Hirpinorum Aeclani (IX p. 99), Accadiae (IX, 1402. 1403) et ad S. Agatham Gothorum (IX p. 196); in Samnio Telesiae (IX p. 205) et Saepini (IX, 2457); in Lucania Muri (X, 438); in Campania Nuceriae (X p. 124), Ottajani (X, 1298), Neapoli (X, 1481), Caiatia (X, 4601).
- Lud. PAGLIA *storia di Giovenazzo*. 1700. V. IX, 307.
- Laur. PALLADINI *descrizione d'un sepolcreto scoperto a Pozzuoli nel mese di Luglio del corrente anno e di alcuni altri monumenti antichi per la prima volta pubblicati*. Neapoli 1817. 8. pp. 38. V. X p. 189.
- (hic appellatur Laur. PALATINO) *storia di Pozzuoli e contorni con breve trattato istorico*. Neapoli 1826. 8. pp. 336. V. X p. 189.
- Iosephus PALLANTE v. Beneventana IX p. 142.

Nic. PALMA *storia di Praetutium*. Voll. 4—5. 1832—1836. V. IX p. 485.

Pancr. PALMA *compendio della storia del Pretuzio*. 1856. V. IX p. 486.

Thomas PALMA *compendio istorico del Vasto*. Firmi 1690. 8. Examinavi et omisi.

Nic. PALMERI *memoria sulle antichità Agrigentine*. Palermo 1832. 8. pp. 95. V. IX, 7192.

Marcus Ant. PALUMBUS v. Atinatia X p. 499.

Dom. PANICHALIS v. Atinatia X p. 499.

Franciscus PANSI *istoria di Amalfi*. 1724. V. X p. 61.

Mutius PANSI v. Pinnensia IX p. 317.

Octavius PANTAGATHUS (1494—1567) quae ex his partibus communicavit cum Panvinio et Manutio, omnia accepit ab Antonio Augustino, quem vide.

Felix PANTALEONI *origine d'Ascoli*. 1674. V. IX p. 494.

Petrus PANTANELLI v. Ulubrana p. 642. 988.

Antonius PANTÒ v. Catinensia X p. 721.

Pasch. PANVINI *il forestiere*. 1818. V. X p. 489 n. 8042 107a. 8070 9.

Onuphrius PANVINIUS Veronensis (1529—1568; vol. V p. XXI, vol. VI p. LIII) fastorum libri V a Romulo rege usque ad imp. Caesarem Carolum V Austriam Augustum; eiusdem in fastorum libros commentarii. Venetiis 1558. fol.

— rei publicae Romanae commentariorum libri tres. Venetiis 1558. 8.

— antiquitates Veronenses [absolutae a. 1559]. Patavii 1648. fol. (cf. vol. V p. 323).

— Syllogen inscriptionum Panvinii eodem fere tempore inchoavit, quo commentarios supra scriptos composuit. 'Magnum inscriptionum totius orbis opus' adornare se idque quam primum evulgatum iri ipse scribit in fastis p. 404, excusans ita locorum adnotationem ad titulos ibi relatos parum diligenter factam. Saepius id commemoratur in epistulis ab Octavio Pantagatho ad Panvinium scriptis (cod. Ambros. D. 504 inf.) et primum quidem in litteris d. 7 Ian. 1559: *le inscrittioni da stampare mi piacciono sì per l'ordine, ma molto più per non essere prima stampate e perchè le spero sincere*. Idem addit in alteris d. 25 Febr. 1559: *Voi sapete quanto siano biasimate le già XL anni stampate a Roma [Mazochianam syllogen significat] per li loro infiniti errori: però vi bisogna metter tutto lo studio di diligenza circa a cotesta stampa, se non volete andare co la piena de' molti, che la opinion di negligenza nella stampa trapasserebbe a la negligenza de le compositioni. Conoscendo l'honor e stimandolo, sapete come avete a fare*. In praefatione antiquitatum, quas moliebatur, scripta a. 1566 vel paullo post, edita apud Maium spicileg. vol. 8 p. 659, Panvinius 'nos quoque', inquit 'circiter trium millium inscriptionum antiquarum librum collegimus'. — Abruptum opus morte auctoris praematura scriptum superest in codicibus hodie Vaticanis 6035. 6036, qui cum a Donio passim iis uso Manutio attribuerentur, iam exploratum est Panvinii esse. Constant ex schedulis partim sumptis ex libris editis auctoris aliisque, partim manu scriptis, dissectis et ad classes Smetianis similes digestis. In eam formam schedas redactas esse sub ipsam mortem auctoris inde colligitur, quod Aldi orthographiam editam a. 1566 citat cod. 6035 f. 84 verbis *libro mandato fuori poco fa schedulasque inde desectas passim corpori ita inseruit, ut post tempus adiectae esse nequeant*.

Panvinii quae collegit auctoribus raro adscriptis, locis adscriptis quidem, sed negligentissime, utilitatem hodie admodum exiguum habent; nam cum ipse ad saxa titulos nullos descripserit, ab amicis quae sumpsit, paucis exceptis apud ipsos plenius et melius leguntur. In his nostris, ut fere in reliquis, totus fere pendet a quattuor viris Smetio, Antonio Augustino, Ligorio, Metello, ad quos pauca accedunt singillatim ab aliis subministrata.

1. Smetii praeter ea, quae per Ligorium habuit (ut X, 5429), ipsum volumen hodie Neapolitanum a Panvinio adhibitum esse vel inde colligitur, quod Antonius Augustinus (p. 372 ed. Andres.) d. 20 Nov. 1559 ad Panvinium scribit sic: *quel libro del cardinal di Carpi credo si trovi nella mia libreria; se non è restituito, pigliate la cura di trovarlo e di restituirlo, e sarà bene stamparlo*. Adhibuit autem non solum in collectione scriptis (e. c. X, 5910), ubi aliquoties (sic ad VI, 391. 798) ipsa folia citat, sed etiam in libris editis a. 1558 (cf. IX, 1783. X, 5663 cet.). Smetiana haec tota abicienda sunt, cum liber extet.

2. Antonius Augustinus tam quae ipse de saxis descripsit quam quae ab aliis habuit ex Italia inferiore, per Pantagathum cum Panvinio ita communicavit, ut inter schedas eius Augustiniana adhuc extent alia autographa, sed dissecta et lacera, alia descripta ab amanuensi, sed ut multa perierint. Ita in schedula, in qua legitur Thermitana X, 7426, a tergo praeter Brixianam V, 4334 Halaesina cernitur X, 7459 pessumdata, neque haec alibi a Panvinio relata invenitur. Haec ut longe

optima, ita minima pars est Panvinianorum. Diximus de his p. XXIX sub Augustino.

3. Ligorio 'omnium antiquariorum facile principi' Panvinii quantum deberet ipse publice professus est in fastis p. 403: (Pyrrhus Ligorius Neapolitanus) 'incredibili quadam diligentia omnes qui hactenus in his studiis laborarunt longe post se reliquit. Omitto quod ex tota urbe, Latio, Volscis, Equeis, Hernicis, Campanis, Tuscis, Sabinis, Umbria, Piceno et reliqua denique Italia ingentem inscriptionum et epigrammatum vim non sine maximis laboribus in grandia volumina congererit: infinitum prope veterum nummorum tam Graecorum quam Latinorum numerum collegit, delineavit (pingendi enim et formandi artes optime callet) et quod maius est elegantissime interpretatus est. . . . Quum autem et architecturae bene peritus sit, alium laborem . . . suscepit, ut urbis Romae imaginem . . . cum antiquis aedificiis . . . pictura restitueret et oratione illustraret. . . . Ab hoc . . . ingentem epigrammatum, nummorum inscriptionumque cumulum mutuatus sum, quibus et in meo commentario fastorum seriem confirmavi et commentarium ipsum mirum in modum exornavi'. Significatur praesertim volumina Farne-siana, quorum ipsas paginas aliquoties citat (X, 6887. 234*. 238*). Sed non iis solis contineri Ligoriana Panvinii vel inde efficitur quod inveniuntur in sylloge eius schedulae complures sine dubio scriptae manu falsarii ipsius¹). Praeterea adlegantur a Panvinio tam quae sistunt Ligorii schedae servatae inter Metelliana (IX, 44*. 472*. X, 5202. 732*. 943*) quam quaedam nusquam praeterea redeuntia, ingenium tamen Ligorii prae se ferentia (IX, 435* cf. p. 440. X, 249*. 249a*). — Inter falsa multa Panvinii item a Ligorio habuit sincera quaedam non vulgaria, ut Aquinatia²) et Histonien-sia ea quae Iulio Mosti Ligorius accepta refert (IX p. 265). Utrorumque ipsum archetypum Panvinio dedisse videtur ex parte extans adhuc dissectum inter Panviniana. Sed plenius longe utraque apud Ligorium referuntur quam iam adsunt apud Panvinium.

4. Metelliana quanam ad Panvinium delata sint, sub Metello exposuimus. Pauca ea sunt, sed ut de auctore non dubites.

5. Titulorum duorum Sabinorum IX, 4800. 4841 eadem exempla tam apud Pighium inveniuntur quam apud Panvinium. Ea si constaret a Pighio de saxis descripta esse, ab hoc ad Panvinium venerunt, neque id per se difficultatem fecit. Sed cum inter hos duos viros commercium fuisse aliunde mihi certe non constet, fortasse in his uterque pendet ab auctore communi HORATIO ORSINI de Toffia vico agri Curensis (memoratur item ad IX, 2437, ubi emenda patriam) amico Octavii Pantagathi; is enim in epistula ad Panvinium data d. 10 Oct. 1558 (cod. Ambros. D. 504 inf. ep. 261) sic scribit: *gli mando tre inscrittioni, le quali sono assai belle, quali sono nell' abbazia di Farfa*. Hae tamen quanam fuerint, non liquet; inter Panvinianas certe Farfenses nullae comparent. — Praeterea quantum memini ex his partibus quae propria habet Panvinii epigrammata haec sunt: Aveias IX, 3622; Firmianum IX, 5403, quae duo in libris Panvinianis exarata sunt manu peculiari; Nolana X, 1258. 1273; Teanense X, 4782; Anagninum X, 5933 (scilicet exemplum Vat. 6035 f. 145) omnia in iisdem libris exarata manu scriptoris Panviniani.

Ios. PAOLI Paesti rudera. 1784. V. X p. 53.

Gasp. PARAGALLO *istoria naturale del monte Vesuvio*. 1705. V. X, 3806. 6026.

Balth. PARASCANDOLO *lett. su Equa*. 1782. V. X p. 83.

Gaet. PARASCANDOLO *Vico Equense*. 1858. V. X p. 83.

Iosephus Maria PARASCANDOLO *illustrazione di un marmo Greco rappresentante le Cariatidi*. Neapoli 1817. 4. pp. 100. V. X, 8072 22.

Gaet. PARENTE *Aversa*. 1857. V. X p. 360.

— *tesoretto lapidario Aversano*. Neapoli 1847. 8. Non prodiit nisi pars prior inscriptiones Italice scriptas continens.

PARISI *cenno di Stabia*. 1842. V. X p. 84.

Prosper PARISIUS rariora magnae Graeciae numismata. Primum prodiit a. 1592; adhibui ed. 2 1682. V. X p. 3.

Domin. Ant. PARRINO *guida di Pozzuoli*. 1709. V. X p. 187.

Petrus PARTIGNANI *cippo di Treia*. 1876. V. IX, 5646.

1) Ita tituli cod. 6036 f. 8 Q. Lucretii Q. l. Gemelli VI, 1929; cod. 6036 f. 5 P. Peticii Amandi Mur. 515, 4; cod. 6036 f. 78 L. Pituanii L. l. Thiasi (ined.); alii cod. 6035 f. 140', cod. 6036 f. 112. 112'. 115. Ex quam recondens Ligorianorum haec veniant, nondum exploratum est; certe titulus Amandi sine dubio ficticius, item Thiasi qui videtur verus, ex hoc solo libro innoverunt.

2) Vol. X p. 531. Accedunt n. 5495 et n. 8244. Scilicet cum hanc aliunde agnovissem ficticiam esse non posse, mox ipsam schedam inspiciens repperi et scriptam esse manu peculiari et in aversa legi reliquias tituli n. 5495, cuius igitur iam constat Ligorianum exemplum non a Smetio proficisci, sed ab hoc auctore parilis auctoritatis. Etiam n. 5403. 5484, quae non novit Smetius, manu diversa scripta sunt sicut alia pauca, cum longe pleraeque schedulae Aquinatium Panvinianae ex solitis Ligorianis sint, quae Smetiana in se receperunt.

- Ianuarius PARTITARI in inscriptionem prope Scolacium effossam comm. 1762. V. X, 103.
- Carmelus PASCUCCI v. Frigentina IX p. 92.
- Ioh. Petr. PASQUALE *hist. della prima chiesa di Capua*. Neapoli 1666. 4. pp. 124. V. X, 4266.
- *memoria d'un fatto illustre di Capua antica*. 1667. V. X, 3821.
- LA PATRIA di Cicerone. *Risposta di un anonimo alla varietà del Corriere di Napoli contenuta nel foglio de' 7 Sett. 1808*. Neapoli 1810. fol. pp. 27. V. X, 5682.
- Fel. PATRIZI-FORTI *mem. stor. di Norcia*. 1869. V. IX p. 428.
- Franciscus PEDIMONTIUS c. a. 1550 inscriptiones Italiae inferioris collegit Allifanarumque adeo editionem inchoavit, ut ostendi vol. IX p. 215. Insunt in sylloge praeter Allifanas Canusinae (IX, 327. 345), Telesinae (IX p. 205), Aeserninae (IX p. 245), Aufidenates (IX p. 259), Interprominae (IX p. 286), Corfinienses (IX p. 297), Angulana (IX, 3344), Caiatina (X, 4601), Formianae (X p. 603 n. 6077. 6094. 6100). Servarunt eas potissimum Petrus VICTORIUS in codice hodie Monacensi 743 f. 86—109 et qui a Victorio pendet Vincentius BORGHINIUS in codice hodie Magliabecchiano P. 10. 109 p. 43—53. 131—134. MANUTIUS quoque quae refert cod. 5237 f. 133. 138 IX, 327. 345. X, 6094. 6100 per Victorium ex Pedimontianis traxit. Locorum indicationes in apographis illis passim perturbatae sunt, exempla proba quaeque versuum ordinem retineant.
- Franc. PELLICANO *intorno ad un antico monumento in marmo*. 1826. V. X, 1081.
- Alex. Aur. PELLICIA de christianae ecclesiae politia. 1777—1779. V. X p. 179.
- Cam. PELLEGRINO v. Campana X p. 372.
- *historia principum Longobardorum*. Neapoli 1643. 4.
- Carolus PEPE v. Caudina IX p. 199.
- PERANZONI de laudibus Piceni c. a. 1524. V. IX, 5534. 5568.
- Thomas PERNA *difesa*. 1844. V. IX, 6042.
- Augustinus PERUZZI v. Anconitana IX p. 572.
- Balthasar PERUZZI Senensis pictor (1484—1536) inter tabulas delineatas, quas servat museum Florentinum, inscriptiones, quae quidem huc pertineant, refert Tarracinenses tres X, 6309 (v. add.) in tabula hodie n. 404 et 6339 in tabula n. 400 et 6849 in tabula n. 405; Ardeatinam n. 6841. Praeterea in schedula eius n. 2068 inscriptiones leguntur urbanae tres, Tudertina, Nepesinae tres, Curensis IX, 4967, aperte sumptae non de saxis, sed ex sylloge Signoriliana. Delineationibus eius usus est Ligorius (Rossi ann. inst. 1854 p. 31; Lanciani *Bull. munic. di Roma* a. 10 p. 31).
- Iulius DE PETRA *le tavolette cerate di Pompei rinvenute a' 3. et 5. Luglio 1875*. Romae 1876. 4. (ex actis acad. Lynceorum).
- Petrus ANTONIUS PETRINI *memorie Prenestine*. Romae 1795. 4. pp. 517. V. X, 6544.
- Iulius PETRONI *storia di Bari*. 1857. 1858. V. IX p. 31.
- *del gran Palazzo di giustizia*. 1861. V. X p. 972 ad n. 2247.
- PETRUCCI v. Telesina IX p. 205.
- Conradus PEUTINGER (cf. vol. III p. XXXI) in syllogen titulorum exaratam a. 1527, quam sistunt codices duo Augustani Halderiani n. 526. 527, item in volumen hodie bibliothecae Monacensis (Augustanorum Iesuitarum n. 12b, Peutingianorum n. 24), quo continetur fasciculus 12 foliorum a maiore inscriptionum sylloge divulsus, praeter Gammari syllogen quam descripsit cod. 526 f. 1—46, in nostris totus pendet ex Augustini Tyferni collectaneis, quae tamen pleniora habuit quam ipsa hodie supersunt (v. p. XXIX). Iucundiana quoque non videtur novisse nisi per Augustinum.
- Benedictus PEZZYLLO *breve discorso storico di Tiano Sidicino*. Neapoli 1820. 8. V. IX, 272*.
- I. G. PFISTER *über römische Schleudergeschosse* in: 32. *Jahresbericht des hist. Vereins in Mittelfranken*. Ansbach 1864. 4. p. 20 sqq. Vide IX, 725 a*.
- Mutius PHOEBONIUS († 1663) v. vol. IX Marsica p. 364, item Histoniensia p. 266, Corfiniensia p. 297, Antinatia p. 362, Carsiolana p. 382, Aequiculana p. 388, Amiternina p. 399.
- Carlus Barth. PIAZZA *la gerarchia cardinalizia*. Romae 1703. fol. pp. 896. V. IX, 4779.
- Iosephus PIAZZA v. Zoega.
- PICCARTIANA v. Iucundus.
- Franc. PICCHETTI sive PICCHIATTI v. X p. 93. 188 n. 1547. 3335.
- Iosephus PICONE *memorie storiche Agrigentine*. Girgenti 1866—1880. 8. pp. 836. V. X, 7192.
- Franc. DE PIETRI *historia della famiglia Gennara*. Neapoli 1623 (in fine 1620). fol. pp. 108. V. IX, 1705. X, 628.
- Andreas DI PIETRO v. Marsica IX p. 348.
- Ignatius DI PIETRO *memorie della città di Solmona*. 1804. V. IX p. 290.
- Dom. PIETRO-PAOLI *hist. di S. Marco protettore di Bovino*. 1630. V. IX p. 87.
- Stephanus Vinandus PIGHIVS (cf. vol. VI p. L; vol. II p. XI; vol. III p. XXXI; vol. V p. XXI) natus in oppido Belgii Campeni a. 1520, defunctus in oppido Xanten a. 1604 (vitam enarravit Otto Iahn in actis minor. soc. Saxonicae 1868 p. 163 seq.) in Italia bis moratus est, primum ab a. 1547 ad a. 1555, iterum ab autumno a. 1574 ad ver a. 1575. Apparatus epigraphici, quem amplissimum sibi comparavit, notitia petenda est ex libris eius editis collectaneisque tam ipsius quam amicorum, quae iam enumerantur.
1. Hercules Prodicus seu principis iuventutis vita et peregrinatio. Antverpiae 1587. 8.
 2. Annales Romanorum. Antverpiae. fol. vol. I 1599. II. III (post mortem auctoris) 1615.
 3. Berolinensis liber nude qui nobis dicitur, volumen est bibliothecae nostrae pict. A 61, id ipsum quo continetur inde a f. 213 ad finem sylloge diagrammatum in urbe Roma exceptorum ea, de qua diligenter et perite egerunt Otto Iahn in actis soc. Saxonicae 1868 p. 161 seq. et patefacto syllogae eius archetypo in bibliotheca Coburgensi Fredericus Matz in actis minoribus academiae Berolinensis a. 1871 p. 445 seq. Et hanc syllogen et quae eam praecedunt collectanea epigraphica Hermannus Ewichius Vesaliensis inter res a Pighio relictas invenit et volumini suo iussu compacto inscripsit: 'reliquiae επιγραφών και περιγραφών Romanarum quas aliquando collegit Romae et alibi in Italia Stephanus Winandus Pighius Campensis... in hocce volumen compactae adeoque ab interitu vindicatae per Hermannum Ewichium Vesaliensem 1648'. Cum reliquis Ewichianis a. 1680 volumen venit in bibliothecam publicam Berolinensem (vide quae exposui in actis minor. acad. Berol. 1866 p. 419). Prior libri pars et ipsa vere inscriptionum sylloge est ad classes digesta; incipit f. 1 τῶν θεῶν, praescriptum est f. 129 'militaria', f. 136 'legiones', f. 189 'vocabula' et sic deinceps. Sed primitiva haec collectanea, quae in itinere Italico conscripta videntur esse, latent quodammodo sub additamentis et numero et utilitate longe vincentibus, de quibus infra dicetur. — Usus est hoc volumine ex antiquioribus potissimum Laurentius BEGER, qui in spicilegio antiquitatum (Coloniae Brand. 1692. fol.) quae edidit epigrammata inde potissimum sumpsit.
 4. Sylloge Luzaciana (sic enim vel Lugdunensis nobis dicitur) inscripta est sic: 'inscriptionum antiquarum farrago summo studio ex marmoribus passim collecta atque in ordinem redacta scholiis undique in gratiam philologorum adiunctis haud parum illustrata per Steph. Pighium Campensem'; subscriptis auctor post tempus: 'opus inchoatum absolutumque anno s. n. MDLIV iussu auspiciisque doctissimi Marcelli Cervini card. S. Crucis qui anno sequenti Marcellus II pont. max. non uno mense terris tantum ostensus supervixit'. Librum ab auctore paullo ante obitum oblatum esse Grutero hic declarat adscripta nota in ipso indice: 'Iani Gruteri ex dono auctoris, cui antidorum misi aureos quatuordecim cum volumine mearum inscriptionum'. Fuit deinde Broukhusii (qui citat in notis ad Propertium) Burmannique patrum temporibus Amsteladami apud Sixium, mox apud Halmam typographum, postea in bibliotheca Hohendorffiana inscriptus 'Hohendorf W 97'. Ex ea Parisiis librum emit Luzac Lugdunobatavus, qui ante annos complures Geelio intercedente mihi utendum misit. Nuper defuncto Luzacio publice emptus adservatur nunc in bibliotheca regia nostra (cod. pict. A 61^h). — Ex eo descripti sunt libri quattuor, is quem Ewichius, ut ei inscripsit, a. 1646 mense Iulio accepit 'a R^{do} dno Everhardo a Vollenhofen, domestico olim Pighii, nunc cellario Sanctensis ecclesiae', iam bibliothecae Berolinensis cod. pict. A 61 f (olim A 104), qui codex desinit p. 92 non habens nisi inscriptiones deorum dearumque; Bruxellensis ord. 4347—4350, cuius deficiunt viginti prima folia; duo Lugdunenses Burmanniani formae quat. n. 7 et 8, quorum n. 7 descriptus est 'ex mss. amplissimi viri S. Sixii, quod Halma emerat', n. 8 ex n. 7. — Tituli proponuntur distributi per classes tredecim; auctores ad singulos non adscribuntur. Excussit librum in auctario Gruterus.
 5. 'Collectanea inscriptionum quae de diis Romanorum veterum agunt' Ewichius inscripsit volumini, quod ex Pighianis adquisivit a. 1647, compacto ex schedulis ad folia numero 34 agglutinatis. Una cum Ewichianis, de quibus modo diximus, hic liber Berolinum venit, adservatus ibi aliquando in museo regio n. 1220 (unde mihi dici solet 'codex musei'), iam et ipse est in bibliotheca (cod. pict. A 61^a). Est principium syllogae compositae ad formam eius, quam a. 1554 auctor elaborarat, sed multis accessionibus auctae.
 6. Collectanea Pighiana, dico adversaria ex saxis codicibusve descripta, item apographa titulorum ab amicis subministrata ex parte magna perie-

runt. Supersunt inde praeter ea quae Nic. Florentius ex urbe Roma ad amicos Belgas misit hodie adservata in bibliotheca Bruxellensi (v. vol. VI p. LIV) Florentinis Pighii certe gemella in libro supra dicto Berol. pict. A 61 inter syllogen ordinatam titulorum et diagrammata f. 190—212 interposita collectanea epigraphica varia, ut f. 190 'ex exemplari baronis de Iterstain 1574', f. 191 'ex Lypsi adversariis' et sic deinceps. Sed etiam in his foliis, quae nullo ordine iacent passim ex schedulis adglutinis compacta, auctorum investigatio ut non desperata, ita incerta et lubrica est. Eiusdem generis sunt quae ad syllogen quae praecedit in marginibus locisque vacuis relictis extra ordinem Pighius adscripsit. Ibi scilicet praeter inscriptiones ordinum titulis supra relatis aptas tam in marginibus foliorum syllogae supra dictae quam in foliolis interpositis multi tituli perscripti sunt minusculis plerumque litteris, ut appareat auctorem corpore a se instituto postea pro adversariis usum esse. Horum adversariorum alia in Italia auctor collegit, plura postea accesserunt partim ex Italia submissa (ut legitur f. 103: 'misit Roma Nic. Florentius Kal. Aug. 1562'), partim sistencia lapides Germanicos Pighio amicisve eius visos, ut ad mortem usque hoc volumen ab eo auctum esse videatur. Auctores raro adscripti sunt.

7. Syllogae tres ab ipso Pighio alienae inscriptionum Tiburtinarum adiectis aliis quibusdam, Hispanarum (cf. vol. II p. XI), Dacicarum (cf. vol. III p. 154 c. 6) scriptae manibus diversis adiunctae sunt hodie ad syllogae a. 1554 codicem Berolinensem pict. A 61 f. Dacica habet item codex Leidensis Burm. quat. n. 6 duplici apographo (vide vol. III p. 154, 6).

8. Metellus ad unam certe Puteolanam X n. 1782 (cf. p. 186) auctorem laudat Pighium. Epistulae illius ad hunc et huius ad illum extant complures, sed non iuverunt (act. min. acad. Berol. 1866 p. 421).

9. Smetium a. 1557 complura epigrammata a Pighio accepisse exposuimus ubi egimus de corpore eius, multaque is ex Pighianis solus nobis servavit (v. e. c. X p. 371).

10. Gruterus in praefatione sic scribit de Pighio: 'interpellatus ante aliquot annos de sua symbola conferenda offerebat ea omnia, quae quondam iussu atque auspiciis Marcelli Cervini collegerat Per (Arnoldos Mylios patrem et filium) tandem thesaurum illum recepi comitatum morae compensandae ergo collectaneis Pyrrhi Ligorii Latinis, Augerii vero Gislenii Busbequii Graecis'. Syllogae Marcellinianae exemplum Grutero missum adhuc superesse supra diximus; Ligoriana simul missa non extant. Sed antea iam complura Grutero submisserit Pighius necesse est; nam quae in auctario Gruteriano leguntur cum fere redeant in sylloge a. 1554, etiam in ipso corpore Pighiana saepe laudantur et sunt in his quaedam in Pighianis reliquis non reperta (vol. IX n. 4794. 4800. X, 3364. 4832).

Pighiani apparatus longe uberrimi quamquam reliquias tantum habemus, eae utilissimae sunt, sed tractatu non faciles, cum contineantur iis plurima diversissimaeque auctoritatis collectanea, auctores autem raro enuntiantur. Inscriptionum syllogen per classes digestam, cuius priorem recensionem (c. 4) eum vidimus absolvisse Romae a. 1554, alteram (c. 5) in patriam reversus certe inchoavit, cum editioni destinaret (ut ipse ait Herc. Prod. p. 445 de Suessa agens: 'floruisse colligimus ex statuarum titulis et 'elogiis atque marmorum scripturis, quae sparsim ibidem reperiuntur et 'Corona Pighius diligenter annotavit: ea studiosis alias communicabimus 'occasione commodiore'), ei non pauca inseruit ex libris editis sumpta, maxime Apiani (1534) et Lazii (1551). Praeterea quae refert, ad has fere auctoritates revocari poterunt.

1. Visa a Pighio epigrammata duobus his voluminibus certa nulla continentur nisi excepta in itinere Roma Neapolim, quod bis fecit, primum fortasse a. 1553 (v. X p. 186), certe ante a. 1554, iterum a. 1574. Hoc ipse enarravit in Hercule Prodicio p. 433—544, significans adiisse se (latentem scilicet sub nomine Coronae Pighii; vide quae exposui in actis min. acad. Berol. 1866 p. 420) Tarracinam, Fundos, Caietam (ubi Planci titulum X, 6087 narrat accuratissime descriptum esse a Corona Pighio, 'quem non piguit in altissimum Caietani illius promontorii cacumen scandere, ut videret ac dimetiretur antiquissimum ... Planci ... 'mausoleum'), Suessam (vide supra), Capuam, Neapolim, Puteolos, Misenum, Liternum, Sinuessam, Minturnas, Formias, Velitras et pro re antiquitatis monumenta ibi lustrasse. Ad hoc iter simileve alterum, quod iuvenis fecit cuique tribuenda sunt quaecumque harum partium epigrammata aut in sylloge a. 1554 aut apud Smetium ex Pighianis referuntur, iure revocabimus Pighiana quae sequuntur:

X. Neapolis cet. p. 186.

Capua p. 371.

Suessa p. 465.

Formiae n. 6077. 6087. 6103. 6119. 6190.

Minturnae n. 6007. 6008.

Velitrae n. 6565.

Exemplaria optime facta esse et Smetianis nulla re inferiora notum est. — His fortasse addi poterunt epigrammata excepta in agro Sabino Reatinum IX, 4744, Foronovana IX, 4786. 4794. 4800, Curense IX, 4977, cum

praesertim Smetius in parte syllogae non restituta huic adscribat: 'Stephanus Vinandus Pighius Campensis exscripsit' similiterque ad alias agri eius inscriptiones Pighium auctorem laudet. Sed tamen eiusmodi adnotationes fieri potest ut fallant, et cum quidam titulorum supra dictorum iisdem exemplis apud Panvinium redeant, fortasse tam Pighius quam Panvinus eos ab amico communi Romae acceperunt.

2. Pighium per multos annos in Italia moratum non pauca accepisse ab amicis aut particulatim transmissa aut ex eorum pugillaribus syllogisve excerpta consentaneum est. Et a Smetio quidem, quocum una Romae degebat, ante a. 1554 habuit quae quidem ad has regiones pertineant Allifana (vol. IX p. 215) et Casinaria (X, 5159. 5160. 5173. 5198). A Ligorio autem, qui item eo tempore Romae versabatur, Pighius quid acceperit ibi ubi de illo egimus (p. XLVIII) demonstratum est. — Metello cum modo vidimus commercium cum Pighio fuisse, probabile est intercedente eo ex Vallambertianis certe Aeclanensium (IX p. 99) et Salernitanorum (X p. 61) Pighio copiam factam esse¹. — Atinatum X, 5064. 5067 adhuc extat schedula inter Pighiana cod. Berol. f. 157 scripta manu aliena, quam X p. 499 coniecimus esse Lud. GALEOTTI.

3. CARDINALEM S. CRUCIS, scilicet Marcellum Cervinum, sive PAPAM MARCELLUM II († 1555) Pighius ait (ann. 3 p. 547) inscriptionum librum secum communicavisse non diu ante quam ad summum pontificatum proveheretur, eoque Pighius passim usus est. Quae ex eo affert auctore laudato, eorum alia redeunt in Iucundi corpore (ita IX, 422, X, 5837, item VI, 37. 562. 662. 1415. 10395 = vol. I p. 473) auctariove Iucundiano (ita miliaria Tranensia IX, 6034. 6036. 6040. 6046. 6051, ubi adscribere omisi a Pighio codicem illum diserte laudari; Graecum quoque epigramma Castalgandolfense C. I. Gr. 6205 a Reinesio ex eius auctarii exemplari Piccartiano editum, relatum item in Pighii cod. Berol. f. 212 ex codice eo de quo agimus; item vol. VI n. 10267 = Grut. 319, 9). Itaque quae praeterea apud Pighium reperiuntur auctore non nominato, sed aperte petita ex Iucundianis recensionis tertiae (ut Nolana X p. 142), indidem sine dubio veniunt. Sed tamen ex eodem libro complura citantur a Iucundianis aliena, ut sunt epigramma Salonitanum vol. III n. 1933 forma non Iucundiana; Concordiense vol. V n. 1883; Sirmionense vol. V n. 4022 (a Pighio inde relatum cod. Berol. f. 10) rediens in syllogis antiquis multis neque tamen in Iucundiana; Hispana vol. II, 2416. 3706. 3731. 4080, quae Smetius scribit ex codice cardinalis S. Crucis per Pighium se habuisse; item in nostris Pontecurvana duo X, 5383 (ubi Smetii testimonium non recte reieci). 5411. Ad haec sine dubio accedunt X, 4832. 5384. 5495. 5578. 6890 ex eodem agro profecta a Pighio prolata sine auctore, Auximas quoque IX, 5868 a Pighio similiter proditum, sed propter ea, quae supra p. XXXV de codice Oscottensi observavimus, et ipsum Marcellinianis vindicandum. Eadem origo fortasse etiam ad Aufidenas IX, 2818 porrigitur. Insunt in his eximia et rara non pauca, recte quoque excepta, ut versuum ordinem descriptor diligenter retinuisse videatur. Continuit igitur liber deperditus tam Iucundiana tertiae recensionis excerptave eorum quam propria ex ipsis lapidibus derivata. At habuit item, nisi in auctore adscribendo Smetius erravit, Ligoriana certam unam Curensem X, 456* formaque, ut videtur, primitiva, neque aliter esse potuit in libro ante a. 1554 exarato. — Collectanea Marcelliniana cum adhuc ex uno Pighio innotuissent, emeruerunt nuper duo libri, scilicet Oscottensis et Senensis supra p. XXXV descripti multa cum Pighio communia habentes et sine dubio ex ipsis illis collectaneis profecti. — Ipsa non tam ex itinerariis unius viri enata videntur esse, quam ex syllogis scriptis saec. XV schediasmatisque variis ab amicis oblatis confecta. Partem eorum Hispanam probabile est venire a Caspate de Castro, quippe quem constet eo tempore cardinali S. Crucis ab epistulis fuisse (vol. II p. IX). Optandum est, ut universo apparatu Pighiano codicibusque illis duobus diligenter exploratis quid continerint collectanea Marcelliniana quantum fieri potest, accurate et plene demonstretur.

PIGONATI *memoria del riaprimiento del porto di Brindisi*. 1781. 8. IX, 135.

Ioh. Vinc. PINELLI in collectaneis scriptis hodie bibliothecae Ambrosianae (vol. III p. XXXI; vol. V p. XXI) et in volumine quidem C 61 inf. quaedam habet ad has regiones spectantia, scilicet Beneventana (IX p. 138) et Campana (X p. 371) excerpta ex sylloge ea, de qua diximus sub Andrea de Sancta Cruce (cf. IX, 189*); item Sicula quaedam (X p. 714).

Philibertus a PINGON Sabaudus (1525—1582; cf. vol. V p. 772) in collectaneis servatis in regio tabulario Taurinensi quae refert Septempedana, veniunt a Ganymede magistro Sanseverinensi (vol. IX p. 533); Neapoli collecta pariter atque urbana (vol. VI p. L) habuit a Ludovico Budaeo, ubi vide.

¹ Epistula Pighianarum bibliothecae Hamburgensis n. 250 a Metello 'Pighio suo scripta m. Octobri 1563 haec habet: 'accepisti a me exemplum duarum 'aerearum tabularum lingua et litteris Etruscis scriptarum quae Eugubii servantur in senatoria domo. Eas ad me mitte; nam hic repperi, qui eas interpretaturus sit, si quis hominum alius'.

- Iac. PINTVS Christus redivivus. 1642—1644. V. Sarda X p. 779.
- Seraphinus PIONATI *ricerche sull' istoria di Avellino*. 1828. 1829. V. X p. 128.
- Petrus PIPERNO *la vita di S. Menna*. 1692. V. IX, 2131.
- PIRANESI v. Pompeiana X p. 94.
- Ferd. PISTILLI *descr. delle città accanto al Liri*. 1798. 1824. V. X p. 560.
- Greg. PLACENTINVS comm. Graecae pronuntiationis. 1751. V. X, 6635.
- Rich. POCOCKE inscriptionum antiquarum Graecarum et Latinarum liber. 1752. fol. V. Beneventana IX p. 141; Vibonensia X p. 8; Surrentina X p. 76; Pompeiana X p. 94; Nolana X p. 143; Formiana X p. 604.
- Vict. POGGI *sigilli Romani*. 1876. V. X p. 920.
- Nic. POGGIUS (1380—1459) ex his partibus refert titulos arcus Beneventani IX, 1558 et sumptum ex sylloge Signoriliana Anconitani IX, 5894, item Ferentinatiana X, 5837. 5838. 5840. 5853 (cf. p. 572). Ferentinatium titulum cum n. 5838 deficiat in libris syllogae Poggianae hodie notis, Cyriacus, apud quem refertur, exemplum eius plenius adhibuerit necesse est.
- Eug. Laur. POLIDORI *opposizioni alla Cupra marittima*. 1783. V. IX p. 503.
- POLIORAMA *pittresco*. Neapoli a. 1—19 (1836/7—1859/60). 4 (defuit a. 13 sem. 2). V. Destephanis, Leosini, Novi, Riccio.
- Marcantonio POLITI *cronaca di Reggio*. 1613. V. X, 11.
- Petri POLLIDORO Calabria leguntur et apud Calogera vol. 7 a. 1732 et in schedis Muratorianis. V. IX p. 2. 22.
- Bruttia vindicata. 1737. V. IX, 1*.
- Frentana. V. IX p. 266; cf. IX p. 69. 259. 278. Adde quae de Petro Pollidoro referuntur in praefatione, quam opusculis fratris Io. Baptistae et Stephani Callipolitani (editis Neapoli 1793. 8) praemisit Michael Tafurius.
- POMPEI *e la regione sotterrata dal Vesuvio*. 1879. V. X p. 967.
- Phil. PONARI v. Casinatia X p. 511.
- Iovianus PONTANVS natus in agro Spoletano a. 1426, defunctus Neapoli, quo migravit a. 1447, a. 1503, epigrammata ex universa Italia, maxime vero ex inferiore collegit ante a. 1469; nam in libris de aspiratione, quos eo anno scriptos esse ostendit subscriptio codicis pulcherrimi Ambrosiani T 66 sup.: 'editus est liber hic anno M.CCCC.LXVIII' (prodierunt primum Neapoli a. 1481; editionem operum voll. 1—3 factam Basileae a. 1538 ut habiliorem potissimum citavi, sed adhibui ad lectionem constituendam tam Ambrosianum librum quam editionem principem) inter exempla complures titulos titulumve particulas attulit in eis partibus inventos, quamquam loci indicatione passim suppressa, et aperte selectos ex sylloge deperdita, quam si ipsam haberemus, non exiguum inde fructum caperemus. Titulorum in commentariis tam illis quam Pontanianis reliquis ab ipso Pontano allegatorum, quatenus ad has partes pertinent, indicem placuit subicere.
IX Venusia n. 435. 604.	2493. 2703. 2814. 2910.
Lavello n. 649.	3282—3285. 6928.
Beneventum n. 1556. 2045.	Capua n. 3776. 3984. 4052.
Telesia n. 2226. 2272.	4146. 4294. 4352.
Teate n. 3020 (non 5973).	Teanum n. 4782 (cf. add.).
Sulmo n. 3107 (vidit Pontanus).	Minturnae n. 6009.
X Salernum n. 550. 589. 625.	Panormus n. 7270.
Puteoli cet. n. 2148. 2153.	

Extra has provincias descripta pauca tantum habet, urbanum carmen notissimum *tu qui secura*, Polensia epigrammata vol. V n. 124. 173, Genuas vol. V n. 7756.

Pontani collectaneorum Paulus Prassicius aequalis in epistula data ad Aelium marchionem¹⁾ meminit his verbis: 'Quid dubitatio hec velit sane nescio. Optimus ille senex Iovianus sancte iurabat nil intentatum remansisse, ut vera Kyriaci elogia a falsis et spuriis vindicaret, que in quibusdam codicibus viro illi doctissimo immerito appingebantur: omnia que in Ioviani codice descripta sunt, genuina ac vetusta censenda certe sunt: et si in eorum nonnulla obscura quedam et obsoleta videntur, hoc antiquitati ac pueritiae Latini sermonis tribuendum. Colotius enim noster vetustissimam inscriptionem nuper misit Rome effossam, ubi solecisma plura et menda quam plurima videre est, quamvis omni falsitatis suspensio careat. Omnem ergo scrupulum ex animo deponendum censeo et hec vetusti evi cimelia securo animo suspicienda facile edico.

¹⁾ Epistulam hanc edidit Arditius (*mem. dell' acc. Ercolanese* 3 p. 54) ex epistulario Pontani collecto a marchione Orlandi, descriptam ab hoc 'ex autographo apud Carbonem'. Volumen Orlandianum adhuc servatum apud Arditios ab iis officiose cum amicis Romanis communicatum et a Ludovico Viola diligenter excussum alia nulla dedit, quae ad nostras res facerent.

'Vale.' Usurparunt Pontaniana vel potius partem eorum Neapoli nescio ubi adservatam a. 1547 Ant. Morillon, qui excerpta 'ex libro Pontani' et Smetio dedit et Metello (cod. Vat. 6039 f. 358. 359), et post eum Pighius qui apud Smetium f. 40 titulum Messapicum (*unterital. Dial.* p. 52), quem Galateus ait misisse se Pontano, descripsit 'ex libro Io. Ioviani Pontani Neapolitani'. Citantur ex libro eo Latini tituli infra scripti.

IX Lupiae n. 22 (errore collocata Beneventi). 25.	Allifae n. 2338.
Brundisium n. 94. 119.	X Tegianum n. 6950.
Barium n. 1282.	Salernum n. 531.
Beneventum n. 1575.	Puteoli n. 1583. 1843.
	Venafrum n. 4868.

Accedit fragmentum actorum Arvalium vol. VI n. 2032 id ipsum opinor quod Prassicius scribit Colotium Roma Pontano misisse, nobis servatum a Morillonio descriptum ex Pontanianis collocatumque errore Neapoli; item inscriptio Messapica supra memorata; fortasse etiam Morillonii Beneventana (IX p. 138) et Amalfitanum X n. 215. Pontanum quod Morillonius apud Metellum addit sua sumpsisse ex Iucundo, collata sylloge Iucundiana refellitur; immo quae habet Pontanus Calabria agrisque Puteolani, ab ipso amicisve excepta esse apparet. — Collectanea Augustini Tyferni servata eodem tempore Neapoli in museo Spadaforano mero errore pro Pontanianis habita videntur esse; certe ex iis quae innotuerunt, cum Pontanianis veris nullam communionem ostendunt (vide sub Augustino Tyferno).

Partem aliam collectaneorum Pontanianorum probabile est superesse in codice bibliothecae olim Altempsianae, iam Chigianae J. VI. 203 (cf. Henzen in actis minoribus academiae Berolinensis 1866 p. 778; huius syllogae vol. III p. XXI; vol. V p. XVI) membranaceo saec. XVI incip. eleganter scripto. Adhibuit eum Fabrettius (IX, 885) pleniorum fortasse quam nunc est; certe titulus Aufidenas IX, 2801 a Fabrettio ex schedis Chisiis adlatus in hoc libro iam non adest. Quae in eo continentur, pleraque apud Cyriacum redeunt tam urbana quam petita ex Oriente et Illyrico et Italia superiore et ita comparata sunt, ut maxime in Mediolanensibus sua bonitate primum fortasse locum inter Cyriacanos libros Chigianus sibi vindicet (vol. V p. 624). Ad duo volumina de quibus agimus in eo quae spectant, haec sunt. Cyriacana ea, de quorum origine aliunde constat, uncis quadratis conclusimus.

IX Venusia n. 435. 438. 471. 503.	[Interamnia n. 5076.]
526. 604. 659.	[Firmum n. 540*.]
Lavello n. 659.	[Septempea n. 5579.]
Sipontum n. 698.	[Ancona n. 5894.]
Teanum Apulum n. 704. 710. 714.	X Capua n. 3800. 3825. 3833. [3859.] 3917. 4170. 4177.
Luceria n. 784. 794. 805. 885.	4181. 4185. 4242. 4294.
[Beneventum n. 1558. 1589. 224*.]	4432. 4496. 4538. 4540.
[Histonium n. 2845. 2846. 2860.]	[Ferentinum n. 5853.]
	[Formiae n. 6090.]
	[Tarracina n. 6305.]

His copiis Pontanus usus sit necesse est; nam tam inter Venusina quam inter Campana Chigiani libri redeunt tituli quidam commentariis a Pontano editis inserti omnemque de auctore dubitationem exemit nobis comparatio exempli scripti editique tituli Venusini IX, 435. Accedit loci indicatio peculiaris tituli Campani X, 3859 rediens in libro Magliabecchiano cl. 25 n. 626, quem quae de miliario X, 6928 Neapoli effosso a. 1467 affert, ex Pontanianis desumpsisse paene certum est itaque illam quoque collocationem ab eodem habuisse recte coniciemus. Cyriacana autem optima notae quod partem maiorem libri efficiunt, tantum abest ut a Pontano abhorreat, ut testimonio Prassicii supra relato origo syllogae Chigianae Pontaniana hinc denuo stabiliatur. Hoc dubium est, utrum Apula et Campana, quae haec sylloge ex hodie notis una habet, pariter atque reliqua a Cyriaco veniant excepta in itinere eius a. 1437 an addita sint ab ipso Pontano. Illa opinio et per se probabilis est et confirmatur aliquatenus eo, quod rariora quaedam redeunt alia apud Bononium (IX, 698. 710), alia apud Alciatum (IX, 604. 784), quorum utrumque constat Cyriacana habuisse non vulgaria, Pontanianorum copiam fuisse neutri probabile est. Neque obstat quod epigrammata illa leguntur in Chigiano libro eadem quidem manu perscripta, sed extremo loco a f. inde 45 et a reliquis separata praemissa inscriptione VIRTUTI | IMMORTALI | NON OFFI | PONOC. Nihilominus Chigiana haec recensens malui subsistere in nomine Pontani, quamquam mihi creduntur vere proficisci a Cyriaco.

Praeterea ex copiis Pontanianis non multi profecerunt. CODEX FLORENTINVS MAGLIABECCHIANVS cl. 25 n. 626, cuius modo memini, scriptus Neapoli c. a. 1467 ab Angelo, ut videtur, Manelli, refert epigrammata Telesinum IX, 2272, Campanum X, 3859, Neapolitanum X, 6928 sine dubio ducta ex copiis Pontani, a quo etiam Cyriacani de Mercurio commentarioli veniunt in eodem volumine f. 138. 139 perscripti. — Petri CENNINI (cod. Florentin. Magliabecch. II. IX. 44) epigrammatum sylloge facta c. a. 1475 (v. vol. III p. XXI; vol. V p. 78; Henzen in actis acad. Berol. minoribus 1866 p. 777) cum tota fere compilata sit ex Cyriacanis,

ex hisce partibus quae sola refert a Cyriaco aliena Neapolitana epigrammata X, 2703. 5837. 6928 (adde urbanum X, 6812) sine dubio adsumpsit ex Pontanianis; quae quamquam ad reliqua post tempus adiecta esse apparet, nihilo minus inde colligi debet etiam Cyriacana sua Cenninum Pontano debere. — Editos Pontani commentarios qui post eum titulos collegerunt certatim expilarunt, in his qui scripsit Olivianum codicem et Tacuinus Apianusque qui solent appellari.

Fides Pontani inde non imminuitur, quod Tiburtini tituli *Herculis saxani* exemplum in monumento collocavit ita immutatum, ut *saxonus* fieret et ita uxoris Pontani quodammodo gentilicium (X, 195*); quamquam eo fortasse redit, quod ubi fraudem in Neapolitanis deprehendisse sibi videbantur viri docti saeculi XVI, ibi de Pontano potissimum cogitarunt¹⁾. Exempla scripta quae ab eo proficiuntur tam a Cyriaco quae versuum sumpta quam reliqua recte excepta sunt et divisionem quoque versuum servant. Contra in commentariis editis quae posuit Pontanus, continuo ordine compendiisque solutis et passim luxata proferuntur (cf. IX, 435).

Frid. Paulus PONTICELLI v. Auximata IX p. 560, cf. IX, 5817.

Franciscus Maria PRATILLI canonicus Capuanus (1683—1763) quid scripserit (praesertim *via Appia* a. 1745 et *consolari della provincia di Campania* a. 1757), expositum est in Campanis vol. X p. 373; adde commentariolos *moneta del tiranno Giovanni* a. 1748 (X, 1485) quemque inseruit syllogae Calogeranae *epistola sopra Bauli* (X, 1746) aliosque. Praeter Capuam eius memini in Calabris IX p. 3. 19. 22, Apulis IX p. 29. 45, Aeclanensibus IX p. 92. 99, Beneventanis IX p. 144, Allifanis IX p. 215, Abellanis X p. 137, Puteolanis X p. 189 (ubi dictum est de Pratillianis Maffei), Suessanis X p. 466, Teanensibus X p. 471, Formianis X p. 603.

Ioh. Bapt. PRIGNANO v. Salernitana X p. 62.

Angelus Antonius PROCACCELLI Neapolitanus quae Gorio misit a. 1735 servata in codice hodie bibliothecae Marucellianae A 77, gemella sunt collectaneorum Muratorio missorum eodem fere tempore a Como, quem vide.

Carolus PROMIS *le antichità di Alba Fucense*. 1836. V. IX p. 347. 382.

Plac. PUCINELLI *Ujo il grande*. 1664. V. X p. 510.

PVRPVRINVS de Faventia ad calendarium Romanum Amiterni minuscule commentaria. 1680. V. IX, 4192.

PVTEANVS v. Dupuy.

Ant. QVADRINI *Arpino*. 1840. V. X p. 557.

Ioh. QVINTINVS Hedius insulae Melitae descriptio ex commentariis rerum quotidianarum. Lugduni 1536. 8. pp. 20. V. X, 7508.

Dom. RACCAMADORO v. Firmana IX p. 507.

RACCOLTA di opuscoli di autori Siciliani. Cataniae 1 (1758). Palermo 2 (1759). 3. 4 (1760). 5. 6 (1761). 7 (1762). 8 (1764). 9 (1767). 10—20 (1769—1778). 4.

NUOVA RACCOLTA di opuscoli di autori Siciliani. Palermo 1—6 (1788—1793). 7—9 (1795—1797). 4. V. X, 7130.

Iac. RACIOPPI *agiografia di San Laverio*. 1881. V. X p. 1003 ad n. 249.

Franciscus Maria RAFFAELLI Cingulanus (1715—1789) et Cingulanas edidit per a. 1749—1778 apud Lamium et Calogeram ephemeridum curatores (v. vol. IX p. 544) et in volumine inscripto inscriptiones antiquae ad Picenum Gallicumque agrum spectantes, servato hodie Firmi apud posteros eius nobisque transmissa a marchione Philippo Raffaelli bibliothecario Firmano, Picas omnes composuit, sed ut ipse vix quicquam de saxo exceperit et vel in Cingulanis suis ab amicis potissimum pendeat. Praeter libros editos pleraque ei subministravit Lancellottius, cuius schedas cum item usurparimus, pauca tantum remanserunt apud Raffaellum, ex quibus proficeremus (cf. IX p. 509).

Isidorus et Philenus RAINONE v. ad S. Agatham Gothorum IX p. 196.

Ignatius Maria RAPONI, cuius meminimus sub Danielio, a. 1789 inscriptionum musei Borgiani Velitris eo tempore custoditarum indicem fecit adiectis item titulis quibusdam Veliternis extra museum adservatis. Eum indicem hodie servatum Romae in bibliotheca Propagandae (olim n. 158; nunc M. IV. 5) excusserunt Clemens Cardinalius et nostrae syllogae causa a. 1846 Rossius (cf. X, 6604. 6630).

1) Praeter ea quae adnotavimus ad X, 1784 huc pertinent quae ad Benedictum Aegium scripsit Fabius Vigil Spoletii id. Nov. 1530 (apud Metellum cod. Vat. 8495 f. 189): 'Percurri librum tuum veterum inscriptionum et multa sunt multa diligentia collecta tum tua tum aliorum non satis cauta. Verum inter liberos plurimi diversantur notii et intermixti adulteris mariti accumbunt. Praecipua machinae officina Patavii est; nam vulgo quoque impostores Patavini habentur. Domus una Livii Bassianatis magis falsaria est quam Viterbum tota Ioannis Annii Berosiani praestigiis referta. Non desunt et iactatores rancidi Neapolitae, qui sibi argutuli in omnibus et perbelli videntur. Quorum pars est non minima Pontanus, dum omne scripti genus audacter attingit, sed $\mu\alpha\tau\epsilon\rho\nu\Delta\alpha$ haud nimis feliciter. Dii boni, quam nihil isti sapiunt vetera, quantum inconinnitatis est, quantum inscitiae.'

Barth. RAVENNA *memorie istoriche della città di Gallipoli*. Neapoli 1836. 4. pp. 572. V. IX, 7. 8.

Musée de RAVESTEIN. *Catalogue descriptif par E. de Meester de Ravestein*. Tom. I. II. Liège 1871. 1872. Vide IX, 6086 xxiii.

Ianuaris RAVIZZA *epigrammati di Chieti*. 1826. 1844. V. IX p. 282.

RAYNERUS v. Auximata IX p. 559.

Cyriacus REALE v. Vibinaria IX p. 87.

REDIANUS liber qui dici solet, codex est Florentinus bibliothecae Laurentianae Redianorum n. 77, scribi coeptus ab Alexandro STROZZA Venetiis a. 1471 (v. vol. III p. XXXI; vol. V p. XXII; vol. VI p. XLIII). Alterum exemplum ex Florentino opinor descriptum, sed ab ipso Strozza, nuper inter libros Hamiltonianos in bibliothecam nostram inlatum est. Ex Rediano excerpta inutilia leguntur in codice Vaticano 5899 (v. IX p. 138). Sylloge Stroziana ex provinciis nostris haec refert:

IX. Trani n. 6031.	5918. 5922. 5927. 5931.
Canusium n. 345.	5932. 6078 199. 540*.]
Beneventum p. 138, ubi vide: X. Neapolis n. 2861. 194*.	
epigrammata refert numero LXIV.	Acerrae n. 3757.
[Histonium n. 2845. 2846. 2860.]	Capua p. 370, ubi vide: epigrammata sunt numero XLII.
Iuvanum n. 2952. 2956. 2962.	[Ferentinum n. 5837. 5853.]
Teate n. 3020. 3023.	Minturnae v. p. 595.
Sulmo n. 3082.	Formiae v. p. 603.
Reate n. 4684. [4694.] 4708.	Fundi v. p. 618.
[Picena n. 5568. 5742. 5747.	Tarracina n. 6358.
5770. 5827. 5849. 5865.	Cora v. p. 645 n. 6517. 6526.
5873. 5884. 5894. 5898.	

Cyriacana epigrammata, quae uncis quadratis distinxi, apud Redianum relata quatenus ad has regiones pertinent vulgaria sunt, scilicet Beneventanorum septem prima (IX p. 138) et Histoniensia et Reatinum unum ex tribus et Picena et Ferentinaria; Reatina duo alia simul relata utrum Strozza ab eodem traxerit an aliunde, incertum est. Reliqua bipertita sunt. Et de Campanis (f. 112'—115) quidem Beneventanis (f. 116'—121), quae simul accepta videntur esse accedente praeterea Neapolitano f. 111', diximus sub Andrea de Sancta Cruce. Alter auctor reliqua suppeditavisse videtur relata continuo ordine (scilicet quatenus huc pertinent) f. 168—178 (Canusii — Trani — Corae — Formis — Minturnis — Acerris — Tarracinae — Fundis — Teate — Sulmone — Iuvani); eius syllogae parvae, sed egregiae notitiam uni Strozzae debemus. Iucundianorum, scilicet eorum quae ex his regionibus adsunt apud Iucundum in recensione prima, apud Strozam nullum vestigium est erravique ego in Coranis Stroziana exempla ad Iucundum revocans.

M. REGGI v. Cingulana IX p. 542.

REINESIUS syntagma inscriptionum antiquarum. Lipsiae et Francofurti 1682. fol.

Ioh. Steph. REMONDINIUS *Nolana ecclesiastica storia*. 1747—1757. V. X p. 143, cf. p. 137.

Didacus de REVILLAS v. Marsica IX p. 347 (cf. p. 382).

Carolus Casto della Torre di REZZONICO *viaggio della Sicilia e di Malta negli anni 1795 e 1794* (adhibuimus editionem in operum Rezzonici vol. V et VI. Comi 1817. 1818. 8.) V. X, 7036. 7125.

Beatus RHENANUS rerum Germanicarum libri tres. Basileae 1534. fol. pp. 194. V. X, 6087.

A. RICCA v. Calena X p. 451.

Franc. Ant. RICCARDELLI *Minturno e Traetto*. 1873. V. X p. 595.

Ant. RICCHI v. Corana X p. 645.

Gaetanus RICCI v. Aequilana IX p. 389.

Nemesius RICCI dell' agro Palmense. 1844. V. IX p. 492.

Theodorus RICCIARDI *viaggio alla Siritide e particolarmente a Pandosia dimostrata unica*. Neapoli 1872. 8. pp. 98. V. X, 126.

Cam. RICCIO v. Minieri-Riccio.

Ian. RICCIO *notizie degli scavi del suolo dell' antica Capua e de' suoi monumenti*. Neapoli 1855 [non 1845]. 4. pp. 19, tabb. 9 (pars est Eph. Poliorama pittoresco). V. X p. 891.

Ioh. RICCIO *storia e topografia antica della Lucania*. Neapoli. 8. Pars 1 (1867) pp. 178; pars 2 (1876) pp. 128. V. X, 484. 489.

Paulus RICCOMANNI v. Sabina IX p. 472; Cuprensia IX p. 544; Picena alia (IX, 5793 cet.).

(RIEDEL) *Reise durch Sicilien und Grossgriechenland*. Turici 1774. 8. pp. 272. Cf. IX, 319.

Cola di RIENZO verus auctor antiquissimae syllogae Signoriliana quae dicitur ex his partibus duos titulos recepit Curensis IX, 4967 et Anconitanum IX, 5894.

Oct. RINALDI *mem. stor. di Capua*. 1753. 1754. V. X p. 373 c. XXXI.

- Carolus RINALDINI v. Anconitana IX p. 572.
- RIVISTA SICULA di scienze, letteratura ed arti. Panormi vol. 1—8. 1869 1872. 8.
- RAOUL-ROCHETTE *lettres à Mons. Schorn*. Parisiis 1832. 8. pp. 94.
- Alph. ROISIUS baro de S. Stephano v. X p. 714 c. II.
- Dominicus ROMANELLI *scoperte nella regione Frentana*. 1805. 1809. V. IX p. 266; cf. p. 259 n. 748.
- comm. inserti in eph. *Moniteur* 1811. 1812. V. IX, 2859. X, 53.
- *isola di Capri*. 1816. V. X p. 684.
- *viaggio a Pompei*. 1817. V. X p. 94.
- *viaggio a Monte Casino*. 1819. V. X p. 511.
- *antica topografia istorica del regno di Napoli*. Neapoli. 1 (1815). 2 (1818). 3 (1819). 4. Pauca habet non sumpta ex editis, vix ulla sumpta de monumentis; v. IX p. 241. 362 n. 947. 1074. 147*.
- Balthasar ROMANO v. Thermitana X p. 761.
- Lantelmus de ROMIEU in libro quem scripsit a. 1574 *histoire des antiquités d'Arles* (cod. Lugd. Vossianus Germ. Gall. quart. 4; cf. Hirschfeld vol. XII p. 84) praeter Gallicos titulos et Hispanos (cf. Huebner vol. II p. XVI) et Tiburtinos f. 138—146' quosdam refert ex Italia inferiore. Ex eadem sylloge, exemplari tamen emendatiore selegit SCALIGER quos posuit in codice Lugdunensi Papenbroekiano fol. n. 5 f. 78; quorum ex Iucundianis veniunt Puteolani (X p. 184 n. 1208. 1557. 1578. 1679. 1685. 1700. 1757. 1777. 1795. 3003) et Campani (X p. 370 n. 3800. 3825. 3865. 3907. 3967. 3972. 3984. 4300), ut de origine propter communionem errorum (X n. 3907. 3972) dubitari non possit. Alii vero neque apud Iucundum redeunt neque ad alium ullum auctorem nobis notorum recte redigi potuerunt, nempe Arianenses IX, 1415. 1418; Allifani IX p. 215 n. 2337. 2338. 2345. 2349. 2350; Abellinates X p. 128 n. 1138. 179* (ubi adde hunc auctorem); Nolani X p. 142 n. 1236. 1249 (quem ex antiquis hic auctor solus habet). 1272; Caiatini X p. 444 n. 4585. 4586. Exempla male facta sunt; versusum distributionem Scaliger aliquoties retinuit, Romieu nusquam.
- Car. RONCONI v. Cupra montana IX p. 544.
- Philippus RONDININI hist. monasterii de Casaemario. 1707. V. X p. 564.
- Franciscus Xaverius ROSELLI *storia Grumentina*. 1790. V. X p. 28. 1003.
- Rosini diss. isagogica. 1797. V. X p. 157.
- Ioh. Cam. Rossi *l'arco Traiano di Benevento*. 1816. V. IX, 1558.
- synodus Severopolitana. 1826. V. Teanum Apulum IX p. 67.
- sylloge ms. inscriptionum Marsarum. V. IX p. 347, cf. p. 383. 388.
- Iosephus Michael Rossi v. Lucana X p. 20.
- Leo de ROTROU *prosciugamento del lago Fucino*. 1871. V. IX, 3888.
- RUBBI *dizionario di antichità*. Venetiis 1796 vol. I p. 170 s. v. *glans*. Vide IX 6086 IX 30; reliquas ex editis libris repetiit, quarum unam (VII 2) corruptit.
- Iac. RUCCA *Capua vetere*. 1828. V. X p. 374.
- RUGGIERI *istoria dell'immagine di S. Maria di Pozzano*. 1743. V. X, 771.
- Emidius RUGGIERI v. Aufidenatia IX p. 259.
- Hector de RUGGIERO *catalogo del museo Kircheriano*. Pars 1. Romae 1878. Vide ad glandes.
- Ludovicus SABBATINI de Anfora, epistola. 1747. V. X, 1485.
- vetus calendarium Neapolitanum. V. X, 362*.
- inscriptiones regni Neapolitani scriptas adhibuerunt et Antinorius (IX p. 399) et Trutta (ant. Allifan. p. 232: *opera dottissima che contiene tutte le iscrizioni del nostro regno*). Afferuntur inde IX, 2345. 4326. 4498. Gorius quoque quaedam a Sabbatinio accepit (IX, 3623).
- SABINENSIS LIBER, scilicet epigrammata ab Iulio IACOBONIO Umbro Interamnate¹⁾ in Umbria, Sabina, Etruria collecta et a. 1566 Aldo Manutio oblata, hodie extant in libro Vaticano 6040 f. 94—148, egiq. de iis IX p. 439 (cf. p. 388. 427); sed meo errore, cuius mox Bormannus admonuit, additamenta posteriora non distinxit a collectaneis primitivis

et propterea Ligorianas fraudes, quae in illis grassantur, male ad ipsum Iacobonium revocavi. Scilicet fasciculus ille tum cum solitarius fuit duplicem numerationem habuit, recentiore, qua numerantur folia LIV (hodie f. 94—148), antiquiore, qua non comprehenduntur quattuor folia prima postremaque tria, paginarum XCVI (hodie f. 98—145). Additamentis his, eadem tamen ni fallor manu perscriptis, comprehenduntur ex Sabinis nostris titulis IX, 4708. 4715. 4740. 4897. 4901. 4913. 414*. 437*. 460*. 466*. 499*, item Baianus falsus X, 251*, ad quos accedunt Trebulani IX, 4924. 415* et Pontecurvanus X, 5509 adscripti ad marginem Iacobonianorum, item quae secunda scriptura IX, 4885 et 4896 mutavit. Haec omnia a Ligorio proficisci manifestum est¹⁾, cum Pontecurvanus sumptus ex Smetianis inter Metelliana Ligorii redeat, Sabini in Taurinensium I. XV et XVII, Baianus hoc solo loco relatus certe ipso dignus sit; sunt autem in iis praeter ficticia certa item vera et ex ipsis lapidibus petita, ut Ligorium in Sabinis idoneo auctore usum esse appareat. At demptis his Iacoboniana non habent quod ad Ligorium ducat; nam titulos IX, 4923 et 4977 nihil impedit, quominus et Iacobonius et Ligorii auctor de saxis descripserint, neque errores exemplaris Iacoboniani IX, 4885 ad interpolationem Ligorianam tam prope accedunt, ut hanc ad illud factam esse extra dubium sit. Denique reliqua in librum Sabinensem relata, ex meis Nursina, a Bormanno edenda Umbra et Etrusca, nullam cum Ligorianis ullis similitudinem habent. Itaque paenitet Iacobonianorum sub nomine Ligorii passim a me adlegatorum et nonnunquam sine iusta causa in dubium vocatorum, quamquam hoc certe non admisi, ut Iacobonios titulos ex genuinorum ordine expellerem. — Iacobonius cum pleraque epigrammata de ipsis saxis descripserit, pauca iis interposuit aliunde profecta, ut IX, 4753. 4754 vix potest vidisse collocans Reate, Cyriacum titulum IX, 4691 ex Vallicelliano similive libro sumptum esse probabile est.

Petrus SABINUS a Michaeli Ferno (in exhortatione inserta Ioh. Ant. Campani operibus ed. Romae a. 1495; quem locum indicavit Marinius loco mox citando) nominatur inter discipulos Pomponii Laeti adiutoresque eius futuros contra saeculi barbariem ingruentem: 'repete Verulanus', Ferno ait armigeros Laeti recensens, 'Sulpici, repetite Volcos, Antoni; recurre in Marsos, Petre, . . . , alter Petre, ad Sabinos revertere: sufficimus nos urbi'. Idem in laterculo professorum archigymnasii Romani a. 1544 (Marini *lettera a Giuseppe Muti Papazzuri già Casali, nella quale s'illustra il ruolo de' professori dell' archiginnasio Romano per l'anno MDXIV*. Romae 1797. 4. pp. 152) sic recensetur: 'Ilor. 60 dominus Petrus Sabinus'. De sylloge inscriptionum, quam Sabinus annis saec. XV extremis instituit, ita ipse scribit ad Coccium Sabellicum (Sabellici epp. 9, 1 ed. Basil. 1560 tom. 3 p. 434): 'scito me eo usque in eiusmodi veterum monumentorum indaginem progressum, ut partem ex iis quae ipse hinc inde conquisivi, partem ex Cyriaci Anconitani et cuiusdam fratris Iucundi plusculis quinternionibus, quos Laurentio Medicae obtulit fidelissime conscriptos et ex tota ferme Europa collectos, neglectis reiectisque vulgaribus ac plane gregalibus epigrammatis in unum corpus congererem, addiderimque ethnicis ipsis etiam circiter ducenta temporum Christianorum non hercule habenda contemptui . . . Quae non mediocri usu scribenti tibi esse possunt . . . et tum in urbe tum vero extra urbem pertinaci acriter studio perscrutatis ac discussis quibusque angulis rimati sumus ex marmoribus et vermiculatis absidum sacrarum operibus, nec non et ex vetustissimis sacrarum bibliothecarum codicibus. Haec nos superiore hyeme' [mense Ianuario a. 1495] 'Francorum regi obtulimus'. Ipsi syllogae auctor praescripsit haec: 'Oratio Petri Sabini v. c. ad Christum opt. max. Undique rimantem veterum monumenta Quiritum. Si qua extant longa non violata die, Summam operi da queso manum me imponere, quod sit Utile lecturis et tibi, Christe, decus'. Epigramma cum auctoris nomine habent Marcianus et Ottobonianus, sine eo Chigianus et Carpentrasensis; legitur item sine nomine auctoris praefixum syllogae Anonymi Corvisierani. — Libri scripti qui Sabini syllogen servant, hi fere sunt.

1. Veneto Marciano cl. X n. 495 insunt a f. 94 inde epigrammata urbana potissimum cum ethnica tum christianorum sylloge integra praemisso carmine in honorem regis Franciae Caroli VIII recitato, cui supra vidimus Sabinum eam dedicavisse. Praeter urbana non adsunt nisi epigrammata Polensia (vol. V p. 5. 6) ex Italia superiore, ex inferiore Campana X, 3800. 4245. 4260; Soranum X, 5713; Ferentinatium X, 5839. 5840; Formianum X, 6137; Veliternum X, 6572, quae omnia redeunt apud Iucundum. — In prima parte libri (f. 1—93) quae referuntur, ea Rossius (*note di topografia romana raccolte dalla bocca di Pomponio Leto e testo Pomponiano della notizia regionum urbis Romae*. Romae 1882) nuper demonstravit proficisci quidem et ipsa ex schola Pomponiana et affinia esse collectaneis Sabini, cuius ibi mentio fit²⁾, sed non esse

1) In epistula eiusdem Iacobonii, quae est in epistulario Manutiano (cod. Vat. 3433) data Paulo Manutio Viennae id. Iun. 1570, inter narrationem navigationis periculosa per Danuvium factae haec leguntur: 'Me ex hac compage corporis seculi nonnihil etiam aegre ferebam: non ea scilicet causa, quam ob rem visendae urbis facultas amplius non esset, non ista sane marmorea aeneaque signa, non theatra, non arcus, non porticus, non columnae summo artificio sculptae commovebant, nec me torquebant marmoreae istae priscorum laudes inscriptionesque, quibus iam inde a pueritia nostra admodum delectati, cum istic eram, eas ego et Aldus filius, de orthographia cum scriberet, innumera-biles summa cum voluptate evolimus, caeno aut cemento illinitis cultellis saepe et digitis nonnunquam effodimus atque ad duo et amplius millia naviter accurateque exscripsimus.' — In itinere Roma Vindobonam excepta quae leguntur inter Manutiana cod. Vat. 5237 f. 452—453 (v. vol. III p. 480 c. VIII. p. 488 c. III) missa esse ab Iacobonio antea iam constabat; iam apparet ab ipso eo de saxis excepta esse.

4) Etiam in Africano titulo Grut. 347, 6 littera s initio v. 7 male additur cum in Manutianis his libri Sabinensis tum in Neapolitano volumine Ligorii.

2) Scilicet ad elogium Marii fractum vol. VI n. 1345 adduntur virgulis distinctae

Sabini ipsius. Ad haec volumina ex hac parte pertinent fasti Venusini IX, 421. 422 interpolati ex Ovidio, elogium L. Munatii Planci X, 6087, denique sylloge Auximas (IX n. 5827. 5828. 5831. 5832. 5833. 5835. 5839. 5840. 5841. 5843. 5850. 5861. 5873. 5880), quam vol. IX p. 559 non recte ad Iucundum exscriptoremque eius Sabinum revocavi; nam et auctior est Auximatibus Iucundi (apud quem deficiunt n. 5850. 5861. 5880) et versus habet recte divisos.

2. Vaticanus Ottobonianus 2015 epigrammata ethnica urbana eadem fere complectitur quae adsunt in Marciano. Appendix a f. 116 huic libro propria, quo continentur tituli alii Historici (III, 3017. V, 480.), alii Hungarici ante a. 1495 collecti (vol. III p. 413), num sit Sabini, dubium est. Post tempus adiectus est f. 144 titulus urbanus vol. VI n. 1192 repertus a. 1513.

3. Chigianus I. VI. 168 praecedentis similis, auctario carens, habens qui ab illo absunt titulos Vestalium a. 1497 Romae eruderatos (vol. VI p. 594), ex nostris refert Tarracinenses X, 6316. 6318. 855* sumptos non ex Iucundo, sed ex Ferrarino, cuius collectaneis Sabinum usum esse Henzenus (act. min. acad. Berol. 1868 p. 401) luculenter demonstravit.

4. Codex musei Florentini 7^b (non 7^a, ut errore legitur X p. 184 et 192*), olim Stroziorum (vol. VI p. XLV c. XVI, 3), is ex quo per Io. Ern. Imm. Walchium in actorum societatis Latinae Ienensis vol. IV (Ienae 1755. 8.) Gorius in xenii epigraphicis 'antiqua marmora ex vetustis mss. bibliothecae Strozianae' itemque 'emendationes inscriptionum Gruterianarum et Reinesianarum ex iisdem mss.' in lucem protulit, praecedentis similis est in urbanis, habet praeterea et Mediolanensia quaedam sibi propria (v. vol. V p. 627 c. V) et ex nostris, praeter complura ducta ex Iucundianis Surrentina Neapolitana Formiana alia, non relata apud Iucundum haec IX, 1589. 2042. X, 1261. 1786. 192*, quorum primum et secundum vulgaris sunt, quartum quintumque redeunt apud Bononium. Adsunt item tituli Hungarici duo III 3524 6265. F. 106 legitur descriptio urbis Romae ex ore Pomponii Laeti excepta ea quam nuper ex Marciano volumine edidit Rossius (vide supra).

5. Codex ex bibliotheca Ludovici de Mazaugues illatus in bibliothecam Carpentrasensem n. 581 quorum antea fuerit ipse dicit: 'hic liber, cuius apud neminem extat exemplar, emptus fuit ab illustrissimo cardinali Carpeni CCC aureis, post cuius mortem pervenit ad manus illmi cardinalis Sti Angeli. Deinde illum obtinuit illmus dominus meus cardinalis Farnesius, quem mihi Onuphrio eius chronographo custodiendum dedit Romae, dum in Siciliam proficiscimur anno domini MDLXVIII id. Febr.' Scripsit haec Panvinus domesticus cardinalis Farnesii et in ipso eo itinere defunctus Panormi. — Ex hoc libro (cf. IX, 1619) descendunt quae Metellus posuit in libro Vaticano 6039 f. 242. 309—329. 346. 369, praescribens f. 309: 'ex libro epigrammatum manu scriptorum recens cardinalis Carpi', eiusdemque meminit in adnotatione ad Mazochium suum (cod. Vat. 8495) f. 11'. — Constat partibus duabus a glutinatore demum coniunctis, quarum supra memorata altera foliorum LX Anonymo Corvisierano respondet, altera foliorum 166 Rossio teste Petri Sabini est, cuius etiam praecedit epigramma 'undique rimantem', respondens fere codici Chigiano J. VI. 168. Originem confirmat, quod Comensem titulum P. Atilii Septiciani (V, 5278) hic quoque liber (teste Metello) ut Sabini certi Marcianus et Ottobonianus acceptum fert Nicolao euidem Casanovae. Praeterea quid Carpentrasensis voluminis pars Sabiniana habeat, parum notum est, eo certe diversa a reliquis exemplaribus Sabini, quod ex Metellianis excerptis intellegitur complura epigrammata hoc volumine contineri recentis aetatis, in his annorum 1543 et 1547, quae quomodo in id venerint, aliquatenus aperit quod in fine legitur decretum: 'Iussu mandative patrum qui volumen exscribendum concessere, summae quisquis es mediaeve aut extremae sortis homo, hic sistito, perlegendi finem imposito, nec citra lectionem manum calamo admoveto. Si quis huiusce iussionis ergo adversus praecepta ierit feceritve, adiudicatus esto hostis patrum academiaeq. Carpenis, magisq. si exportandi libido depraedandive inceserit: quod scelus supra omne facinus putato. F(actus) Romae.'

Lucius Sacco Sessa Pometia. 1633. 1640. V. X p. 465.

SAINT-NON v. *Voyage pittoresque*.

Demetrius SALAZARO *studi sui monumenti dell'Italia meridionale dal IV° al XIII° secolo*. Neapoli vol. 1 (1871). 2 (1877). fol. V. X, 1521.

Ant. SALINAS *catalogo del museo di S. Martino di Palermo*. 1870. V. X p. 752.

ANDREAS DE SANCTA CRUCE commentario 'de notis publica auctoritate approbatis' (cod. Hamilton. 26 nuper facto Berolinensi; aut eundem librum aut similem Morellius indicavit Tiraboschio *stor. lett.* vol. 6 p. 665 ed. Mutin. a. 1790 servatum eo tempore Venetiis in bibliotheca

minorum observantium *della Vigna*) scripto ad cardinalem Papiensem (scilicet Ascanium Mariam Sforzam 1474—1505) paullo post a. 1494 (cuius mentio fit f. 86), quae epigrammata subiunxit, eorum ad has partes pertinent praeter vulgaria quaedam praesertim Beneventana, Campana, Corana. Et de Beneventanis quidem seorsum exposui in additamentis vol. IX docuique pendere ex hac sylloge tam Iucundum quam auctorem libri Rediani (cf. vol. IX p. 138). Id ipsum multo magis cadit in Campana et Corana plane iisdem exemplis eodemque ordine relata in Rediano, sed ut hic quoque appareat Redianam ab hac sylloge similive pendere, non hanc a Rediana; scilicet adest apud Andrean quae excidit ex Rediana Campana X, 4239 et subinde in locis indicandis Andreas quiddam addit, ut X, 4485 'superius' ad 'molendinum', X, 4234 verba 'ad curtim'. Ex simili libro probabile est Beneventana Campanaque proficisci tam ea quae cum Metello Laelius Taurellus communicavit quam quae exhibet Pinellius. Quod si iusto tempore librum nactus essem, eum prae Rediano adhibuissem; iam pauca quae inde accedunt additamentis inserenda fuerunt.

Dominicus DE SANCTIS *dissertationi*. 1784. V. Antinatia IX p. 362.

Martiolus SANCTIUS v. Auximatia IX p. 560.

Antonius SANFELICIUS monachus Campana. Neapoli 1562. 4. V. X, 4585. 4586.

Antonius DE SAN GALLO iunior (1485—1546) inter tabulas, quas ab eo delineatas servat museum publicum Florentinum, inscriptiones, quae quidem huc pertinent, posuit Reatinas IX, 4672 in tabula n. 2091, n. 4684 in tabula n. 2093, n. 4694. 4716 in tabula n. 2083; Anconitanam IX, 6385 praeterea ignotam in tabula n. 2099; Formianam X, 6190 in schedula n. 2086; Tarracinensem X, 6849 in tabula n. 1210.

Iulianus DE SAN GALLO (1445—1516) in codicem picturarum (bibl. Barb. XLIX, 33 antea 822), quem conficere coepit a. 1465, rettulit titulos IX, 1558 et X, 1614 (ubi adde hunc librum f. 6'). 6087.

SANGUINETI *iscrizioni Romane della Liguria*. 1865 (cf. vol. V p. 884). V. X, 7808.

SANLOUTIUS (cod. Paris. Bouhierianus; v. vol. V p. XXII) v. IX, 4691. X, 6565.

Car. SANTINI *saggio di memorie della città di Tolentino*. Maceratae 1789. 4. pp. 382.

— *lettera apologetico-critica al Colucci, nella quale si confermano le cose pubblicate dal Sig. D. Carlo Santini*. Pisauri 1790. 4. pp. 76.

— *lettera seconda*. Maceratae 1791. 4. pp. 98.

Franciscus DE SANTIS *notizie della terra di Ferrazano*. 1694. V. IX p. 227.

Vinc. Maria SANTOLI de mephiti et vallibus Auxanti. 1783. V. IX p. 92.

— *narrazione de' fenomeni*. 1795. V. IX, 694.

Miltiades SANTONI *il teatro dell'antica Recina (nozze Pallotta-Falconi)*. Camerini 1877. 8. pp. 15. V. IX, 5755.

Marini SANUTI quae extant 'epitaphia antiqua totius orbis' (cod. olim Ortii, iam bibliothecae civium Veronensium *storia* n. 59), ad a. fere 1500 (cf. vol. II p. VI; vol. III p. XXXII; vol. V p. XXII) compilata incuriose quidem, sed ut quaedam insint rara adeoque huic libro propria, ex Italia inferiore quae continent, excerptisque ex Bononio f. 279—282 Canusinis Reginis Surrentinis Neapolitanis, quae ne citavi quidem, proficisci videntur a peregrinatore quodam praeterea ignoto: IX. Aesernia n. 2636. 2637. 2648. 2668.

X. Croto n. 107. 110.

Tegianum n. 6950.

Neapoli n. 2861. 187*.

Capua p. 371.

Teanum p. 471 n. 4820, quam solus Sanutus servavit.

Venafrum p. 478; solus servavit n. 4891.

Scaphi? n. 4624a.

Casp. SANZONE *Selinunte difesa*. 1752. V. X p. 740.

Iulianus SARACINI *notizie d'Ancona*. 1675. V. IX p. 572.

Pomp. SARNELLIUS *cronologia de' vescovi et arcivescovi Sipontini*. Manfredoniae 1680. 4. V. IX, 134*. 135*.

— *guida di Pozzuoli*. 1691. V. X p. 187.

— *guida di Napoli*. 1691. V. X p. 187.

Aemilianus SARTI (cf. vol. VI p. LXVI) v. Sabina IX p. 472.

Maurus SARTI v. IX p. 544, cf. IX, 5645. 5730.

Christophorus SAXIUS is, cuius sunt 'lapidum vetustorum epigrammata et periculum animadversionum in aliquot classica marmorum συντάγματα' edita Lipsiae 1746. 4. itemque 'scholia litterario-critica ad Muratorii thesaurum inscriptionum' inserta actis litterariis academiae Rheno-Traiectinae (missus I vol. 1 a. 1793 p. 1—72; missus II vol. 2

2 in. A, 6 in. N, 7 in. O, 9 in. I, adscriptumque est in margine: 'Sabinus quoque exscripsit additis illis IIII litteris expunctis'. Inde et intellegitur Sabini syllogen nos integram non habere, cum in nullo Sabiniano codice hoc fragmentum redeat, et diligentissime Sabinum officio functum esse; vercenim adsunt quatuor illae litterae quamquam dimidiatæ in marmore quod adhuc superest.

a. 1795 p. 169—290; missus III a. 1804 p. 1—110; missus IV a. 1803 p. 1—255), in collectaneis servatis hodie in bibliotheca Hagensi (quorum item mentionem fecimus in Dacicis vol. III p. 154 et Moesiaticis vol. III p. 263) non multa, sed bonae frugis quaedam posuit ex Lucania (X p. 20 n. 331. 337. 338. 348) et Campania (X p. 188. 374 n. 1577. 3764. 3767. 3769. 3825. 4165. 4412. 4433. 4594. 4598). Ea qui scripsit pendet opinor a Matth. Aegyptio, in cuius amici sui aedibus Graecum lapidem descripisse se ait; adest item inscriptio recens exposita in aedibus Phil. Forgionii quae fuerunt praeclarae olim Aegyptiae gentis, quae defecit Calatiae in XVI saeculo haec: 'antiquissima Aegyptiorum familia hic est, quae diutissime exabit, si, ut coepit, virtutem, quam nobilitas fulsit, propagaverit'. Hodie collectanea pariter atque Clusiana (vol. III p. 154) dissecta sine ordine certo incomposita iacent.

Benedictus SCAFI *notizie storiche di Santopadre*. Sorae 1874. 8. pp. 264. V. X p. 555.

Paschalis SCAGLIONE *storia di Locri*. Neapoli 1856. V. X p. 5.

Iustus SCALIGER praeter Vorstiana cod. Lugdunensis 64, de quibus suo loco dictum est, eaque quae in sylloge inscriptionum manuscripta a Grutero pro fundamento operis adhibita (cod. Lugdun. Papenbroek. fol. n. 5) f. 78 posuit communia sibi cum Romieu (vide hunc), in eodem volumine post Aldina (unde haec apud Gruterum adlegantur tamquam sumpta ex Aldo) quaedam perscripsit ad has provincias pertinentia IX, 1987 (ubi adde Scaligerum). X, 1492. 1786. 2313. 2712. 2834 (ubi adde Scaligerum). 6008. 192*. 193*. 425*. C. I. Gr. n. 5792. 5837, alia Metelliana vel Augustini Tyfferni (X, 2313. 2834. 192*. 425*), alia Budaeanae (X p. 185. 187 n. 1492. 1786. 2712. 193*), alia originis incertae (IX, 1987. X, 6008) fortasse et ipsa profecta a Budaeo. — Decretum Peltuinum IX, 3429 est in codice Scaligerano Lugd. 32.

Placidus SCAMMACCA v. Catanensia X p. 721. 50*.

Angelita SCARAMUCCIA *discorso di Ricini*. 1638. V. IX p. 556.

Peregr. SCARDINO *discorso intorno l'antichità di Lecce*. Bari 1607. 8. pp. 50. V. IX, 21.

Chrysostomus SCARFÒ *dei varj opuscoli parte 1.* Neapoli 1722. Opusculorum [pars 2]. Neapoli 1727. 8.

— Muratorio misit Brundisina IX p. 8 et Calabria X p. 3.

Lud. SCHENARDI *antiche lapidi Reatine*. 1829. V. IX p. 440.

Ioh. SCHERILLO (1811—1877) *dell' aria di Baja a tempo dei Romani*. Neapoli 1844. 4. V. IX, 6926.

— *di una antica strada sotterranea tra Cuma e il lago Averno* (insertum eph. *Annali delle bonificazioni*). Neapoli 1858. pp. 24.

— *della venuta di S. Pietro apostolo nella città di Napoli della Campania libri 5*. Neapoli 1859. 8. V. IX, 6926.

— *catacombe di S. Gennaro*. 1870. V. X p. 179.

— *archeologia sacra*. Neapoli et Taurinis. Voll. 1. 2. 1875. 8. V. X, 8174.

(Dominicus SCHIAVO) *Memorie per servire alla storia letteraria di Sicilia*. Voll. 1. 2. Palermo 1756. 8. V. X, 3353. 6992.

Laur. SCHRADAUS (al. Schraderus; peregrinatus est in Italia a. 1556 et 1567) monumentorum Italiae quae hoc nostro saeculo et a Christianis posita sunt libri quatuor. Helmaestadii 1592. fol. V. IX, 5354 cet.

Iulius SCHUBRING v. Lilybitana X p. 742.

Victor SCHULTZE *Katakomben von S. Gennaro*. 1874. V. X p. 179.

Henricus SCHULZ Dresdensis et ipse mecum quaedam communicavit a se excepta (vol. X p. 85 cet.) et post mortem ex collectaneis eius ad haec studia quae facerent diligenter excerpta misit Henricus Strehlke.

(SCOTTI) *diss. corografico-istorica delle due antiche distrutte città di Miseno e Cuma per lo rischiaramento delle ragioni del Regio Fisco contra la università di Pozzuoli*. Neapoli 1775. 4. pp. 254. V. X p. 189.

Tobias SCULTETUS Grutero obtulit 'Romanarum inscriptionum per Italiam collectarum libellum' (chart. 12°), qui deinde fuit Hagae in bibliotheca Hulsiana (catal. 1730 vol. 1 p. 341 n. 5220) ut alia complura ex Gruteri collectaneis; hodie quo pervenerit ignoratur. Scultetus alia ex libris editis sumpsit (ut X, 6356), alia de saxis descripsit (ut X, 6219, cf. p. 187).

Angelus SECCHI v. Aletrinatem titulum X, 5807.

Iosephus SECCIA *descrizione della città di Barletta*. Bari 1842. 8. pp. 112. V. IX, 318.

Ioh. Franc. SEGUIER (v. vol. VI p. LXI) ipse has partes non adiit et vix quicquam quod sibi proprium sit inde refert (v. X, 3559).

SELLITTO v. Vico.

Ant. SENA *cenno istorico cronologico di Montemarano*. Neapoli 1846. 8. pp. 71. V. IX, 1003.

Steph. SERANGELI v. Signina X p. 594; cf. n. 5984.

Io. Ant. SERGIO v. X, 472. 480. 8169—8173.

Franc. SERIO *antica tavola di marmo*. 1748. V. X, 7295.

Sebastianus SERLIO *regole generali d'architettura*. (ed. pr. 1537.) Venetiis 1559. fol. V. IX, 1558.

Dom. dux de SERRADIFALCO *le antichità della Sicilia*. Palermo 1 (1834). 2 (1834). 3 (1836). 4 (1840). 5 (1842). fol. V. X, 6996.

Severinus SERVANZI-COLLIO v. Septempedana IX p. 533.

— *sui recenti scavi fatti a Macerata, relazione all' Istituto di corrispondenza archeologica a Roma*. Camerini 1873. 8. pp. 11.

Dom. SESTINI *descr. del museo Biscari*. 1776. V. X p. 721.

Franc. de SIANO Ischia. V. X p. 991.

Martini de SIEDER (cf. vol. VI p. XLVII), cuius collectanea epigraphica perscripta a. 1503, saec. XVI exeunte a Fonteio usurpata 'apud civem quendam Romanum' (vol. III p. XXXII), hodie custodiuntur in bibliotheca Mutinensi cod. VI. F. 28, in miscellaneis f. 38—82, quae sola ad haec volumina perveniunt, quaedam posuit aperte derivata ex Iucundianis (ut adsunt IX, 984 Bucino attributum, X, 410. 417. 4727 'apud Petrinum Suessanum'. 4759. 4760. 4803). Non adsunt apud Iucundum neque excepta in agro Sabino IX, 4726. 4796. 4837 neque Auximata (vol. IX p. 559). Ex Sabinis cum unum certe redeat apud Anonymum Corviserianum (ubi vide), Auximata in collectaneis Pomponianis ad Sabiniana adiunctis cod. Marc. X, 195 (v. Sabinus), Siederum apparet sua hausisse ex commentariis scholae Pomponianae, qui Iucundianis superstructi additamenta alii alia receperunt.

DEL SIGNORE *i marmi Riccardiani*. Florentiae 1784. 4. V. IX, 338.

Nic. SIGNORILI v. Rienzo.

Carolus SIGONIUS de antiquo iure Italiae. Venetiis 1560. 4. ff. 128. Titulos X, 4832. 5832 affert ex schedis Panvinianis. Eidem Panvinio in epistula scripta d. 7 Oct. 1559 (cod. Ambros. D. 504 inf. ep. 178) promittit titulos se missurum esse.

Nic. DE SIMONE super statutis Calatiae. 1740. V. X p. 444.

Iacobus SIRMUNDUS Arvernus (1559—1654; cf. vol. VI p. LVII) quae confecit inscriptionum collectanea in Italia morans ab a. 1590 ab a. 1608 supersunt in libris bibliothecae Parisinae Lat. 9695 (olim suppl. Lat. 1416). 9696 (olim 1417). 10807 (olim 1418). 10808 (olim 1419). 10809 (olim 1420). 10907 (olim 1417) item in codice et ipso Parisino Dupuy n. 461 f. 35—39. Eadem, non eodem exemplo tamen (interdum enim Gruterus locos fusius enuntiavit quam enuntiant codices illi), cum Grutero communicavit iisque is in auctario conficiendo (a. 1604) diligenter usus est. Pertinent ad haec volumina relata praesertim in cod. 10807 (1418) epigrammata Telesina (IX p. 205), Aequiculana (IX, 4130), Salernitana (X p. 61), Abellana (X p. 137), Nolana (X p. 143), Puteolana (X p. 187), Campana (X p. 371), Suessanum (X, 4755), Formiana (X p. 603), Tarracina (X p. 624), Setina (X p. 640), Veliterna (X p. 652), Antiatina (X p. 661), Lilybitana (X, 7234), quae exceptis paucis subministratis ab amicis (IX, 1430? X, 3860. 4166? 7234) ipse docte et religiose de lapidibus descripsit.

Hyacinthus de Sivo *storia di Galazia Campana e di Maddaloni*. Neapoli 1860—1865. 8. pp. 400. Hic primus auctor est, qui lapides Maddalonenses diligenter composuerit.

Martinus SMETIVS Flandrus (v. vol. VI p. XLIX) quae collegit, nobis servata sunt cum apud quatuor auctores aequales, Ligorium, Metellum, Pighium, Waelscapplum, quos omnes constat ex auctoris pugillaribus sua traxisse quique quid a Smetio habeant, suis locis exposuimus, tum praesertim sylloge ab ipso confecta bis.

1. Priorem recensionem qui servat codex sine dubio autographus¹⁾ inscriptus est 'inscriptiones antiquae per urbem Rom. diligenter collectae atque ex aliis cum Italiae tum Hispaniae locis studiose conquisitae fidelissimeque ut in ipsis marmoribus legebantur descriptae' auctoris nomine non enuntiato. Anni 1554 cum mentio fiat f. 114, quod conicias Smetium volumen absolvisse Romae degentem, unde abiit ipso eo anno, et reliquisse domino suo, non tam certum est quam vulgo creditur. Nam et Laurinus in epistula infra relata et ipse Smetius in dedicatione syllogae aiunt eum ordinandis et digerendis titulis non in Italia vacasse, sed hortante Laurino in patriam reversum. Item mox videbimus Smetium in epistula scripta a. 1558 gratias agere Pighio propter multas egregias epigraphas, quas profectus Bruxellas ab eo accepisset; quod iter et factum est post a. 1555, quo Pighius ex Italia domum

4) Epigrammata non pauca leguntur in libro scripta eadem manu, sed aut in schedulis agglutinatis priore scriptura oblitterata aut in spatiis antea vacuis relictis, ut Patavinum V, 2805. Tituli adiecti in fine musei Carpentis VI, 9279 et 9494 item ab eadem manu veniunt. — Additamenta aliena manu scripta liber recepit Fonteii fortasse (v. p. LXIII adn. 4) et Gutenstenii (vide sub eo). Denique plura in eo inveniuntur manus secundae additamenta consentientia cum recensione Neapolitana Ligorii (v. VI, 359. 366. 514. 512. 1432. 1468).

rediit, et susceptum esse vere a. 1557 epistolae tam ipsius Smetii quam Laurini infra relatae diserte enuntiant. Eius itineris fructum probabile est iam reperiri in libro Neapolitano; certe in hoc complura adsunt a Pighio accepta neque ullum indicium eo ducit iam in Italia Pighium Smetio copiarum suarum partem subministrasse. Potuit tamen; nec certum est, quod si certum esset, res diiudicata foret, iter Neapolitanum, de cuius fructu hic agitur, a Pighio susceptum esse post Smetii discessum demum a. 1553. At Metellus, cuius adversaria vidimus pervenire ad a. 1556, volumen Smetianum non novit, sed pugillares solos, et primus librum commemorat Antonius Augustinus in epistula scripta a. 1558 servatum tum apud Rodulfum Pium cardinalem Carpensensem (ep. ad Panvinium d. 14 Aug. 1558 p. 352 ed. Andres.: *nel libro del cardinale di Carpi di Martino Fiamengo*), quem herum sibi Romae degenti fuisse ipse Smetius in corporis praefatione ait. Rodulfo mortuo inlatum bibliothecae Farnesianae adhibuerunt et Fonteius¹⁾ et Gruteri causa Gutenstenius²⁾, iam cum eadem translatus Neapolim ibi est in publica V. E. 4 fol. — Alterum exemplum, quod sine dubio retinuit Smetius tum cum hoc quod extat in Italiam misit, cum reliquis eius schediasmatis incendio a. 1558 absumptum est. — Ex Neapolitano descriptus est ab Aldo Manutio a. 1567 liber hodie Vaticanus 5234³⁾, Aldo dictus Carpensensis utpote ex Carpensi descriptus (cf. vol. III p. XXXII).

2. Recensionem posteriorem servat codex autographus et ipse, scriptus iussu Marci Laurini (Lauweryn) domini Waetervlieti prope Brugas († 1610) absolutus a. 1565, servatus hodie Lugduni Batavorum (publ. fol. n. 4), editus autem ab Iusto Lipsio (inscriptionum antiquarum quae passim per Europam liber. Lugduni Batavorum 1588 fol.) tam perfecte ut pagina paginam repraesentet potueritque in hoc nostro corpore pro scripto volumine editum tuto adhiberi. Fata volumnis, quo primum ars nostra solidum fundamentum publice accepit, varia et tristia cum harum rerum studiosis cognitu necessaria sint, non abs re visum est hoc loco repetere epistulas quae eo pertinent, a me repertas in epistulario Pighiano bibliothecae publicae Hamburgensis editasque in actis minoribus academiae nostrae a. 1866 p. 424 seq.

Martinus Smetius Pighio S. P.

Haud facile credas, doctissime Pighi, quantum mihi accesserit animi ad prosequendas illas meas inscriptiones, postquam apud te fuissem tuoque omnia vidissem, ac etiam acceptis a te multis egregiis epigraphis locupletior factus essem. Cum itaque domum redissem, eas suo quaque loco libro meo inserui: ac deinde schedas meas omnes diligentissime excussi, et quicquid in eis observatu dignum etiam quantulumcunque minutum reperi, eidem libro aut additis aut insertis foliis adiunxi. Quumque interea nihil instinc de transcribendo in gratiam episcopi libro mihi nunciaretur, ego me totum in hoc dederam, ut eundem librum, mutato atque emendato aliquantulum ordine, mea ipsius atque amicorum causa describerem eumque (ubi colophonem addidissem) in bibliotheca Laurini nostri deponerem: ubi et ipsi atque alii viri docti quos libenter admittit usui ac voluptati et mihi mei etiam apud posteros in hanc rem studii ac sedulitatis [in?] perpetuum testis esse potuisset. Sed nunc subito atque horrendo casu omne institutum meum plane abreptum [abruptum?] est. Quum enim liber ipse nuper satis, ut mihi quidem videbatur, feliciter ceptus, felicissimum iam ageret progressum, adeo ut proxima aestate finiendum sperarem, fata iniquissima omnem spem illam mihi prorsus ademerunt. Nam 13 huius Ianuarii mensis die, paulo post horam noctis IX, quum me solito maturius, ob praecedentem lassitudinem ac prope sine somno propter furentes ventos ante actas duas noctes, quieti dedissem ac profundissime dormire: fatalis ignis e vicini stabulo in aedes meas illapsus eas dicto citius penitus occupavit meque ita subito oppressit, ut nisi a vicinis crebris pulsibus clamoribusque excitatus fuisset, forte vivus cum duabus sororibus mihi cohabitantibus suffocatus et concrematus essem. At illi, vi perfractis aedibus, quaecunque potuerunt suppellectilia semiusta extraxerunt. Ego ipse plane attonitus, et quid agerem aut quo me verterem anxius, praeter togas binas binaque Biblia sacra et pecuniae quod habebam aliquantulum, nihil omnino extuli. In ea autem domus parte, quam primum incendium invasit, erat cubiculum satis amplum, in quo tum nemo dormiebat: sed stabat in eo lectus instratus et mensa quadrata, in qua iacebat liber ille meus, quem praeterito vere tibi exhibui, cum omnibus meis schedis

exemplaribusque antiquariis atque instrumentis scriptoriis: et praeterea Caius Plinius de Nat. Histor. Titusque Livius et Calepinus ex postrema editione nuperrime a me coempti et nescio quae alia. Quae omnia ita exusta et concremata sunt, ut ne unum quidem Iota superfuerit ac de mensa etiam ipsa propter [praeter?] seram ferream quae suberat nihil penitus repperim. Ibi quidem scribere assidue solebam: sed quotiescunque folium unum aut alterum absolveram, ad alterum cubiculum, in quo dormiebam, illud deferebam et in ima gazophylacii parte seponebam. Porro loculi superiores ipsius gazophylacii, in quibus erant numismata cum antiqua tum recentia a Laurino transfusa et a [ad?] me missa et praeterea tabulae signatae et alia quaecunque habebam rariora, perusti plane sunt. Inferior vero pars non tantum damni accepit. Inde remisso paululum per continuum aquae infusionem incendio, extracta fuerunt inter alia 50 quae ibi seposueram folia, solae scilicet atque unicae omnis meae antiquitatis reliquiae: quibus priores duae libri partes continentur. Prima videlicet, in qua quicquid ad loca aut aedificia seu publica seu privata pertinebat habebatur; et secunda ad quam omnia quae ad deos et sacra spectare videbantur retuleram. Tertiam partem solummodo exorsus eram. In ea ponendi erant omnes imperatorum tituli basesque atque tabulae honorariae atque etiam epitaphia consulum atque aliorum magistratuum seu illustrium virorum. Ad quartam atque ultimam partem infinita inferioris sortis ut militum atque officiariorum domus Augustae et privatorum, artificum ac negotiatorum caeterorumque communium hominum epitaphia congerere decreveram. Quorum mihi nulla omnino supersunt praeter pauca simpliciora, quae nuper ex schedis meis selegeram et Laurino nostro legenda forte dederam. Quo igitur modo aut qua via suppleri hae partes possint non video, nisi tu nobis suppetias ferre velis, tuorumque exemplariorum usum aliquandiu permittas. Quod te non libenter facturum credo, propter annotationes tuas atque observationes diligentissimas, quas omnibus communes esse puto nolis. Verum ego persancte tibi promitto iuroque (modo hoc impetrari abs te possit) me praeter nudas inscriptiones nihil descripturum aut aliis communicurum. Rogo igitur per eam quam diu inter nos aluius amicitiam fidemque, ut hac in re mihi opem feras atque huic potissimae calamitatis meae parti mederi velis. Nam pecuniam materiamque ad domum reaedificandam alii promittunt ac iam offerre incipiunt: suppellectilem vestesque ipsemet mihi paulatim comparabo: haec vero, quorum iacturam omnibus rebus aliis antepono, a te uno expectanda mihi sunt. Ne igitur tu mihi hac in parte desis, etiam atque etiam oro. Caeterum quia haec per nuncium publicum aut alium quemvis transmittere forsitan non voles: ego ipse si sic videbitur, quum primum citra meum ac meorum incommodum potero, iterum istuc ad te veniam, ut ea quae veles praesentis praesens communices, et si quae erunt, quibus carere nullo temporis spatio poteris, aut quae auferri omnino non possent, ut ea celerrime istuc excipiam. Ea vero quae asportari ad tempus sines quorumque usum mihi ad dies aliquot concedes, ubi domum rediero, quanta potero celeritate minusculis etiam litteris describam, posteaque eadem qua accepero fide restituam. Sed miraberis fortassis, mi Pighi, unde natum sit hoc incendium, quaque mea aut meorum incuria male custoditus ignis mihi tantum incommodum attulerit. Verum ex fomentorum reliquiis atque aliis indiciis coniecturisque compertum est, nebulonem quendam peregrinum et vagabundum, qui praeterito autumnum cum aliis duobus in fossorem a meis electus fuerat, ignem data opera stabulo subdisse, ut totam viciniam sicuti minatus erat perderet. Quod haud dubie ita peractum esset, nisi circumactus ventus omnem ignis impetum in meas aedes solas, reliquis salvis, detulisset. Sicque ego solus, quod in multis constitutum erat, immerito sane lui, canisque (quod aiunt) peccatum sus dependi. Marti igitur bellicoso, cui cum Musis pacatissimus [—mis?] raro bene convenit, hanc calamitatem acceptam fero. Deus det ut succedens aliquando pax meliora foveat. Vale et quid hac de re, quam a te quantis possum precibus contendo, apud te constitueris, quamprimum poteris quaeso responde. E pago nostro Westwynckele medio fere inter Gandavum et Brugas itinere 27 Ianuarii 1558.

Tibi addictissimus
Martinus Smetius.

Optimo atque doctissimo viro dño Stephano Vinando Pighio in familia reverendissimi episcopi Atrebatensis Bruxellae.

Laurinus Pighio.

Calamitatem casumque miserandum optimi Smetii nostri malim te ex eius ad te literis cognoscere, doctissime idemque amantissime Pighi, quam ex meis, ne videar tibi tam tristic et infelicis nuncii taedium velle duplicare. Hoc unum addidero, hominis et eruditionem et cum vitae probitate pietatem meliore fato dignam. Sed quod me propius tangit circa hanc rem, non possum non in sinu tuo defflere. Non dubito te vidisse vere proximo, cum apud vos esset Smetius noster, volumen illud, in quo ille (meo potissimum hortatu et instigatu) congesserat omnes inscriptiones suas antiquas, observato certo et peculiari ordine. Hunc librum ego aequissimis condicionibus abhinc menses aliquot ab eo im-

1) Apud Fonteium de gente Caesia p. 232 inter auctores recensetur 'Farnesianus codex omnium optimus ac fidelissimus confectus olim labore ac diligentia eruditi viri e familia cardinalis Carpensensis 1550'. Fonteium cum hinc constet volumen versavisse, fieri potest, ut ei adiecerit titulos duos ad Caesios pertinentes urbanum VI, 57 et Laudensem V, 6353 in volumine Neapolitano p. 107. 409 perscriptos manu aliena et post a. 1567; nam absunt ab apographo Manutiano. In commentariis de gente Caesia priorem Fonteius profert p. 138 ex collectaneis Paulli Aemilii Caesii cardinalis facti a. 1535, posteriorem Iacobonius loco tamen non adscripto, qui adscriptus est in codice Neapolitano.

2) Adest inter collectanea Gruteriana cod. Lugd. Papenbroek. 6 f. 86 elenchus titulorum codicis Neapolitani adscriptis eius paginis.

3) Adsunt praeter apographum Smetianae syllogae aliena plura in volumine, in his schedula Ligoriana citata ad X, 5202.

petravi. Sed et hic liber eodem incendio, hei mihi, absumptus est, et ita absumptus, ut nihil reliquum sit, unde possit reparari. Periere enim simul omnia et [e?] penna ipsius exemplaria sive ἀποσχεῖδια, e quibus ille volumen illud descripserat et concinnaverat. Haec res quanto me luctu affecisse debuerit aut potuerit, non est qui te melius iudicet, utpote et ipse antiquitatis observator et admirator studiosus. De te conjecturam facies. Tuli certe primum perquam moleste, meque adhuc quotidie tam insignis iacturae recordatio excruciat ac tantum non enecat. Sperabam enim de libro illo aliquando gloriari tanquam unico et singulari tum ornamento tum subsidio bibliotheculae quam instituo. Sed nunc omnis haec spes, non ut aiunt sed re vera et vero eventu in cineres concidit. Sed primo visum erat Smetio nostro, priore illo volumine (quod vidisti) sibi retento alterum exemplar mutato nonnihil ordine et accuratius quatenus fieri potuisset describere, cumque in secunda illa descriptione bonos iam progressus fecisset, commodum ea folia, quae iam descripserat, alibi ab aliis seposuerat nec sine periculo furenti undique incendio eripuit. Ea sunt numero 50. Quibus continentur ea quae ille tibi literis significavit. Antea miserat ad me et alios tres quaterniones, quibus continebantur ex quarto et postremo libri ordine quam plurima. Quae simul constituunt facile mediam partem libri. Reliquam quam ille sperabat brevi, saltem ante exactam aetatem absolvendam, unde peti possit non videt amissis ipsis ἀποσχεῖδις. Quare tantum non coactus est spem omnem atque animum absolvendi libri colophonemque tam egregiis plausibilibusque inceptis ac progressibus imponendi penitus abiicere, non sine maximo meo dolore. Unicum videbatur restare refugium, tu scilicet nobis exorandus, cum e tuis schedis et observationibus satis possint aliquo modo quae desiderantur recuperari. Quod si est (ut et esse non dubito) tu mihi numen es in terris vel praesentissimis [praesentissimum?] omnibusque votis implorandum, utpote qui nos ex afflictissimis et miserrimis possis vel superis ipsis beatiore reddere. Sed videbatur Smetius mihi nonnihil difficultatis hac in parte a te submetuere, propter annotationes tuas doctissimas et diligentissimas marginibus commentariorum tuorum passim additas, quas nolle te vulgari, vel cuilibet inspiciendi facultatem fieri, nulli, dummodo sani iudicii, mirum videri debet. Sed scis quam [qua?] fide hac se in re usum Smetius tibi receperit, scis quatenus fidendum habeas homini, quem non a paucis diebus, sed longo usu et assuetudine et quasi ab incunabulis saltem literariis pernosti socius et commystes eorundem studiorum. Quare si quid eius apud te fides, si quid preces valent, iisque iunctae et nostrae vel obnixissimae, si quid apud te momenti aut ponderis habet necessitudo nostra non inauspicato malisve avibus inchoata, melioribus uti spero confirmanda, denique si me cupis quoad vivam tibi obnoxium, Piggii carissime, succurre afflictis atque ex maestissimis vel laetissimis redde, ac patere quaeso iis rationibus, quas Smetius noster tibi suis litteris indicavit, quibusve alioquin tibi erit commodissimum, id quod deest operi tam eximio (manco in fine ac deformi) ex tuis exemplaribus sive observationibus suppleri. Hac ratione efficies ut de libro ipso non minus tibi et quidem lubentissime quam ipsi Smetio debeam. Ipse quidem (qua est in me benevolentia) si modo te sinis exorari pollicetur, se nullis laboribus nullis vigiliis parciturum, donec meae expectationi et desideriiis satisfecerit, et damna accepta quomodocunque repararit. Quare, optime Piggii, noli quaeso committere, ut per te stet quo minus ardentissimorum votorum compos fiam. Noli invidere tui amantissimo iisdemque tecum antiquitatis studiis initio id, quo nisi sors invidisset alioqui fuerat potiturus. Minus aegre mihi crede minorique cum animi molestia et toto libro fueram cariturus, quam libro mutilo usus sim, qui aliud nihil quam memoriam rei tristissimae mihi refricaret magisque me angerent et afficerent ea quibus me privatum viderem, quam delectarent ea quae salva sunt.

Ego vicissim si qua in re studia tua possum iuvare aut promovere, nusquam deero, nihilque non rerum mearum et candidissime et promptissime communicavero. Nec est quod verearis ne liber vulgetur, ubi in manus meas pervenerit et proinde vilescat, cum tanquam ad rem pretiosam et sacram ne inspiciendi quidem omnibus temere copiam facere decreverim, si modo semel ea potiri daretur. Quare non est quod aliquid tale metuas. Fac igitur, mi Piggii, ut re ipsa sentiamus preces utriusque nostrum non fuisse vanas apud te aut inefficaces et quamprimum commode poteris vel per hunc tabellarium aliquid saltem hac de re rescribere, ut possit Smetius noster res suas secundum ea quae a te rescribentur comparare. Si votis nostris annueris decrevit Smetius noster secunda instantis quadragesimae hebdomada ad vos excurrere; quare aliquid quaeso rescribere, quia donec rescripseris omnia nostra in suspensio sunt, pendet vota, pendet et ipse animis [animus?], quare miseros quam primum hoc suspensio libera (*sequuntur alia*).

Brugis XI Februar. (1558).

Tuus ex animo dum suus
M. Laurinus.

Optimo atque eruditissimo viro dno Stephano Piggio in familia Rimi Atrebaten. Bruxellae.

M. Laurinus Pighio.

Nummos illos tuos, optime amicissimeque Pighi, quos nuper isthinc mecum abstuli transfusus illos in plumbum, prius ad te fueram remissurus, nisi contigisset me tardius Brugas reverti quam cogitaram idque quod Mechliniae tum et Antwerpiae et Gandavi inter reditum me oportuerit aliquantulum diutius opinione haerere. Cum itaque domum reversus intellexissem, Smetium nostrum statim a feriis hisce pascalibus ad te profectionem instituere: nulli visus sum mihi tutius eos committere potuisse, maxime cum tabellarius noster qui statis temporibus ultro citroque hinc Bruxellas commeat, non esset tum ad manus ut eos potuerim prius remittere. *Et post alia*: Causam autem institutae per Piggium [Smetium leg.] ad te profectionis puto te facile conicere quae-nam sit, spes scilicet recuperandi in schedis tuis iacturam illam mearum inscriptionum fatali illo incendio, ut nuper potuisti intelligere, deperitarum, et cum non dubitem te ut pollicitus es te [te del.] amice et candide omnia tua communicaturum, minus puto necessarium prolixius in praesentiarum hac de re tecum agere. Et ut maxime putarim ita expedire, facile id a te uti spero impetrarint postremae meae quas super hac re nuperrime ad te scripsi, antequam isthuc venirem. Quare quicquid id est totum tuae committo benignitati et humanitati animoque isti in me tuo quem expertus sum minime vulgarem.

Valebis igitur Piggii doctissime ac Laurinium tuum solito affectu prosequere. Prugis 14 kl. Mai. 1558.

Tuus ex animo dum suus

M. Laurinius.

Eruditissimo atque humanissimo viro dno Stephano Piggio in aedibus Rv̄dmi Episcopi Atrebatensis Bruxellae.

Martinus Smetius Pighio S. P.

Spero aliquando futurum, mi Pighi, in [id?] quod futurum tu ipse ominabaris, ut inscriptiones illas meas quas casu plane miserando amiseram, tandem recuperem. Abs te enim plurimas nuper quum apud te essem recepi, easque praecipuas. Interea etiam revolvi sedulo, tum Mazochii librum impressum, tum duos manuscriptos, alterum videlicet Maximiliani Waelscaple Antwerpiensis, alterumque cuiusdam nobilis Insulensis Laurini nostri affinis: e quibus nonnulla excerpsi, sed plerumque ita corrupte incompositeque nullo observato versuum ordine scripta, ut in ordinariam suam formam gratiamque restitui nequiverint. Ea velim (modo impetrari abs te possit) e tuis schedis corrigere, et alia quaedam, non admodum tamen multa, quae mihi adhuc desunt, exscribere. Ad quam rem unius diei spatium mihi satis futurum existimo, quo apud te quam potero minime molestus esse desidero. Quod quidem te, pro solita tua in me facilitate benignitateque haud gravatim concessurum confido, adeo ut te etiam non praemonitum accedere nihil veritus essem, si mihi te Bruxellae esse constitisset. Verum quando herum tuum R̄dmum propter bella semper abesse nihil dubitavi, metuebam, ne et tu, aut ipsum secutus, aut alio profectus, domo abesses. Quare consultius visum fuit, te primum per literas monere rogareque num Bruxellae sis et an mihi ad unam dieculam tuarum schedarum usum, sicut nuper faciebas, permittere velles. Quod et ego et Laurinus noster, quantis possumus affectibus, desideramus, oramus et obsecramus. Ego enim imminuto valde per longinquitatem temporis rerum amissarum dolore, animum recepi, decrevique librum meum in pristinum suum statum restituere: non ad tuarum rerum, quibus meae conferri nullo modo possent, aemulationem aliquam, sed ad privatum nostrum usum et securam iucundamque praeteritorum meorum laborum recordationem, alias enim viderer mihi frustra Italiam vidisse, tantosque describendi et colligendi labores in vanum consumsisse. Precor igitur, ut vel tribus verbis ad Laurinum nostrum scribendo indicare digneris num Bruxellae sis, et an te sine magno tuo incommodo proximo Octobri accedere possim. Hac re sane nihil posses nobis facere gratius expectatusque. Vale 18 Sp̄thr. 1558. Tuus integre

Martinus Smetius.

Domino Stephano Pighio domino et patrono suo imprimis observando Bruxellae in Palatio R̄dmi Ep̄i Atrebatensis.

In epistula ipsi syllogae praemissa, quam 'clarissimo viro d. Marco Laurino Waterfleti domino Martinus Smetius Westwynckelanus' dedit 'Sleydinghae kal. Februarii 1565', postquam de quattuor ordinibus operum et locorum publicorum, ararum et basium tabularumque sacrarum, basium tabularumque honorariarum, cipporum tabularum urnarum ararumque sepulcralium exposuit, ita pergit: 'haec omnia . . . postquam in patriam reversus otium aliquod nactus eram, primum in meum privatum et amicorum . . . usum eo quo dixi ordine describere coeperam: ut ea veluti perpetuum peregrinationis meae fructum, iucundumque magis quam opulentum ex Italia delatum thesaurum, penes me servarem. Quae quum forte tu, vix bene coepta apud me, non sine admiratione aliqua videres, pro eo quo cum ad studia humaniora omnia, tum ad hanc monumentorum antiquorum investigationem praeditus es affectu, me sedulo hortabaris, ut coeptum opus gnaviger perlicerem. Quumque subinde aut gravioribus negociis alio distractus, aut oborto

taedio scribendi lassus subsisterem, tu oblata etiam benigne tua opera, non destitisti, cum viva voce, tum crebris litteris perhumaniter scriptis, saepius me monere stimulareque, ut quod non infeliciter coeperam, ad optatum finem perducerem. Quod quum tandem factum esset, opusque tibi adeo satisfaceret, ut vel illud ipsum, vel exemplum aliquod a me ex eo transscriptum, quovis precio redimere voluisses: ego qui me talem ac tantum huius mei studii (quod alii plerique non mediocriter alias docti viri aut contemnunt, aut ludibrio etiam habent) non modo admiratorem, sed etiam patronum ac fautorem nactum esse gaudebam, non illibenter exemplar in tuam gratiam me descripturum esse pollicabar. Quod quum diligenter facerem, bonamque exemplaris partem iam absolvisssem, fatalis ignis in aedes meas (proh. dolor) illapsus, non modo aedes ipsas cum tota suppellectili domestica librariaque, verum etiam opus illud antiquarium cum universis schedis libellisque autographis, e quibus confectum erat, penitus absumpsit: remanentibus mihi solummodo quinquaginta et uno eiusdem exemplaris quod tibi scribebam foliis, quae paulo ante in scrinium quoddam humi positum, ubi incendii vis minus grassabatur, seposueram: solis scilicet atque unicus totius huius mei studii sexennalisque industriae ac laboris reliquiis. Quo infortunio quum adeo consternatus essem, ut spe omni de libro recuperando aut exemplari perficiendo abiecta, et illas reliquias perditas optarem: tu pro tua humanitate, atque ea qua studiosos omnes foves pietate, non modo literis consolatoriis, verum muneribus etiam missis, me ita erexisti ac refecisti, ut resumpto postmodum animo, et conquisitis per tuam commendationem, tuisque impensis, quibusdam aliorum eiusdem studii amatorum exemplaribus, calamum rursus arripuerim, ut coeptum exemplaris opus quoquo modo finirem. Quod nunc demum qualequale est, et non quidem ut volui, sed ut potui completum, tibi totum offero dedicoque, ut eo pro tuo arbitrio utaris fruarisque. Merentur enim hoc cum tua in me benevolentia liberalitasque, tum insignis iste, quo ad miraculum usque afficeris, antiquitatis amor. Porro si quid in posterioribus centum vigintiquatuor foliis erratum forte erit, precor ut id benigne condones: et non mihi, sed detestando illi incendio, quod primitiva mea exemplaria atque αὐτοσχέδια ita crudeliter perdidit, imputes.

Potuit sane Smetius iacturam certe maiore ex parte resarcire recuperato exemplo ad amicos Italos misso; at sive id temptavit neque obtinuit sive propter certas causas ne temptavit quidem, contentus esse debuit Pighianis et Waelscaplianis. Volumen ita absolutum ne tum quidem procellis iactari desiit, domini Laurini domo inter bella civilia direpta a militibus Britannis Ostendae praesidium agentibus asportatum in Britanniam, unde redemptum iussu curatorum academiae Lugdunensis typis traditum est.

Duae syllogae non eodem omnino consilio compositae sunt, scilicet posteriore solum auctor plenam et perfectam esse voluit; unde in priore et complures tituli desiderantur (eos in tabulis subiectis distinxi unciis quadratis), quorum tum cum scripta est Smetio copiam fuisse constat (ita X, 5211. 5276 cet.), et auctoritates nullae adscriptae sunt. Contra quae sunt in priore corpore omissa in secundo (ea distinxi in laterculis unciis rotundis), probabile est auctorem omisisse in incendio illo deperdita neque ab amicis recuperata. Sollertia in titulis describendis etsi Smetius aequales, ut Metellum et Pighium, non superabat, recte et perite officio functus ita rem peregit, ut corporis eius prior recensio Italorum, posterior omnium studiis epigraphicis pro fundamento esset. Quid quod ipsos errores, maxime quod pro distributione secundum locos, quae sola utilis est, ad lucundum certe et Apianum retenta, alteram substituit secundum argumenta, ad Gruterum aliosque auctores Smetius ita propagavit, ut nostro demum saeculo vincula illa solverentur. Sed non magis obliviscemur saluberrimum institutum auctoris laudandi, sine quo crisis epigraphica ne cogitari quidem potest, coeptum a Metello a Smetio ad posteros propagatum esse. — Fides auctoris integerrima est; perraro evenit, ut in altera recensione hiatus exempli ex arbitratu suppleret (X, 5388).

Copiae Smetianae unde veniant quaerenti ipse auctor, ut modo dixi, viam monstravit in secunda recensione auctorum nominibus ad singulos titulos adscriptis; at eae laudationes ut recte aestimentur, distinguenda est pars ante incendium perscripta et post id restituta, cum in hac vestigia adsint schedarum per Pighium maxime recuperatarum et ad primitivos auctores eruendos sola pars prior tuto adhibeatur.

1. Ipse Smetius in praefatione syllogae Laurino dedicatae ait per sexennium, ab anno videlicet 1545 ad 1551, Romae se egisse cum Rodolpho Pio cardinale Carpensio 'hero suo' proficiscentemque cum eo per alia multa Italiae loca 'tumultuarie' inscriptiones collegisse. Ex nostris huc pertinent sequentia:

IX. Forum novum n. 4792. 4816. [4834.]

Ancona n. 5894. 5898.

X. Casinum p. 510.

Aquinum p. 530, cf. n. 6891.

Isola di Sora n. 5687.

Aletrium p. 566 n. 5807. 5808. 5809. [5815.]

Ferentinum p. 572.

Anagnia p. 585.

X

In itinere hoc Latino excepta omnia, ex ipsius Smetii pugillaribus videlicet, extant apud Waelscapplium (v. p. LXVIII) interpositis praeterea titulis, quos Smetius acceptos refert Iohanni Becano fortasse comiti itineris eius:

Fabrateria vetus p. 552.

Privernum p. 637, quibus addendus est Frusinas n. (5662) fortasse acceptus ab eodem Becano (cf. n. 5666).

2. Inter quattuor viros, a quibus inscriptiones antiquas traxisse se Smetius in eadem dedicatione ait, primus Benedictus Hegrus Spoletinus (de quo videnda est epistula Fabii Vigilii relata p. LIX adn.) ei dedit Picasas:

IX. Firmum n. [5389. 5396. 5411.] Ab eodem probabile est proficisci Firmanas tres n. 5357. 5363. 5368 relatas in priore recensione sine auctore, cum posterior primam et secundam ex libris editis repetat, tertium omittat.

Auximum. Ad n. 5823. 5826. 5827. 5851. 5861. [5864. 5871. 5872. 5873. 5874. 5880. 5883. 5884] Hegrus auctor laudatur, scilicet in foliis editionis 28. 55. 96. 138, quorum primum ante incendium perscriptum fuit, quartum sine dubio pertinuit ad quaterniones tres partis extremae ex incendio superstitis. Idem nomen f. 55. 96 ex memoria Smetium probabile est adscripsisse. Contra in titulis n. 5828. 5831. 5832. 5833. 5835. 5836. 5839. 5840. 5841, qui incidunt in editionis folia 77. 78, cum auctores laudentur 'Pighius et alii', item n. 5859 ed. f. 95 sumptus esse dicatur 'ab aliis', eos apparet ex Pighianis post incendium restitutos esse.

3. Secundo loco quem Smetius ponit Iohannem Metellum Burgundum, ab eo veniunt ex nostris haec:

IX. Venusia n. 471, ed. f. 96, ubi auctor laudatur Metellus.

Compsa n. 976 ex editionis f. 25 ante incendium perscripto; itaque tuto ad eundem Metellum referemus Compsinum alterum n. 973, ed. f. 83 'ab aliis'.

Beneventum. Ad n. [1581.] 1646. [1658.] 1729. 1783. 2029. 2045, quae epigrammata leguntur in ed. f. 45. 139, auctor laudatur Metellus, cui item recte tribuuntur n. 1575. 1584. 1589. [1614.] 1619, ed. f. 79. 80 sumpta 'a Metello et Pighio'; n. 1558 (in arcu scriptum), ed. f. 41; n. [1707.] 1721, ed. f. 99 sumpta 'ab amicis', sed ut haec praeter arcus titulum notissimum Smetius primum a Metello habuerit, post incendium a Pighio recuperarit. Contra unde veniat n. [1546], ed. f. 24 ante incendium scripto, sed auctore nihilo magis adscripto, ignoratur; Metelli non esse praeter silentium Smetii inde colligitur quod a Metellianis abest.

Saepinas n. 2457, ed. f. 83 'ab amicis' collatis reliquis testimoniis pariter atque Salernitana probabile est ex Vallambertianis per Metellum ad Smetium pervenisse.

Firmum. Tabellas duas aheneas Firmi inventas, sed mox alio delatas n. 5350. 5351, ed. f. 25, item n. 5349 (ubi adde nomen Metelli), ed. f. 33 a Metello Smetius habuit.

X. Salernum n. 512. 515. 531. 578, ed. f. 6. 49. 55. 140 in Italia morans a quo Smetius habuerit, ex ipso non efficitur; nam in folio 6 ante incendium scripto ait habuisse se 'ab aliis', f. 49 vidisse se aperto errore, praeterea Pighium auctorem laudat. At collatis reliquis exemplaribus probabile est, ut modo dixi, haec pariter atque Saepinatia proficisci a Metello.

4. Quem tertio loco Smetius posuit Antonius Morillon haec ei subministravit.

IX. Calabria n. 22. 25. [48. 94. 119]. Uni titulo ante incendium scripto n. 25, ed. f. 45 Smetium auctorem Morillonem adscribere voluisse probabile est et loco motam esse adnotationem folii eius 'haec duo ab Ant. Morillonio accepi, reliqua vero egomet vidi et descripsi'; ad n. 48. 94. 119 adscripsit 'a Morillonio vel Pighio' f. 84. 141; ad n. 22 f. 79: 'olim a Ioh. Metello habui et nunc a Steph. Pighio recepi', ubi diserte restitutionem indicat, Metelli autem nomen non recte posuit memoria lapsus. Nam vere Morilloniana haec omnia esse constat ex schedis Metellianis.

X. Ad Puteolana in parte ante incendium perscripta (cf. X, 1571. 1583. 1781) Smetius Morillonem auctorem laudat, qui Neapolim adiit a. 1547. In posteriore infra videbimus Morillonem solum non laudari, sed aut eum cum Pighio aut Pighium solum, id quod pervenit etiam ad X, 1745 sine dubio descriptum a Morillonio.

Minturnense epigramma n. 6069, ed. f. 140 'a Pighio et aliis' Smetius tam a Morillonio accipere potuit, quem constat descripsisse, quam a Pighio.

Formianorum n. 6087, ed. f. 6 acceptum refertur Morillonio; item in parte operis restituta n. 6190, ed. f. 139 'Pighio

i

vel Morillonio². Ab eodem probabile est proficisci n. (6101. 6112. 6125) auctoritate carentia.

Fundana n. 6220. 6227. 6233. 6239 quatenus incidunt in folia 7. 43 ante incendium scripta, omnia accepta referuntur Morillonio (nisi quod f. 7 additur 'a Morillonio et aliis'); quod superest n. 6220, ed. f. 53 tribuitur Pighio, restitutum scilicet ab eo, sed sine dubio Morillonianum et ipsum. Smetio ipsi errore tribui in adnotatione.

Messanensia n. 6976. [6985], ed. f. 84. 44 aliunde constat proficisci a Morillonio, cum illi Smetius auctorem nullum adscribat, in hoc ut fere in restitutis Pighium Morilloniumve adleget.

5. A Pighio, quem postremum Smetius auctorem laudat, iam ante incendium quaedam Smetium habuisse tam ex epistula eius supra relata quam ex parte operis servata efficitur; post incendium pleraque Pighii beneficio Smetium recuperasse supra vidimus. De his cum supra iam dictum sit, illa perveniunt ad loca haec.

IX. Aufidena n. [2818].

ager Sabinus n. 4791. 4797. [4820.] 4838. 4844. 4842. 4844. 4977. 456*, ed. f. 1. 31. 96. 136. Auctor peraeque laudatur Pighius.

X. Puteolani agri titulos praeter Morillonium Smetio a Pighio subministratos esse constat. Auctor laudatur in parte ante incendium scripta n. [4479.] 4481. [4564. 4567.] 4574. 4578. 4613. [4614. 4644. 4704. 4733.] 4781. 4793. 4809. 3335, quae incidunt in ed. f. 3. 6. 13. 14. 48. 21. 23. 31. 34. 41. 44. 48, item in posterioribus n. 4484. 4631. [4745.] 4945, quae incidunt in f. 52. 58. 95. 99. 105. Plerumque tamen in parte posteriore, scilicet f. 84. 93. 44 auctores laudantur Pighius Morilloniusque, propterea quod auctor in schedis a Pighio sibi restitutis dubitabat, annon easdem etiam a Morillonio antea accepisset.

Campana scripta tam in foliis ex incendio servatis 26. 31. 44 sive n. 3800. 3813. 3918 quam in posterioribus 99. 440 n. 3967. 4050. 4097. 4294. 4397. 4437. [4450] omnia Pighio accepta feruntur, idque sine dubio pervenit etiam ad n. 3890, quod tribuitur inter alia 'Pighio Morillioniove'; n. 3907 acceptum 'ab aliis'; n. (3833. 3909. 3976. 3984. 4294) servata in sola recensione priore.

Suessa p. 465. Sed Suessana omnia, etiam n. 4760 num Smetius a Pighio traxerit, in dubium vocari potest (v. p. XLIX). Formiana n. [6103.] 6119, ed. f. 36. 440 uni Pighio accepta referuntur; reliqua Smetius aut a Morillonio (v. supra) habuit aut ab Harduino (v. infra).

Sermoneta n. [876*], ed. f. 48.

6. Praeter hos auctores maiores ab aliis singularia quaedam Smetius traxit.

IX. Allifana p. 245 n. [2334.] 2337. 2338. 2345. [2349.] 2350. 2353. 2356. 2358. 2366. 2367. 2368, quibus accedit n. (2333), accepta referuntur sacerdoti cuidam Anagnino, cuius nomen non ponitur.

Ricinense n. 5747 Smetio descriptum dedit Dionysius Harduinus.

X. Abellinatia p. 128 n. (1116). 1122 veniunt ex relatione de effossionibus Montoriensibus scripta a. 1542 per Morillonium opinor cum Smetio communicata.

Abellana p. 137 (n. 1211. 1215. 1216) cum in secunda recensione desint, auctorem Smetius non prodit, neque aliunde de eo constat.

Arpinas n. (5687) unde veniat ignoratur.

Formiana n. 6077. 6094. 6100 Smetio descripta dedit Dionysius Harduinus.

Sabinum falsum n. 436*, ed. f. 25 a Ligorio Smetius habuit.

SOFFREDINI *storia di Anzio* 1879. V. X p. 661.

Nic. SORRICHIUS v. Hadriana IX p. 481.

Ioh. SOTIS v. Fundana X p. 618.

Hadr. GULIELMI f. SPADAFORA v. Puteolana X p. 185.

Ioh. SPANO v. Sarda X p. 781. 891.

Dominicus SPANÒ BOLANI v. Regina X p. 4.

Fr. P. SPERANDIO *Sabina sagra e profana*. 1790. V. IX p. 472.

Iac. SPONIUS miscellanea erudite antiquitatis. Lugduni 1685. fol.

Lud. STAIBANO v. Salernitana X p. 62.

Petr. Paul. de STASIO *intorno ad una iscrizione terminale scoperta in Capua*. 1791. V. X, 3923.

Petr. de STEFANO *descrittione di Napoli* 1560. V. X p. 185.

STEINBUCHELIUS (cf. vol. V p. XXIII) v. Abellinatia X p. 128 et X, 4551.

Ludolfus STEPHANI titulorum Graecorum particula V. 1850. V. X p. 679.

Stanislaus STEPHANINIUS de veteribus Sardiniae laudibus. 1773. V. X p. 781.

Iohannes Petrus STEPHANONIUS Vicentinus (cf. vol. VI p. LVIII), Donius ait (ed. p. 564), 'magnam Italiae partem obivit quasque potuit inscriptiones veteres accurate descripsit. Eius taberna proxima est aedi 'S. [Antonii] Lusitanorum, ubi picturas gemmas sigilla aliaque similia 'elegantioris artificii venalia habet'. Eius extant gemmae antiquitus 'sculptae a Petro Stephanonio collectae et declarationibus illustratae' editae Romae a. 1627. Sylloge, quam ex pugillaribus formavit foliis discissis et ubi postica sic interibat exemplo facto, autographa omnino paginarum 1—160, foliorum 161—184, ex Italia ad Batavos delata ibi primum fuit Wittii, deinde Koolii, Graevii, Petri Burmanni, hodie est in bibliotheca publica Lugdunensi Burmanniorum fol. n. 3. Donius et apud Gudium Rycquius quae ex Stephanonianis excerpterunt cum excepto uno titulo Corfiniensi IX, 3250 scripto fortasse in schedula extraordinaria omnia redeant in libro illo, eo ipso usi videntur esse. — Sylloge disposita secundum oppida ex saxis tota ducta est exceptis Aversanis quae dicuntur, petitis ex Lucundianis (vere sunt Campanae X, 3833. 3917. 4166. 4239, Tarracinensis X, 6339, Urbinas Grut. 471, 3) et f. 49—60. 77 descriptis ex commentario edito Mazzellae. Exempla non male facta versuum distributionem retinent, inveniunturque in Stephanonianis inter vulgaria multa recondita quaedam et utilia. Pervenit ad locos hos:

IX. Gallipolis n. 7. 8.	Sulmo n. 3415. 3422. 3436.
Barium n. 6054.	Corfinium p. 297.
Bisceglie n. 6049.	Peltuinum n. 3433.
Trani n. 310. 311. 6031. 6033.	Hadria n. 5018.
6034. 6036. 6040.	Firmum p. 509.
Canusium n. 327. 333. 344. X.	Puteoli p. 187.
345. 376.	Suessula n. 3761. 3763. 3765.
Cirignola n. 6022.	Capua p. 371.
Luceria n. 783. 858.	Suessa p. 466.
Aeclanum n. 1208.	Teanum p. 471.
Beneventum p. 139.	Venafrum p. 478.
Caudium n. 2171.	Casinum p. 510.
Aesernia p. 245.	Formiae p. 603.
Aufidena p. 259.	Fundi p. 618.
Histonium p. 266.	Tarracina n. 6318. 6839. 6850.
Teate p. 282.	

STOSCHI collectanea cum Gorio et Donatio communicata quaedam habent ex his quoque partibus (ut X, 2944).

Alex. STROZZA v. Redianus.

Iosephus SUARESIUS (v. vol. VI p. LIX) corporis Barberiniani causa quae collegit (cod. olim Barb., iam Vat. 9140), inter alia continent Cupressia (IX p. 503), Firmiana (IX p. 509), Petelina (X, 413. 414), Fabraterna novana (X, 5649 cet.), Signina (X p. 591), Antiatina (X p. 661), sed pessime excepta omnia.

Ioh. Ant. SUMMONTE *historia di Napoli*. 1602—1643. V. X p. 187.

Petrus SUMMONTE notae ad Pontanum 1514. V. X, 1480.

Marcus Ant. SURGENTE Neapolis illustrata. 1602. V. X p. 187.

Henricus SWINBURNE *travels in the two Sicilies . . . in the years 1777, 1778, 1779 and 1780*. Londinii ed. 1 (1783). 2 (1785). 4. Ed. 2 vol. 1—4. 1790. Vide X, 6143. 6950.

Gabr. SYMEONI Florentinus *les illustres observations antiques en son dernier voyage d'Italie l'an 1537*. Lyon 1558. 4. pp. 134. V. IX p. 509. — *illustratione degli epitaffi e medaglie antiche*. Lione 1558. 4. pp. 174. V. IX p. 509.

TACVINUS mihi dicitur sylloge inscripta 'inscriptiones antiquae variis in 'locis repertae atque aliae quam quae in Romano codice' [nempe Mazochiano] 'continentur' edita ad calcem M. Valerii Probi de notis Romanis Venetiis in aedibus Iohannis Tacuini Tridiniensis mense Februario 1525 (4. foll. LXXI). Eam qui curavit praeter Pontani edita, quae tota descripsit (IX, 435 cet.), adhibuit librum scriptum nescio quem quales tum circumferebantur (X, 2861. 491*). Ficticia epigrammata Cannensia IX, 97*. 98* in hanc syllogen relata alibi adhuc non repperi.

Ioh. Bernardinus TAFURIUS Neretinus (natus a. 1695) v. Calabria IX p. 2; Lucana X p. 20 (ubi corrige praenomen). Eius ex filio Thoma nepos Michael Tafurius (natus a. 1769; cf. Henr. Tozzoli *vita ed opere di Mich. Tafuri*. Neapoli 1857) mihi cum primum Neapolim veni Polli-doriana scripta suppeditavit.

Hier. TALPA v. Septempedana IX p. 533.

TALLEONI *istoria di Osimo*. 1807. 1808. V. IX p. 560.

Ernestus TAMBRONI *nelle nozze Consoli-Mattei*. 1873. V. IX, 5755.

— collectanea eius ms. mecum communicavit F. M. Raffaelli (IX, 5740 cet., 5792 cet.).

- Cai. TANVRSI syll. inscr. Ripis extantium. 1781. V. IX p. 503.
- Franc. TARDIA v. Mazaritana X p. 740; Lilybitana X p. 742.
- Cam. TARQUINI *breve comento*. 1847. V. Firmana IX p. 509.
- Lud. TASSELLI DI CASARANO *antichità di Leuca città già posta nel capo Salentino*. Lecce 1693. 4. pp. 588. V. IX, 1.
- Dominicus TATA *lettera sul monte Volture*. 1778. V. IX p. 45.
- Bonav. TAULERI *mem. di Atina*. 1702. V. X p. 499.
- Laelius TAURELLUS v. Metellus.
- TAYLOR COMBE *a description of the collection of ancient marbles in the British museum with engravings*. Partes 1. 2. Londinii 1812. 1815. 4.
- Antonius TERMINIO Contursanus *apologia di tre seggi illustri di Napoli*. Venetiis 1581. 4. V. IX, 1054.
- Fridericus TERRA *sopra il difetto, la importanza e la necessità di una storia dei Marsi*. Aquilae 1876. 8. pp. 140. V. IX, 3812. X, 5145.
- Bonav. THEULI *teatro ist. di Velletri*. 1644. V. X p. 652.
- Andreas THEVET *la cosmographie universelle illustrée de diverses figures des choses plus remarquables veuës par l'auteur et incogneuës de noz anciens et modernes*. Parisiis vol. 1. 2. 1575. fol. V. X, 7345.
- Iosephus THOMASSINUS *commentarius in elegantissimum marmor Corfiniense*. 1785. V. IX, 3160. X, 3698 (cum add. p. 975).
- TIBERII v. Histoniensis IX p. 266.
- Lud. TIRRITO *sulla città e comarca di Castronuovo di Sicilia ricerche storiche topografiche statistiche ed economiche*. Palermo 1873 seq. fasc. 1—3. p. 1—488. V. X, 7196.
- Marinus TOMASSETTIUS v. Albensia IX p. 347.
- Iustus TOMMASINI (i. e. Westphal) *Spatziengang durch Kalabrien und Apulien*. Konstanz 1828. 8. V. X, 6950.
- Nic. TOPPI Teatinus *de origine omnium tribunalium nunc in castro Capuano existentium*. Neapoli part. 1—3. 1655—1666. 4. V. IX, 3351. 3357.
- *Biblioteca Napoletana ed apparato agli huomini illustri di Napoli e del regno*. Neapoli 1678. fol. V. X, 1702. 5069.
- Mich. TORCIA *itinerario del paese dei Peligni*. 1793. V. IX p. 259. 274. 290. 297.
- *iscrizioni copiate in Ascoli*. 1794. V. IX p. 62.
- Gabriel Lancellotto Castello princeps de TORREMUSZA v. Sicula X p. 716.
- Ioannes TORTELLIUS Arretinus *commentariorum grammaticorum de orthographia dictionum e Graecis tractatum opus*. Tarvisii 1477. fol. Adhibui editionem Vicentinam a. 1479. V. IX, 2845. 2846. 2860.
- TORTORA *relatio status ecclesiae Canusinae*. 1758. V. IX, 338.
- Hilarius TRANQUILLO *istoria del Pizzo*. Neapoli 1725. V. X p. 8.
- TRASMUNDUS v. Pinnensia IX p. 317; cf. n. 5155.
- TRIA *memorie di Larino*. 1744. V. IX p. 69.
- Ios. TRICOLI *isole del gruppo Ponziano*. 1855. V. X p. 677.
- TROILI v. Lancellotti.
- Placido TROYLI *istoria generale del Reame di Napoli*. Neapoli voll. 1—7. 1747—1751. 4. V. X, 58*.
- Ioh. Franc. TRUTTA *antichità Allifane*. 1776. V. IX p. 215; cf. p. 227. X p. 444 et p. 77* ad n. 524*.
- Thomas TURBOLI *ricerche storiche su di Marigliano e Pomigliano d'Arco*. Neapoli 1794. 8. pp. 74. V. X, 170*.
- Octavius TURCHIUS Camerinum sacrum: de ecclesiae Camerinensis pontificibus libri VI. Romae 1762. 4. pp. 356 et CCIV.
- Phil. a TURRE *monumenta veteris Antii*. 1700. V. X p. 661.
- Franc. TUZIO *mem. di Sora*. 1727. V. X p. 560.
- Bernardinus UBALDUS v. codex Angelicanus.
- Ferd. UGHELLI (vol. VI p. LIX) quae collegit corporis inscriptionum Barberinarum causa (cod. Vat. 9144 f. 176—210), habent inter alia Uritana (vol. IX p. 20) et Surrentina (X p. 76).
- *Italia sacra sive de episcopis Italiae et insularum adiacentium*. Ed. 1 8 voll. Romae vol. I 1644. II 1647. III 1647. IV 1652. V 1653. VI 1659. VII 1659. VIII 1662. Ed. 2 cura Nicolai Coleti Venetiis vol. 1—10. 1717—1722. fol. V. Rubastinum epigramma IX, 313 et Petelina X, 113. 114 et Venafrana X p. 478.
- UHDENI *schedae* V. X, 631 cum add. p. 965.
- Sert. URSATUS (cf. vol. V p. XXIII) v. Morrovalensis titulus IX, 5806 et Anconitana IX p. 572.
- Fulvius URSINUS (1530—1600; cf. vol. VI p. LIV). *Imagines et elogia virorum illustrium et eruditorum ex antiquis lapidibus et numismatibus expressa ex bibliotheca Fulvi Ursini*. Romae 1570. fol.

Fulvius URSINUS familiae Romanae quae reperiuntur in antiquis numismatibus ab urbe condita ad tempora divi Augusti. Romae 1577. fol. — in omnia opera Ciceronis notae. Antverpiae 1581. 8.

— notae ad Sallustii Catilinam, Caesarem de bello Gallico, Taciti annales historias, Livium, adiectae fragmentis historicorum collectis ab Antonio Augustino. Antverpiae 1595. 8.

Ursino cum paterent bibliothecae et musea quae ea aetate Romae erant tantum non omnia, epigrammata inde sumpta passim in libris editis adlegavit, ut, quatenus haec volumina perveniunt, eum vidimus proferre sumpta ex Allifanis Antonii Augustini (v. IX p. 215, praesertim n. 2374) Victoriive (IX, 2321) et ex Lucanis Celsi Cittadini (X, 407); item Gru-teri mandatario Leonardo Gutensteno ad Ligoriana sua et ad librum Sabinensem Iacobonii apparatusque Metellianum servatos tum apud Horatium a Valle, item ad Smetianam syllogen tum in Farnesiana bibliotheca custoditam aditum aut dedit aut ut daretur effecit. Sed quamquam inscriptionibus saepe usus est et abusus quoque (certe a coniecturis prope accedentibus ad interpolationem virum eximium non abstinuisse ostendit Puteolana X, 1572), iis colligendis non magnopere operam dedit. In nostris certe nisi quid me fugit, solus ex huius saeculi auctoribus non habet nisi unam Caiatinam X, 4570 eaque ipsa fieri potest ut pertineat ad collectanea Antonii Augustini. At fortasse hoc Ursino debemus quod adhuc utimur apparatu Manutiano. Nam post mortem Aldi a. 1597 schediasmata eius Ursini facta esse inde colligitur, quod epistulas ad patrem Paullum scriptas (codd. Vat. 3433—3435) ex ipsius adnotatione constat antea fuisse apud Fulvium Ursinum.

Cosmus de UTRIS v. Venafrana X p. 479.

UZTARROZ *monumento de San Iusto*. 1644. V. X, 1265*. 1285*.

Pierius VALERIANUS (vol. VI p. XLVII) castigationes et varietates Virgilianae lectionis. Romae 1521. fol. V. IX, 4215.

Udalricus VALIA *lettera al Kestner*. 1846. V. IX p. 286. 486.

Lud. VALLA v. Venafrana X p. 478.

Simon VALLAMBERTUS Haedus Avallonensis (apud Metellum cod. Vat. 6037 f. 362 sic est: *Simon Vallambert d'Avalon ou diocese d'Ostun a XX lieues de Dijon*), idem omnino, cuius praeter carmina varia (Leodegarii a Quercu flores epigrammatum. Lutetiae 1555 vol. 1 f. 125—137) extat 'historia de vita et rebus gestis M. Tullii Ciceronis' edita Parisiis a. 1545 adiuncto titulo Forosegusiavensi, in re epigraphica notus est per unum Metellum, cui in titulis Italiae inferioris passim auctor laudatur et ita quidem, ut et plurima et rarissima quaeque a Metello relata accepta ferantur Vallamberto. Sunt autem haec fere demptis iis, quae ex collectaneis Iucundianis et Augustinianis servatis eo tempore Neapoli apud Spadaforam Vallambertum constat deprompsisse (v. p. XXIX sub Augustino Tyfferno):

IX. Brundisium ¹⁾ n. 48. 57. 129. 136.	Compas n. 969. 970. 973. 975.
Mesagne n. 218 (?).	976. 977. 978. 980. 983.
Uria n. 225.	Gesualdo n. 1042.
Tarentum n. 234. 252.	Aeculanum p. 99.
Barium n. 6054.	Beneventum p. 138.
Trani n. 6039.	Saepinum n. 2438. 2457 (?).
Cannae n. 317. 6030.	Bovianum n. 2562.
Carignola n. 6022.	X. Tegianum n. 6950.
Canusium n. 327. 329. 333.	Salernum p. 61.
345. 346. 351.	Abellinum p. 128 n. 1116. 1117.
Venusia n. 471.	1122. 1123.
Ausculum n. 662. 668. 673.	Puteoli p. 186.
6016. 6017. 6019. 6020.	Minturnae n. 6007. 6008.
Aquilonia n. 968.	

Vallambertiana haec unde veniant, quaeritur. Annum itineris eius Neapolitani cum Metellus non ponat, non ante a. 1538 eo pervenisse eum certum est (X, 1481), probabile fuisse ibi a. fere 1543 (X p. 186; cf. n. 1781. 3334). Ipsum quaedam, maxime ex Spadaforanis, ad lapides descripsisse dubitari non potest; pleraque tamen et rarissima quaeque vix de saxis ipse excepit. Beneventana apud eum relata demonstravimus ex parte certe proficisci a Vincentio Franco exceptaque videri aliquot annis ante quam Vallambertus in has partes iter fecit. Similiter Salernitanos quosdam titulos (X, 552. 579. 596) observavimus (X p. 61) in hac sylloge pristinis locis attribui Accursio visos in museis Neapolitanis, item (X p. 186) Puteolanum X, 2309 item Accursio visum Neapoli apud Spadaforam a Vallamberto collocari apud Puteolanum hominem Spadaforae ut addit compatem. A Spadafora item accipere potuit Abellinaria, quippe quae constet a Spadafora missa esse Waelscapplio Ultraiectino, accepit sine dubio, ut supra diximus. collectanea Augustini Tyferni. Quapropter quamquam aliquas partes in his habere potuit etiam Basilii Zanchii Bergomas (vol. X p. 61), probabile est, ut l. c.

1) Graviter erravi IX p. 2 revocans Calabria Vallamberti ad eundem auctorem, a quo veniunt Pontani Calabria.

exposui, Spadaforam potissimum Vallamberto copiam fecisse pugillarum indeque proficisci pleraque supra indicata. Ita id explicatur, quod harum regionum titulis interpositi sunt alieni quidam, alii cum vera loci indicatione, ut Veronensis vol. V n. 3442 'ex Landino', alii loco nullo adscripto, ut urbanus vol. VI n. 914 Iunia Silani f., alii adscripto loco falso, ut Philippensis vol. III n. 658 M. Varinii M. f. Philippici collocatus 'inter Fundos et Itrium', urbanus Cenniae P. Rubrius Celer (Mur. 1339, 7) collocatus Ravennae. Eiusmodi enim confusio et contaminatio non ad itinerarium ducit, sed ad excerpta facta ex collectaneis alienis.

Hor. A VALLE v. Metellus.

Theod. VALLE v. Privernata X p. 637.

Franciscus VALLETTA Muratorio misit Lucana quaedam (vol. X p. 20), Salernitana (X p. 61), Neapolitana (X p. 187).

Iosephus VALLETTA (1636—1714; cf. Giustiniani *scrittori legali* 3, 226) v. in Puteolanis X p. 188. Addi potuit eum iuvenem Petri Andreae Andreini Florentini bona Neapolitana administrasse.

IVANVITELLIUS v. in Neapolitanis X p. 178.

Santo VARNI *appunti di diverse gite fatte nel territorio dell' antica Libarna*. Genuae partes 1. 2. 1866. 1873. 8. (v. vol. V p. 838).

Barth. VARRONE *mem. di Limatola*. 1795. V. X, 4612.

Mich. VARGAS MACCIUCCA *dux spiegazione di un raro marmo greco, nel quale si vede l'Attico modo di celebrare i giuochi lampadici*. (Neapoli) 1791. 4. pp. 24. V. IX, 2439. X, 103.

Nuntius Maria DELLA VECCHIA v. Frigentina IX p. 92.

Fabius DE' VECCHIONI v. Campana X p. 372.

Carolus VENTIMIGLIA v. Erycina X p. 747.

Marcellus VENUTI *scoperte di Ercolano*. 1748. V. X p. 157.

Rod. VENUTI (vol. VI p. LXIV) antiqua numismata maximi moduli ex museo card. Albani. Romae 1 (1739). 2 (1744). fol. V. IX, 4056.

VERDERI collectanea Beneventana. V. IX p. 138.

— collectanea Messanensia. V. X, 6980. 6981. 6985.

Franc. VERDEROSA v. Abellinaria X p. 128; cf. IX, 995. 998.

Ios. VERNAZZA (vol. V p. 778) inscriptio Caietana emendata. V. X, 6015. — Sarda varia. V. X, 7592. 7755. 7855. 7946.

Carolus VERTECCHI *mem. di Casino*. 1811. V. X p. 511.

Marinus VERUSIUS v. Beneventana IX p. 139, cf. p. 194.

Ant. VETRANUS Sebethi vindiciae. 1767. V. X p. 189.

Lud. Ant. VICIONE Ripatransone. 1828. V. IX p. 503.

Il Giambattista Vico, *giornale scientifico*. Neapoli vol. 1—4. 1857. 1858. Inest comm. Sellitti de titulo X, 2857.

Ioh. Bapt. VICTORIUS v. Abellana X p. 137.

Marianus VICTORIUS v. Reatina IX p. 440.

Petrus VICTORIUS Florentinus (1499—1585) praeter accepta a Francisco Pedimontio (ubi vide) in sylloge epigrammatum ab ipso instituta servata hodie in bibliotheca Monacensi Lat. n. 743 (cf. vol. II p. XIV; vol. III p. XXXIII; vol. V p. LV) ex Italia inferiore nulla posuit nisi Campanum X, 3917 et Formianum X, 6087, item in lapide ficta Romae Neapolive X, 200*—205* et fraude suppletum n. 3334 (cf. vol. X p. 187). — Victorianis his usus est MANUTIUS describens inde cod. Vat. 5237 f. 133. 138 titulos vol. IX, 327. 345. X, 6094. 6100. 186*.

Diego VIDANIA. V. X, 1624. 8059 22.

Emanuel VIGGIANO *mem. di Potenza*. 1805. V. X p. 21.

Antonius VIGLIONIUS v. Beneventana IX p. 139.

Ioh. VIGNOLIUS (cf. vol. VI p. LXI) de columna Antonini Pii. 1705. V. X p. 188, cf. p. 87.

VILLABIANCA inscr. Panormitanae. V. X, 1331*. 1332*.

Dom. Lud. DE VINCENTIIS *storia di Taranto*. 3 voll. Tarenti 1878. 8.

Iohannes DE VINCENTIIS (sic, non Vicentini) *storia di Taranto*. 1865. V. IX p. 22.

Hyac. VINCIOLI epistola de inscr. Falerae. V. IX, 5420.

Antonius VINDITTI (vel Vendettini) v. Carsiolana IX p. 382.

Marius VIPERA chronologia episcoporum et archiepiscoporum ecclesiae Beneventanae. Beneventi 1636. 4. pp. 206. V. IX, 1418.

Franciscus VIPERELLI *memorie di S. Agata de' Goti*. 1841. V. IX p. 196.

Gulielmus VISCHER *antike Schleudergeschosse*. Basel 1866. 4. (= *Schriften* II p. 240—258 et tab. XIII). Vide ad glandes spurias.

— *epigr. u. archaeol. Kleinigkeiten*. Basel 1871. 4. (= *Schriften* II p. 259—290, tab. XIV. XV). Vide ad glandes spurias.

— *kleine Schriften, Band II herausgeg. von Achilles Burckhardt*. Leipzig 1878.

Car. Lud. VISCONTI v. Carsiolana IX p. 383.

Ennius Quir. VISCONTI (1751—1818; v. vol. VI p. LXV) *monumenti Gabini della villa Pinciana*. Romae 1797. 8. V. IX, 4063.

— collectanea epigraphica (cod. Paris. Lat. 9697 et *fonds Visconti* 6. 7) inter alias continent inscriptiones Carsiolanam (IX, 4063), Curensensem (IX, 4952), Puteolanam (X, 1598), Aquinatem (X, 5469), Tarracinenenses (X p. 624) communicatas ab amicis, nam ipse has partes non adiit.

Petrus Hercules VISCONTI *la villa Albani descritta*. 1869. V. X p. 661.

Iohannes DE VITA thesaurus antiquitatum Beneventanarum. 1754. V. IX p. 141.

Ant. VITAGLIANO *Ceprano ravnivata*. 1653. V. X p. 547.

F. A. VITALE *ragionamenti estratti dall' opera inedita di Flavio Costantino Narice delle considerazioni su la dissertazione a' consolari della Campania, ne' quali viene illustrata e difesa la dissertazione di F. A. Vitale su la Costantiniana basilica di S. Stefano a Capoa vetere*. Romae 1763. 4. pp. 19. V. X, 478*.

Thomas VITALE *storia di Ariano*. 1794. V. IX p. 122.

Vinc. VITALI BRANCADORO *notizie storiche e statistiche di Massa nella provincia di Fermo*. Firmi 1860. 8. pp. 75. V. IX, 5460. 5498. 5501.

Salv. VITALIS *annales Sardiniae*. 1639—1647. V. X p. 780.

Alphonsus Nicolaus VITI v. Histoniensia IX p. 266.

Raph. VOLATERRANUS *commentariorum urbanorum libri XXXVIII*. Romae 1506. fol. V. X, 6526.

Gerardus VOLELLA *Vietri di Lucania*. 1746. V. X p. 40.

Fr. Ant. VOLPE v. Materana IX p. 27.

Scipio VOLPICELLA *delle antichità d' Amalfi*. 1851. V. X p. 62.

Everardus Aelius VORSTIUS v. Lucana X p. 19. 27 n. 208. 227. 279. 337.

VOYAGE PITTORESQUE ou *description du royaume de Naples et de Sicile*. Parisiis 1781—1786. 4 voll. fol. Auctores sunt Houel et Saint-Non. V. IX p. 15 n. 5982. X, 35. 7215.

Iosephus Roccus VULPIUS vetus Latium profanum et sacrum (vol. 1. 2 sunt Corradini). Patavii (vol. 3—7) et Romae (vol. 8—10). 3 (1726). 4 (1727). 5 (1732). 6 (1734). 7 (1736). 8 (1742). 9 (1743). 10 (1745). 4. V. Carsiolana IX p. 382; Corana X p. 645; Veliterna X p. 652; Antiatina X p. 661.

Maximilianus WAELSCAPPLE sive Waelscapplen (sic est in epistula quam ad Pighium dedit ex Ultraiecto 1 Aug. 1563 citata in actis minor. acad. Berol. 1866 p. 435) Antverpiensis (v. p. LXIV) canonicus Ultraiectinus (speculum aeneum quod possedit delineavit Pighius cod. Berol. f. 57; cf. Iahn in actis min. soc. Saxon. 1868 p. 182) quam syllogen inscriptionum (cf. vol. VI p. LI) composuit inscriptam 'anti-quarum inscriptionum urbis collectanea MDLIII' foliorum 195 formae quadratae, eam post auctoris mortem possedit Stewechius, posteriore tempore Augustae comparavit Kellermannus, cum apparatu Kellermanniano venit ad Ottonem Iahn, iam est in bibliotheca publica Berolinensi cod. pict. A 618. Continet non urbanos titulos solos, ut index significat, sed undecumque sumptos ex Italia, Gallia, Hispania quoque nullo ordine diversisque temporibus conscriptos. Auctor, qui ipse lapides scriptos nullos vidit, eam formavit magnam partem ex libris editis Mazochio (1521), Tacuino (1525), Apiano (1534), Marliani topographia (1549), L. Albertii descriptione Italiae (1551), Panvinii reip. Romanae commentariis (1558), sed adhibuit item schediasmata amicorum, praesertim Martini Smetii, eoque nomine potissimum Waelscappliana utilia sunt, quod Smetianorum collectaneorum originem subinde illustrant. Denique in praefatione quod ait Smetius post incendium a. 1558 syllogen inscriptionum se restituisse 'conquisitis per tuam' — Laurinum adloquitur — 'commendationem tuisque impensis quibusdam aliorum eiusdem studii amatorum exemplaribus', Smetianae epistolae iam confirmarunt, id quod olim conieceram, inter alios etiam ad hunc librum pertinere (v. p. LXIV). Itaque non supervacaneum erit componere quorum virorum doctorum ex apparatu canonicus Ultraiectanus profecerit.

1. A Smetio, cuius nomen legitur f. 72: 'Martinus excerpit', praeter complures urbanas ad eius exempla aut emendatas aut transcriptas, quibus subinde adiectus est annus quo Smetius Roma discessit ('exstabat 1551' f. 106. 178), item Hispanas aperte profectas ex collectaneis Casparis de Castro (ita f. 80 ad titulum vol. II n. 2628 locum adnotat lingua Hispana *Zamora a la puerta de las casas de consistorio*), veniunt Ferentinates, Pontecurvanae, Aletrinales, Arpinates, Cepranenses, Anagninae, Aquinates, Casinates descriptae in codice (f. 28—31. 71'. 72) eodem fere quo in itinere exceptae sunt ordine et aperte ex pugillaribus sumptae. Non semel Smetiana quae habemus ex Waelscapplianis his augentur emendanturve (X, 1211. 5428 al.).

2. Mediae inter Smetianas, scilicet inter Aletrinales et Arpinates, leguntur apud Waelscapplium exceptae Ceccani (X, 5651. 5656. 5659),

Priverni (X, 6435. 6436), Frusinone (X, 5666) plenius relatae quam apud Smetium (omittit hic X, 5651. 5666). Eas non a Smetio ipso exceptas esse, sed ab Iohanne Becano Batavo ex Smetiana adnotatione cum efficiatur, probabile est Becanum per id iter aliquatenus Smetio comitem fuisse, Waelscapplium autem a Smetio Becaniana quoque accepisse.

3. Pighii nomen cum non enuntietur, adsunt non paucae ab eo profectiones eae fere quarum Smetio tum cum syllogen primum composuit copia fuit (cf. X p. 486. 465, item n. 6119, quam Waelscapplius pleniorum refert quam edidit Smetius). Itaque Pighianis Waelscapplius usus est per Smetium; sed Smetiana quae habemus exempla Pighianorum ex Waelscapplianis aliquoties emendari potuerunt (X, 6119 al.).

4. Pyrrhus, Ligorius scilicet, auctor laudatur f. 82 ad Praenestinam, quam Smetius eidem auctori acceptam refert, f. 39 ad urbanam VI, 9418, quam Smetius in editione se vidisse negat, a quo habuerit non adscribens. Ligoriana igitur Waelscapplius similiter ex Smetii schedis traxit.

5. Metello accepti feruntur duo tituli Auximates IX, 5823. 5826, pluresque adsunt sumpti ex eius Vallambertianis IX, 177. 2438. X, 578. 664, in his quidam non reperti in apparatu Smetiano Pighianoque quem habemus. Sed id non impedit, quominus Waelscapplius hos quoque a Smetio habuerit.

6. 'Liber Marchanove' laudatur f. 83 ad VI, 1016 b. Eo Smetium usum esse aliunde opinor non constat.

7. Ex Iucundi recensione tertia, quam Pighio certe praesto fuisse novimus, plures veniunt Beneventanae (IX, 1783), Neapolitanae (X p. 486), Suessanae (X p. 465), aliae.

8. Ex libro Siederiani simili venit Foronovana IX, 4976.

9. Ab 'Hadriano Guilhelmi Spatafora' anno 1553 (annus adscriptus est ad X, 1753. 206*) Neapoli ad ipsum Waelscapplium missa sunt, quantum constat, epigrammata haec: Tegianense (X, 6950), Petelinum X, 114, Montorii a. 1542 reperta (X, 1116, cf. p. 128 et n. 1117. 1122. 1123. 1124), Neapolitanum (X, 1753). Eodem redit, quod collectaneorum Augustini Tyferni apud Waelscapplium certa vestigia inveniuntur (X, 6. 3344); nam eorum apud Hadrianum exemplar extitisse suo loco ostendimus. Ad eundem Spadaforam probabiliter referemus quidquid praeterea Waelscapplius habet aequalibus Batavis ignotum, ut Reginum epigramma X, 6 et Neapolitana X, 1567. 1613. 1818. 3536. Solus servavit epigramma X, 1124.

WALCHIUS xenia epigraphica v. Petrus Sabinus.

J. H. WESTPHAL *die römische Kampagne in topographischer und antiquarischer Hinsicht dargestellt*. Berolini et Stettini 1829. 4. V. X, 6849.

WINCKELMANN v. Herculanensia X p. 157.

— *Werke herausgegeben von C. L. Fernow, H. Meyer, I. Schulze*. Dresden 1808—1820. 8. vol. I—VIII.

Philippi WINGHE Lovaniensis, Antonii Morillon sororis filii, qui iuvenis obiit Florentiae a. 1592, collectanea extant cum Bruxellis in bibliotheca publica n. 17872. 17873 tum aucta additamentis a Claudio Mennestrier Romae apud Rossium (cf. vol. VI p. LVII). Ab eo proficisci videntur Puteolana (cf. X p. 187) et Campana (X p. 371) tam quae ipse refert (X, 1641. 1813. 1946. 1959. 2723. 3624. 3890. 3945.

4494, quod unus Winghius habet. 4537. 209*. 210*) quam quae leguntur apud Cittadinium, qui X, 1641. 1946 Winghium auctorem laudat, et apud Ciacconium in libro marchionis Raffaelli et ex Ciacconianis petita apud Donium. Ex his quae absunt a Winghianis nostris, adsunt aut apud Cittadinium et Ciacconium (X, 1640) aut apud Ciacconium (X, 1704. 2810. 3984) vel adeo apud Donium solum (X, 3305), fieri potest, ut nihilominus a Winghio proficiscantur; sed cum pleraque eorum apud Cittadinium legantur media inter ea quae ipse exceptit, horum quoque fortasse partem Cittadinus de saxis descripsit. — Compsina, Lucana, Formiana, Fundana quae habet Winghius, sumpsit ex Cittadinio, ubi vide. Brundisina IX, 136 unde venerit, non liquet.

Ianus WOUWERIUS v. Cittadinus.

Pasch. ZACCALEONI *lett. apologetica*. 1780. V. X, 6437.

ZACCARIA *storia letteraria d'Italia*. vol. I—XIV. Prodierunt a. 1750—1763 singulis annis volumina singula. In multis expressit ephemeridem Lamianam.

— *istituzione antiquario-lapidaria*. Romae 1770. 8. pp. 532.

— *excursus litterarii per Italiam*. Venetiis vol. I 1754. vol. II 1762. 4.

— *annali letterari d'Italia*. Modenae 1 part. 1. 2 in a. 1756 (1762). 2 (in a. 1757) 1762. 3 (1764). 12.

(Mar. ZAMPINI) in lapidem Sex. Varii Marcelli. 1765. V. X, 6569.

Ioh. Bapt. ZANNONI *l'antico marmo scritto appartenente alla colonia di Pozzuoli*. 1826. V. X, 1781.

Antonius ZANNOTTI v. Cupra montana IX p. 544, cf. p. 546.

Iohannes ZARATINUS CASTELLINIUS (v. vol. VI p. LVIII) inter urbanas suas rettulit Salernitanam X, 634.

ZARRILLUS v. Puteolana X p. 189.

Angelus ZAVARRONIUS opuscula. 1740. V. X p. 3 n. 11*.

Iosephus ZIGARELLI *storia della cattedra di Avellino e de' suoi pastori*. Neapoli vol. 1. 2. 1856. 8.

Georgius ZOEGA (sub nomine Iosephi Piazza) *descrizione della Minerva Veliterna*. (Romae 1797.) 4. pp. 12.

— *Abhandlungen*. Herausgegeben und mit Zusätzen begleitet von F. G. Welcker. Gottingae 1817. 8.

— *collectanea servata Havniae item nostra causa excussa sunt* (vol. VI p. LXV).

Matth. ZONA *Calvi antica e moderna*. 1797 et 1820. V. X p. 451.

— *raccolta di alcune antiche iscrizioni di Calvi*. 1808. V. X p. 451.

— *Vibio illustrato o sia breve esposizione di un antica iscrizione ritrovata in Casal di Carinola*. Neapoli 1808. 8. pp. 58. V. X, 4721.

— *gli errori di Acrone e Porfirione intorno alla nascita del vino Caleno o sia di Calvi adottati dal Rev. F. Niccola Onorati*. Neapoli 1811. 8. pp. 48. V. X, 4642.

— *il santuario Caleno vendicato*. 1826. V. X p. 451.

— *la calunnia distrutta*. 1831. V. X p. 451.

— *Calvi regia rivendicata*. V. X, 4660.

